

СЛУЖЕНЕ, ПОЧИТЬ И ОБИЧЪ

**ЛЕКЦИИ ОТЪ УЧИТЕЛЯ
НА
МЛАДЕНКИЯ ОКУЛТЕНЪ КЛАСЪ
ГОДИНА IX (1929—1930 г.)
ТОМЪ I**

**СОФИЯ
1940**

Служене, почитъ и обичъ

Размишление върху служенето.

Тема за следния път: „Отношение между положителнитѣ и отрицателни сили въ природата“.

Какъвъ е положителниятъ смисълъ на думитѣ „това, което трѣбва да бжде“? Запримѣрь, какво разбирате, ако нѣкой ви запита, какво трѣбва да бжде детето, което се е родило? На този въпросъ можете да отговорите следното: Детето, което се ражда, първо трѣбва да отговаря на известна форма като човѣкъ. Второ, то трѣбва да носи такова съдържание въ себе си, което да отговаря на неговата форма. Значи, всѣко нѣщо трѣбва да отговаря на своята форма. Ако ви предложатъ две монети — златна и медна, коя отъ тѣхъ бихте предпочели? Който разбира цената на металитѣ, ще предпочете златната. Защо? Защото съдържанието ѝ е по-ценно. Въ този смисълъ, човѣшкиятъ организъмъ е цененъ дотолкова, доколкото има животъ въ себе си. Всѣки се радва на новороденото дете, защото носи животъ въ себе си. Щомъ умре, човѣкъ губи цената си като организъмъ, защото животътъ го напусналъ. Значи, съдържанието на човѣшкия организъмъ е животътъ; съдържанието на живота

е здравето, а здравето се обуславя отъ хармоничното съчетание между елементитѣ и силитѣ, които действуватъ въ човѣшкия организъмъ.

Сега, да се върнемъ къмъ смисъла на думитѣ „това, което трѣбва да бжде“. Какво трѣбва да бжде човѣкъ? Първо, човѣкъ трѣбва да бжде форма, която, за да се развива правилно, трѣбва да има отношение къмъ природата. Наистина, човѣкъ има три важни отношения къмъ природата: съ стомаха си той има отношение къмъ физическитѣ сили на природата; съ бѣлия дробъ той има отношение къмъ духовнитѣ сили на природата; съ мозъка си той има отношение къмъ умственитѣ сили на природата. Освенъ тия три важни отношения къмъ природата, човѣкъ има и второстепенни отношения, които наричаме отношения на човѣка къмъ животѣ сили на природата.

И тъй, чрезъ мозъка си човѣкъ опредѣля изобщо отношенията си къмъ природата; чрезъ дробоветѣ си той уравновесява тия отношения, а чрезъ стомаха си той ги реализира. Първата проява на човѣка въ физическия свѣтъ е желанието му да яде. Значи, първо се проявява стомахътъ. За да се нахрани, той започва да мисли, да търси начинъ да си достави храната. Като достави храната си, чрезъ устата си той я изпраща въ стомаха, дето се превръща въ кашлица. Отъ стомаха храната отива въ дробоветѣ, а оттамъ — въ мозъка — динамото на човѣка, дето се набавя изразходваната енергия.

Оттукъ виждаме, че стомашната, дихателната и мозъчната системи играятъ важна роля въ подържане живота на човѣка. Ако една отъ тия системи не фуункционира правилно, цѣлиятъ организъмъ страда. Ако човѣкъ е инвалидъ въ материално отношение, т. е. ако е инвалидъ въ физическия свѣтъ, той ще бжде инвалидъ и въ Божествения свѣтъ. Ще кажете, че не искате да бждете материалистъ. Това е другъ въпросъ. Да бждешъ материалистъ е едно нѣщо, да бждешъ физически здравъ е друго нѣщо. Да бждешъ само идеалистъ, безъ да се вглеждашъ въ реалността на живота, това е аномалия. Следователно, нито само материализмътъ, нито идеализмътъ разрешаватъ въпроситѣ на живота. Човѣкъ не е нито само материя, нито само духъ. Материя безъ духъ не сѣществува, и духъ безъ материя не сѣществува. Духъ и материя сѣ две състояния, които взаимно се допълватъ.

Следователно, ако подъ думитѣ „духъ и материя“ разбирате полюситѣ на живота, които се изразяватъ въ две течения — материализмъ и идеализмъ, вие сте на правъ пжтъ. Обаче, ако подъ думата „материя“ разбирате, че животътъ се заключава само въ материалната си страна, а подъ „духъ“ разбирате, че животътъ е изтъканъ само отъ идеи, вие сте на кривъ пжтъ. Животътъ се изразява въ полюси: духъ и материя, мъжъ и жена и т. н. Като стане въпросъ за мъжа и за жената, хората започватъ да спорятъ, кой отъ двамата

е истински проводникъ на човѣка. Колкото и да спорятъ, тѣ не могатъ да дойдатъ до правилни заключения. Защо? Защото истинскиятъ човѣкъ не е нито мъжъ, нито жена. Ако мъжътъ включва въ себе си жената, и ако жената включва въ себе си мъжа, тѣ могатъ да носятъ името „човѣкъ“. Обаче, докато мъжътъ се отдѣля отъ жената като нѣщо особено, и докато жената се отдѣля отъ мъжа, тѣ още не сж дошли до положението на истинския човѣкъ. Като различни форми, — мъжътъ и жената представятъ принципи, течения въ живота, но по сжщина тѣ сж едно и сжщо нѣщо. Тѣ даватъ представа за понятието „човѣкъ“. По външни прояви жената е деликатна, идеалистка, но по съчетание на вътрешни сили тя е материалистка. Достатъчно е жената да спре на едно мѣсто, за да стане центъръ. Въ скоро време тя ще направи кжща, ще я напълни съ мебели и покжщнина. Поставятъ ли мъжа при тѣзи условия, той всичко ще разпръсне. Затова казваме, че жената събира, а мъжътъ разпилява. Жената се изявява отвънъ навътре, а мъжътъ — отвътре навънъ.

Съвременнитѣ хора нѣматъ още ясна представа за понятието мъжъ. Като кажатъ „мъжъ“, тѣ разбиратъ възлюбения на човѣшката душа. Между понятията „мъжъ и възлюбенъ“ има грамадна разлика. Нѣкой пжтъ възлюбениятъ може да стане мъжъ на нѣкоя жена, но мъжътъ никога не може да стане възлюбенъ. Думата „мъжъ“ подразбира физическа

сила. Значи, когато жената търси мъжа, тя се нуждае от сила, която да я покровителства. По естество жената е по-слаба от мъжа, вследствие на което разчита на неговото застъпничество.

Мъжът и жената са два принципа, които се извяват във две различни форми. Слушате някой мъж да казва, че не иска да бъде жена. Чудно нещо! Той е роден от жена, а не иска да бъде жена. Някоя жена казва, че не иска да бъде мъж. И това е чудно. Тя е зачената от мъж, а не иска да бъде мъж. Началото на всеки човек се крие във мъжа, а краят му — във жената. От мъжа и от жената пък произлиза детето, което един ден ще се прояви като мъж или като жена, според силите, които действуват във него. Като не разбират, какво всъщност е човек, какво представят мъжа и жената, хората влагат във тия понятия изопачени, неестествени идеи, вследствие на което сами се спъват. Човек не е същество, създадено за ядене и пиене. Жената не е същество, създадено само да ражда деца, нито мъжът е създаден само да внася във дома продукти за ядене и пиене. Велико е предназначението на човека. Велика е ролята, която мъжът и жената трябва да извършат на земята. Ако за физическото си съществуване човек трябва да яде, да дъвче храната си, да я изпраща в стомаха и във червата, това още не значи, че природата не знае други методи за хранене.

Днесъ тя си служи съ единъ методъ за хранене на човѣка. Обаче, ще дойде день, когато тя ще приложи другъ методъ за хранене. Това виждаме и днесъ още, а именно: дробоветѣ се хранятъ по единъ начинъ и съ храна, свършено различна отъ тази, която стомахътъ приема. Мозъкътъ пъкъ се храни по начинъ свършено различенъ отъ този, по който се хранятъ дробоветѣ и стомахътъ. Следователно, това, което е необходимо за мозъка, не е нужно за дробоветѣ; това, което е необходимо за дробоветѣ, не е нужно за стомаха.

Като слушате да се говори за различните методи на хранене, съ които природата си служи, това не значи, че трѣбва да се произнасяте, кой отъ тѣхъ е най-добъръ. Всѣки методъ е на мѣстото си. Що се отнася до хранене на дробоветѣ чрезъ въздухъ, методътъ е единъ. Дробоветѣ възприематъ въздуха по единъ начинъ, а стомахътъ приема храната по другъ начинъ. Дробоветѣ не могатъ да дъвчатъ храната си, нито стомахътъ може да я диша. Докато храната дойде до стомаха, тя минава презъ нѣколко последователни процеси: разкъсване, дъвчене, поглъщане, смилане, всмукване и т. н. Чрезъ тѣзи процеси природата работи върху човѣшката воля, усилва я. Отъ начина, по който се извършватъ процеситѣ на храносмилателната система, зависи и усилването на волята. Силата на волята, проявитѣ на човѣшкия характеръ се опредѣлятъ отъ силата на мисълта. Това е твърдение, което трѣбва да се про-

вѣри. Наблюдавайте, кой какъ дѣвче и следете, какви сж проявитѣ на човѣшкия характеръ и воля. Не само това, но наблюдавайте, какъ дѣвчатъ англичанитѣ, германцитѣ, французитѣ, за да видите грамадната разлика, която сжествува между проявитѣ на различнитѣ нации въ характеръ и воля. Отъ начина, по който става храносмилането, се опредѣля работата, която човѣкъ върши.

Кое наричаме правилно хранене? Правилно хранене е това, при което мисълта взима активно участие. Яденето е резултатъ на дейността на човѣшкитѣ клетки. Колкото по-съзнателно извършватъ работата си, толкова по-здравъ е човѣшкиятъ организъмъ. Десетъ милиона клетки въ стомаха взиматъ участие въ смилането на храната. Това е мощна, велика сила. Този процесъ се извършва правилно, когато всички клетки иматъ едно и сжщо желание да работятъ, да възприематъ една или друга храна. Ако нѣколко милиона отъ тѣхъ се откажатъ да работятъ и се раздѣлятъ въ желанието си по отношение на една или на друга храна, и стомахътъ се отказва да работи. Ако чрезъ мисълта си го заставите да работи, той ще смели храната, но безъ любовъ. Всѣка работа, извършена безъ любовъ, не дава добри резултати. Десетъ милиона клетки!—това е цѣлъ народъ, цѣла държава. За да се развива държавата правилно, поданицитѣ ѝ трѣбва да бждатъ въ единство. Следователно, вземе ли храната въ устата си, човѣкъ

трѣбва да има съзнание за процеситѣ, които ставатъ въ устата, въ стомаха и въ червата. Той трѣбва да знае, какъ да я смели и обработи, за да я изпрати после въ дробоветѣ, а оттамъ въ мозъка.

Съвременнитѣ учени разглеждатъ храносмилането като физически процесъ, но това не е още завършена работа. Като дойде храната до мозъка, ангелитѣ я приематъ оттамъ въ видъ на прана. И въ тѣхъ праната минава презъ стомаха, дробоветѣ и мозъка имъ. Като стигне до мозъка, възвишенитѣ същества отъ Божествения свѣтъ приематъ тази фина, преработена енергия и я прекарватъ отъ стомаха въ дробоветѣ си и отъ дробоветѣ — въ своя мозъкъ. Тѣй щото, ако смлѣната храна въ човѣка не мине отъ физическия въ духовния свѣтъ и отъ духовния — въ Божествения, тя не е завършила своя пъленъ кръгъ на движение. Тогава ние казваме, че човѣкъ не се храни правилно. Обаче, ако смлѣната храна въ човѣка прониква въ тритѣ свѣта—физически, духовенъ и Божественъ, ние казваме, че човѣкъ се храни правилно. Когато процесътъ на храносмилането въ човѣка става правилно, той се чувствува радостенъ и веселъ, радва се на отлично здраве. Въ колко време ще стане този цикълъ на движение на храната, не е важно. Важно е храната да проникне въ различнитѣ свѣтове и навсѣкжде да остави своето. Не може ли храната да проникне въ различнитѣ

свѣтове, човѣкъ не може да се развива правилно и започва да боледува.

Казано е въ Писанието: „Никой не живѣе за себе си“. Значи, никой удѣ не живѣе за себе си. Въ този смисълъ, нито стомахътъ живѣе за себе си, нито дробоветъ, нито мозъкътъ живѣятъ за себе си. Стомахътъ приема храната и я обработва, но следъ това я отправя къмъ дробоветъ, а оттамъ — къмъ мозъка. И мозъкътъ не работи за себе си. Той мисли за дробоветъ, за стомаха, за всички удове на човѣшкия организъмъ. Той мисли, по какъвъ начинъ да достави нужнитъ материали на всѣки органъ, да го застави да работи.

Следователно, за да бжде здравъ, за да съзнава, че е гражданинъ на великата природа, човѣкъ трѣбва да има широки схващания за живота, всѣки моментъ да съзнава, че не живѣе и не умира за себе си. Ако нѣма широки разбирания за живота, човѣкъ ще учи, ще работи, но безъ любовъ. Каквото и да направи, въ края на краищата той ще каже: Празна работа е това. Питамъ: ако човѣкъ изучава земята, слънцето, празна работа ли е това? Ако рисува картини отъ природата, празна работа ли е това? Когато хиромантикътъ изучава ржката на човѣка, празна работа ли е това? Въ ржката се крие историята на човѣка. Какво по-приятно занимание можете да имате отъ това? Има учени хора, които се занимаватъ или само съ човѣшкото око, или само съ чо-

вѣшкия носъ, или само съ човѣшката уста. Въ окото, въ носа, въ устата се крие историята на човѣка. Който изучава историята на даденъ човѣкъ, едновременно той изучава и себе си. Както въ семката на едно дърво се крие цѣлото дърво, така и по отдѣлнитѣ удове на човѣка можете да познаете цѣлия човѣкъ. Външно семката не прилича на дървото, но посадите ли я въ земята, отъ нея израства голѣмо дърво, което ражда изобилно плодове. Изобщо, въ природата нищо не се губи. Както семката може да възпроизведе цѣлото растение, така и по единъ удъ отъ човѣшкото тѣло можете да опишете цѣлия човѣкъ. Като разбира законитѣ на цѣлокупния животъ, човѣкъ може самъ да си въздействува, да изправи погрѣшкитѣ си.

Съвременнитѣ хора се натъкватъ на страдания и противоречия вънъ отъ себе си. Причинитѣ сж въ самитѣ тѣхъ. Човѣкъ трѣбва да познава силитѣ, които действуватъ въ неговия организъмъ, както и тия, които действуватъ въ природата. Ако той самъ е отрицателенъ и се свързва съ отрицателнитѣ сили на природата, въ неговия организъмъ се зараждатъ редъ болезнени и отрицателни състояния. Ако даде ходъ на положителнитѣ сили въ себе си, и сжщевременно се свързва съ положителнитѣ сили на природата, човѣкъ подобрява здравето си и се радва на добро разположение. Обаче, ако не се пази отъ отрицателнитѣ сили на природата и не се стреми къмъ положителни-

тѣ, човѣкъ дохожда до състояние на безразличие.

Първоначално човѣкъ е смѣлъ, предприема една или друга работа. Ако срѣща препятствия и неуспѣхи, той става страхливъ. Колкото повече неуспѣхитѣ и мжнотиитѣ му се увеличаватъ, той става все по-страхливъ, докато най-после дойде до безразличие. Това сж три състояния, презъ които всѣки човѣкъ минава. Смѣлиятъ излиза отъ дома си и отива на работа. Страхливиятъ, обаче, се връща въ дома си, предполага се, че е завършилъ работата си. Значи, смѣлиятъ започва да работи, безъ да свърши работата си докрай. Страхливиятъ всѣкога завършва работата си.

За изяснение на тази идея ще си послужи съ следния примѣръ. Представете си, че имате да давате на нѣкого пари, но не можете да ги върнете. Ако сте смѣлъ, ще кажете: Нѣма да ви дамъ паритѣ! Ако сте страхливъ и чувате, че ви заплашватъ съ бой, вие веднага се връщате у дома си, взимате пари и плащате. Това значи завършване на известна работа. Смѣлиятъ взима пари на заемъ, а страхливиятъ ги връща. Две държави се биятъ, започватъ да воюватъ помежду си. Защо воюватъ? Защото сж смѣли. Щомъ положението стане сериозно, тѣ се уплашватъ и започватъ да преговарятъ за миръ. Значи, за да дойде мирътъ, човѣкъ трѣбва да стане страхливъ. Страхътъ внася миръ въ човѣка. Върху този законъ е основана съвременната педагогия. Слу-

шате учителитѣ да говорятъ на ученицитѣ си, че това не е добро, онова не е морално, но тѣ не искатъ да знаятъ. Обаче, като ги заплашатъ, тѣ започватъ да се страхуватъ и сж готови да направятъ всичко, каквото имъ заповѣдатъ. Това наричаме ние „моралъ на страхливитѣ“. Всички велики работи, всички култури се дължатъ на страха. Страхътъ завършва работитѣ, но не ражда герои. И природата използва страха.

Какво се получава отъ съединяването на страха и на смѣлостта? Като се съединятъ страхътъ и смѣлостта, ражда се разумността. За да се придобие разумността, страхътъ трѣбва да се превърне въ смѣлостъ, а смѣлостта—въ страхъ. Запримѣръ, имате една страхлива котка. Тя се плаши отъ най-малкитѣ изненади. Но ако се намѣри въ безизходно положение, тя става толкова смѣла, че се хвърля върху човѣка, драще го, докато се освободи. Значи, човѣкъ става смѣлъ, когато дойде до крайния предѣлъ на страха. Той трѣбва да разбира проявитѣ на страха и на смѣлостта. Човѣкъ е смѣлъ, когато знае, че противникътъ му е по-слабъ отъ него. Щомъ разбере, че противникътъ му е по-силенъ отъ него, той става страхливъ.

Единъ заякъ се отчаялъ отъ живота и тръгналъ къмъ близката рѣка да се удави. Като вървѣлъ по пѣтя, той си мислѣлъ: Не искамъ да живѣя вече. Дето се обърна, всички ме гонятъ: животни, хора — всички искатъ

да отнематъ живота ми. Защо ми е такъвъ животъ? Веднѣжъ завинаги ще свърша съ него, да се освободя отъ мъжнотиитѣ. Като разсждавалъ по този начинъ, той миналъ покрай едно блато, дето крѣкали жаби. Като чули стѣпкитѣ на заяка, тѣ веднага се скрили въ водата и млѣкнали. Заякътъ видѣлъ това и си казалъ: Имало и отъ мене по-страхливи. Значи, азъ не съмъ най-страхливиятъ въ свѣта. Щомъ е тъй, ще продължа да живѣя. Заякътъ се отказалъ отъ решението си да се дави. Той и до днесъ още живѣе съ идеята, че жабитѣ сж по-страхливи отъ него.

Следователно, докато човѣкъ мисли, че е преследванъ, гоненъ отъ хората, че нѣма успѣхъ въ работитѣ си, че нищо не може да направи, той се намира въ положението на заяка, който се отчаялъ отъ живота и трѣгналъ да се дави. Обаче, като се убеди, че може да излѣзе нѣщо отъ него, че има по-неспособни и отъ него, той се насърдчава и започва да става смѣлъ. Той си казва: Щомъ има поне едно сжщество, което се страхува отъ мене, това показва, че не съмъ съвсемъ изгубенъ. Все има нѣщо въ мене, на което може да се разчита.

Сега се обръщамъ къмъ младитѣ, на които казвамъ: Вие трѣбва да се учите, да разберете вътрешния смисълъ на живота. Не разберете ли живота въ неговата сжщина, вие ще се раждате и умираете заедно съ старата култура, която всѣки день отива къмъ залѣзване, т. е. къмъ смъртъ. Щомъ се обезсърдчи,

щомъ изгуби разположението си, човѣкъ казва: Нищо нѣма да излѣзе отъ мене. Моята работа е загубена. Сега нищо друго не ми остава, освенъ да се простя съ живота. Защо човѣкъ се обезсърдчава? Защо не е смѣлъ и разуменъ? Какво ще придобие, ако умре? Сегашнитѣ хора умиратъ преждевременно. Да умре човѣкъ преждевременно, това значи, да напусне работата си, преди да я завършилъ. Господарѣтъ изпраща слугата си на нивата да копае, но той се връща преди обѣдъ. Защо се връща толкова рано? Свършилъ ли е работата си? Не я свършилъ. Щомъ не е свършилъ работата си, господарѣтъ му отново ще го изпрати на нивата да копае.

Следователно, ако човѣкъ умира преждевременно, това показва, че той се връща въ дома си преди да е свършилъ работата си. Като видятъ, че се връща толкова рано, майка му и баща му отново ще го изпратятъ на нивата да оре, да сѣе и да жъне. Както човѣкъ не се ражда по свое желание, така не може и да умре по свое желание. Както човѣкъ не знае, кога ще се роди, така не може и не трѣбва да знае, кога ще умре. Кокошката знае ли, кога ще умре? Тя нищо не знае. Кокошката умира, когато господарѣтъ ѝ пожелае. За да измжти пиленца, и това пакъ зависи отъ господаря ѝ. Казвате, че повечето хора умиратъ отъ естествена смъртъ. Привидно е така, но въ сжщностъ малцина умиратъ отъ собствена смъртъ, а още по-малко хора умиратъ по свое желание.

Все ще се намѣри нѣкой господарь, който ще пожелае тѣхната смъртъ. Слушате нѣкой да казва: Изяде ме тази болестъ! Значи, болестъта е неговъ господарь. Болестъ, която уморява човѣка, не е нищо друго, освенъ общество отъ сжщества, които устройватъ противъ него заговоръ. Ще кажете, че самоубилиятъ се умира по свое желание. Ако е вѣрно това, нека самоубитиятъ се съживи по свое желание. Ако може да направи това, ние ще се убедимъ, че, наистина, човѣкъ се самоубива по свое желание. Кога се самоубива човѣкъ? Когато направи голѣми дългове, които не може да изплати. За да не изгуби достоинството си, той се самоубива. Обаче, самоубийството е неестествено проявление на човѣка. Тѣй щото, невъзможно е човѣкъ самъ да се убие и да не може самъ да се съживи. Ако самоубитиятъ не може самъ да се съживи, това показва, че другъ нѣкой го убилъ.

И тѣй, не си правете илюзии да мислите, че отъ васъ зависи да живѣете или да умрете. За да живѣе човѣкъ, или да умре по свое желание, това подразбира да владѣе великата наука за живота. Той трѣбва да разбира законитѣ на живота и смъртъта, като два противоположни процеса. Каквото и да прави, човѣкъ неизбежно минава презъ тия процеси. Човѣшкото тѣло е затворъ, въ който душата временно пребивава. Когато пожелае да се освободи отъ този затворъ, душата постига това по два начина: или доброволно отваря вратитѣ

на затвора, или чрезъ насилие. Ако не я оставятъ да излѣзе отъ вратитѣ на затвора, тя изкопава дупка нѣкжде въ затвора, влиза въ нея, и оттамъ, по вѣтрешни пѣтища, незабелязано, напуща затвора и излиза на свобода.

Питамъ: Кое може да освободи човѣка отъ затвора? Освобождаването на човѣка зависи отъ неговитѣ правилни възгледи за законитѣ на живата природа. За тази целъ той трѣбва да изучава тия закони и да знае, защо ги изучава. Като изучава законитѣ на великата природа, човѣкъ се свързва съ Божественото въ свѣта. Това значи придобиване на знание, което развива висшитѣ умствени способности. Сѣщевременно човѣкъ развива и своитѣ чувства, посрѣдствомъ които той дохожда до разграничаване на доброто отъ злото. Това опредѣля постѣпкитѣ на човѣка като добри и лоши. Щомъ влѣзе въ умствения свѣтъ, човѣкъ започва да се интересува отъ правдата, т. е. отъ правото. Обаче, въ духовния свѣтъ той борави само съ морала, съ понятието за добро и зло. Значи, правдата се отнася до ума, а моралътъ — до сърдцето. Когато говоримъ за висшитѣ прояви на ума, имаме предъ видъ чистата мисълъ, въ която нѣма стремежъ къмъ материални придобивки. Запримѣръ, докато човѣкъ се стреми къмъ музиката, като висша наслада, която обхваща дейността на висшитѣ умствени способности, ние казваме, че той живѣе въ чистата мисълъ. Започне ли да прилага музиката като срѣдство за печелене, той

слиза отъ висшата областъ на мисълта. Това се отнася не само до музиката, но до всички отрасли на науката и на изкуствата.

Съвременнитѣ хора се движатъ между два морала — старъ и новъ, вследствие на което изпадатъ въ затруднения. Защо? Отъ стария моралъ не могатъ още да се откажатъ, а за новия не сж готови. Като се намѣрятъ въ мъчнотии, веднага се отказватъ отъ новия моралъ и пакъ живѣятъ по старому. Тѣ говорятъ за нови идеи, за ново учение, но щомъ се намѣрятъ на тѣсно, прилагатъ старото учение. Ако ги запитатъ, въ какво се заключава новото учение, нищо не могатъ да отговорятъ. Новото учение обединява и примирява страха съ смѣлостта, отъ които се ражда разумността. Новото учение обединява и примирява любовта съ умразата и вмѣсто тѣхъ създава благостта. Ако нѣкой изповѣдва новото учение, а не може да примири страха съ смѣлостта, умразата съ любовта, той живѣе въ старото учение, т. е. въ старата култура. Въ старата култура става точно обратното: смѣлостта се превръща въ страхъ, любовта — въ умраза. Състоянията се мѣнятъ и въ новата, и въ старата култура съ единствена разлика, че въ новата култура движенията сж възходящи и положителни, а въ старата — низходящи и отрицателни.

Въ новата култура времето доказва нѣщата, а въ старата — паритѣ. Запримѣръ, ако дадете пари нѣкъде, въ скоро време

ще ви изкаратъ способенъ, ученъ, гениаленъ човѣкъ. Обаче, въ новата култура паритѣ не играятъ роля. Днесъ могатъ да ви гонятъ, преследватъ, да отричатъ способнитѣ ви, но следъ време истината излиза на лице. Последната дума има времето. То показва, на какво се дължи тежестта на човѣка — на паритѣ, или на неговата способностъ и ученостъ. Сж-щото се отнася и до доброто. Нѣкои хора минаватъ за добродетелни, за светии, защото паритѣ сж играли роля. Като турите на везнитѣ на човѣка хиляди английски лири, разбира се, че ще стане светия.

Следователно, ценни нѣща сж само ония, които не се измѣнятъ, които и времето не заличава. Права мисль е онази, която презъ всички времена и епохи различава доброто отъ злото. И Адамъ яде отъ дървото за познаване на доброто и злото, но преждевременно. Следъ това, за да не яде отъ дървото на живота и да влоши положението си, Богъ го изпжди отъ рая. Човѣкъ първо трѣбва да яде отъ дървото на живота, а после отъ дървото за познаване на доброто и на злото. Изпждането на Адамъ и Ева отъ рая е процесъ, презъ който всѣки човѣкъ трѣбва да мине. Ако майката и бащата не изпждятъ детето отъ дома си и не го пратятъ на училище, то никога нѣма да стане ученъ човѣкъ. Докато е около майка си и баща си, детето постоянно ги пригрѣща и цѣлува. Щомъ го изпратятъ на училище, то влиза въ нови условия. Учителътъ поема детето

и го поставя на строга дисциплина. Детето вижда, че тукъ нѣма пригрѣдки и цѣлувки и започва да гледа сериозно на работата. Който влѣзе въ училището, трѣбва да учи. Ако не учи, понѣкога учителятъ прилага магическата прѣчица, съ която и капелмайсторѣтъ си служи. Магическата прѣчица е съществувала въ всички времена. Тя съществува и днесъ, само че формата ѝ е измѣнена. Нѣкога тя е била въ форма на обикновена прѣчица, после се е замѣстила съ плесница, следъ това — съ тевтерче. Днесъ учителятъ влиза въ класъ съ тевтерче, въ което пише бележки върху успѣха и поведението на ученика. Запримѣръ, единицата не е нищо друго, освенъ плесницата на учителя. Той съединява всички прѣсти на ржката си и отъ тѣхъ образува плесницата. Като получи единица, ученикѣтъ се стресва по сѣщия начинъ, както отъ плесницата и започва да учи. Нулата пѣкъ подразбира юмрукъ. Каквото разрешение дава юмручното право въ свѣта, такова дава и нулата за ученика.

Съвременнитѣ хора искатъ да живѣятъ добре. Отъ какво зависи добриятъ животъ? Отъ стомашната и отъ отдѣлителната системи. Който иска да живѣе добре на физическия свѣтъ, той трѣбва да има здрава и дисциплинирана стомашна и отдѣлителна система. Между дейността на стомашната и отдѣлителна система въ човѣка и разкаянието, презъ което той минава, има известно съотношение. Както стома-

шната и отдѣлителна ситеми отдѣлятъ чистото отъ нечистото, потрѣбното отъ непотрѣбното, така и чрезъ разкаянието човѣкъ се чисти — отдѣля чистото отъ нечистото, положителното отъ отрицателното. Всички религии препоръчватъ разкаянието като процесъ на чистене: чистото отива на една страна, а нечистото — на друга. Следъ това чиститѣ сокове отиватъ къмъ сърдцето и дробоветѣ, а оттамъ — въ мозъка. Ако сърдцето и бѣлитѣ дробове не функциониратъ правилно, човѣкъ не може да диша. Щомъ не диша правилно, той не може да мисли право. Дихателната система на човѣка показва, че не само кръвта трѣбва да се пречиства, но и желанията. Както нечистата кръв трови организма, така и нечиститѣ желания го тровятъ.

Като ученици, вие трѣбва да работите съзнателно върху себе си, да знаете, каква е службата на вашитѣ системи не само на физическия, но и въ духовния свѣтъ. Запримѣрь, службата на стомашната система на физическия свѣтъ е да смила храната, а въ духовния — да прекара страститѣ и низшитѣ желания на човѣка презъ смилане, да ги надrobi на ситно и да ги изпрати нагоре, къмъ огнището. На физическия свѣтъ сърдцето и дробоветѣ пречистватъ кръвта, а въ духовния свѣтъ тѣ сж мѣхътъ и огнището, презъ които трѣбва да минатъ желанията на човѣка, да се отдѣли чистото отъ нечистото. Мозъчната система отправя заповѣдитѣ си къмъ различни

тѣ органи за службата, която тѣ трѣбва да изпълняватъ. Въ духовния свѣтъ мозъкътъ опредѣля службата и мѣстото на всички мисли въ човѣка. Следователно, не смѣсвайте чиститѣ мисли съ нечиститѣ. Чиститѣ мисли туряйте на една страна, а нечиститѣ — на друга. Както природата отдѣля чистото отъ нечистото, така и човѣшкиятъ умъ трѣбва да отдѣля чиститѣ мисли отъ нечиститѣ. Не ги ли отдѣля, приема ли ги въ смѣсенъ видъ, той внася отрова въ своя мозъкъ. Ще бждете внимателни къмъ своитѣ мисли, ще ги изучавате, да знаете, какво желание събужда всѣка мисълъ. Мисълта е свързана съ желанията, желанията — съ действията, а действията — съ последствията.

Следователно, ако искате да бждете здрави, дръжте въ исправностъ стомаха, дробовѣтъ и мозъка си. Здравословното състояние на стомаха зависи отъ храната, която човѣкъ приема. Колкото по-чиста е храната, толкова по-здравъ ще бжде човѣкъ. Като приема чиста храна, човѣкъ спазва всички правила при храненето. Той знае, колко храна да приеме и какъ да я приеме. Храненето не е само физически процесъ, но и духовенъ. Тѣй щото, натъкнете ли се на известна аномалия въ живота си, не се извинявайте, не казвайте, че нѣщо не сте знаели. Има нѣща, които човѣкъ не знае, но що се отнася до живота, какъ трѣбва да живѣе, всѣки човѣкъ знае това. Кой не е опиталъ последствията на кривитѣ мисли и заблуждения?

Следователно, всѣки човѣкъ знае, че, за да бжде здравъ, трѣбва да има права мисълъ, възвишени чувства и благородни постѣпки. Ако не е здравъ, човѣкъ не може да свърши работата, която му е дадена.

Сега пакъ ще ви запитамъ: Въ какво седи новото учение? Задачата на новото учение седи въ отдѣляне на злото отъ доброто, на умразата отъ любовта, на невежеството отъ знанието, на безсилието отъ силата и т. н. Може ли да се нарече силенъ онзи, който не е въ състояние да отдѣли злото отъ доброто? Силенъ човѣкъ е онзи, който отдѣля злото отъ доброто и ги поставя въ две противоположни посоки. Като поставите добритѣ хора на една страна, а лошитѣ — на друга, ще видите, какви резултати ще имате. Казвате: Може ли да стане такова раздѣляне на хората? Може. Нима това не става въ войнитѣ? Войната не е нищо друго, освенъ раздѣляне на хората на два лагера: приятели и неприятели. Страната, която напада, е вашиятъ неприятелъ. Вие седите тихо и мирно, нѣмате намѣрение да нападате. Щомъ не нападате, вие сте приятелски разположени къмъ вашия съседъ. Вие не сте въоръженн, но имате здрави крепости, въ които можете да се криете. Неприятельтъ ви напада, хвърля своитѣ бомби върху васъ, но вие сте скрити въ вашитѣ здрави крепости. Най-после неприятельтъ ви изхвърля всичкитѣ си бомби и престава да ви напада. Тогава вие излизате отъ своитѣ крепости, събирате остатъ-

цитѣ отъ бомбитѣ, претопявате ги, превръщате ги въ злато и започвате да работите съ тѣхъ. Неприятельтъ ви, който сега е обеднѣлъ, дохожда при васъ да търси работа. Вие му давате работа и му плащате добре. Той става слуга, а вие — господарь.

И тѣй, неприятельтъ ви е човѣкъ, който работи съ злото. Той седи на едно мѣсто и ви се заканва, хвърля бомбитѣ си срещу васъ. Вие мълчите, слушате го, какво говори, и не му възразявате. Като изхвърли всичкитѣ си бомби, той се изпразва, става последенъ беднякъ. Най-после той си казва: Тази работа не върви съ зло. По-добре да се примирия съ своя съседъ, за да се наредятъ и моитѣ работи. Сега съседтъ, който мълчеше, става силенъ, а противникътъ — слабъ. Той отива при съседа си, иска да се примири съ него. Съседтъ му го приема любезно, започва да се разговаря съ него и го поучава. Тѣй щото, не разчитайте на злото. Натъкнете ли се на него, отстъпете назадъ. Злото е бомба, която експлодира, безъ да причини сжществена пакостъ. Неприятельтъ е скритъ въ крепостта си, напразно ще го бомбардирашъ. Обаче, ако искашъ да изхвърлишъ бомбитѣ си, бомбардирай го. Той ще чака времето, когато изхвърлишъ всички бомби. Щомъ осиромашеешъ, той ще събере бомбитѣ, ще ги превърне въ злато, отъ което единъ день ти самъ ще се нуждаешъ. Ти ще отидешъ при съседа си и ще искашъ отъ него работа. Той ще ти даде работа, за която ще ти плати съ

собственитѣ ти думи, съ собственитѣ ти бомби. Това, което си отправялъ къмъ него, единъ денъ ще се върне къмъ тебе.

Питамъ: Можете ли да приложите този законъ? Можете ли на злото да въздействувате съ добро? Ще кажете, че каквото прави човѣкъ, това му се случва; каквото мисли, това го постига. Като знаете тѣзи закони, дрѣжете въ ума си положителни мисли. Искате ли да постигнете нѣщо добро, да станете ученъ, музикантъ или поетъ, работете непрекъснато въ това направление и дрѣжете въ ума си мисълта, че всичко е постижимо за онзи, който любии Бога и вѣрва въ Него. Положителнитѣ мисли привличатъ възвишени същества, които веднага идатъ въ помощъ на човѣка. Когато човѣкъ се стреми къмъ постигане на известна идея, всички разумни сили въ природата, които работятъ въ тази посока, се коопериратъ и му даватъ упѣтвания и съдействие. Тѣ се притичатъ на помощъ на всѣка безкористна мисълъ, на всѣко безкористно чувство и желание, както планинскитѣ потоци се събиратъ заедно, за да образуватъ една голѣма рѣка. Учениятъ, талантливиятъ, гениалниятъ човѣкъ сѣ голѣми, пълноводни рѣки, въ които се втичатъ множество поточета и рѣкички. Ако нѣмате вѣра и любовъ къмъ Бога, каквито желанія и да имате, нѣма да ги постигнете. Ако успѣете да постигнете нѣкои отъ желанията си, вие сте употребили голѣми усилия и трудъ. Защо? Защото не можете да разчи-

тате на свѣтлитѣ, разумни сжщества да ви помагатъ. Тѣ не се отзоваватъ на отрицателнитѣ сили на природата. Безлюбieto, безвѣрието сж отрицателни прояви въ човѣшкия животъ. Вие знаете, че подобното подобно привлича. Следователно, положителнитѣ мисли привличатъ възвишенитѣ сжщества, а отрицателнитѣ ги отблъскватъ.

Мнозина се страхуватъ отъ живота и казватъ: Какво ще правимъ, ако трѣбва да влѣземъ въ свѣта? Много просто. Ако сте цигуларъ, ще извадите цигулката си и ще свирите. — Каква пѣсень трѣбва да свиримъ? — Споредъ случая. Ако сте въ църква, ще свирите нѣкоя религиозна пѣсень; ако сте на площада, ще свирите една обикновена пѣсень, да развеселите хората; ако сте на хорището, ще изсвирите едно хоро, да си поиграятъ хората; ако сте на сцената на нѣкой голѣмъ салонъ, ще свирите класически парчета. — Имамъ ли право да свирая? — Щомъ си майсторъ и знаешъ да свиришъ, имашъ право да свиришъ. Каквото свиришъ, всичко е на мѣсто. Който може да играе на хорото, той може да се моли и въ църква. Не може ли да играе на хорото, и въ църква не може да се моли. Преди да стане набоженъ и да ходи на църква, човѣкъ е игралъ на хорото. Защо отива днесъ на църква? Защото е преживѣлъ голѣми разочарования и неуспѣхи въ живота си. Въ бждеще, когато работитѣ му се наредятъ добре, той пакъ ще посещава хорото. Не е лошо да играе чо-

вѣкъ на хорото. Лошата страна на хорото се-ди въ неразбирането. Лошо е, когато човѣкъ играе и не знае, защо играе; лошо е, когато се моли и не знае, защо се моли. Обаче, приятно е човѣкъ и да играе, и да се моли, когато знае, защо прави това. Нѣкой казва: Не зная, какво да правя. — Щомъ не знаешъ, какво да правишъ, пѣй и свири. — Нѣмамъ тѣпанъ. — Щомъ нѣмашъ тѣпанъ, ори и копай. Орането и копането е пакъ музика. — Право ли е да пѣя и да свирия? — Право е, разбира се. — Какво ще кажатъ хората? — Важно е, какво ти ще кажешъ за себе си. Щомъ нѣмашъ работа, пѣй и свири. За предпочитане е да пѣешъ и да свиришъ, отколкото да останешъ безъ работа.

Съзнателниятъ животъ изисква работа. Новата култура се нуждае отъ работни хора. Новата култура изключва затворитѣ и бесил-китѣ. Тя не търпи никакви човѣшки недъзи и слабости. Срещне ли човѣкъ съ нѣкаква слабостъ, колкото да е малка, тя ще го прекара презъ огънь да го очисти. Новата култура не приема хора, които вървятъ по пѣтя на старата култура и на старитѣ хора. Ако срещне на пѣтя си младъ човѣкъ, който върви по пѣтя на старитѣ, тя не го счита за младъ. Тя знае, че и да мине по пѣтя на стария, той нищо нѣма да придобие. Какво се ползува младиятъ, ако трѣгне по пѣтя на фалирания търговецъ? Като се лута на една и на друга страна, той ще придобие известни опитности, но въ края на краищата ще си счупи гла-

вата, както е станало съ фалирания търговецъ. Има ли смисълъ, младиятъ да се хвърли отъ една височина, за да провѣри, какъ търговецътъ си е счупилъ крака или главата? Хвърли ли се отъ голѣма височина, човѣкъ непременно ще счупи крака, ржката или главата си. Ще кажете, че има други пжтища, презъ които човѣкъ може да мине безопасно. Казвамъ: Вървите ли по пжтя на старата култура, все ще се конгузите или нараните нѣкжде. Въ стария животъ нѣма безопасни мѣста. Пжтищата на стария животъ привидно сж безопасни, но влѣзешъ ли въ тѣхъ, непременно ще се осака тишъ нѣкжде.

Какви сж пжтищата на новата култура? Много пжтища водятъ къмъ новата култура, но сега ще спомена само три: пжтъ на служене, пжтъ на почитание и пжтъ на обичъ. На кого трѣбва да служи човѣкъ? Ако служи на себе си, той ще фалира. За да не изпадне въ това положение, човѣкъ трѣбва да служи на Великия принципъ въ живота, отъ Когото е получилъ всичко. Кжде ще намѣри този принципъ? Той се намира навсѣкжде въ живота. Ние го наричаме Божествено начало въ свѣта. Ако искрено го търсите, вие ще го намѣрите и въ растенията, и въ животнитѣ, и въ хората. Кого трѣбва да почита човѣкъ? Себе си ще почита. Ако човѣкъ не почита първо Божественото въ себе си, никога нѣма да го почита вънъ отъ себе си. Щомъ не може да почита Божественото вънъ и вжтре въ себе си, човѣкъ

е изложенъ на пълень банкрутъ. Който почита себе си, той има правилни отношения къмъ всички живи същества: растения, животни и хора. Когато познава двата пътя въ новата култура — служене и почитъ, човѣкъ влиза въ третия пътъ — въ обичта. Значи, служенето има отношение къмъ физическия свѣтъ, почитта — къмъ духовния, а обичта — къмъ Божествения. Докато не е служилъ, докато не е билъ слуга, човѣкъ не може да има пари, да си купи нови дрехи, съ които да се облѣче. Щомъ не е облѣченъ въ нови и чисти дрехи, човѣкъ не може да се ползува отъ почитта на окръжаващитѣ. Какъ ще почитате човѣкъ, облѣченъ съ скжсани и нечисти дрехи? Той отдалечъ още мирише. Следователно, ако не е служилъ, човѣкъ не може да се облѣче съ нови и чисти дрехи. Ако не е чисто облѣченъ, да благоухае, той не може да влѣзе въ Божествения свѣтъ, да получи своето наследство — обичта.

Задръжете въ ума си тритѣ идеи: служене, почитъ и обичъ. Който не се е научилъ да служи, да се труди и да работи, той не е разбралъ живота; който не почита себе си и обижда ближния си, той не може да почита и другитѣ хора. Да служишъ, да почиташъ и да обичашъ, това е девизътъ на новия животъ. Не прилага ли този девизъ, човѣкъ преждевременно остарява. Ще кажете, че не е добре човѣкъ да се увлича въ нови идеи. Ще кажете, че новото е само за младитѣ, които живѣ-

ятъ съ фантазии. Ако младиятъ живѣе съ увлѣчения и фантазии, какво ще кажете за стария, за неговитѣ придобивки? Стариятъ всѣки денъ се разочарова. Къде сж тогава неговите положителни идеи и възгледи? Отношенията между младия и стария трѣбва да бждатъ правилни. Тѣ трѣбва да почиватъ на вътрешна, дълбока връзка. Младиятъ трѣбва да се поучава отъ стария, а стариятъ да поощрява младия. Правилни, нормални отношения сж тия, когато младиятъ и стариятъ сж доволни отъ живота си. Младиятъ се стреми да върви напредъ, безъ да се обезсърдчава, а стариятъ разглежда миналия си животъ, изправя погрѣшкитѣ си, безъ да се самоосжда. Младиятъ изучава служенето, а стариятъ—почитъта. Отъ отношенията на хората едни къмъ други, стариятъ ще изучава почитъта. Обичъта не е нито за младия, нито за стария. Да обичашъ, да любишъ, това значи, да умрешъ. Следователно, смъртъта не е нищо друго, освенъ любовъ. Защо? Защото, както смъртъта, така и любовъта взима всичко отъ човѣка. Който люби, той трѣбва да даде всичко отъ себе си. Въ любовъта влиза и служенето, и почитането. Който люби, той е господарь на положението, въ което се намира. Той е господарь и на смъртъта. Когато смъртъта стане господарь на човѣка, той е извънъ любовъта. Каже ли ви нѣкой, че ви обича, питайте го, станалъ ли е господарь на смъртъта. Ако не е господарь на смъртъта, той говори само за любовъ, безъ

да я носи въ себе си. Любовъ, въ която смъртта царува, не е истинска любовъ. Това е любовна каша.

Истинската любовъ изключва страха, тъмнината, невежеството, безсилието и смъртта отъ себе си. Тя е онази мощна сила, онази вѣчна свѣтлина, онази гениалностъ, която създава всичко въ свѣта. Човѣкътъ на любовта е господарь на смъртта, на всички низки и отрицателни сили въ свѣта.

Най-великото нѣщо въ свѣта е любовта.

Най-силното нѣщо въ свѣта е мъдростта.

Най-красивото нѣщо въ свѣта е истината.

Като знаете това, кажете си: Великъ човѣкъ е онзи, който има любовъ. Силенъ човѣкъ е онзи, който има мъдростъ. Красивъ и благороденъ човѣкъ е онзи, който носи истината въ себе си.

— Само Божията Любовъ дава смисълъ на живота.

✱

1. Лекция отъ Учителя, държана на
30. августъ, 1929 г. София.—Изгрѣвъ.

Смѣна на състоянията

— Само свѣтлиятъ път на мъдростта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

Размишление

Чете се темата: „Отношение между отрицателнитѣ и положителни сили на природата“.

Напишете нѣколко положителни и нѣколко отрицателни думи. Думитѣ „чистота, вдъхновение, свобода, хлѣбъ, животъ“ сж положителни, а думитѣ „смъртъ, леность, гнѣвъ, завистъ, катастрофа“ сж отрицателни. Положителнитѣ и отрицателнитѣ думи могатъ да бждатъ възходящи и низходящи. Коя дума е антиподъ на думата „чистота“? — Нечистота.

А на вдъхновението? — Унилость, упадъкъ.

Като изучавате въздействието на положителнитѣ и отрицателни думи върху себе си, у васъ се явява желание да трансформирате отрицателнитѣ въ положителни. Не е лесно да трансформирате думитѣ. Запримѣрь, думата „грозде“ е свързана съ виното. Отъ гроздето правятъ вино, което, употребено въ малко количество, докарва веселие, а въ голѣмо количество — упояване. Коя дума е антиподъ на виното? Водата. Значи, за да смѣни упояването съ трезве-

ностъ, вмѣсто вино, човѣкъ трѣбва да употребява вода. Какъ можете да постигнете това? Ако обичате да пиете вино, вследствие на което често се опивате, турете предъ себе си една чаша съ чиста, планинска вода и щомъ усѣтите жажда, веднага дигнете чашата съ вода, приближете я къмъ устнитѣ си и кажете: Щомъ искашъ да пиешъ, пий чиста, планинска вода. Като пиешъ вода, ще станешъ трезвенъ, бодъръ и силенъ. Като постѣпвате единъ месецъ по този начинъ, ще замѣните пиенето на вино съ пиене на вода. Сжщо така човѣкъ може да замѣсти водата съ вино, да изгуби своята трезвеностъ, здравето и силитѣ си.

Коя дума е антиподъ на мързела или на леностъта? — Трудътъ. Трудолюбивиятъ не може да изпадне въ състояние на леностъ. Каква разлика има между думитѣ „мързелъ и леностъ“? Направете анализъ на тия думи и кажете, каква е разликата между тѣхъ. Кажете, коя отъ дветѣ думи се е родила първа? Значи, думитѣ иматъ своя опредѣлена възраст, вследствие на което нѣкои сж по-стари, а други — по-млади. Думитѣ сжщо така се раждатъ и умиратъ. Изчезналитѣ думи се наследяватъ отъ нови. Общо казано, думитѣ сж живи, минаватъ презъ сжщитѣ процеси, както животѣ сжщества. Когато една дума остарѣе, тя излиза отъ употреба и се замѣства съ нова. Като изучавате думитѣ „мързелъ и леностъ“, намѣрете причината за сжществуването имъ.

Сегашнитѣ хора се спиратъ често върху думитѣ „добро и зло“. Кога се ражда злото? Когато човѣкъ не прилага доброто, ражда се злото. Ако желанията на нѣкое дете се напълно задоволяватъ, има ли условия въ него за злото? Въ живота на задоволеното дете нѣма условия за зло. Обаче, щомъ не задоволите едно отъ неговитѣ желанія, то става неразположено. Ние знаемъ, че всѣко неразположение на духа е причина за зло. Може ли злото да се роди преди доброто? Може ли човѣкъ да осиромашее, преди да е билъ богатъ? Може ли човѣкъ да умре, преди да е билъ роденъ? Значи, злото се явило следъ доброто, сиромашията — следъ богатството, смъртъта—следъ живота. Смъртъта подразбира животъ. Който се е родилъ, само той може да умре. Неродениятъ нѣма условия нито да живѣе, нито да умре.

Като ученици, вие трѣбва да се учите да смѣняте състоянията си. Казвате, запримѣръ, че нѣкой човѣкъ е киселъ, т. е. неразположенъ. Какъ ще смѣни своето кисело състояние? Ако имате киселина, химикътъ лесно се справя съ нея. Той взима известно количество основа и я неутрализира. Обаче, какъ може човѣкъ да смѣни своето кисело състояние въ неутрално? Разумниятъ самъ намира методъ за това, а неразумниятъ очаква нѣкой да дойде отвънъ да му помогне. Не дойде ли помощъ отвънъ, дълго време той остава съ своето неразположение.

Като изучава методитѣ за трансформиране на състоянията си, човѣкъ трѣбва да прониква въ тритѣ свѣта — физически, сърдеченъ и умственъ. Сжщевременно той трѣбва да изучава тритѣ вида явления въ живота: механически, органически и психически. Като познава различнитѣ явления, той знае, съ какви методи да си служи. Представете си, че влизате въ единъ тъменъ салонъ, безъ никаква свѣтлина. Вие ще направите крачка напредъ и крачка назадъ, но повече не се решавате. — Защо? — Страхъ ви е да не направите нѣкаква пакостъ. Ако влѣзете въ една тъмна пещера, ще се намѣрите въ сжщото положение, както въ тъмния салонъ. Какво ще бжде положението ви? Какво трѣбва да правите сега? Тъмнината е голѣма, нищо не виждате. При това, вие сте влѣзли вжтре съ намѣрение да правите научни изследвания. Като се лутате известно време въ мрака, вие си спомняте, че имате кибритъ въ джоба си. Изваждате кибрита, драсвате и запалвате само една клечка. Колкото малка да е свѣтлинката, вие отчасти се ориентирате и започвате да търсите свѣщъ, лампа или ключа на електрическото освѣтление. Намѣрите ли ключа на освѣтлението, вие запалвате лампитѣ и се радвате на свѣтлината. При тази свѣтлина започвате да правите своитѣ изследвания. Най-после дохожда моментъ, когато и тя не ви е достатѣчна. Вие се нуждаете вече отъ духовна свѣтлина, за придобиването на която се изисква повече работа. Колкото повече

напредвате въ умствено и въ духовно отношение, толкова повече свѣтлината ви се увеличава. Тогава виждате, че, за да смѣни състоянието си, човѣкъ се нуждае отъ повече знания: физически или материални и духовни. Има състояния, които човѣкъ не може да трансформира само по физически начинъ. Нужни сж духовни знания и методи, за да ги трансформира.

Често хората се запитватъ, какъ да се освободятъ отъ злото и страданията. Каквото и да правятъ, тѣ не могатъ да се освободятъ отъ злото и страданията, които пристѣпватъ въ дома на човѣка свободно, безъ да искатъ да знаятъ, приематъ ли ги, или не. Ако злото и страданията посещаватъ човѣка безъ негово позволение, колко по-свободно е доброто въ това отношение. Доброто посещава човѣка на всѣко време, защото е господарь на положението. То се вмѣква въ човѣка и презъ най-малката дупчица. Доброто е господарь на човѣка, а човѣкъ — слуга на доброто. Следователно, когато доброто влиза въ човѣка, не го пита да влѣзе, или не. Господарьтъ никога не хлопа на стаята на слугата си. Обаче, когато слугата иска да влѣзе въ стаята на господаря си, непременно трѣбва да хлопа. Човѣкъ хлопа ли на своята стая? Той не хлопа на своята стая защото самъ си е господарь.

Какво означава хлопането? Да хлопашъ на вратата на нѣкой човѣкъ, или на своята врата, това значи, да правишъ добро. Трѣбва

ли тогава да питате, да правите ли добро? Който пита, да прави ли добро, или не, той е слуга. Господарът прави добро и никого не пита, отъ никого не иска позволение. Кой отъ двамата стои по-високо: който прави добро и пита, да прави ли добро, или който прави добро, безъ да иска позволение? Който прави добро безъ да пита е господарь. Господарътъ стои по-високо отъ слугата.

Сега да се спремъ върху въпроса за злото. Нѣкои питатъ, трѣбва ли да правятъ зло, а други не питатъ никого и на своя глава правятъ зло. Който се допитва до съвета на мждрия и добродетеленъ човѣкъ, той е господарь. Обаче, онзи, който не пита никого и на своя глава прави зло, той е слуга. Значи, законътъ за злото е точно обратенъ на закона за доброто. Следователно, който иска да бжде господарь, трѣбва да прави добро. Ако не спазва тѣзи закони, той става слуга. Слугата прави зло, а се отказва да прави добро.

Като ученици, вие трѣбва да изучавате проявитѣ на хората, да знаете, кой за какво е готовъ. Срещнете ли нѣкой мързеливъ човѣкъ, накарайте го да яде. Въ яденето той е голѣмъ майсторъ: яде бавно, спокойно, добре дъвче храната. Трудолюбивиятъ, който не остава моментъ безъ работа, яде бързо, неспокойно, не дъвче добре храната. Колкото по-бавно яде мързеливиятъ, толкова по-бързо се храни трудолюбивиятъ. Ленивиятъ пѣкъ става крайно ре-

лигиозенъ. По цѣли дни той седи безъ работа и само се моли, дано по нѣкакъвъ начинъ Богъ му помогне да нареди работитѣ си добре. Мързеливиятъ, въ своитѣ мечти за бждещи проекти, развива голѣма пожертвувателностъ. Той седи и мисли, че ако има срѣдства, ще направи училища, църкви, болници и т. н. Той седи съ часове на едно мѣсто и мисли, какво изобретение може да направи. Въ края на краищата той се установява върху идеята „*regretum mobile*“. Значи, ленивиятъ е набоженъ, т. е. религиозенъ човѣкъ, а мързеливиятъ — ученъ. Кажатъ ли за нѣкого, че е набоженъ човѣкъ, простолудието го нарича ленивъ. Всички знаятъ, че той се моли по цѣли часове, очаква да получи нѣщо наготово. За мързеливия пѣкъ казватъ, че е отъ „ученитѣ“ хора. За него сжествува поговорката: „Накарай мързеливия на работа, да те научи на умъ“. Леностъта е неджгъ на сърдцето, а мързелътъ — на ума. Обаче, ние не говоримъ за неджитѣ и слабоститѣ на хората. Като е дошълъ на земята, човѣкъ трѣбва да работи, да учи, да придобива знания.

Като ученици, вие трѣбва да знаете законитѣ, чрезъ които се смѣняватъ енергиитѣ. Така, именно, вие ще се справяте съ отрицателнитѣ енергии и ще ги използвате за добро. Който знае тѣзи закони, той може да използва горчивитѣ и кисели сокове на злото за добро. Енергиитѣ на злото сж горчиви и разрушителни само на физическия свѣтъ. Пренесете ли ги въ

духония всвѣтъ, тѣ намаляватъ горчевината и разрушителността си. Пренесете ли ги въ Божествения свѣтъ, тѣ коренно се видоизмѣнятъ и се превръщатъ въ сладки плодове. Въ Божествения свѣтъ нѣма горчиви, кисели и разрушителни енергии. Велика наука е да знае човѣкъ да превръща енергиитѣ. Има случаи, когато възвишенитѣ идеали на човѣка, чиито корени сж въ Божествения свѣтъ, при слизането си въ физическия свѣтъ, всмукватъ отъ соковетѣ на злото и ставатъ горчиви и разрушителни. Това се дължи на непознаване закона за трансформиране на енергиитѣ. Ако познава този законъ, човѣкъ може да пренесе и най-лошитѣ си и отрицателни състояния отъ физическия въ Божествения свѣтъ и да ги превърне въ сладки, ароматни сокове. Като познава този законъ, човѣкъ може да си въздействува при самовъзпитанието.

Нѣкои ще възразятъ, че е невъзможно злото да се превърне въ добро. Представете си, че вие сте крайно честолюбивъ човѣкъ. Единъ день срѣщате единъ господинъ, който е неразположенъ къмъ васъ, иска да ви отмъсти за нѣщо и ви удря една силна плесница. Веднага честолюбието ви излиза на лице. Вие започвате да се сърдите, да негодувате, че той постѣпилъ зле, че накърнилъ достойнството ви и т. н. Въ това време при васъ дохожда неговъ добъръ приятелъ, и, за да измие погрѣшката му, предлага ви една сума отъ десетъ хиляди английски долари. Вие взимате

паритѣ и веднага забравяте плесницата. Казватъ: Добре, че получихъ една плесница, за да забогатѣя въ единъ моментъ. Значи, златото, като елементъ на Божествения свѣтъ, превръща соковетѣ на злото въ добри, сладки плодове. Предъ вида на златото човѣкъ забравя удара и започва да се радва. Магията седи въ това, да знаешъ на всѣки ударъ, на всѣка горчевина, какви елементи да противопоставишъ. Всѣко състояние въ човѣка, лошо или добро, може да се смѣни. Ако нѣкой не обича да учи, могатъ да го заставятъ да учи. Умътъ на човѣка може да се отвори или затвори, ако знае, какъвъ методъ да приложи.

Следователно, иска ли да се самовъзпитава, човѣкъ трѣбва да прилага тия закони, съ помощта на които отрицателнитѣ енергии се превръщатъ въ положителни. Религиознитѣ прилагатъ молитвата като методъ за трансформиране на енергиитѣ. Добритѣ мисли, чувства и постѣпки, добритѣ думи сж въ състояние да трансформиратъ горчивото въ сладко. Връзката на човѣка съ способни и даровити хора е въ състояние да повдигне неговитѣ низши енергии въ висши. Запримѣръ, ако нѣкой посрѣдственъ човѣкъ дружи съ талантиливи и гениални музиканти, въ десетина години той може да стане добъръ музикантъ. Тази дружба указва влияние върху неговото музикално чувство, и той започва да работи усилено въ областта на музиката. За да се развива известна способностъ въ човѣка, тя се нуждае

отъ специфична свѣтлина, топлина и храна. Не ѝ ли дадете тия условия, тя остава въ потенциално състояние. Ако не поставите една семка въ почвата, тя винаги остава семка. Отъ нея не може да излѣзе нищо. Обаче, ако посадите семката въ почва, при свѣтлина, топлина и съответна храна, въ скоро време отъ нея ще се роди дърво, което ще даде своитѣ сладки плодове.

Мнозина и до днесъ още гледатъ на проявитѣ на природата като на случайности. Благодарение на това, тѣ вѣрватъ, че щастието може да имъ дойде отъвнѣ нѣкъде. Не, щастието е абсолютенъ законъ, или законъ на опредѣлени величини. Щастието се обуславя отъ закони, които не зависятъ отъ материалнитѣ условия. Въ идеаленъ смисълъ на думата, щастливиятъ човѣкъ е абсолютно доволенъ отъ живота. Каквото и да му случи, той не губи щастието си. Никаква сила не е въ състояние да отнеме щастието на човѣка. Може ли да се отнеме щастието му, това показва, че той не е дошълъ до истинското щастие. Щастието се дължи на особени закони. Докато човѣкъ живѣе въ тия закони, никаква сила не може да му отнеме щастието. На земята щастие не съществува. Вие знаете, презъ какви страдания и изпитания сж минавали мъченицитѣ. Тѣ били изгаряни, разпѣвани, набивани на колове, но въпрѣки това били доволни и щастливи. Тѣ заминавали съ пѣсни за онзи свѣтъ.

Всички хора минаватъ за ученици на живота. Наистина, по-велико училище отъ живота не съществува. Съ какво се характеризира ученикътъ? Кое му дава името ученикъ? Ученикъ е онзи, който учи, за да придобива знания. Какви знания трѣбва да придобие ученикътъ? Истински, положителни знания. Придобие ли истинското знание, ученикътъ не трѣбва да се разколебава отъ нищо. Ние наричаме истинското знание Божествено. Отъ него произлизатъ всички науки. То е източникъ на наукитѣ и изкуствата. Предъ Божественото знание сегашнитѣ науки минаватъ за деца, които още не сж достигнали своето крайно развитие. Каквото е отношението между мждреца и детето, такова е отношението между Божественото и човѣшкото знание. Когато човѣкъ отчасти се домогне до познаване на Божествената наука, той придобива жизнения елексиръ. Той владѣе магията на живота. Това знание прави човѣка силенъ, способенъ и добъръ. Божественото знание може да се приложи и на земята. Който носи това знание въ себе си, за всѣки даденъ моментъ той знае, какъ да постѣпва, какво да говори. Той знае, защо е дошълъ на земята. Той знае, какво е предназначението на човѣка. Ученикътъ на Божествената наука изучава влиянието на планетитѣ върху човѣка, за да може да се справя съ тѣхъ. Едни отъ влиянията на планетитѣ сж благоприятни за човѣка, а други — неблагоприятни. Отъ живота на човѣка зависи, да се

справи или не съ лошитѣ условия. За да преодолява мжнотиитѣ, човѣкъ трѣбва да бжде разуменъ.

Като ученици на живота, вие трѣбва да изучавате окултнитѣ науки. Безъ астрологията вие не можете да си обясните отношенията между хората. Астрологътъ знае, защо едни хора не си хармониратъ, а други си хармониратъ. Като разбира причинитѣ, които създаватъ лошитѣ отношения между хората, той може да ги отбѣгва. На наученъ езикъ лошитѣ отношения между хората се наричатъ карма, лошъ съвпадъ на планетитѣ и т. н. За ученика не е достатъчно да знае това, той трѣбва да се ползува отъ своето знание. Като прилага знанието си, ученикътъ дохожда до положение да смѣня отрицателнитѣ си състояния въ положителни. Само по този начинъ той може да си пробие пжтъ въ живота и да реализира желанията си. Мжчно е да постигне човѣкъ това знание, но безъ него всѣки день ще претърпява неуспѣхи. И въ края на краищата, той ще търси вината вънъ отъ себе си. Да мисли човѣкъ, че външнитѣ хора сж виновни за неуспѣха му, това значи, да живѣе въ заблуждения. Ученикътъ трѣбва да има стабилно знание, съ което да постига своитѣ желания. Божественото знание дава устой, стабилностъ на човѣка.

Следователно, стремете се къмъ Божественото знание, съ което можете да разрешите всички въпроси. Нѣма задача въ живота,

която Божественото знание не може да разреши. Стремежът на човѣка седи, именно, въ това, правилно да решава задачитѣ си.

— Само свѣтлиятъ път на мъдростта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

*

2. Лекция отъ Учителя, държана на
6. септемврь, 1929 г. София.—Изгрѣвъ.

Отношения къмъ природата

Размишление върху правдата.

Тема за следния път: „Разлика между растителното и животинското царство“.

Упражнение. Ржцетѣ настрана. Леки и бързи движения на ржцетѣ, нагоре и надолу.

Като правите тѣзи движения, спирайте вниманието си върху природнитѣ движения. Като изучавате природнитѣ движения, ще видите, че повечето сж вълнообразни. Рѣдко ще срещнете въ природата право, гладко движение. Каквито движения и да правите, важно е да бждатъ тѣ хармонични. Щомъ сж хармонични, тѣ сж правилни. Когато движенията на човѣка сж хармонични, това показва, че той има правилни отношения къмъ природата. Докато не хармонизира движенията си съ природата, човѣкъ всѣкога ще бжде неразположенъ. Стане ли сутринъ отъ сънъ неразположенъ, още преди започване на каква и да е работа, човѣкъ трѣбва да направи нѣколко упражнения съ ржцетѣ, съ краката, да се хармонизира съ природата.

Правете по десетъ пжти на день упражнението, което ви дадохъ днесъ. Ако състоянието ви не се измѣни, направете го нѣколко пжти по десетъ. Ако не правите упражнения за

смѣна на състоянията си, вие ще се принудите да се скарате съ нѣкой отъ близкитѣ си. По какъвто и да е начинъ, човѣкъ трѣбва да изразходва излишната си енергия. За предпочитане е така да я изразходва, че поне да свърши нѣкаква работа, отколкото да развали отношенията си съ нѣкой свой близъкъ. Чрезъ упражненията човѣкъ изправя мисълта си. Защо трѣбва да мисли човѣкъ право? За да бжде здравъ. Кривата мисълъ влияе върху правилното кръвообръщение, а оттамъ и върху дейността на всички органи.

Изобщо, дали мисли, чувствува, или действува, човѣкъ трѣбва да се стреми къмъ правилно изразяване. Ако не можете да свирите или да пѣете правилно, дружете съ човѣкъ, който е музикаленъ. Ако не намѣрите такъвъ, правете следното упражнение: турете прѣститѣ на рждетѣ си на слѣпитѣ очи и отправете мисълта си къмъ музикалния центъръ. Като правите това упражнение често, вие изпращате кръвъ къмъ този центъръ и го храните. Който разбира законитѣ на природата, той може да развива своитѣ мозъчни центрове. По сѣщия начинъ той може да си въздействува, да смекчи известни прояви на своя характеръ. Когато почувствувате въ себе си нѣщо твърдо, вземете следното положение: дѣсниа кракъ малко напредъ, лѣвата ржка на хълбока, а дѣсната — горе, на главата, като че сте се подпрѣли. Това положение внася известно успокояване и мекота въ човѣка. Понѣкога човѣкъ прави естествени упраж-

нения, безъ да ги обмисля. Това се дължи на висшето съзнание въ човѣка, което регулира енергиитѣ му. Естественитѣ движения сж разумни и красиви. Отклони ли се отъ естествения животъ, човѣкъ започва да губи красотата и пластичността на движенията си.

Когато учителятъ запознава детето съ буквитѣ, той пише красиво, отчетливо. Детето копира учителя си, иска да напише буквитѣ също така красиви, но не може. Каквито движения да прави съ ржката си, буквитѣ не излизатъ сполучливи. Въ случая, причината, която застава детето да прави движения съ ржката си, да подражава на своя учителъ, е разумна, но движенията му още не сж разумни и хармонични. Дълго време трѣбва детето да се упражнява, докато почне да пише като учителя си. Както детето прави движения, така постъпва и възрастниятъ, но и неговитѣ движения не сж всѣкога хармонични. Нѣкой човѣкъ глади веждитѣ си, пипа очитѣ си, прави движения съ ржцетѣ си, безъ да разбира смисъла на своитѣ движения. Ако го питатъ, защо глади веждитѣ си, той ще каже, че изправя космитѣ имъ. Това не е истинската причина. Той прави това движение несъзнателно. Въ сжщностъ, причината се крие другаде. Много отъ движенията на човѣка се дължатъ на нѣкои остатъци, т. е. наслоявания отъ минали поколѣния. За да разбере причинитѣ на движенията си, човѣкъ трѣбва да се върне назадъ, да проследи живота на своитѣ дѣди и прадѣди. Въ жи-

вота на миналитѣ поколѣния се криватъ причинитѣ за добритѣ и лоши прояви на човѣка. Като наблюдавате човѣка, виждате, колко много движения прави той: ту главата си хваща, ту челото, ту ушитѣ, а отъ време на време движи и ржцетѣ си. Чрезъ движенията си човѣкъ регулира енергиитѣ на своя организъмъ. Колкото по-съзнателни сж движенията му, толкова по-правилно се регулиратъ енергиитѣ на неговия организъмъ. Движенията разтърсватъ въздуха, чиито трептения се предаватъ на физическото тѣло на човѣка чрезъ двойника. Двойникътъ на човѣка е антена, чрезъ която той възприема впечатления отъ външния свѣтъ. Тази е причината, поради която двойникътъ обвива човѣшкото тѣло и го предпазва отъ нещастия. Колкото по-добре човѣкъ регулира двойника си, толкова по-правилно ще приема впечатления отъ външния свѣтъ.

Като знаете това, често трѣбва да регулирате антената си. Щомъ антената ви е въ изправностъ, чувствата и мислитѣ ви ще бждатъ правилни. Не регулирате ли антената си, каквито движения да правите, мжно можете да си помогнете. Какъ може да си помогне човѣкъ, ако не знае причината на нѣщата? Радиото, съ което съвременнитѣ хора си служатъ, е направено възъ основа на законитѣ, по които е построенъ човѣшкиятъ организъмъ. Ако радиото минава за сложенъ апаратъ и само специалисти могатъ да го пипатъ, колко повече може да се каже това за човѣшкия органи-

зъмъ. Той е апаратъ, хиляди пѣти по-сложенъ отъ радиото.

Следователно, задачата на човѣкъ, който иска да работи за самовъзпитанието си, се свежда къмъ изучаване на своето тѣло. Човѣкъ трѣбва да знае предназначението на всички удове на своя организъмъ, за да разбира състоянието, въ което тѣ се намиратъ. Запримѣръ, ако ржката му е чрезмѣрно суха, той трѣбва да ѝ предаде малко влага. Какъ се постига това? Ще вземе една влажна кърпа и ще я прекара нѣколко пѣти по дължината на ржцетѣ си. Ако пѣкъ ржката му е много влажна, нека я изтрие нѣколко пѣти съ суха кърпа. Голѣмата сухота и голѣмата влага не сж за предпочитане. Ако се потите много, изтривайте тѣлото си съ влажна кърпа. Човѣкъ трѣбва да мие лицето, ржцетѣ си по нѣколко пѣти на день съ чиста вода. Сжщо така трѣбва да мие и ушитѣ си. Ухото е приемникъ на звуковитѣ вълни, вследствие на което трѣбва добре да се измива, да не остава никакъвъ прахъ по него, нито въ гѣнкитѣ му. Ако ухото ви е запушено, вие не можете да възприемате здравословнитѣ течения на природата.

Нѣкой се оплаква, че косата му е много суха, често се разбърква и стърчи нагоре. Това се дължи на голѣмото количество електричество, което се събрало въ главата му. За да се освободи отъ това електричество, той трѣбве да хармонизира мислитѣ си, да ре-

гулира теченията на електричеството и магнетизма въ мозъка си. Това се постига по външенъ и по вътрешенъ пжтъ. Вътрешниятъ пжтъ е по-мжченъ. Външно всъки може да си въздействува: ще мокри косата си по нъколко пжти на день и добре ще я разчесва. Ако навреме не освободи мозъка си отъ излишното електричество, човъкъ изпитва голъмо напрежение въ областта на слъпитъ очи. За да се освободи отъ това напрежение и отъ болкитъ въ главата, добре е да туря на главата си тънко наръзани филийки отъ картофи. Тъ извличатъ излишното електричество отъ мозъка. Ако не си помогне на време, електричеството се предава на цълия организъмъ, и човъкъ заболява сериозно. Понъкога малки причини произвеждатъ голъми последствия. Като се намъри въ затруднение, човъкъ търси помощта на лъкаритъ. И това е добре, но понъкога и лъкаритъ не могатъ да помогнатъ.

Натъкне ли се на известна дисхармония, човъкъ тръбва да вземе мърки на време, да възстанови хармонията си съ природата. Всъко нарушаване на хармонията въ човъшкия организъмъ е въ зависимостъ отъ нарушаване законитъ на разумната природа. Всъка дисхармония въ човъшкия организъмъ показва, че той не може правилно да възприема енергиитъ на природата и, вмъсто да се ползува отъ тъхъ, става известно сблъскване и сътресение въ него. Всъка дисхармония действува разрушително. Често една дума е въ състояние да

произведе пертурбация въ организма на човѣка, особено ако той е чувствителенъ.

Като ученици, вие трѣбва да се самообладавате, да следите за мислитѣ, чувствата и постѣпкитѣ си. Намѣрите ли нѣщо неправилно въ тѣхъ, веднага се корегирайте. Разумниятъ човѣкъ самъ се изправя. Той знае, какво да говори и съ какви думи да си служи. Както радиото има ключове, които се завъртватъ и отвъртватъ на време, така и човѣкъ има ключове, съ които си служи. Всѣки ключъ трѣбва да се отваря на време. Има дни и часове, когато атмосферата е силно развълнувана. Ако презъ това време отворите радиото, звуковетѣ не сж ясни и се чува голѣмъ шумъ. Сжщото се отнася и до човѣка. Той не може презъ всѣко време да се прояви по единъ и сжщъ начинъ.

Следователно, иска ли да се прояви правилно, човѣкъ трѣбва да се съобразява съ своята природа. Като познава природата си, той може да използва благоприятнитѣ условия за своето проявление. Мнозина не успѣватъ въ живота си, защото живѣятъ като рентиери, като клиенти на нѣкоя гостилница. Рентиерътъ не се интересува, отде идатъ паритѣ и какъ сж спечелени. Той знае само едно нѣщо, а именно, че му трѣбватъ пари. Посетителътъ на гостилницата се интересува само отъ яденето. Той влиза въ една гостилница, сѣда на столъ и чака да му донесатъ ядене. Като се нахрани, взима си шапка-

та, плаща на гостилничаря и излиза навънъ. Кой ще мие чинията му, кой ще събере трохи-тѣ, това не го интересува. Така е на земята, между хората. Обаче, ако влѣзете въ природата, между разумнитѣ сжщества, тамъ не се позволява това. Като се нахраните, самъ ще вдигнете трапезата, ще измиете чинията си и ще изчистите мѣстото, дето сте се хранили. Не постѣпите ли по този начинъ, нѣма да ви пу-снатъ да си отидете.

Това наричатъ индузитѣ законъ за карма, или законъ за причини и последствия. Споредъ този законъ, кой каквото е направилъ, самъ ще го изправи. Ако е направилъ нѣщо лошо, пръвъ той ще понесе последстви-ята и самъ ще се изправи; ако е напра-вилъ нѣщо добро, пръвъ той ще се ползува отъ благата на направеното добро. Докато живѣе на земята, между обикновенитѣ хора, човѣкъ се натѣква на погрѣшки, на престѣ-пления, на кражби. Обаче, като отиде ме-жду разумнитѣ сжщества, той ще бѣде сво-боденъ отъ грѣшки и престѣпления, отъ краж-би и насилия. Въ разумния свѣтъ кражби не ставатъ. Дето оставите нѣщата си, тамъ ще ги намѣрите, и то така запазени, както сте ги оставили. Отъ васъ се иска само едно: да помните, кѣде сте ги оставили. Дръжте тази идея въ ума си, за да се ползувате отъ нея. Не казвайте, че природата не ви е надарила. Природата е надарила всички хора, но тѣ не знаятъ, какъ да се ползватъ отъ своитѣ дарби.

Човѣкъ трѣбва да знае законитѣ, съ които природата работи. Ако спазва законитѣ ѝ, той може правилно да развива дарбитѣ си. Всѣка дарба се развива правилно, ако се работи на време. Изпусне ли човѣкъ времето за работа, дарбата остава въ своето потенциално състояние. Той трѣбва да чака дълго време, да попадне при нови благоприятни условия. Нѣкой иска да стане поетъ. Той има вътрешни условия въ себе си да стане поетъ, но външни условия нѣма — не е дошло още времето му. За всѣки човѣкъ е опредѣлено специфично време и специфични условия да прояви една отъ своитѣ дарби. Той трѣбва да бжде разуменъ, да използвава своето време и условия, а не да прави усилия, да се вмѣкне въ чужди условия. За това, именно, ние казваме, че за всѣка епоха е точно опредѣлено, колко истински учени, поети, музиканти, художници, философи трѣбва да се проявятъ. Като не знаятъ това, мнозина се силятъ да се проявятъ, да заематъ по-високо положение, да бждатъ почитани и уважавани отъ хората. Така е за всички, които търсятъ човѣшка слава, но не и за онѣзи, които живѣятъ споредъ законитѣ на разумната природа.

Въ разумния свѣтъ отдаватъ по-голъма почитъ и уважение на по-долнитѣ служби, отколкото на по-горнитѣ. Тамъ на слугата се отдава по-голъма почитъ, отколкото на господаря. Защо? За да се установи нужното равновесие. Господарьтъ съзнава това и е до-

воленъ отъ положението си. Ако господарьтъ пожелае по-голѣми почести, отколкото му се даватъ, ще му предложатъ да заеме положението на слуга. И ако слугата не иска голѣми почести, ще го заставятъ да вземе положението на господарь. Въ разумния свѣтъ въпроситѣ лесно се решаватъ. Докато е на земята, всѣки човѣкъ желае да стане царь. Обаче, въ разумния свѣтъ нито царьтъ желае да стане слуга, нито слугата — да стане царь. Тамъ всѣки е доволенъ отъ положението, което заема. Не е въпросъ за външното положение, което хората заематъ, но за вътрешното състояние на човѣка. Царьтъ всѣкога ще си остане царь, а слугата — слуга. Царьтъ се ползува отъ външно почитание, а слугата — отъ вътрешно. Всѣки има достоинство и се ползува отъ почитьта на хората, когато е на своето мѣсто.

Колкото и да се различаватъ отношенията на хората и тия на разумнитѣ същества, все пакъ нѣкъде има нѣщо общо. Ако наблюдавате философа на земята, или на небето, той се отличава съ едни и същи качества. Външно той е деликатенъ, съ нѣженъ организъмъ, но главата му е добре развита — мисли право. Като ходи, той върви леко, като че не стѣпва на земята. Взе ли перо въ ржката си, тамъ показва всичкото си изкуство. Ако го сравните съ нѣкой юнакъ, той веднага отстѣпва предъ него, дава му първо мѣсто. Юнакътъ е силенъ на физическия свѣтъ. Той

е съ широки гърди, съ здрави мускули. Каквото хване съ ръцетѣ си, счупва го. Обаче, като срещне философа, и види, какъ перото лети подъ ръката му, юнакътъ веднага отстъпва. Силата на философа е въ неговата глава, а силата на юнака — въ неговитѣ мускули. Философътъ е силенъ въ умствения свѣтъ, а юнакътъ — на физическия. Това, което философътъ може да направи, юнакътъ не може. И обратно: това, което юнакътъ може да направи на земята съ своята сила, философътъ не може. Каквито усилия да прави, философътъ не може да стане атлетъ. Ако прави усилия да се прояви като юнакъ, той измѣня своето естество и се ръководи отъ щеславието. Той не прави безполезни опити. И философътъ може да стане силенъ, но не чрезъ физически усилия. Той е силенъ въ мисълта си, въ самообладанието. Да прави безполезни опити, това значи, да изразходва напразно енергията си. Чрезъ самообладанието, чрезъ мисълта си той може да постигне това, което атлетътъ постига съ физическата си сила. Ако философътъ използва енергията си, да стане физически силенъ, той ще изгуби умствената си сила. И ако юнакътъ приложи физическата си сила за умствена работа, въ скоро време ще я изгуби. Всѣки човѣкъ трѣбва да се прояви на своето мѣсто и всѣка енергия — за своето предназначение.

Следователно, каквито усилия да прави човѣкъ, каквито желания да има, той не мо-

же да се прояви въ всички направления. Човѣкъ живѣе едновременно въ четири свѣта. За да изучи законитѣ на тия свѣтове и да ги приложи, нужно е много време. Достатъчно е всѣки човѣкъ да развие по една дарба въ живота си, както трѣбва. По този начинъ хората могатъ взаимно да си помагатъ и да се допълватъ. Между работника и философа съществуватъ отошения, благодарение на нуждата, която иматъ единъ отъ другъ. Работникътъ помага на философа въ грубитѣ, физически работи, а философътъ помага на работника въ неговото умствено развитие. Възъ основа на закона за взаимопомощта, уважавайте всѣки човѣкъ, безъ огледъ на работата, която той извършва. И най-малкитѣ същества сж въ състояние да дадатъ урокъ на човѣка.

Представете си, че въ двора ви има единъ мравунякъ. Вие поглеждате къмъ него и се готвите да го унищожите. Дойде ли тази мисль въ ума ви, спрете се за моментъ и помислете, защо сж дошли мравитѣ въ двора ви. Ще кажете, че тѣ сж дошли случайно. Нѣма случайности въ природата. Мравитѣ сж символъ на алчностъ, и на краенъ материализъмъ. Следователно, явяването на мравитѣ въ двора ви има за цель да обърне вниманието ви върху алчността на човѣка. Ако у васъ се яви желание да станете богатъ, ученъ, силенъ човѣкъ, това показва, че сте дали пжтъ на алчността въ себе си. Вие проявявате смѣлостта на мравитѣ, да придобиете голѣми богатства и знания, съ които да осигури

гурите живота си. Ако пъкъ въ двора ви влѣзатъ пчели, ще знаете, че и тѣ ви говорятъ нѣщо. Пчелата е символъ на чистота, на редъ и порядъкъ. Когато се обезсърдишъ, вземи урокъ отъ пчелата, която ти казва: Събирай медъ отъ всѣко цвѣте. Нѣкой се оплаква, че краката му сж слаби, не може да се движи. Ако въ това време въ двора му влѣзе змия, тя иска да му даде урокъ, да следва нейния пѣтъ и да не се обезсърдчава. Наистина, ако змията се движи безъ крака, колко повече човѣкъ, който има крака, може да преодолѣе всички спънки и мжнотии въ живота си. Ще кажете, че краката на този човѣкъ сж болни. Той може да се движи и съ болни крака. Достатъчно е да употреби воля, всѣки день да се упражнява, да ходи по малко. Нѣма да мине много време, краката му ще се усилятъ, и той ще започне свободно да се движи.

Като ученици, вие трѣбва да спрете вниманието си и върху най-малкитѣ цвѣта и животни, защото тѣ представятъ езикъ на природата. Въ това отношение поетътъ е буденъ. Той се вглежда въ най-малкитѣ цвѣтенца и ги тълкува. Въ тѣхъ той вижда идеята, която природата е вложила. Поетътъ се отличава съ способността да тълкува символитѣ, съ които природата си служи. Въ този смисълъ, истински поетъ е онзи, който тълкува правилно образитѣ въ природата, които представятъ нейния езикъ. Колкото по-близо е до истината въ тия тълкувания, толкова по-добъръ поетъ е той.

Въ всѣки цвѣтъ той вижда по едно ценно качество. Виждането се дължи на неговата интуиция. Значи, истинският поетъ тълкува символитѣ на природата по вътрешенъ пжтъ. За това казватъ, че поетътъ е изразъ на човѣшката душа. Философътъ, музикантътъ сжщо трѣбва да бждатъ изразители на човѣшката душа.

Пишете върху темата: „Най-добриятъ български поетъ“.

И тъй, искате ли да се развивате правилно, влѣзте въ връзка съ природата. Тя е крайно възискателна, но справедлива. Тя помага на всѣки, който съгласува своитѣ действия съ нейнитѣ. Не може ли човѣкъ да влѣзе въ съгласие съ действията на природата, тя отказва да му помага. Човѣкъ остава самъ, безпомощенъ и обезсърденъ, както освирканиятъ актьоръ на сцената. Въ широката и необятна сцена на природата човѣкъ е актьоръ, който, колкото и да знае ролята си, все пакъ се нуждае отъ помощта на суфльора. Ако суфльорътъ не му подсказва, какво да говори, той съвсемъ ще пропадне. Слушайте внимателно, какво ви нашепва природата, и всѣкога изпълнявайте нейнитѣ съвети. Природата започва отъ малкитѣ работи. Като знаете това, и вие не трѣбва да пренебрегвате малкитѣ работи. Стане ли въпросъ за упражнения, не ги пренебрегвайте. Въ тѣхъ се крие нѣщо мощно. Тѣ каляватъ волята на човѣка. Наистина, не е лесно човѣкъ да постоянствува въ правене на малки, привидно безполезни упражнения. Човѣкъ може

да се освободи отъ упражненіята толкова, колкото поетътъ и писателятъ отъ буквитѣ. Тѣ си служатъ съ тѣхъ постоянно, заради което трѣбва да пишатъ ясно, отчетливо и красиво, да не бързатъ. Природата не е противъ бързането, но казва на човѣка, че и като бърза, пакъ трѣбва да бжде спокоенъ. Ако искате да реализирате своя идеалъ, да сте щастливи, бждете еднакво бързи и въ мислитѣ, и въ чувствата си. Ако сте бързи въ мислитѣ си, а бавни въ чувствата, или бързи въ чувствата и бавни въ мислитѣ си, и въ двата случая ще бждете нещастни.

Коя е основната мисль на днешната лекция? Главната мисль бѣше: „Правилни отношения къмъ природата“. Тѣзи отношения се изразяватъ и въ най-малкитѣ движения. Достатъчно е човѣкъ да направи едно неправилно, дисхармонично движение, за да развали своето добро разположение, както и това на своя ближенъ. Бждете внимателни въ движенията си, да не направите нѣкое малко движение, съ което да изразите пренебрежение къмъ малкитѣ същества. Човѣшкиятъ характеръ зависи отъ неговото правилно и неправилно отношение къмъ природата, изразено въ мислитѣ, чувствата и постѣпкитѣ му. Като знаете вече цената на правилнитѣ отношения къмъ природата, никога не пренебрегвайте своитѣ малки прояви къмъ Великото въ свѣта. Това е истинското отношение на малкото къмъ голѣмото и на голѣмото къмъ малкото. Прояви-

те ли най-малкото пренебрежение къмъ кое и да е живо същество, вие си създавате кармични отношения съ него. Следъ това трѣбва да минатъ много години, да прекарате голѣми страдания, за да изправите погрѣшката си. Има ли желание да изправи погрѣшките си, човѣкъ е на правъ пѣтъ. По-лесно е човѣкъ да прави погрѣшки, отколкото да ги изправя.

— Богъ е Любовь, Богъ е Мждрость, Богъ е Истина.

— Божията Любовь, Божията Мждрость и Божията Истина да пребждватъ въ насъ.

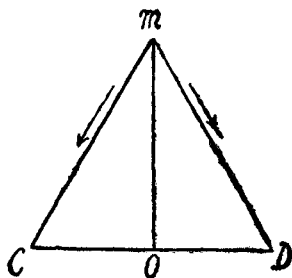
*

3. Лекция отъ Учителя, държана на
13. септемврий, 1929 г. София.—Изгрѣвъ.

Удължени и скжсени линии

Т. м.

Всички сте изучавали геометрия, знаете, какво представя тригълникътъ. Имате тригълника CmD . (чър. 1.) Какво

(чър. 1).

ще стане съ тригълника и съ точката O на основата, ако раздвижите странитѣ Cm и Dm ? Ако подвижите линията mD къмъ точката O , mD ще се удължи, а Cm ще се скжси. Ако подвижите Cm , Dm ще се скжси. Какво показва удължаването на една ли-

ния? Всѣко удължаване на линията показва, че или даденото тѣло се приближава къмъ васъ, или вие къмъ него. Какво ще стане съ тригълника, ако се раздвижатъ и третѣ му страни?

Удължаването и скжсяването на линиитѣ е процесъ, който се извършва въ самия животъ. Запримѣръ, ако човѣкъ изгуби едно отъ сѣтивата си, за смѣтка на него се удвоява силата на друго нѣкое сѣтиво. За предпочитане е, обаче, човѣкъ да не губи нито едно отъ сѣтивата си. Всѣко сѣтиво има свое специфично предназначение. За да изучи единъ пред-

метъ всестранно, човѣкъ трѣбва да го прекара презъ всичкитѣ си сѣтива. Първо той ще го пипне, после ще го помирише, следъ това ще го вкуси. Първитѣ три възприятия сж получени отъ елементарнитѣ сѣтива. За да допълни познанията си за предмета, човѣкъ трѣбва да го подложи на изучаване на останалитѣ сѣтива: слухъ и зрение.

Какво ще стане, ако върху линията CD наложите последователно линиитѣ Cm и mD? За да разберете, какви нови качества ще придобие линията CD, трѣбва да знаете, какво представятъ тритѣ линии. Тѣ сж граници на три свѣта. Линията CD представя физическия свѣтъ, Cm — умствения а mD — духовния. Следователно, ако върху линията CD наложите линията Cm, първата ще придобие нѣкои отъ качества на втората. Значи, линията CD ще придобие мисълъ. Въ дадения случай мисълъта ще се изяви като движение и свѣтлина. Ако върху CD нанесете mD, тя ще придобие чувствуване, интензивность, което ще се изяви като топлина. Значи, мисълъта увеличава свѣтлината на тѣлата, а чувствата — топлината.

Какво става съ човѣка, когато се удължаватъ линиитѣ на лицето му? Всѣко удължаване на линиитѣ на лицето се отразява върху физическото тѣло на човѣка. Той става по-високъ, по-активенъ. Колкото по-високъ е човѣкъ, толкова по-голѣми сж крачкитѣ му, и той изминава по-голѣми разстояния. Могатъ

ли да вървятъ заедно високъ и низкъ човѣкъ? Ще кажете, че ако низкиятъ ускори движението си, може да върви съ високия. Тѣ могатъ да вървятъ заедно толкова, колкото конь и биволъ. Ако коньтъ съзнателно намали крачкитѣ и бързината си, той може да върви заедно съ бивола, но въ противенъ случай по никой начинъ не се сходятъ.

И тъй, за да се развива мисълта, нужна е височина и дължина. На чувстата е нужна широчина. Мисълта търси причината на нѣщата. Причината за известно явление се намира въ точката С (чър. 1). Точката D е крайниятъ предѣлъ, до който действува причината. Като измине разстоянието CD, човѣкъ знае вече причината на нѣщата. Ако измине разстоянието CD и е недоволенъ отъ знанието си, човѣкъ се връща отново въ С и продължава до m. Отъ m той слиза въ D и, като обходи цѣлия трижгълникъ, той знае вече истината. Той се е домогналъ до онова знание, което се съдържа въ трижгълника. Той знае дължината на тритѣ страни на трижгълника, които може да пренесе въ тритѣ свѣта: физически, духовенъ и умственъ.

Какво ще получите, ако умножите числото три само на себе си? Ще получите числото деветъ, което представя квадратъ на числото три. Значи, $3^2 = 9$. Ако повдигнете две въ трета степенъ, ще получите числото осемъ: $2^3 = 8$. Какво е отношението между числата деветъ и осемъ? Числото деветъ е по-

лучено отъ квадрата на числото три, а осемъ — отъ куба на числото две: $3^2=9$, $2^3=8$. Обаче, $3^3=27$. Числата 8 и 27 се отнасятъ къмъ третото измѣрение, а 81 — къмъ четвъртото измѣрение, $3^4=81$. Значи, $3 \times 3=9$, $9 \times 3=27$, $27 \times 3=81$. По-нататъкъ имате следнитѣ действия:

$4 \times 4=16$. $16 \times 4=64$. По сщия начинъ вие $5 \times 5=25$. $25 \times 5=125$. можете да напишете $6 \times 6=36$. $36 \times 6=216$. много числа, но тѣ $7 \times 7=49$. $49 \times 7=343$. иматъ смисълъ, когато $8 \times 8=64$. $64 \times 8=512$. разбирате отношенията $9 \times 9=81$. $81 \times 9=729$. между тѣхъ. Като съберете цифритѣ на тризначнитѣ числа 216, 343, 512, 799, ще получите:

$2+1+6=9$; Какво можете да кажете за тѣзи $3+4+3=10$; числа? Тѣ засѣгатъ третото из- $5+1+2=8$; мѣрение. Щомъ дойдете до тре- $7+9+9=25$. тото измѣрение, вие намирате отношенията, които сжществуватъ между тѣлото, ума и сърдцето ви, или между волята, мисълта и чувствата.

Сега спрете вниманието си върху челото на човѣка. Какво става съ мисълта, ако челото расте на височина? Високото чело прави мисълта интензивна. Колкото по-интензивна е мисълта, толкова по-голѣма свѣтлина има човѣкъ. Ако пренесемъ тази идея въ физическия свѣтъ, тя означава: колкото по-голѣма е височината, отъ която пада едно тѣло, толкова по-голѣма енергия се развива. Значи, ако мисълта иде отъ по-отдалечено мѣсто, тя е по-силна; ако иде отъ по-близо, тя е по-слаба. Следо-

вателно, за да бжде мисълта на човѣка интензивна и да се реализира, нишкитѣ на мозъка трѣбва да се удължатъ. Не могатъ ли да се удължатъ нишкитѣ на човѣшкия мозъкъ, не можете да очаквате интензивна мисълъ. Ако при известни случаи нишкитѣ на мозъка не се разширятъ, човѣкъ не може да работи правилно съ чувствата си. Когато мислитѣ и чувствата на човѣка се развиватъ правилно и си хармониратъ, нишкитѣ на неговия мозъкъ придобиватъ нужната дължина и широчина, отъ което тѣлото става по-устойчиво. Вие знаете, че ако една струна се удължава чрезмѣрно, въ скоро време ще се скъса. За да не стане това, тя трѣбва да се разшири. Същото важи и за мислитѣ. Ако една мисълъ се удължи чрезмѣрно, непременно ще се скъса. За да не стане това, въ помощъ идатъ чувствата. Тѣ внасятъ разширяване на мисълта и я правятъ устойчива. Мисълта е устойчива, когато отговаря на известна дължина и широчина. Безъ широчина мисълта е осждена на скъсване. На опредѣлена дължина на мисълта отговаря опредѣлена широчина. Спазено ли е това отношение, мисълта е устойчива и интензивна. Дължината и широчината на мислитѣ трѣбва да отговарятъ на известни числа, наречени нормални.

Оттукъ ние виждаме значението на числата въ живота, т. е. приложението на кабалата. Всѣко число е изразъ на нѣщо. Числата отъ 1—10 представятъ свойствата на точката. Съ

други думи казано: когато точката минава презъ различни фази, ние си служимъ съ числата отъ 1—10. Сама по себе си точката нѣма никакво измѣрение, но като се подвижи въ известна посока, тя образува права линия. Правата линия има вече едно измѣрение — дължина. Правата линия е числото едно. Когато линията се подвижи, тя образува плоскостъта — числото две. Когато плоскостъта се подвижи, образува куба — числото три. Кубътъ пъкъ образува тесеракта — числото четири. Питагоръ, както и останалитѣ древни учени, сж дошли до числото четири. И съвременнитѣ математици сж дошли до числото четири. Какво се крие до числото четири, тѣ знаятъ; какво се крие надъ числото четири, нищо не знаятъ. Числото петъ представя човѣка, който е извънъ четириизмѣрния свѣтъ. Тази е причината, поради която човѣкъ не познава себе си. Цѣлъ животъ човѣкъ се изучава и, въ края на краищата, никой не може да каже за себе си, че се познава.

Като ученици, вие трѣбва да различавате висшитѣ мисли отъ низшитѣ. Висшитѣ мисли се различаватъ коренно отъ низшитѣ по свойства и по елементи, които съдържатъ въ себе си. Каквато е разликата между една възвишена и една обикновена мисълъ, такава е разликата между духовния и физическия свѣтъ. Духовниятъ свѣтъ е несравнено по-голѣмъ отъ физическия. Сжществата, които живѣятъ въ духовния свѣтъ, знаятъ, какви сж неговитѣ размѣ-

ри. Тѣ знаятъ, какви сили и закони действуватъ тамъ. Човѣкътъ, който живѣе на физическия свѣтъ, се движи въ него, безъ да го познава. Той може да се уподоби на тригълникъ, който нѣма строго опредѣлени по голѣмина страни. Той нѣма възможностъ да изучи свѣта, въ който живѣе. Обаче, колкото повече се увеличава чувствителността на човѣка, и чувстаата му ставатъ по-интенсивни, той разширява възможноститѣ на ума си и започва да вижда и разбира нѣща, които по-рано не е разбиралъ. Когато чувствата на човѣкъ ставатъ по-интенсивни, мисълта му става по-интенсивна. При това положение и съзнанието му се разширява.

Човѣкъ, въ сравнение съ съществата отъ духовния свѣтъ, представя малко дете, дошло на земята да се учи. Като не разбира уроцитѣ си, той страда и се пита, защо идатъ страданията. Много естествено. Човѣкъ страда, защото взима нѣщата безъ позволение. Ако нѣкое дете влѣзе въ една гостилница и се нахрани безъ позволение на гостилничаря, последниятъ непременно ще го набие. Детето ще излѣзе отъ гостилницата и ще се пита, защо го биятъ. После ще влѣзе въ една бакалница ще вземе ябълки безъ позволение и, като го набиятъ, пакъ ще се пита, защо го биятъ. Ако нѣма, кой да отговори на въпроса му, детето започва да прави връзка между яденето и ябълките, които си е позволило само да вземе, и между гостилничаря и бакалина, които го набиha. Оттукъ то вади заключение, че нѣма право

да взима нѣща безъ позволение. Като влѣзе втори пѣтъ въ гостилница или въ бакалница, детето започва да се озѣрта натукъ-натамъ, да не го види нѣкой, като си вземе нѣщо. Значи, то е научило единъ урокъ, да не взима безъ позволение каквото и да е. Но и при второто положение, ще научи единъ урокъ, че, и да не го види нѣкой, то нѣма право да взима чужди работи. Човѣкъ трѣбва да чака да му дадатъ това, което желае, а не самъ да взима. Докато научи тия уроци, той минава презъ голѣми страдания. Тѣй щото, докато научи уроцитѣ си, докато дойде до разумни, философски заключения въ живота, човѣкъ неизбѣжно ще минава презъ мжнотии, страдания и изпитания.

Като се натѣкватъ на мжнотии и страдания, хората се запитватъ, право ли е да страдатъ. Тѣ искатъ да знаятъ, какво представя правото и правдата въ свѣта. Днесъ две приятелки дружатъ, иматъ добри отношения помежду си. Единъ день тѣ се скарватъ и развалятъ отношенията си. Защо се каратъ, и тѣ не знаятъ, но и едната, и другата търсятъ правото. Съ думи правото не се решава. То се оформява въ човѣка като идея. За да разбератъ, какво нѣщо е правото, нека въ продължение на 21 дни чѣртаятъ прави линии. Като чѣртаятъ всѣки день по нѣколко прави линии, на 21 день въ ума имъ ще блесне идеята за право и справедливостъ. При това положение отношенията имъ естествено ще се оправятъ.

Както при написване на числата човѣкъ се свързва съ енергиитѣ, които тѣ носятъ въ себе си, така и при чѣртане на правата линия той естествено възприема идеята за право и справедливостъ, за правда и прави, разумни отношения. Какво представя числото 21? Това число е образувано отъ цифритѣ $1+2=3$. Тройката, сама по себе си, е коренъ отъ числото деветъ. Казваме, че $3 \times 3=9$. Числото деветъ е отъ триизмѣрния свѣтъ, въ кабалистически смисълъ. Ако извлѣчемъ квадратенъ коренъ отъ числото деветъ, получаваме числото три. Съ други думи, ако умножимъ тройката сама на себе си, получаваме деветъ. Значи, въ кабалистическо отношение числото деветъ има по-голяма цена, отколкото въ математическо.

Едно трѣбва да се знае: за да се използва една енергия, тя трѣбва да се канализира. Човѣкъ трѣбва да знае, какъ да я канализира. Веднѣжъ канализирана, тя лесно може да се използва. Ако вие самъ не можете да канализирате енергията си, други хора ще я канализиратъ, т. е. други хора ще ви възпитаватъ. Какво се ползвате вие тогава? Ако една държава възпитава друга, какво се ползува първата? Дойде ли нѣкой отвѣнъ да ви възпитава, вие трѣбва да знаете, че той е вложилъ свой капиталъ въ васъ. Докато неговиятъ капиталъ е въ вашата банка, той ще бѣде свързанъ съ васъ. Щомъ извади капитала си, връзката му се прекъсва. Следователно, приятелството ви съ единъ човѣкъ продължава дотогава, докато

той има чувства къмъ васъ. Щомъ отнеме чувствата си, приятелството се прекъсва. И то се основава върху числата.

Каква тайна се крие въ отношенията на числата, вие не можете да знаете. Обаче, какви сж отношенията между числата, това можете да знаете. Запримѣръ, ако лицето на единия приятел е дълго, а на другия — широко, между тѣхъ може да се подържа приятелство. Защо? Защото се допълватъ. Първиятъ има интензивна мисль, а вториятъ — интензивно чувство. Значи, първиятъ ще бжде привързанъ съ мисълта си, а вториятъ — съ чувствата си. Ако лицата на двамата приятели сж дълги или широки, между тѣхъ често се явяватъ недоразумения.

Следователно, при самовъзпитанието вие трѣбва да се ползвате отъ геометрията и отъ кабалата. Представете си, че сте нервенъ, неразположенъ, гнѣвенъ, готовъ сте да се карате съ всички. Какво трѣбва да направите, за да излѣзете отъ това състояние. Всѣки човѣкъ трѣбва да прави на день по нѣколко упражнения, чрезъ които да смѣня енергиитѣ си. Има естествени упражнения, съ които човѣкъ постига добри резултати. Подъ „естествени упражнения“ разбираме ония, които сж свързани съ природата. При това, човѣкъ трѣбва да знае, по колко пѣти на день да прави упражненията. И тукъ числата играятъ голѣма роля. Безъ упражнения човѣкъ мжно може да смѣни своитѣ енергии. Ако броятъ на упражне-

нията е по-голѣмъ или по-малѣкъ, отколкото трѣбва, въ нѣкоя областъ на организма ви непремѣнно ще се яви известна дисхармония: въ симпатичната нервна система, въ грѣбначния стѣлбъ, въ стомаха, или въ другъ нѣкой удѣ на организма. Чрезъ правилното самовъзпитание човѣкъ може да въздействува на организма си по единъ правиленъ начинъ и да постави всѣка енергия на своето мѣсто. Щомъ енергиитѣ сж на мѣстото си, човѣкъ е постигналъ известна хармония въ себе си.

И тъй, искате ли да се развивате правилно, вие трѣбва да съгласувате теорията съ практиката. Запримѣръ, четете една книга, изваждате известно знание отъ нея. Това, обаче, не е достатъчно. Добре използвана е книгата, ако можете да приложите нѣщо отъ нея. Ако изучавате хиромантия, физиогномия, астрология, безъ приложение въ живота, вие не можете да се ползвате много отъ тѣхъ. Като знаете тия науки, трѣбва да познавате хората, за да разберете, на какво се дължатъ вашитѣ приятелски и неприятелски отношения къмъ тѣхъ. Съ това знание вие можете да избѣгнете нѣкои аномалии въ живота си. Съ това знание вие си обяснявате известни неправилности въ отношенията и въ живота на хората и знаете, какъ да постѣпвате.

Чрезъ окултнитѣ науки човѣкъ прониква въ миналата история на човѣка. Той прониква въ минали епохи. Интересно е човѣкъ да познава историята на миналото и по

нея да чете развитието на настоящето. Казват, че хората, които имат сини очи, сж студени. Какво означават думитѣ „студенъ човѣкъ“? Студенъ човѣкъ е онзи, който има интензивна мисль. Въ него мисльта работи повече отъ чувствата. Кажатъ ли за нѣкого, че е горещъ човѣкъ, това значи, че чувствата му сж интензивни, вследствие на което се разширява много. Този човѣкъ обича да живѣе въ широка стая, на просторъ. Човѣкътъ на мисльта е доволенъ на малка стая, но непременно да има прозорецъ, отъ който да гледа небето. Човѣкътъ на чувствата обича широка, просторна стая, но работитѣ и на двамата оставатъ неуредени. Защо? Защото човѣкъ се нуждае едновременно отъ интензивна мисль и интензивни чувства. Освенъ това, той трѣбва да има устойчивостъ въ мислитѣ и въ чувствата.

Човѣкъ трѣбва да развива мислитѣ и чувствата си правилно, да не бжде много жълтъ, нито много червенъ. Ако чувствата сж чрезмѣрно развити, лицето на човѣка е по-червено, отколкото трѣбва. Ако мислитѣ му сж чрезмѣрно развити, лицето му пожълтява повече, отколкото трѣбва. Човѣкъ трѣбва да се отнася съзнателно къмъ своитѣ мисли и чувства, да ги регулира правилно. Ако енергиитѣ на мислитѣ и на чувствата въ човѣка не сж правилно разпредѣлени въ организма, той е изложенъ на вътрешни експлозии. Ако човѣкъ самъ не регулира енергиитѣ си, ще се натъкне на външни закони, които ще ги регулиратъ.

Съвременнитѣ хора сж дошли до една фаза въ своя животъ, която изисква съзнателно отношение на енергиитѣ въ организма имъ. Това се постига чрезъ работа върху самовъзпитанието. Както ученитѣ изучаватъ природата съ всички нейни прояви, съ всички нейни линии, така всѣки човѣкъ трѣбва да изучава линиитѣ и формитѣ на своето лице, глава и тѣло, да знае причината за кжситѣ и дълги линии. Съ една дума, той трѣбва да изучава себе си. Ученитѣ знаятъ, защо въ дадена мѣстност преобладаватъ дългитѣ линии, а въ друга — кжситѣ, но не знаятъ, защо въ самитѣ тѣхъ преобладаватъ такива линии. Човѣкъ трѣбва да прави преводи, да пренася знанието за природата и къмъ себе си. Природата чъртае навсѣкжде по единъ и сжщъ начинъ. Дългитѣ линии показватъ, че тѣлата се приближаватъ къмъ насъ, а кжситѣ показватъ отдалечаване. Колкото и да обичате вашия приятелъ, понѣкога пожелавете той да се отдалечи малко отъ васъ. Красотата на живота се заключава въ отдалечаване и приближаване на нѣщата, но човѣкъ трѣбва да знае, кога може да стане това. Предметитѣ трѣбва да се отдалечаватъ и приближаватъ правилно и на време. Приближаването подразбира увеличаване на предмета, а отдалечаването — намаляване. Има величини, които нито се увеличаватъ, нито се намаляватъ. Обаче, увеличаването или смаляването на тѣлата е привидно. Въ сжщностъ тѣ си оставатъ едни и сжщи. Увеличаването и намаляването на раз-

стоянието дава илюзия, че предметитѣ растатъ или се смаляватъ.

Като знаете този законъ, вие можете правилно да регулирате отношенията си къмъ хората. По този начинъ ще се освободите отъ недоразумения и заблуждения. Ако сте се отдалечили отъ приятеля си, не мислете, че той е престаналъ да ви обича. Вие сте се отдалечили временно отъ него. Щомъ се приближите, т. е. щомъ намалите разстоянието между него и себе си, обичта ви отново ще се прояви. Какъ можете да се топлите на огъня, отъ който сте се отдалечили? Като отидете по-близо до огъня,—ще се стоплите. Вината не е въ огъня, нито въ васъ. Огънятъ не може да се мѣсти, но вие трѣбва да се приближавате и отдалечавате отъ него. Щомъ се движите отъ едно мѣсто на друго, разстоянието между огъня и васъ ту ще се намалява, ту ще се увеличава. Следователно, който познава закона на отношенията и съзнателно го прилага, той ще се освободи отъ много погрѣшки и заблуждения.

Като методъ за самовъзпитание, съветвамъ ви въ свободното си време да пишете числата отъ 1—10 и да размишлявате върху тѣхъ. Чъртайте прави линии, жгли, трижгълници, четирижгълници, петожгълници и мислете върху тѣхъ. И да не разбирате дълбокия смисълъ, който се крие въ тѣхъ, все пакъ тѣ ще укажатъ известно въздействие върху васъ. Какво означава петожгълникътъ? Петожгълни-

кътъ представя човѣка. Ако преплетете два петожгълника, единиятъ съ върха нагоре, а другиятъ съ върха надолу, вие представяте човѣка въ дветѣ му проявления — материално или физически и духовно или Божествено. Духовниятъ човѣкъ се движи нагоре, а физическиятъ — надолу. Духовниятъ човѣкъ дава, а физическиятъ взима. Първо човѣкъ трѣбва да започне съ даването. Ако не научи закона на даването — първиятъ Божественъ законъ, той никога нѣма да научи закона на взимането. Ако не може да живѣе за Бога, човѣкъ никога не може да живѣе за себе си. Като живѣешъ правилно за Бога, ще живѣешъ правилно и за себе си.

Мнозина не разбиратъ живота и очакватъ по магически начинъ да се наредятъ работитѣ имъ. Това значи, да очакватъ наготово да получатъ нѣщо. Какъ ще получатъ, ако нищо не сж дали? Нѣкой иска по насилственъ начинъ да получи това, отъ което се нуждае. Той не мисли, че насилието ражда насилие. Както си взелъ нѣщата, така ще ти ги взематъ. Както давашъ, така ще ти се даде. Ако давашъ съ любовъ, съ любовъ ще ти дадатъ. Като дава съ любовъ, човѣкъ разширява сърдцето си, облагородява чувствата си и придобива повече свѣтлина въ ума си.

И тъй, работете съзнателно върху себе си, да придобиете красиво лице, да оформите главата си, да моделирате своята ржка. Ако ржката ви е слаба, съ тѣсна дланъ и кжси

пръсти, работете върху чувствата си, да ги продължите, да разширите дланьта си и да я направите малко по-дебела. Задачата на човѣка е да вае своето тѣло, както скулпторътъ вае статуитѣ си.

— Само свѣтлиятъ пжтъ на мждростъта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

*

4. Лекция отъ Учителя, държана на
20. септемврий, 1929 г. София. — Изгрѣвъ.

Три идеи

Размишление върху пжтя на живота.

Тема за следния пжтъ: „Произходъ на човѣшкото сърдце“.

Колко и какви положения могат да съществуватъ между три точки? Ако имате точкитѣ А, В и С, между тѣхъ съществуватъ следнитѣ отношения:

А: В. Какъвъ преводъ можете да направите

А: С. на отношението между тѣзи точки въ

В: А. живота? Ако направите обикновенъ

В: С. преводъ, ще имате обикновени резул-

С: А. тати.

С: В.

Представете си, че ви предстои да извървите единъ пжтъ пешъ. Ако минете единъ пжтъ по него, можете ли да кажете, че го познавате? Вие познавате общитѣ чѣрти на пжтя, но не и подробности. Ако минете десетъ пжти по него, ще го познавате повече, но пакъ не изцѣло. Вие можете да сте минали десетъ пжти по него, само зимно време. Значи, ще познавате пжтя, но при зимна обстановка; ще знаете, колко снѣгъ пада на това мѣсто, какъ изглежда околната обстановка и т. н. Ако минете пролѣтъ пакъ десетъ пжти презъ съ-

щото мѣсто, ще знаете, какви цвѣтя и дървета има въ околността и какъ се развиватъ тѣ. Ако минете десетъ пѣти презъ лѣтото, ще имате познания за това мѣсто, но пакъ специфични, споредъ времето. И най-после есенъта ще ви даде сѣщо така специфични познания за този пѣтъ. Значи, като минете 40 пѣти презъ това мѣсто, по десетъ пѣти презъ всѣко годишно време, вие ще имате пълна представа за мѣстността. Всѣко годишно време дава специфични познания и опитности на човѣка.

Какво представятъ годишнитѣ времена въ човѣшкия животъ? Пролѣтъта представя детинството на човѣка, лѣтото — юношеството, есенъта — зрѣлата възраст — възмъжаване, а зимата — старостъта. Какво иде следъ старостъта? — Смъртъта. Има ли училище въ смъртъта? Има. Като умре, човѣкъ влиза въ ново училище, предъ вратата на което го посрѣща професорътъ и му казва: Каквото носишъ, ще го дадешъ. Като отнематъ отъ човѣка всичко, най-после остава съзнанието му. Единствено то нѣщо, което човѣкъ запазва следъ смъртъта си, това е неговото съзнание.

И тѣй, когато влѣзе въ училището на смъртъта, първо, човѣкъ минава презъ периода на старостъта. Отличителната чѣрта на старостъта е даването. Като остарѣе, човѣкъ дава всичко, което е спечелилъ, понеже не може да го носи съ себе си и става последенъ сиромахъ. Човѣкъ остарява, понеже непрекъсна-

то трупа богатства. Когато товарът му става непоносимъ, той започва да се пригърбва, краката му не държатъ и най-после умира. Смъртта се явава като облекчение за него. Тя го освобождава отъ излишния товаръ и го праща отново на училище. Товарът на стария се дължи на неговитѣ мисли, чувства и желания. Неестественитѣ желания представятъ непоносимъ товаръ за човѣка. Сжщо така има идеи, които сж непоносими за човѣшкия умъ, въпрѣки това, той се наема да ги реализира. Като не може да издържи на тежестта имъ, той най-после остарява и заминава за другия свѣтъ.

Следователно, въ училището на смъртта човѣкъ минава четиритѣ фази на живота по обратенъ пжтъ. Той започва съ старостта, минава въ зрѣлата възраст, юношеството и най-после отново дохожда до детинството. Като дете, той става толкова малкъ и лекъ, че може да мине презъ най-малкитѣ дупчици на училището, което е херметически затворено. Щомъ влѣзе въ фазата на детинството, човѣкъ иска вече да бѣга. Нищо не е въ състояние да го задържи въ училището на смъртта. Той не чака никакво разрешение, да излѣзе отъ училището, не пита и професоритѣ си, може ли да излѣзе, но бѣга. Най-малката дупчица да намѣри, той се измѣква и излиза навънъ. Освобождаването на човѣшката душа отъ училището на смъртта наричаме „раждане“, или „завършване курса на училището на смъртта“. Въ това училище има само една врата, презъ

която професоритѣ влизатѣ и излизатѣ. Само тѣ знаятѣ тази врата. Обаче, когато ученикѣтъ отъ това училище мине 40 пѣти презѣ пѣтя на смъртѣта и стане малѣкъ, лскѣ и въздухообразенѣ, той намира тази врата и излиза навѣнѣ, въ широкия свѣтъ. Излѣзе ли веднѣжѣ отъ тази врата, повече не се връща. Затова, че си е позволилъ да излѣзе отъ тази врата, професоритѣ му налагатѣ наказание — обличатѣ го отново въ плѣтъ и го пращатѣ на училище да учи. Училището, въ което го изпращатѣ, е наречено „земя“ — земно училище.

Какво ще кажете сега, вѣрно ли е това, което ви говоря? Ще кажете, че вие не искате да се занимавате съ нѣща, за които не знаете, сѣществуватѣ ли, или не. Какѣ се занимавате съ точката, за която се знае, че не заема никакво пространство, че не сѣествува? При това, ако се даде тласѣкъ на точката, тя започва да се движи и образува права линия, която заема пространство — има едно измѣрение. Какѣ е възможно отъ нѣщо, което не сѣествува и не заема пространство, да излѣзе нѣщо пространствено? Значи, точката крие въ себе си възможността да създаде нѣщо пространствено. Ако пѣкъ подвижните правата линия, въ посока, перпендикулярна на своето движение, образува се плоскостъ — съ две измѣрения. Какѣ излѣзе плоскостъ отъ правата линия? Ако плоскостѣта започне да се движи въ перпендикулярна посока на себе си, ще се образува тѣло. Кѣде се криеше тѣлото? Въ

плоскостта нѣма тѣло, но то се образува отъ движението ѝ. На сѣщото основание казвамъ: Смъртта не е въ живота, но животътъ може да произведе смъртта. И обратното е вѣрно: смъртта не е животъ, тя не съдържа живота въ себе си, но може да го произведе. Следователно, ако животътъ може да произведе живота, животътъ може да произведе и смъртта.

Сега ще ви запитамъ: Може ли смъртта, която представя потенциална енергия т. е. енергия въ покой, да се превърне въ кинетическа? Може. Защо? Защото, докато има потенциална енергия, непременно има и кинетическа. И обратното: докато има кинетическа енергия, ще има и потенциална. Значи, докато има смъртъ въ живота, ще има и животъ въ смъртта. Ще кажете, че това е сложна работа. Сложна или проста, тя не се отнася до васъ. Вие гледате, какъ млади моми и момци играятъ на хорото и се чудите, какъ се залавятъ за тази работа. Това не се отнася до васъ. Ще кажете, че е глупаво човѣкъ да се върти. Не е глупава тази работа. Като се въртятъ на колело, младитѣ моми и момци изучаватъ крѣга, измѣрватъ дължината на окръжността. Ако питате младата мома и младия момѣкъ, защо се въртятъ, защо играятъ на хорото, тѣ ще ви отговорятъ, че изучаватъ свойствата на кривата линия. Като се въртятъ известно време, тѣ вадятъ заключение, че всички точки на периферията сѣ еднакво отдалечени отъ една вътрешна точка, наречена центъръ.

Значи, младитѣ моми и момци изучаватъ свойствата на кривата линия на хорото, дете центърътъ е гайдарджията. Вниманието на всички точки отъ периферията е насочено къмъ гайдарджията. Всички слушатъ, какво ще свири той. Живъ кръгъ е хорото. Защо? И центърътъ се движи, и точкитѣ на периферията сжщо се движатъ. Точкитѣ, които образуватъ окръжността, се различаватъ една отъ друга: едни сж положителни, а други — отрицателни. Момцитѣ сж положителни точки, а момитѣ — отрицателни. Въ живота ние уподобяваме момъка и момата на чукъ и наковалня. Момъкътъ е чукътъ, а момата — наковалнята. Тежко на онзи, който попадне между чука и наковалнята. Докато сж сами, чукътъ и наковалнята сж тихи и спокойни, добре се разбиратъ. Дойде ли нѣкой между тѣхъ, веднага тѣ ставатъ активни. Чукътъ не позволява да се приближи нѣкой до наковалнята. Въ обикновения животъ това наричатъ ревностъ. Който се е опиталъ веднѣжъ само да влѣзе между чука и наковалнята, втори пѣтъ не си позволява. Той знае, какво значи, да се намирашъ между чукъ и наковалня. Съ други думи казано, между момата и момъка може да съществува единъ центъръ. Между тѣхъ нѣма мѣсто за втори центъръ. Ако се опита нѣкой да стане вторъ центъръ, той е намѣрилъ смъртта си, или най-малко, гърбътъ му е позналъ, какво значи чукъ и наковалня.

Съвременнитѣ хора се оплакватъ отъ

страданията си и се питатъ, коя е причината, че страдатъ. Много просто. Тѣ страдатъ, защото сж застанали на пътя между чука и наковалнята. Какво ще стане съ тѣхъ? Ще живѣятъ. Въ първо време човѣкъ не може да понася страданията, вследствие на което умира. Наистина, вие срѣщате много мъртви хора въ свѣта, които се оплакватъ, че животътъ имъ нѣма смисълъ. Какво трѣбва да направятъ, за да осмислятъ живота си? Ако сами не могатъ да осмислятъ живота си, страданията ще дойдатъ. Ще кажете, че сте умрѣли вече. Страданията ще ви съживятъ. Колкото повече страданията шибатъ човѣка, толкова по-лесно го съживяватъ. Докато чукътъ не играе върху гърба на човѣка, той не мисли сериозно. Щомъ чукътъ започне да се слага върху гърба му, той започва да мисли право:

Нѣкои хора се оплакватъ, че нѣматъ успѣхъ въ живота си, че работитѣ имъ не се нареждатъ добре, че не могатъ да постигнатъ желанията си. Тѣ сж на кривъ пътъ. Тѣ не знаятъ, че въ който день реализиратъ желанията си, ще умратъ. Като знаете това, радвайте се, че не сте реализирали всичкитѣ си желания, за да се продължи живота ви. Що се отнася до страданията, каквото и да правите, тѣ сж неизбежни. За да се реализира една идея, или едно желание, тѣ непременно трѣбва да минатъ презъ страдания, презъ чука и наковалнята.

И тъй, не е страшно човѣкъ да страда, но страшно е, когато не разбира, защо идатъ страданията. Нѣкой се оплаква, че е беденъ, че дѣдо му умрѣлъ, безъ да остави нѣкакво наследство. Питамъ: Какво можете да очаквате отъ човѣкъ, който се надѣва на дѣдо си и на баба си? Преди всичко, този човѣкъ не върва, че дѣдо му е живъ, а започналъ да го осжда, защо не му оставилъ наслѣдство. Какъ е възможно да сждите умрѣлъ човѣкъ? Вие можете да осждате само живи хора, но не и мъртвитѣ. При това, фактътъ, че сте беденъ, че живѣте при лоши условия, още не показва, че нѣма изходъ отъ положението ви. Вие трѣбва да знаете, че когато човѣкъ не може да разреши нѣкой въпросъ по единъ начинъ, трѣбва да потърси другъ начинъ. Ако не можете да подобрите положението си съ наследството, което сте очаквали, ще го разрешите по другъ начинъ. Когато правата линия срещне препятствие на пътя си и не може да върви напредъ, тя се пречупва, взима перпендикулярно положение на себе си и образува плоскостъ.

Следователно, ако не можете да разрешите единъ въпросъ по пътя на първото измѣрение, ще го решите по пътя на второто измѣрение. Ако не можете да го решите по пътя на второто измѣрение, ще го решите по пътя на третото измѣрение и т. н. Страданията въ свѣта идатъ, именно, затова, да заставятъ човѣка да работи, да решава задачитѣ

си самостоятелно. Ако пжтувашъ отъ София за Варна и по-нататъкъ не можешъ да вървишъ, ти ще бждешъ принуденъ да слѣзешъ въ града и да измѣнишъ посоката на своята дейность. Вмѣсто да продължавашъ пжтя си, ще влѣзешъ въ нови отношения съ хората отъ този градъ и ще потърсишъ работа. Ако имашъ нѣкакво изкуство или нѣкакъвъ занаятъ, лесно ще прекарашъ, но ако нѣмашъ нищо въ ржцетѣ си, тогава ще започнешъ отново да работишъ и да се учишъ. Щомъ е дошълъ на земята, човѣкъ трѣбва да се учи. При каквито условия да се намира, той трѣбва да търси начинъ да прояви своитѣ сили и способности. Какво ще направите, ако попаднете въ чуждъ градъ, безъ стотинка въ джоба си, безъ знание на езикъ, безъ познати и близки? Тукъ ще похлопате, тамъ ще похлопате, докато най-после се домогнете до нѣщо.

Единъ индусъ описва подобна своя опитность. Той изпадналъ между чужденци, безъ никаква пара въ себе си, безъ познати, безъ знание на езикъ и следъ дълго лутане — гладенъ и уморенъ, дошълъ най-после до пълно отчаяние. По едно време намислилъ да се обърне къмъ Христа съ молба, да му помогне да излѣзе отъ това положение. Той си казалъ: Господи, ако ми помогнешъ да се справя съ това положение, обещавамъ, че ще тръгна въ Твоя пжтъ. Единъ день, като се молѣлъ, стаята му се изпълнила съ голѣма свѣтлина, и той чулъ гласъ: Азъ дойдохъ да спася свѣта и се

пожертвувахъ за него. Трѣбва ли сега, при това малко изпитание, въ което си изпадналъ, да се самоубивашъ? Започни да работишъ, и азъ ще ти помагамъ. Следъ това свѣтлината се изгубила. Като дошълъ на себе си отъ тази опитностъ, той изпиталъ голѣма радостъ и решилъ да изпълни обещанието си, да трѣгне следъ Христа. Думитѣ, които чулъ отъ устата на Христа, произвели превратъ въ душата му. Дълго време следъ това, той си спомнялъ своята опитностъ и си казвалъ: Христосъ дойде при мене, каза ми нѣколко думи и си замина, но думитѣ Му произведоха превратъ въ душата ми. Тѣ осмислиха моя животъ.

Съвременнитѣ хора се стремятъ къмъ придобиване на знания, но това не е достатъчно. Да има човѣкъ знания, това значи, да тури повече или по-малко товаръ въ мозъка или въ сърдцето си. Къмъ какво знание трѣбва да се стреми той? Къмъ Божественото, защото само то може да осмисли живота. Ако човѣкъ се обезсърдчава и отчайва, той не е дошълъ още до това знание. Придобие ли Божествено знание, човѣкъ дохожда въ положението, въ което се е намѣрилъ апостолъ Павелъ и казалъ: „Всичко считамъ за изметъ, за да позная Христа“. Въ този случай Христосъ представя идея, която разрешава всички житейски въпроси. Човѣкъ се ражда, расте, развива се, но това не сж идеи, това сж само възможности. Човѣкъ минава презъ юношеска възраст, възмжава, остарява, но и това не

сж идеи, а само възможности за постигане на известни идеи. Най-после човѣкъ умира, но и съ това всичко не се свършва. Той отива въ училището на смъртта съ единствената задача, да се смали толкова много, че да мине презъ тѣсната дупчица на живота, презъ вратата, отъ която само професоритѣ минаватъ. Не е достатъчно само човѣкъ да мине презъ тѣсната врата, но той трѣбва да бѣде свободенъ, т. е. така да мине, че никой да не го хване. Хванатъ ли го, ще го облѣкатъ въ плътъ и ще го изпратятъ отново на земята да се учи. Да придобие човѣкъ свободата си и да може по свое желание да се качва на небето и да слиза на земята, това е задачата на неговия животъ.

Съвременниятъ човѣкъ разполага съ много възможности, които трѣбва да използва за реализиране на своитѣ идеали. Една отъ възможноститѣ, която му е дадена, е младостта. Той се ражда, расте, минава пръзъ детинство и юношество и се проявява като цвѣтъ въ живота. Целта на този цвѣтъ е да завърже, да даде плодъ, и плодътъ да узрѣе, но и това не е крайната целъ на живота. Защо? Защото, ако човѣкъ се прояви като круша или ябълка, ще го изядатъ. Ако е жито, ще мине презъ воденичния камѣкъ и ще го мѣсятъ, пекатъ, за да послужи за храна на другитѣ. Важно е, презъ каквито процеси и да минава, да запази будно съзнанието си.

Като млади, вие трѣбва да си създадете новъ мирогледъ за живота. Ще кажете, че не струва човѣкъ да живѣе. Какво ще прави, ако не живѣе? Ще излѣзе, че ако не иска да живѣе, човѣкъ трѣбва да се самоубие. Азъ пѣкъ казвамъ: Преди да се самоубие човѣкъ, т. е. преди да даде пѣтъ на обезсърдението и на отчаянието въ себе си, човѣкъ трѣбва да направи единъ важенъ опитъ въ живота си. Този опитъ се заключава въ търсене и намиране на вътрешната истина на живота. Заслужава човѣкъ да търси истината и да я намѣри, защото единствена тя осмисля цѣлокупния животъ. Всѣки човѣкъ трѣбва съзнателно да търси истината. Не я ли търси, страданията ще дойдатъ. Една е задачата на всѣки човѣкъ — да осмисли живота си. Той ще го осмисли по два начина: или чрезъ търсене и намиране на истината, или чрезъ страданията. Естествениятъ пѣтъ за осмисляне на живота седи въ търсене на истината. Страданията идатъ като послѣствие на нежеланието на човѣка да търси истината.

Религиознитѣ ще кажатъ, че задачата на човѣка е да служи на Бога, да Го обича и да изпълнява волята Му. Всичко това представя сжществена храна за човѣшката душа. Като говори човѣкъ за тази храна, наяде ли се? Ще кажете, че храната трѣбва да се дѣвче добре. Сдѣвкватъ ли я? Отъ хиляди години насамъ хората ядатъ, дѣвчатъ храната си, почиватъ

си, но нито се нахраниха, нито сдѣваха добре храната си, нито си починаха, както трѣбва. Като видятъ, че нищо не сж постигнали, тѣ казватъ: Ние сме длѣжни да живѣемъ добре, да се обичаме, че каквото дойде. Така е, каквото дойде, но старостъ иде, а следъ нея смъртъ иде. Какво ще правите следъ всичко това? Не е достатъчно само да се говори. Ако говори за красиви и добри работи, човѣкъ трѣбва да знае, че тъкмо за тѣхъ не може да се говори. Силни, добри и красиви нѣща сж тия, за които човѣкъ никога не говори. Срѣщате единъ човѣкъ слабъ, изнемощѣлъ, гладенъ, три деня не е ялъ. Вие носите пълна торба съ хлѣбъ. Трѣбвали да му говорите, да вѣрва въ Бога, да се моли? Въ дадения случай, каквото и да му кажете, вашитѣ думи не хващатъ мѣсто. Единственото нѣщо, което можете да направите, е да извадите единъ хлѣбъ отъ торбата си и да го сложите предъ него. Това ще бждатъ най-силнитѣ думи. Той взима хлѣба, хапва си добре, възстановява силитѣ си и благодари. Какви по-силни моменти можете да очаквате отъ това — да дадешъ и да вземешъ? Въ случая, и даването, и взимането сж на мѣсто. Даване и взимане съ любовъ сж изразители на новитѣ идеи въ свѣта.

И тъй, ние наричаме нова идея онази, която може да накара човѣка да стане, да оживѣе и възкрѣсне, т. е. да напусне старото. Новитѣ идеи носятъ въ себе си кремъкъ, огни-

ло и праханъ. Ако въ студена зимна нощъ попаднете всрѣдъ планината, безъ дърва, безъ кибритъ и безъ огънь, вие сте осждени на смъртъ. Обаче, ако въ джоба си напипате кремъка, огнилото и праханъта, вие сте спасени. Ако праханъта ви е суха, лесно ще произведете огънь. Щомъ запалите огъня, положението ви се смѣня.

Значи, идеитѣ на човѣка трѣбва да носятъ въ себе си огънь, на всѣко време да го стоплятъ и изсушатъ. Ако тѣ не носятъ огънь въ себе си, по-добре да се изхвърлятъ навънъ. Каква наука е тази, която не може да запали праханъта на човѣка, да си направи огънь, на който да се грѣе? Науката трѣбва да се приложи, да осмисли човѣшкия животъ. Не може ли да направи това, тя трѣбва да се изхвърли навънъ. Стремете се къмъ онази наука и философия, които могатъ да запалятъ праханъта ви, да произведатъ огънь, на който да се грѣете. Истинска наука е онази, която произвежда свѣтлина въ човѣшкия умъ и топлина въ сърдцето му. Дръжте тази наука въ себе си, защото въ всички критични моменти на живота ви тя може да просвѣти ума ви и да стопли сърдцето ви. Въ тази наука се криятъ новитѣ идеи — идеитѣ на кремъка, на огнилото и на праханъта.

Сега ви оставямъ да мислите върху три-тъ нови идеи — огнилото, кремъкътъ и праханъта. Ако можете съ тѣхъ да запалите огъня

на своето огнище, животътъ ви ще се осмисли.

— Само свѣтлиятъ пжтъ на
Мждростъта води къмъ Истината.

— Въ Истината е скритъ жи-
вотътъ.

*

5. Лекция отъ Учителя, държана на
27. септемврий, 1929 г. София. — Изгрѣвъ.

Органическо злато

Т. м.

Чете се резюме на темата: „Разлика между растителното и животинското царство.“

Тема за следния път: „Разлика между животното и човѣка.“

Често слушате хората да казватъ, че нѣматъ настроение, или че сж изгубили настроението си. Какъвъ е смисълътъ на думата „настроение“? Какви ементи съдържа настроението? Кой изпада повече въ настроения: младиятъ или стариятъ? Казвате, че нѣкой човѣкъ се намира въ добро или въ лошо настроение. Значи, думата „настроение“ има двоякъ смисълъ: положителенъ и отрицателенъ. Когато цигулката не е добре настроена, цигуларътъ взима камертонъ и я настройва. За настройване на цигулката има известни правила. Когато вие се настройвате, какви правила спазвате и съ какъвъ камертонъ си служите? Когато е добре настроена, цигулката издържа повече време. Колко време продължава доброто настроение въ човѣка? Отъ какво зависи продължителността на доброто и лошото настроение на човѣка? При какви случаи човѣкъ може да изгуби настроението си? Който се състезава и падне въ състезанието, губи настроението си. Когато учени-

кътъ пропадне на изпитъ, сжщо губи настроението си. Когато учителятъ пише единица на ученика си, последниятъ губи настроението си. Една малка пръчица е въ състояние да развали настроението му. За да запази настроение, човѣкъ трѣбва да си представи, че единицата, т. е. пръчицата е отъ злато. Златото е въ състояние да подобри разположението на човѣка.

Изобщо, приятнитѣ чувства сж причина за доброто настроение, а неприятнитѣ — за лошото. Когато нѣкой ученикъ свърши гимназия съ отличие, той има добро настроение, което продължава известно време, докато влѣзе при нови условия. Въ първо време той се чувства самоувѣренъ, гордъ; мисли, че знае много. Обаче, като влѣзе въ университета и разбере, какво се иска отъ него, той постепенно губи настроението и смѣлостта си. Щомъ се убеди, че може да преодолява мъжнотитѣ, той отново придобива смѣлостъ и добро настроение. Когато човѣкъ очаква отнѣкъде да получи много нѣщо, но остане излъганъ въ очакванията си, той всѣкога губи настроение. Нека всѣки си постави задача, да намѣри методъ, чрезъ който да превръща лошото настроение въ добро.

Като ученици, вие трѣбва да работите върху самообладанието, да се справяте съ настроенията си. Причината, поради която човѣкъ губи настроението си, се дължи на неустойчивостта на материята. Проявениятъ или физически свѣтъ е преходенъ. Ето защо, на физическия човѣкъ не може всѣкога да се раз-

чита. Достатъчно е да дадете на човѣка единъ скжпоцененъ камѣкъ, за да повдигнете духа и настроянето му. Скжпоценнитѣ камѣни, благороднитѣ метали иматъ магическа сила. Като види златото или диаманта, колкото и да е билъ неразположенъ, човѣкъ се развеселява и започва да говори.

На какво се дължи способността на човѣка да говори? Коя планета указва влияние върху говора? Меркурий. Като секретаръ на боговетѣ, той всѣкога дава отчетъ за направеното. Живакътъ има отношение къмъ Меркурий. Когато въ кръвта на човѣка има достатъчно живакъ, той говори много. Защо? Защото живакътъ търси мѣсто да излѣзе вънъ. Всѣки металъ има отношение къмъ нѣкоя планета. Като знаемъ свойствата на метала, можемъ да опредѣлимъ нѣкои характерни чѣрти на дадена планета. Златото има отношение къмъ Слънцето, медта — къмъ Венера, среброто — къмъ Луната, желѣзото — къмъ Марсъ, калаятъ — къмъ Юпитеръ, оловото къмъ — Сатурнъ, платината — къмъ Уранъ.

Сега, като знаете влиянието на планетитѣ върху човѣка, а оттамъ и свързанитѣ метали съ тѣхъ, вие можете да си въздействувате съ металитѣ. Запримѣръ, когато не сте разположени, мислено внесете въ кръвта си известно количество злато. Ако разположението ви не се подобри, увеличете количеството на златото. Направете този опитъ нѣколко пѣти, докато разположението ви се измѣни. Колкото повече

злато има човѣкъ въ кръвта си, толкова по-благороденъ и устойчивъ е той. За такъвъ човѣкъ казваме, че има самообладание. Значи, той има толкова количество злато въ кръвта си, че може да издържа на голѣми изпитания, безъ да се разколебае, безъ да измѣни убежденията си.

При какви условия трѣбва да се намира човѣкъ, за да развива самообладание? Контраститѣ на живота развиватъ самообладание. За-примѣръ, нѣкой човѣкъ трѣгва на екскурзия при хубаво време, но веднага следъ това времето се разваля. И обратно: трѣгва въ лошо време, но скоро следъ това времето се оправя. За да развива самообладание, човѣкъ трѣбва да се отнася еднакво и къмъ хубавото, и къмъ лошото време. Той трѣбва да се радва еднакво и на вѣтъра и на дъжда, които го брулятъ, както и на слънцето, което грѣе. Той гледа на явленията въ природата като на езикъ на природата. Знаемъ при това, че природата говори съ символи. Топлото и дъждовно време говори на чувствата въ човѣка, вѣтърътъ — на неговия умъ. Дъждътъ казва на човѣка, че чувствата му трѣбва да се пречистятъ. Вѣтърътъ говори сжщото на мислитѣ въ човѣка. Следователно, сжществуватъ два начина за пречистване на човѣшката кръвъ: чрезъ мислитѣ и чрезъ чувствата. Чувствата се пречистватъ чрезъ даване. Като дава съ любовъ, сърдцето на човѣка се разширява. Колкото по-широко е сърдцето на човѣка, токова по-лесно се пре-

чиства. Ако нѣкой е беденъ и не може да дава, той трѣбва да прави умствени упражнения, да си представи, че разполага съ голѣми богатства и да раздаде всичко на бедни и страдащи. Като остане безъ нищо и бѣде доволенъ отъ положението си, той е изчистилъ сърдцето си. Яви ли се най-малкото недоволство въ него, сърдцето му още не е чисто. Изобщо, недоволството показва, че въ сърдцето на човѣка се крие нѣщо нечисто и користолюбиво. За да чисти човѣкъ сърдцето си, не е нужно даже да прави умствени упражнения. Животътъ всѣкога носи условия за човѣка да чисти сърдцето си. Ако е въпросъ за даване, човѣкъ може да дава и материално, и сърдечно, и умствено. Помнете, че колкото почисти сж човѣшкитѣ мисли и чувства, толкова почиста е неговата кръвъ. Чистата кръвъ пѣкъ носи здраве и веселие.

Като ученици, вие трѣбва да имате чисти мисли и чувства. Първото нѣщо, което се иска отъ ученика, е чистотата. Колкото и да се стреми къмъ чистота на ума и на сърдцето си, човѣкъ все ще се натъкне на мисли и чувства, които ще го покварятъ. Условията, при които съвременнитѣ хора живѣятъ, сж такива, че, било чрезъ мисълъ, чувство или постѣпка, тѣ ще внесатъ известна нечистота въ себе си. Това е неизбежно, обаче, разумниятъ човѣкъ използва тия условия за съзнателна работа върху себе си. Ако не работи върху себе си, самъ да се чисти, природата ще го застави насила

да направи това. Много методи има за чистене на човѣшкото сърдце, но той самъ трѣбва да си избере методъ, съответенъ за него. Както правите изборъ въ храната, въ облѣклото си и въ начина на живѣенето, така можете да правите изборъ въ методитѣ за работа върху себе си. Колкото малка да е една мисълъ, тя е въ състояние да внесе подемъ въ ума ви и да ви освободи отъ недоволството.

Когато единъ младъ и богатъ човѣкъ отишълъ при Христа да иска методъ за придобиване на вѣчния животъ, Христосъ му казалъ, че едно му недостига. И на съвременнитѣ хора недостига нѣщо. Тѣ се нуждаятъ отъ злато въ кръвта, наречено органическо. Благодарение на отсъствието на органическо злато въ кръвта имъ, тѣ страдатъ отъ анемия, физическа и духовна. Златото е символъ на живота. То има отношение къмъ съзнателния, разуменъ животъ, който иде отъ слънцето. Тѣй щото, първото нѣщо, отъ което човѣкъ се нуждае, е да има достатъчно злато въ кръвта си. После той се нуждае отъ стая, въ която да прояви своя животъ. Стаята му трѣбва да има поне два прозореца, които да бждатъ обърнати, единиятъ къмъ изтокъ, а другиятъ къмъ югъ. Казано е въ Писанието, че когато човѣкъ се моли, трѣбва да влѣзе въ своята тайна стайчка. За тази тайна стайчка говоримъ и ние. Тя трѣбва да има два високи и свѣтли прозорци — умътъ и сърдцето, предъ които да се намира висока планина — идеалътъ на

човѣшката душа. Като става отъ сънъ и като ляга да спи, човѣкъ трѣбва да поглежда къмъ високата планина, да се стреми да я постигне. Влѣзе ли въ своята тайна стаичка и отправи погледа си къмъ високия връхъ, човѣкъ се домогва до онова вътрешно познаване на нѣщата — вѣченъ идеалъ за постигане.

И тъй, задачата на всѣки човѣкъ е да се домогне до онова вътрешно знание, чрезъ което да намѣри златото, нужно за неговата кръвъ. После, той трѣбва да намѣри ключа на своята тайна, свещена стаичка, въ която може да решава правилно задачитѣ си. — Възможно ли е това? — Възможно е. Като се обремени въ живота, всѣки чувствува нужда да се уедини нѣкъде, отъ никого несмущаванъ. Уединението може да стане само въ тайната стаичка, освѣтена отъ двата прозорци. Докато дойде до това знание, човѣкъ трѣбва да работи върху себе си, да придобива органическо злато въ кръвта си, т. е. свѣтли мисли и възвишени чувства и постѣпки. Иначе животътъ не може да се осмисли.

При новото възпитание човѣкъ трѣбва да спре вниманието си на влиянието на различнитѣ елементи върху човѣшкия организъмъ. Запримѣръ, забелязано е, че липсата на злато въ кръвта прави човѣка несигуренъ въ живота. Той ходи свитъ, прегърбенъ, нѣма смѣлостъ. И въ материалния животъ е сѣщото. Докато има злато въ касата си, човѣкъ върви смѣлъ, изправенъ, самоувѣренъ, разчита на

нѣщо. Щомъ изгуби златото си, той изгубва смѣлостта и самоувѣреността си. Какво трѣбва да прави, за да върне изгубеното си злато? Да работи. Като работи съзнателно, човѣкъ може да придобие малко злато. Единъ милиграмъ органическо злато въ кръвта е достатъчно да повдигне духа на човѣка.

Следователно, като методи за придобиване на злато въ кръвта сж: съзнателна работа върху себе си и употреба на храни, които съдържатъ злато. Новитѣ химици знаятъ, кои храни съдържатъ повече злато. Такива храни, именно, сж употребявали гениалнитѣ и свети хора. Мислете по този въпросъ и пишете върху темата: „Храната на гениалния човѣкъ“. Вие знаете, че активнитѣ хора обичатъ повече кисели, лютиви и солени храни. Въ този смисълъ, гениалнитѣ хора се хранятъ съ съответна на развитието имъ храна. Отъ храната, която човѣкъ употребява, зависи донѣкжде, какви прояви ще има. Ако физическата храна указва влияние върху характера на човѣка, колко по-силно ще бжде влиянието на психическата храна върху неговия организъмъ.

Като ученици, вие трѣбва да изучавате, отъ една страна състава на хранитѣ, а отъ друга — състава на своитѣ мисли и чувства. Значи, човѣкъ трѣбва да се занимава, освенъ съ физическата химия, още и съ психическата. Бъдещата наука, новото възпитание изискватъ тънко познаване свойствата на елементитѣ, които влизатъ въ кръвта на човѣка. Той

трѣбва да знае, какво влияние оказватъ върху човѣка благороднитѣ метали — среброто, златото и платината. Алхимицитѣ сж търсили начинъ за превръщане на неблагороднитѣ метали въ благородни. Това е задача и на сегашнитѣ химици. Какво по-голъмо постижение за човѣка отъ това, да превръща всичко неблагородно въ себе си въ благородно? Златото е меко и огъваемо. Такава трѣбва да бжде и човѣшката мисълъ. Щомъ има това свойство, тя ще бжде въ състояние да позлатява неблагороднитѣ метали въ човѣка, за да го предпази отъ отравяне. Златото насърдчава и обнадежва човѣка. Щомъ изгуби настроението си, той губи и надеждата си. Внесете ли въ кръвта на човѣка малко злато, той веднага се насърдчава.

Желая ви, всѣки день да внасяте по малко злато въ кръвта си, за да се облагородите, да придобиете здраве и сили въ себе си, да се домогнете до новия животъ.

— Само свѣтлиятъ пътъ на мъдростта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

*

6. Лекция отъ Учителя, държана на
4. октомврий, 1929 г. София.—Изгрѣвъ.

Права и крива линия

— Само свѣтлиятъ пѣтъ на мѣдростѣта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животоѣтъ.

Често българинѣтъ си служи съ поговорката: „Който сѣе, ще жѣне“. Тази поговорка е станала международна. Наистина, ако земеѣлецѣтъ само сѣе, безѣ да жѣне, нищо не се ползува. Остане ли житото на нивата, следната година то пакѣ ще изникне, но земеѣлецѣтъ не се е възползувалѣ отѣ него. Следователно, ако човѣкъ само събира материали, безѣ да ги прилага, той нищо не се ползува.

Като ученици, ще ви задамѣ следния въпросѣ: може ли правата линия да се изкриви? Ако правата се изкриви, кои сж причинитѣ за нейното изкривяване? Като се вглеждате въ живота си, намирате, че почти всичкитѣ ви работи сж изкривени. Отрицателнитѣ положения въ живота се дължатѣ на изкривяването на нѣщата. Запримѣръ, слушате нѣкой да казва, че не може да учи; другѣ казва, че не може да работи; трети не може да се движи; четвѣрти не може да постѣпва правилно и т. н. Защо човѣкъ не може да направи нѣкои нѣ-

ща? Защото е изкривилъ правата линия въ живота си.

Кога се изкривява правата линия? Когато се продължава чрезмѣрно. Значи, ако удѣлжавате правата линия повече, отколкото трѣбва, тя или ще се изкриви, или ще остане права, но много дълга. Знаете, че най-кжсото разстояние между две точки е правата линия. Отъ това гледище, казвате, че кривата линия не е нищо друго, освенъ сборъ отъ множество прави. Обаче, това не е отговоръ на въпроса, защо правата линия се изкривява.

Като говоримъ за права и крива линии, ние разбираме отношенията между хората. Когато казваме, че нѣкой човѣкъ е правъ или постѣпва право, имаме предъ видъ неговитѣ правилни, разумни отношения. Кажемъ ли за нѣкого, че е кривъ човѣкъ, разбираме, че отношенията му къмъ хората не сж правилни. Обаче, въ природата, както и въ живота, и правитѣ, и кривитѣ линии иматъ своето мѣсто. Хората роптаятъ противъ кривитѣ линии, като символъ на криви постѣпки, но въпрѣки това тѣ си служатъ съ криви линии. Чиниитѣ, лѣжицитѣ, коритото и много още предмети сж направени отъ криви линии.

И тъй, дойдемъ ли до идеята за кривата линия, ние търсимъ причинитѣ въ отклонението на човѣка отъ правата линия. Докато се е движилъ само по права линия, човѣкъ ималъ само една идея. Като се движилъ по пжтя на правата линия, той ималъ съзнание само за

едно измѣрение. Въ който моментъ се явятъ въ съзнанието му две идеи, той се отклонява отъ закона на правата линия и образува крива. Невъзможно е да се отклони човѣкъ отъ правата линия безъ да я изкриви. Представете си, че по правата АВ живѣятъ три сжщества: 1, 2, 3. Значи, линията АВ е раздѣлена на три части: А ¹ ² ³ В. Сжществото едно (1) влиза въ непосредствено отношение съ сжществото две (2). Ако иска да влѣзе въ отношение съ сжществото три (3) и да се запознае съ него, то трѣбва да си послужи съ сжществото две (2) като посрѣдникъ. То не може да се съобщава направо съ него. Въ това положение сжществото едно (1) започва да философствува и да търси начинъ, какъ да влѣзе въ прѣко отношение съ сжществото три (3). Ако рече да направи това по закона на правата линия, не може да успѣе. Нищо друго не му остава, освенъ да се отклони отъ правата линия, да се изкриви нагоре или надолу и да се запознае съ сжществото три (3). Като се отклони отъ правата линия и изкриви пжтя си, сжществото едно (1) знае, че за запознаване съ сжщества, които не сж непосредствено до него, има не само една възможность, но нѣколко.

И тъй, ако питате, защо човѣкъ изкривява пжтя си и не върви всѣкога по права линия, можемъ да дадемъ нѣколко отговора. Човѣкъ изкривява пжтя си, или когато обича, или когато не обича. Представете си, че единъ

студентъ върви отъ дома си до университета по права линия. Обаче, ако разбере, че на сжщата улица живѣе единъ отъ професоритѣ му, къмъ когото нѣма разположение, той изкривява пжтя си, взима друга посока, съ цель да не го срѣща. Ако пъкъ на друга улица живѣе професоръ, къмъ когото студентътъ има разположение, той ще изкриви пжтя си, нѣма да се движи по права линия, за да срѣща професора си често. Като се движи по крива линия, човѣкъ изразходва повече време и енергия, което се оправдава, когато човѣкъ обича или има разположение къмъ дадено лице. Времето, което човѣкъ употребява за изминаване на правата линия, е точно опредѣлено. Започне ли да се изкривява тази линия, заедно съ това и времето се измѣня. Затова казваме, че нѣкои нѣща ставатъ моментално, а други — не. Тия, които ставатъ моментално, вървятъ по права линия. Тия, които не ставатъ моментално, вървятъ по крива линия.

Ще кажете: Не може ли студентътъ да продължава да се движи по права линия? И това може, но при условие, любимиятъ му професоръ да живѣе на сжщата улица, на която той живѣе. Следователно, всѣко сжщество, което обичате, е въ състояние да възстанови вашитѣ първични отношения, т. е. да ви върне въ правия пжтъ. Ако единъ човѣкъ не ви обича, намѣрете другъ, който ви обича. Той ще ви помогне да се върнете въ правия пжтъ. Ако хората ви преследватъ и говорятъ лошо

за васъ, тѣ ставатъ причина да изкривите пѣтя си. Искате ли да се върнете въ правия пѣтъ, потърсете поне единъ човѣкъ, който да ви съчувствува. Той може да ви помогне да се върнете въ първото си положение, да тръгнете въ правия пѣтъ на живота. Достатъчно е да намѣрите единъ човѣкъ, който да е съ васъ, за да възстановите връзката си съ Бога. Тогава вие казвате: Ако всички сж противъ мене, но единъ е съ мене, азъ имамъ вече сила да вървя въ правия пѣтъ.

Когато искатъ да заставятъ човѣка насилно да върви въ правия пѣтъ, хората постигатъ това по механически начинъ. Тѣ почватъ да го морализиратъ, да го наказватъ, да прилагатъ крути мѣрки къмъ него. Като се види отъ всички страни ограниченъ, той се принуждава да върви въ правия пѣтъ. Той се намира между чукъ и наковалня, т. е. подложенъ е на Мойсеевия законъ и, иска или не иска, подчинява се. Обаче, щомъ види, че едно отъ ограниченията е премахнато, той веднага се отклонява отъ правия пѣтъ. Следователно, всѣко механическо въздействие върху човѣка е дресиране, а не съзнателно възпитание. Щомъ се дигне тоягата на дресирането отъ него, той пакъ изкривява пѣтя си.

Съ други думи казано: Докато човѣкъ се намира подъ закона на наследствеността, той често попада подъ едни и сѣщи навици, добри или лоши. Защо? Защото не е свободенъ отъ причината, която го заставя да се прояви

по единъ или другъ начинъ. Махне ли се причината, човѣкъ трѣгва по своя естественъ пѣтъ, който природата му е предназначѣтала. Като се изучава, човѣкъ трѣбва да знае, по свой вътрешенъ потикъ ли върви въ правия пѣтъ, или подъ външно, механическо въздействие. Ако върви по свой вътрешенъ потикъ, човѣкъ и да види отворена каса, пълна съ злато, ще мине и замине край нея, безъ да ѝ обърне внимание. Той не се интересува, има ли човѣкъ въ стаята или не. И самъ да е, той минава край касата и излиза вънъ отъ стаята, безъ да посегне къмъ нея. Обаче, ако човѣкъ върви въ правия пѣтъ по механически начинъ, подъ действието на Мойсеевия законъ, чрезъ заплашване и морализиране, щомъ види, че е самъ въ стаята, веднага ще посегне къмъ касата и ще извади нѣколко златни монети. Човѣкъ трѣбва да върви въ правия пѣтъ безъ стражаръ. Остане ли стражаръ да го следва и напѣтва, той всѣки моментъ може да изкриви пѣтя си. Тѣй щото, когато се стреми къмъ идеенъ животъ, човѣкъ трѣбва да се освободи отъ мисълта за стражаритѣ.

Отклоняване или изкривяване на правата линия става не само въ физическия пѣтъ на човѣка, но и въ пѣтя на неговитѣ мисли, чувства и постѣпки. Възъ основа на това, ние вадимъ следния законъ: когато две еднородни сили се срѣщатъ, тѣ всѣкога се отблъскватъ. Това отблъскване е причина за отклоняване или изкривяване въ правия пѣтъ на човѣшки-

тѣ мисли, чувства и желания. За реализиране на човѣшкитѣ мисли, чувства и желания трѣбва да действуватъ противоположни сили, които се привличатъ. Вследствие на това тѣ произвеждатъ работа, свѣтлина, топлина — условия за проява на мислитѣ, чувствата и желанията.

Съвременнитѣ хора не успѣватъ въ живота си, защото между проявитѣ на физическия и духовния животъ нѣма здрава, положителна връзка. Щомъ връзката между тия прояви не е здрава, тѣ не могатъ да се ползуватъ отъ тѣхъ. Ако връзката между физическия и духовни прояви въ живота на даденъ човѣкъ е съзнателна, той може разумно да се ползува отъ тѣхъ. И тогава, каквото изкривяване да стане на правата линия, то е на мѣсто. Запримѣръ, казваме, че не е право студентътъ да изкривява пѣтя си, понеже не иска да срещне лице, което не обича. Обаче, той има право да изкриви пѣтя си, ако му предстои да срещне разбойници. Както човѣкъ изкривява пѣтя си, така и параходътъ изкривява своя пѣть. Видите ли, че единъ параходъ лжкатуши на една или на друга страна, знайте, че той срѣща на пѣтя си такива изненади, които могатъ да го разрушатъ: подводни мини, разрушени канали и др. Съзнателното отклоняване на човѣка отъ правия пѣть е на мѣсто. Обаче, несъзнателното отклоняване става причина за голѣми страдания.

Следователно, когато казваме, че нѣкой човѣкъ се отклонилъ съзнателно отъ правия

пътъ, или се върналъ назадъ, имаме предъ видъ желанието му да разреши правилно известенъ въпросъ. Когато човѣкъ срѣща на пътя си непреодолими препятствия, за предпочитане е да се върне назадъ, отколкото да върви напредъ, съ рискъ да разбие главата си.

— Само свѣтлиятъ пътъ на мъдростъта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

*

7. Лекция отъ Учителя, държана на
11. октомврий, 1929 г. София. — Изгрѣвъ.

Съпоставяне на нѣщата

Т. м.

Кой ученикъ повтаря класа : способниятъ или неспособниятъ? Неспособниятъ и мързеливъ ученикъ повтаря класа, а способниятъ и прилеженъ ученикъ минава редовно отъ единъ класъ въ другъ. Въпрѣки това, сжществува поговорката : „Повторението е майка на знанието“. Въ сжщностъ никакво повторение не сжществува. Защо? Защото никога човѣкъ не може да повтори нѣщо по единъ и сжщъ начинъ. Колкото и да повтаря нѣщата, въ всѣко повторение има нѣкаква разлика. Значи, може да става въпросъ за заучаване на нѣщата, но не и за тѣхното повтаряне. Това, което човѣкъ не е заучилъ, трѣбва да го научи. Но това, което добре е заучилъ, нѣма защо да го повтаря. Може ли художникътъ да нарисува два пжти една и сжща картина на едно и сжщо платно? Това е невъзможно. На едно платно се рисува само една картина.

Нѣкой задава въпроса : Защо трѣбва художникътъ да рисува? Да се задава таквъ въпросъ, това е все едно, да се запитвате, защо трѣбва човѣкъ да яде, да говори, да мисли, да диша, да живѣе и т. н. Другъ ще пита, защо трѣбва човѣкъ да учи, да страда и т. н.

Ако не можете да отговорите на въпроса, защо трѣбва да живѣете, вие се намирате предъ неизвестното X. Ако не можете да отговорите на въпроса, защо трѣбва да учите, вие се намирате предъ неизвестното Y. И най-после, ако не можете да си отговорите на въпроса, защо трѣбва да страдате, вие се намирате предъ неизвестното Z. Колкото да се ровите въ неизвестнитѣ x, y, z, нищо не можете да разберете. Тѣ криятъ тайни, до които вие не можете лесно да се домогнете. Ако се запитвате, защо човѣкъ трѣбва да живѣе, защо трѣбва да учи и защо трѣбва да страда, и не можете да си отговорите, запитайте се: Защо човѣкъ не трѣбва да живѣе, защо не трѣбва да се учи и защо не трѣбва да страда? Щомъ живѣе, човѣкъ и ще се учи, и ще страда. Страданието е подобно на вършенето. Човѣкъ трѣбва да вършее житото, за да се ползува отъ него. Ако се ползува разумно отъ житото, заедно съ него се ползуватъ и други същества.

И тъй, човѣкъ не може да си отговори на въпроса „защо трѣбва да живѣе“ по другъ начинъ, освенъ съ отговора: Само Богъ живѣе. Щомъ си зададе въпроса, защо трѣбва да живѣя, човѣкъ съзнава, че той самъ не е факторъ на нѣщата, но има нѣщо по-високо отъ него, което управлява всичко. Който е факторъ на нѣщо, той не пита, защо това нѣщо става, или защо съществува. Изворътъ пита ли, защо трѣбва да тече? Той извира и нищо повече не го интересува. Когато човѣкъ

си задава въпроситѣ „защо трѣбва да яде, да мисли, да страда“, това показва, че той не е факторъ на тия процеси. Добре е човѣкъ да се вгълби въ себе си, да види, има ли въпросъ, който да му е напълно ясенъ, че да не става нужда да иска отговоръ на него. Ако намѣри такъвъ въпросъ, това показва, че той е факторъ на това нѣщо. Човѣкъ е свободенъ само тогава, когато е факторъ. Щомъ не е факторъ на нѣщо, той не е свободенъ.

Кой човѣкъ наричаме свободенъ? Свободенъ човѣкъ е онзи, който разбира, оценява и използва нѣщата. Запримѣръ, пчелата прави медъ, но не е свободна. Човѣкъ, макаръ да не прави медъ, съ мисълта си и съ волята си заставя пчелата да работи за него. И въ края на краищата той разбира, оценява и използва меда по-добре отъ пчелата.

Като ученици, вие трѣбва да съпоставяте нѣщата, да разбирате отношенията между живитѣ същества и да ги оценявате. Какво отношение трѣбва да съществува между двама добри, гениални цигулари? Кой отъ двамата ще бжде пръвъ? И кой отъ двамата ще свири пръвъ? Ако двамата цигулари сж сами, тѣ лесно ще решатъ въпроса. Тѣ знаятъ, че единиятъ отъ тѣхъ трѣбва да заеме положението на публика. Единиятъ ще свири, другиятъ ще бжде публика. Следъ това тѣ смѣнятъ ролитѣ си: първиятъ става изпълнителъ, а вториятъ — публика. Като се изслушатъ взаимно и дадатъ преценка единъ за другъ, и

двамата решаватъ да отидатъ при трети музикантъ, сѣщо така гениаленъ, но сега боленъ. Тѣ искатъ да му посвирятъ, да опитатъ силата и въздействието на своята музика. Ако болниятъ цигуларь оздравѣе, тѣ разбиратъ, че сж свирили добре и правятъ своитѣ заключения за силата на музиката.

Първиятъ музикантъ представя числото едно — единицата, т. е. човѣшкия умъ; вториятъ музикантъ представя числото две — двойката, или човѣшкото сърдце. Третиятъ музикантъ, на когото и двамата свирятъ, представя, споредъ едни, човѣшката воля, а споредъ други — човѣшката душа, или човѣшкия духъ, който възприема нѣщата безпристрастно. Когато първиятъ свирѣ, въ ума на човѣка влиза свѣтлина, която очъртава формитѣ и границитѣ на нѣщата. Когато вториятъ свирѣ, въ сърдцето на човѣка се влива топлина и мекота. Първиятъ музикантъ внася въ човѣка потикъ да расте и да се повдига нагоре, а вториятъ — стремежъ къмъ разширяване. Когато духътъ или душата на човѣка слуша и двамата музиканти, колкото и да не е разположенъ, веднага се разполага добре и казва: Има смисълъ човѣкъ да живѣе. Животътъ е обширенъ, заслужва да бжде изучаванъ. Тѣй щото, преценката за двамата музиканти се дава отъ третия, когото наричаме духъ или душа на човѣка.

Следователно, за да намѣрите смисъла на живота, вие трѣбва да слушате, какъ свирятъ двамата музиканти. Когато тѣ свирятъ, вие

трѣбва да бждете въ числото три — главниятъ съветникъ, който крие разрешението на важнитѣ житейски въпроси. Обаче, за да разрешите правилно задачитѣ на своя животъ, вие трѣбва да ги изнесете въ тѣхната първична чистота. Всѣка задача е свързана съ известно число. Значи, за да решите задачата правилно, вие трѣбва да знаете значението на числото, неговото съдържание и смисълъ. Започвате отъ единицата и дохождате до десеттѣ, което е образувано пакъ отъ единица, но съ нула накрая. Нулата се взима като точка, която показва, че сте свършили известна работа.

Като изучава числата, човѣкъ дава цена на всички, обаче, дойде ли до нулата, той не ѝ дава цена. Защо? Защото не я разбира. Споредъ него нулата е число безъ съдържание. Интересно е, че нулата, сама по себе си, нѣма съдържание, но дава съдържание на другитѣ числа. Запримѣръ, ако следъ единицата поставите нула, тя увеличава съдържанието си десетъ пѣти. Въ това отношение нулата е подобна на точката, която, сама по себе си, нѣма никакво измѣрение, но, като се движи въ известна посока, образува права линия, която има вече измѣрение — дължина. Въ такъвъ случай, кое е по-добре: да има човѣкъ нѣщо въ джоба си, или нищо да нѣма? За предпочитане е нищо да нѣма. Ако нѣма стотинка даже въ джоба си, човѣкъ е сиромасъ, въ пълния смисълъ на думата. Въ

това положение потикътъ му да придобие нѣщо е по-голѣмъ, отколкото, ако би ималъ нѣщо въ джоба си. За предпочитане е по-нѣкога човѣкъ да нѣма никакви знания въ главата си, но да се стреми къмъ придобиването имъ, отколкото да има нѣкакви знания и да не се стреми къмъ нови.

И тъй, помнете, че нулата е единственото нѣщо въ свѣта, което разрешава всички въпроси. Нулата не е нищо друго, освенъ любовта. Който знае, какъ да търкаля нулата и да се справя съ нея, той разрешава всички въпроси. Той може да стане и богатъ, и ученъ, и гениаленъ. Обаче, който не може да търкаля нулата, той се натъква на мъжнотии и нещастия, които не може да разреши.

Какво ще кажете за числата отъ 1 — 10? Сжществуватъ ли тѣ вънъ отъ човѣка, или не? Вънъ отъ човѣка числата не сжществуватъ. Тѣ представятъ дейността на човѣшкия духъ. Въ този смисълъ числата криятъ творчески сили въ себе си. Единицата, т. е. числото едно е създало останалитѣ числа — две, три, четири и т. н., както точката е създала правата линия, плоскостта, куба и всички останали тѣла. Който изучава числата, трѣбва да познава законитѣ, по които тѣ действуватъ, както и реда, по който се проявяватъ. Както въ музикалнитѣ гами трѣбва да знаете реда и мѣстата на всѣка нота, така и въ психическия, умственъ и сърдеченъ свѣтъ на човѣка трѣбва да знаете мѣстото на всѣка мисълъ, на всѣко

чувство и на всѣко желание. Не само това, но вие трѣбва да знаете, какъ да ги съпоставяте. Както редътъ и мѣстата на числата е въ зависимостъ отъ известни закони, така сжщо особени закони регулиратъ отношението между мислитѣ и чувствата на човѣка. При това всѣка мисль и всѣко чувство се явяватъ на точно опредѣлено време. Пропусне ли човѣкъ времето за реализирането имъ, той пропуска самото чувство и самата мисль. Запримѣръ, въ нѣкой човѣкъ се явява желание да свърши гимназия, или университетъ. Ако на време не даде ходъ на това желание въ себе си, той изпуска случая да получи образование.

Съвременнитѣ хора се намиратъ въ преходенъ свѣтъ, дето нѣщата зависятъ отъ временнитѣ срѣдства въ живота. Запримѣръ, едно отъ преходнитѣ срѣдства въ живота е парата. Вие влизате въ една гостилница, искате да се нахраните добре, но нѣмате пари въ джоба си. Значи, доброто ядене е въ зависимостъ отъ паритѣ. Ако имате пари, ще се наядете добре; ако нѣмате пари, нѣма да ядете добре. Ако влѣзете въ магазинъ да си купите платъ, това пакъ зависи отъ паритѣ, съ които разполагате: имате ли пари, ще си купите хубавъ платъ; нѣмате ли пари, никакъвъ платъ не можете да си купите. Търговецътъ предлага единъ, втори, трети топъ платъ за продаване, но съ това работата не е свършена. Който плаща, той завършва работата. Търговецътъ казва: Досега вие ме опитвахте, но сега азъ ще ви опитамъ,

Извадете кесията си да видимъ, какво има въ нея. Купувачътъ дава пари, взима стока; търговецътъ дава стока, взима пари за нея. Дватамата се покланятъ и се раздѣлятъ.

Сегашнитѣ хора сж дошли до положение, при което всички трѣбва добре да плащатъ. Много естествено. Щомъ ядатъ и пиятъ, тѣ трѣбва да отворятъ кесиитѣ си, да плащатъ. Като ги заставятъ да плащатъ, тѣ започватъ да се извиняватъ, че нѣматъ пари, че сж бедни. Въ това отношение тѣ мязатъ на скжперникъ, който не иска да дава. Стане ли въпросъ за пари, той се извинява съ сиромашията; стане ли въпросъ за знание, да научи хората на добро, той се извинява съ невежество. Човѣкъ не е нито сиромасъ, нито невежа. Богъ е вложилъ въ всѣки човѣкъ известни дарби и способности, които той трѣбва да развива. Щомъ работи и прилага дарбитѣ си, той не е нито сиромасъ, нито невежа.

— Само свѣтлиятъ пжтъ на
мждростта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ жи-
вотътъ.

*

8. Лекция отъ Учителя, държана на
18. октомврий, 1929 г. София.—Изгрѣвъ.

Здраве, богатство и учение

— Само свѣтлиятъ пѣтъ на мждростѣта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

Размишление.

Представете си, че двама първокласни цигулари се срещнатъ нѣкъде. Какъ ще покажатъ своето изкуство? Тѣ ще извадятъ цигулкитѣ си и ще започнатъ да свирятъ. Отъ свиренето имъ ще познаете, доколко тѣ сж добри цигулари. Обаче, какво ще бжде положението имъ, ако тѣ не носятъ цигулкитѣ си? Колкото да познаватъ музикалнитѣ правила и закони, тѣ не могатъ да докажатъ това. Другъ е въпросътъ, ако тѣ сж едновременно и добри пѣвци. Ще се изправятъ предъ публиката и ще започнатъ да пѣятъ. Следователно, когато човѣкъ се намѣри предъ известни мжнотии, той може да ги разреши по два начина: или съ сърдцето си, или съ мисълта си. Ако сърдцето не може да вземе участие, умътъ трѣбва да дойде въ помощъ на човѣка. Ако умътъ не може да вземе участие, сърдцето трѣбва да му дойде въ помощъ. Това значи, да бжде човѣкъ едновременно и цигуляръ, и пѣвецъ.

И тъй, когато се намира въ мжнотии, човѣкъ трѣбва да си служи и съ ума, и съ сърдцето си. Съ други думи казано: човѣкъ трѣбва да има и топлина, и свѣтлина въ себе си, за да може правилно да се развива. Каква кжща е тази, въ която нѣма свѣтлина и топлина? Който влѣзе въ кжща безъ свѣтлина и топлина, той е осъденъ на смъртъ. Казано е въ Писанието: „Отъ сърдцето излиза всичко.“ Наистина, сърдцето е причина да излива човѣкъ топли или студени думи, които да сгрѣватъ, или да замразяватъ. Топлитѣ думи подразбиратъ топли чувства, а студениятъ думи — студени чувства. Дойдемъ ли до ума, и тамъ имаме две категории мисли: еднитѣ произвеждатъ свѣтлина, а другитѣ — тъмнина. Дето горението е силно, тамъ влагата е повече. Защо? Предполага се, че тамъ е имало повече водородъ и кислородъ, които, съединени заедно, даватъ вода или водни пари. Ако при съединяването на водорода съ кислорода остане излишенъ кислородъ, той, като активенъ газъ, може да се съедини съ другъ елементъ, запримѣръ, съ вжглорода, и да образува вжглороденъ двуокисъ, задушливъ газъ, който прѣчи на горението. Отъ друга страна, макаръ и помжчно, кислородътъ може да се съедини и съ азота, да образува азотни окиси. Оттукъ виждаме, че главнитѣ елементи, които взиматъ участие въ органическия животъ, сж вжглородъ, водородъ и кислородъ. Като второстепенни елементи идатъ азотъ, фосфоръ, сѣра и други.

Когато опредѣляме четиритѣ главни посоки въ свѣта, става нужда да ги наричаме съ специални имена: изтокъ, западъ, северъ и югъ. Сжщо така опредѣляме и четиритѣ главни посоки въ органическия свѣтъ съ четири елемента: кислородъ, водородъ, азотъ и вжглеродъ. Тѣзи четири елемента представятъ четири състояния на материята: свѣтлинна, въздухообразна, течна и твърда. Не е достатъчно човѣкъ да познава състоянията на материята, но той трѣбва да ги превръща, за да ги използва въ живота си. Превръщането е единъ отъ важнитѣ и необходими процеси въ човѣшкия животъ.

Като ученици, вие трѣбва да познавате законитѣ на живота, да ги прилагате правилно. За всѣки даденъ случай вие трѣбва да знаете, отъ какво имате нужда. Ако постъпвате въ университетъ, вие се нуждаете първо отъ здраве. Щомъ сте здравъ, ще можете да учите, да свършите успѣшно започнатата работа. На второ мѣсто вие се нуждаете отъ злато, т. е. отъ пари, да посрѣщате нуждитѣ си. Следъ това трѣбва да учите, да придобивате знания. Най-после вие очаквате успѣхъ, т. е. реализиране на първитѣ три условия. Значи, златото и учението водятъ човѣка къмъ успѣхъ или постигане на известни резултати. Кабалистически тѣзи процеси се изразяватъ въ числа. Числото деветъ представя паритѣ, съ които човѣкъ работи. Остане ли само съ тази величина въ себе си, той се излага на голѣми изпитания. Па-

ритѣ сж най-неустойчивата величина въ свѣта. На тѣхъ не може да се разчита. Каквото представятъ разпуснатиятъ мъжъ и разпуснатата жена, такава нѣщо сж паритѣ. Дълго време трѣбва да възпитавате разпуснатитѣ мъже и жени, за да излѣзе нѣщо отъ тѣхъ. Алхимицитѣ ще каже: Много време трѣбва да се работи върху неблагороднитѣ метали, за да се превърнатъ въ злато.

Числото осемъ представя здравето, което можемъ да уподобимъ на честолюбивъ човѣкъ. По-голъмо честолюбие отъ това, което здравето крие въ себе си, не можемъ да намѣримъ. То не може да понася никаква обида. Най-малката обида е въ състояние да наруши цѣлостта на здравето. Като знаете това, вие трѣбва да бъдете крайно внимателни къмъ него.

Числото седемъ пѣкъ символизира учението. То може да се уподоби на строгъ господарь, който не взима предъ видъ нито здравето, нито материалното положение на човѣка. Здравъ ли си или не, имашъ ли пари или нѣмашъ, учението, като строгъ господарь, изисква работа, усилие, трудъ. Колко часа на день ще употребявашъ за учене, той не иска да знае. Строгийтъ господарь изисква отъ човѣка да учи — нищо повече.

И тъй, като разглеждате силитѣ, които се криятъ въ числата 9, 8 и 7, виждате, че всички сж положителни и динамически. Ако не познава силитѣ, които се криятъ въ тия числа,

и не може правилно да ги използва, вмѣсто да придобие нѣщо, човѣкъ губи. Човѣкъ казва: Азъ искамъ да бѣда богатъ, здравъ и ученъ — нищо повече. Така е за онзи, който не разбира силитѣ, съ които работи. Обаче, онзи, който разбира тия сили, знае, че и паритѣ, и здравето, и учеността се нуждаятъ отъ нѣщо. Всички се нуждаятъ отъ умъ. За да се ползува разумно отъ паритѣ си, човѣкъ се нуждае отъ умъ, да знае, какъ да ги употреби. За да се ползува отъ здравето си, човѣкъ трѣбва да бѣде уменъ, да знае, какъ и кѣде да приложи рѣцетѣ и краката си, за добро или за зло. За да бѣде ученъ, човѣкъ сѣщо така трѣбва да бѣде уменъ, да придобива знание и да го прилага на мѣсто.

Богатството е резултатъ на работата, която човѣкъ е свършилъ. Значи, паритѣ сѣ величина, равноценна на работата. Колкото пари има човѣкъ, толкова енергия е изразходвалъ въ работа. Природата държи точна сметка за енергиитѣ си. Тя не позволява да се изразходватъ енергиитѣ ѝ напразно. Въз основа на този законъ човѣкъ нѣма право да изразходва повече енергия, отколкото въ дадения моментъ е необходимо. Той нѣма право да разполага съ чужда енергия. Той може да изразходва само толкова енергия, колкото му е дадена. Изразходва ли повече отъ тази, която му е дадена, той е взелъ отъ другаде, послужилъ си е съ чужда енергия, за която ще носи морална отговорност. Природата не

позволява да се изразходватъ енергиитѣ ѝ безразборно и неразумно.

Като ученици, вие трѣбва да спазвате законитѣ на природата. Ядете ли, дишате ли, учите ли, работите ли, трѣбва да прилагате природнитѣ закони. Природата е опредѣлила за всѣки човѣкъ, колко храна е нужно дневно. Не само това, но той трѣбва да употреби тази храна разумно, да използва правилно енергията ѝ. Употреби ли повече или по-малко храна, отколкото му е опредѣлено, това се отразява на здравето му. Богатитѣ хора обикновено употребяватъ повече храна, отколкото имъ е нужно и отколкото природата имъ е опредѣлила, вследствие на което нарушаватъ здравословното състояние на организма си. Сиромаситѣ пъкъ употребяватъ по-малко храна, отколкото имъ е нужно, вследствие на което често боледуватъ. Разумниятъ човѣкъ трѣбва да спазва правилата, които природата дава при храненето. Само при тѣзи условия той всѣкога е здравъ и работоспособенъ. Както човѣкъ спазва законитѣ на природата при храненето, така трѣбва да спазва нейнитѣ закони и при дишането, при работенето и т. н.

Следователно, дойдете ли до въпроса за придобиване на здраве, богатство и знание, ще мислите право. Да мисли, да чувствува и да постѣпва човѣкъ правилно, това значи, да знае, каква енергия е вложилъ въ природата и какво може да му даде тя въ замѣна на тази енергия. Смѣшно е човѣкъ да очаква богат-

ство, безъ да е вложилъ срещу него известно количество енергия, изразена въ работа и трудъ. При какви условия човѣкъ може да тегли пари отъ нѣкоя банка? Човѣкъ може да изтегли известна сума отъ нѣкоя банка, само когато се яви при касиера съ нужнитѣ документи. Значи, за да получи нѣщо, човѣкъ непременно трѣбва да работи. Днесъ повечето хора живѣятъ отъ подаяние. Тѣ казватъ: Богъ е милостивъ, и на насъ ще даде нѣщо. Обаче, това може да се продължи само известно време. Всѣкога човѣкъ не може да живѣе отъ подаяние. Човѣкъ живѣе въ единъ разуменъ свѣтъ, обиколень съ разумни същества, които строго пазятъ законитѣ на природата. Разумниятъ свѣтъ е Божествената банка, а разумнитѣ същества — банкеритѣ на тази банка. Явите ли се при тѣхъ, тѣ веднага взиматъ книгата ви и гледатъ, колко капиталъ сте вложили. Споредъ вложения въ банката капиталъ, вие можете да теглите опредѣлено количество пари всѣки день. Позволите ли си да теглите повече, отколкото ви е опредѣлено за дня, скоро ще фалирате.

Въ дадения случай вие ще изпаднете въ положението на единъ отъ английскитѣ лордове, който хранилъ десетъ арабски коня, съ единствената цель да излѣзе на опредѣления день да се състезава. За всѣки конь той взелъ специаленъ слуга. Ако въ надпрепускването спечели златната чаша, разходитѣ, които е направилъ за конетѣ и слугитѣ, се оправдаватъ. Ако не спе-

чели златната чаша, разходитъ му не се оправдаватъ, и той свършва съ пълень фалиментъ. Какво печели човѣкъ, ако храни нѣколко коня и нѣколко слуги, безъ да придобие нѣщо отъ тѣхъ? Освенъ че нищо не печели, но губи. Има случаи, когато човѣкъ научава урока си още при първата загуба; има случаи, когато човѣкъ продължава да се впуска въ надпрепусквания, да прави опити за печалби, докато се напълно изтощи и фалира. Какъвъ смисълъ има човѣкъ да прави безуспѣшни опити? Ще кажете, че човѣкъ трѣбва да се стреми къмъ придобиване на богатство. Богатството не е крайната целъ на живота. Придобиването на богатство и на здраве сж само срѣдства въ живота на човѣка, но не и целъ. Да придобие човѣкъ известна ученостъ, това значи, да дойде до нѣкакъвъ резултатъ. Задъ учението се криятъ условията на живота. Само здравиятъ и богатъ човѣкъ, външно и вътрешно, има условия да учи. Щомъ има здраве, богатство и знание, човѣкъ може вече да живѣе разумно.

Въ какво седи силата на паритъ? Въ разумно изразходваната енергия. Колкото повече енергия е изразходвалъ човѣкъ, толкова повече злато има на разположение. Значи, здравето и златото сж величини, съ които всѣки човѣкъ трѣбва да работи. Както слънцето има отношение къмъ здравето на човѣка, така и златото, което е въ кръвта му, сжщо има отношение къмъ здравето. Отгукъ казваме, че златото има отношение и къмъ слънцето. При

това, можемъ да кажемъ, че само здравиятъ човѣкъ е способенъ да учи. Когато говоримъ за богатството, ние имаме предъ видъ онова богатство, което има отношение къмъ вътрешния животъ на човѣка.

Като ученици, вие трѣбва да изучавате астрология, да познавате влиянието на планетитѣ върху човѣка. Едни отъ планетитѣ, специално тия, които се намиратъ вътре въ орбитата на земята, указватъ влияние върху субективния, или вътрешенъ животъ на човѣка. Това сж планетитѣ Слънце, Меркури, Венера и Земя. Ония планети пъкъ, които сж вънъ отъ орбитата на Земята, указватъ влияние върху външния или обективенъ животъ на човѣка. Това сж планетитѣ Марсъ, Юпитеръ и Сатурнъ. Като знаете това, ще можете при специални случаи въ живота си да се отправяте къмъ една или друга планета. Запримѣръ, ако имате нужда отъ пари, ще се отправите първо къмъ Юпитеръ, който ще ви изпрати при Сатурнъ — секретаръ и касиеръ на боговетѣ. Сатурнъ е крайно строгъ. Като се явите при него, той ще ви изгледа отъ главата до краката, да види, какво представяте, дали носите съ себе си документи, на които може да се разчита. Той ще погледне лицето, главата, ръката ви, да прочете името на поржчителитѣ, които се застъпватъ за васъ. Като види, че сте благонадежденъ човѣкъ, ще ви изпрати при Марсъ — съдебниятъ приставъ, който издава решението. Щомъ се явите при Марсъ, и той ще

ви изгледа, но докато ви даде пари, ще ви изпрати при Венера, къмъ която има приятелски отношения, да чуе и нейната дума. Какво ще направи Венера? Тя ще удари печатъ на чека, който носите, и ще ви изпрати при Меркури, който изплаща чековетъ. Оттамъ ще минете презъ Слънцето и ще слѣзете на Земята, да използвате паритъ, които сте получили. Земята е мѣстото, дето човѣкъ изразходва паритъ си. Каква е ролята на Луната при тази сдѣлка? Луната играе роля на разсилнитъ въ банкитъ. Като минете край нея, тя ще ви се усмихне, ще ви покаже номера на гишето, дето трѣбва да се отправите, и ще ви запита: За мене има ли нѣщо? Вие ще бръкнете въ джоба си и ще ѝ дадете една малка сума.

Когато говоримъ за влиянието на планетитъ върху човѣка, ние имаме предъ видъ известно количество енергии, които действуватъ съзнателно върху човѣка. Отъ правилното съчетание на тия енергии зависи посоката, която човѣкъ взима въ живота си — нагоре, или надолу. Задачата на науката се свежда, именно, къмъ това, да изучава влиянието на различнитъ енергии върху човѣка, за да може правилно да ги използва. На влиянието на планетитъ върху човѣка се дължи неговия стремежъ къмъ придобиване на здраве, богатство и знание. Това сж три необходими условия въ човѣшкия животъ. Щомъ се домогне до тѣхъ, той трѣбва да ги използва разумно, за да придобие истинския животъ. Придобие ли то-

зи животъ, той оправдава идването си на земята. Да оправдае човѣкъ идването си на земята, това значи, разумно да използва всичко, което му се дава, и съзнателно да дава онова, което е обработилъ.

И тъй, за да работи, човѣкъ трѣбва да бжде здравъ, богатъ и уменъ. Само при тѣзи условия той може да се освободи отъ дребнавия, ежедневенъ животъ. Колкото и да е богатъ, човѣкъ не трѣбва да се влияе отъ богатството си, защото днесъ може да бжде богатъ, а на другия день да осиромашее. Истинско богатство е това, което съставя частъ отъ човѣшкия организъмъ. Човѣкъ е богатъ дотолкова, доколкото има злато въ кръвта си. Човѣкъ е уменъ дотолкова, доколкото мисълта му е права. Човѣкъ е добъръ дотолкова, доколкото сърдцето му е богато съ топли чувства. Обаче, ще знаете, че умътъ не създава мислитъ, и сърдцето не създава чувствата. Мислитъ и чувствата сж капиталъ, съ който човѣкъ работи. Ако умътъ и сърдцето не знаятъ, какъ да работятъ съ своя капиталъ, тѣ въ скоро време ще осиромашеятъ. Затова казваме, че освенъ парично обедняване, сжествува още умствено и сърдечно обедняване. Нѣма пострашно нѣщо за човѣка отъ умственото и сърдечно обедняване.

Често хората се оплакватъ отъ неуспѣхъ въ живота си. На какво се дължи тѣхниятъ неуспѣхъ? Причината за неуспѣха на нѣкои хора се дължи на факта, че тѣ очакватъ по-

вече на чужда, външна помощ, отколкото на себе си. Ако проследите положението на болния, ще видите, че три фактора взиматъ участие въ оздравяването му: природата, лѣкарътъ и самиятъ боленъ. Природата дава на човѣка помощъ 50%, лѣкарътъ — 25% и болниятъ — 25%. Последенъ има думата болниятъ. Ако той не вземе участие въ лѣкуването си, помощта на природата и на лѣкаря ще пропаднатъ. Сжщото става и въ училищата, въ учителскитѣ съвети. Тамъ директорътъ има последенъ думата. Той решава въпроситѣ. Това се забелязва особено въ случаи, когато, при решаването на известенъ въпросъ, нѣма болшинство.

Родителитѣ сж единъ факторъ въ живота на ученика, учителитѣ — вторъ, а ученикътъ — третиятъ, но решаващиятъ. Безъ участието на ученика никаква работа не може да се свърши. Отъ болния зависи да оздравѣе или не; отъ ученика зависи да учи, или не; отъ човѣка зависи да живѣе, или да умре. Помнете: последниятъ и главенъ факторъ въ живота на човѣка е самиятъ той. Той не е единственъ факторъ въ своя животъ, но решаващъ. Ако природата не го кредитира, той нищо не може да направи. Ако лѣкарътъ и учителитѣ не му помогнатъ, нищо не може да направи. Обаче, ако той не участвува при първитѣ две условия, нищо не може да постигне. Природата не желае нейния пациентъ да умре, защото нѣма, кжде да пласира капи-

тала си. Лѣкарътъ сжщо нѣма интересъ да умори пациента си, защото отъ него черпи своята издържка. Като оздравѣ болниятъ, лѣкарътъ очаква и втори пжтъ да се разболѣе, да има работа. Обаче, най-заинтересуванъ отъ положението е самиятъ боленъ. Той иска да оздравѣе, за да може да учи, да забогатява, да върви напредъ. Каже ли нѣкой, че не иска да живѣе, това означава неразбиране на живота, на целта и смисъла, които великата природа е вложила въ него.

Като се говори за окултнитѣ науки — астрология, хиромантия, физиогномия, френология и др., нѣкои ги разглеждатъ като Божествени науки. Като кажатъ, че нѣкой човѣкъ е окултистъ, тѣ мислятъ, че е Божественъ. Въ сжщностъ подъ окултни науки разбираме ония, които изучаватъ тайнитѣ сили на природата. Да изучавашъ тайнитѣ, т. е. скрититѣ, сили на природата, това още не значи да бждешъ Божественъ човѣкъ. Другъ е въпросътъ, като познавашъ скрититѣ сили на природата, да можешъ разумно да се ползувашъ отъ тѣхъ и да ги прилагашъ, както за своето добро, така и за доброто на своитѣ ближни. Не можешъ ли разумно да използвашъ тия сили, ти може да си окултистъ, безъ да си Божественъ човѣкъ. И на западъ има окултисти, но тѣ нѣматъ такова значение, каквото мнозина имъ предаватъ. Подъ думата „окултистъ“, западнитѣ народи разбиратъ човѣкъ, който се занимава съ тайнитѣ науки, каквато е, запри-

мѣръ, магията. Ако е въпросъ до магията, и апашитѣ познаватъ тази наука. Достатъчно е да попаднете подъ окото на апаша, за да ви омагьоса така, че да отвлѣче вниманието ви. Успѣе ли да постигне това, той бръква въ джоба ви и изважда кесията съ паритѣ. Следъ това вие се чудите, какъ е станала тази работа. Голѣмъ магьосникъ е апаштъ!

Единъ богатъ търговецъ отишълъ въ Цариградъ по работа. Понеже слушалъ, че въ Цариградъ има много апаши, той решилъ да провѣри слуховетѣ. За тази целъ, като излизалъ по работа, той оставялъ златния си часовникъ у дома си, а на златния синджиръ закачвалъ една лукова глава. Той прекаралъ десетина дни въ Цариградъ, но никой не се осмѣлилъ да бръкне въ джоба му, да извади луковата глава вмѣсто златния часовникъ. Единъ день, като седѣлъ въ трамвая, той видѣлъ единъ свой познатъ, съ когото започналъ да се разговаря: Слушалъ съмъ, че въ Цариградъ има много апаши, но ето, десетъ деня вече откакъ съмъ тукъ, златниятъ часовникъ още стои въ джоба ми. Единъ отъ присѣдстващитѣ въ трамвая се обадилъ: Това, което носишъ въ джоба си, е лукова глава, а не часовникъ. Търговецътъ се почудилъ, кой може да знае, че той носи лукова глава въ джоба си. Той не подозиралъ, че въ тия десетъ дни най-малко десетъ пѣти е бъркано въ джоба му. Като видѣли, че лукова глава е за-

качена на синджира, никой не пожелалъ да я вземе.

Днесъ много учени се занимаватъ съ окултнитѣ науки, които, вмѣсто за добро, прилагатъ за зло. Истинскиятъ окултистъ трѣбва да бжде високо просвѣтенъ. Не е ли духовно просвѣтенъ, той ще приложи знанието си за унищожение на човѣчеството. Това става и днесъ. Всички съвременни науки — химия, физика, могатъ да минатъ за окултни. Тѣ се прилагатъ не само въ полза на човѣчеството, но и за неговото изстребление. Какво ще кажете за задушливитѣ газове, за бомбитѣ, за аеропланитѣ и самолетитѣ, които химията и физиката сж открили? Днесъ тия ценни изобретения сж впрегнати за унищожаване на човѣчеството. Ние не признаваме за истински окултни науки тия, съ които се вършатъ престѣпления. Нѣкой ще обере едного, или ще го умъртви съ своитѣ задушливи газове, или ще обстрелва хората отъ аеропланъ и следъ това ще се нарече окултистъ. Наистина, и това е окултистъ, но отрицателенъ. Ние подържаме положителния окултизмъ, а не отрицателния. Положителниятъ окултизмъ се занимава съ положителнитѣ сили на природата, които се употребяватъ за благото и доброто на всички живи същества. Много сили крие природата въ себе си, но не ги открива на хората, докато тѣ не достигнатъ онова развитие, което ги опредѣля като истински човѣци. Съвременнитѣ хора не сж дошли още до абсолютната чест-

ностъ и справедливостъ, които ще ги поставятъ въ положението на истински човѣци. Ще дойде день, когато природата ще открие скрититѣ си сили, но не на всички хора, а само на разумнитѣ.

Днесъ отъ всички се изисква разумностъ, да знаятъ, какво представятъ тѣ сами, както и окръжаващитѣ. Първо човѣкъ трѣбва да знае, какво число и каква фигура представя той самъ. Следъ това той трѣбва да знае, каква задача му е дадена въ живота. Ако иска да бжде ученикъ на Божествената школа, човѣкъ трѣбва да знае, какво число е той. Като започне отъ 1 — 10, той трѣбва да знае своето число; сжщо така трѣбва да знае, въ категорията на коя десетица и стотица влиза. Като знае своето мѣсто и предназначение въ природата, човѣкъ може да дойде до истинскитѣ, положителни знания.

Съвременнитѣ хора се нуждаятъ отъ положителна, обективна наука, която се движи по стълбата на еволюцията, а не по инволюционенъ пѣтъ, както сж вървѣли досегашнитѣ науки. Сегашнитѣ науки сж вѣрни по отношение на слизането, но не и по отношение на възлизането. За да придобиятъ онази абсолютна точностъ, трѣбва да се допълнятъ съ огледъ на това, което тѣ носятъ отъ миналото. Това допълнение могатъ да направятъ само окултнитѣ науки. Запримѣръ, ако даденъ човѣкъ е нервень, причината за това не се крие само въ настоящето, но и въ неговия миналъ животъ. Това могатъ да

провѣрятъ астрологътъ, хиромантикътъ, френогътъ и др. Когато се натъквате на свои добри и лоши наследствени чѣрти, вие трѣбва да знаете, кога, именно, въ кое отъ миналитѣ поколения на вашия животъ сте придобили тѣзи качества. Човѣкъ трѣбва да знае, отде носи своитѣ наследствени чѣрти. Като знае това, той лесно може да се освободи отъ нѣкои отрицателни прояви въ характера си. Опитниятъ астрологъ може да проникне въ далечното минало на човѣка и да намѣри причинитѣ на всички лоши прояви въ характера и да му покаже начинъ за освобождаване отъ тѣхъ. И това още не е достатъчно. Като знае причинитѣ на своитѣ отрицателни чѣрти и слабости, човѣкъ трѣбва да има силна воля, да работи върху себе си, да преодолѣе слабоститѣ си и да върви напредъ.

— Само свѣтлиятъ пжтъ на мждростта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

*

9. Лекция отъ Учителя, държана на
25. октомврий, 1929 г. София. — Изгрѣвъ.

Външни и вътрешни условия

Т. м.

Какви сж признацитѣ на надутия мѣхуръ? Единъ отъ главнитѣ признаци на мѣхура е, че разширява своя обемъ. Щомъ изкарате въздуха отъ мѣхура, той се свива. Като говоримъ за мѣхура, имаме предъ видъ човѣшкия умъ и човѣшкото съзнание. Човѣкъ може да се разширява и свива, споредъ степенъта на своето развитие. Колкото на по-високо стѣпало е дошълъ въ развитието си, толкова повече може да се разширява. Въ зависимостъ отъ разширяването на своитѣ възгледи, човѣкъ дохожда до една правилна философия за живота. Не е лошо, когато човѣкъ се разширява и свива, т. е. когато се пълни и празни, но лошо е, когато, вмѣсто да увеличава обема на съзнанието си, все повече и повече го свива.

Кой е главниятъ признакъ на добрия човѣкъ? Кое прави човѣка добъръ? Какво нѣщо е доброто? Това сж въпроси, на които не само вие, но малцина могатъ да отговорятъ. Обикновенитѣ човѣкъ не може да различи истинското злато отъ фалшифицираното. Обаче, ако го дадете на златаря, той веднага ще познае истинското злато. Ако дадете на бижутера единъ камъкъ, той веднага ще ви каже, скж-

поцененъ ли е, или обикновенъ. По какво се отличава златото? Златото се отличава по своята устойчивостъ по отношение на въздуха. При стоене на въздуха златото не се окислява, вследствие на което минава за благороденъ металъ. Диамантътъ пъкъ се отличава по своята твърдостъ и способностъ да пречупва свѣтлината.

Коя е причината, че едни метали се окисляватъ, а други — не? Ще кажете, че благороднитѣ метали не се окисляватъ, а неблагороднитѣ се окисляватъ. Това обяснение не е достатъчно. Важно е да знаемъ, защо металитѣ се окисляватъ. Изобщо, когато външнитѣ условия, при които даденъ човѣкъ се намира, сж по-силни отъ вътрешнитѣ, той се подава на тѣхъ. Понеже външнитѣ условия — въздухъ, влага, свѣтлина сж по-силни отъ вътрешнитѣ качества на метала, той се подава на тѣхъ, и ние казваме, че металътъ се окислява. Ако външнитѣ условия сж по-слаби отъ вътрешнитѣ качества на метала, той непременно ще устои на тѣхъ и нѣма да се окисли. Ние наричаме такъвъ металъ благороденъ. Каквото става съ металитѣ, сжщото става и съ хората, съ общества и съ народитѣ. Ако външнитѣ условия, при които хората, общества и народитѣ живѣятъ, сж по-силни отъ вътрешнитѣ условия въ тѣхъ, тѣ непременно ще се вкиснатъ или ще се окислятъ. Това не трѣбва да ви плаши. Вкисването, окисляването сж неизбежни процеси въ природата. На тѣхъ се дължи преобразуването, както и преустройство на

материята. Тѣзи процеси иматъ голѣмо значение и въ живота. Какъ ще направите хлѣбъ, ако тѣстото не се вкисва?

И тѣй, когато окръжаващата срѣда е по-силна отъ човѣка, иска или не иска, той се окислява, вкисва се. Ние наричаме този процесъ „огъване“. Когато външнитѣ условия сж по-силни отъ вътрешнитѣ, огъването е отвънъ навътре. Когато вътрешнитѣ условия сж по-силни отъ външнитѣ, огъването става отвътре навънъ. При това двойно огъване се образува осморката. Оттукъ вадимъ заключението: когато външнитѣ условия, при които човѣкъ живѣе, сж по-силни отъ вътрешнитѣ, които сж въ него, той се вкисва, окислява, огъва. За такъвъ човѣкъ се казва, че нѣма нужното благородство, посрѣдствомъ което би могълъ да издържа на външнитѣ условия. Когато вътрешнитѣ условия въ човѣка сж по-силни отъ външнитѣ, той издържа на тия условия, безъ да се окислява, вкисва или огъва. За такъвъ човѣкъ казваме, че е благороденъ. Отъ гледището на този законъ ние опредѣляме, кой човѣкъ е добъръ и кой не е добъръ. Добъръ човѣкъ е онзи, въ когото висшето съзнание е по-силно отъ външнитѣ условия или отъ окръжаващата срѣда. И обратно: ако окръжаващата срѣда или външнитѣ условия, при които даденъ човѣкъ живѣе, сж по-силни отъ условията на неговото съзнание, той е лошъ човѣкъ. Това виждате навсѣкжде въ живота. Срѣщате, запримѣръ, човѣкъ, който се огъва

налѣво-надѣсно, гледа мрачно на живота, недоволенъ е отъ всичко. Коя е причината за мрачното състояние на този човѣкъ? Причината за неговото състояние се крие въ отсъствие на злато, както въ материалния, така и въ органическия му животъ. Той се подава на влиянието на златото. Златото е външно условие на живота. Значи, този човѣкъ се намира подъ влиянието на това условие. Като знаять силата на златото, съвременнитѣ социолози търсятъ начинъ да увеличатъ количеството му въ живота и въ природата. По външенъ пѣтъ това не се постига. Човѣкъ трѣбва да работи съзнателно върху себе си, да увеличи количеството на златото въ кръвта си, съ което да уравни стремежа си къмъ външното злато и заботяване.

Какво е значението на външнитѣ и на вътрешнитѣ условия въ живота? Голѣмо е значението имъ. Животътъ се развива благодарение на външнитѣ и на вътрешнитѣ условия. Представете си, че въ планината нѣкъде има чистъ, кристаленъ изворъ. Благодарение на този изворъ, цѣлата растителность около него се развива: тревитѣ, цвѣтята, плодоветѣ, даже и камънитѣ се радватъ на обилната вода. Птички, животни, хора сѣщо обикалятъ този изворъ и се наслаждаватъ на неговата свежа вода и буйна растителность. Обаче, въ ума на нѣкой човѣкъ дохожда идеята да каптира извора. Той реализира идеята си, но съ това отнема благото на растенията и на животнитѣ. Въ сѣщото

време той пренася това благо въ града. Въ този случай хората се радватъ, а растенията и животнитѣ, които се ползували отъ извора, страдатъ. Тѣ търсятъ извора и се чудятъ, кжде е отишълъ. Изворътъ не се изгубилъ, но водата му се премѣстила. По-рано хората сж страдали, а следъ премѣстването на извора въ града, растенията и животнитѣ страдатъ.

Питамя: Кое е по-добре — изворътъ да тече въ града, или да остане завинаги въ планината? Растенията ще кажатъ, че по-добре е изворътъ да тече въ планината. Хората ще кажатъ, че по-добре е да тече въ града. Ние пъкъ казваме: Понеже външнитѣ условия, при които изворътъ се намира, сж станали по-силни, той е принуденъ да тече въ града. Външнитѣ условия сж хората. Тѣ прекарвали канали, създали добри условия за извора, и той се съгласилъ да минава презъ града. Водата е голѣма аристократка, не обича да прави усилия, да се качва нагоре. Тя обича да слиза надолу, да тече по наклонъ. Заставятъ ли я да се качва нагоре, тя се подчинява по необходимостъ, но при първа възможностъ слиза надолу съ голѣмъ шумъ. За да не дига голѣмъ шумъ, хората я прекарватъ презъ тръби и канали. Като се намѣри на тѣсно и ограничена, водата се примирява съ положението си и престава да бучи. Значи, водата бучи отъ страхъ. Затова казваме, че всѣки човѣкъ, който говори много, е страхливъ. Не е лошо да бжде човѣкъ страхливъ. Страхътъ показва, че човѣкъ е за-

почналъ да става мждъръ. Соломонъ е казалъ, че началото на мъдростъта се проявява съ страхъ отъ Господа. Лошо е човѣкъ да се страхува отъ хората, отъ животнитѣ, отъ растенията, отъ гладъ и сиромашия, отъ невежество, но страхътъ отъ Господа е добро нѣщо. За да учатъ, студентътъ и ученикътъ трѣбва да се страхуватъ отъ професоритѣ и учителитѣ си.

Страхътъ съществува и въ самата природа, като подбудителна причина. Кога се страхува човѣкъ? Когато външнитѣ условия станатъ по-силни отъ вътрешнитѣ. Следователно, ако човѣкъ се страхува да мине презъ гора, това показва, че той се намира при външни условия, по-силни отъ вътрешнитѣ. За да не се страхува, човѣкъ трѣбва да стане по-силенъ отъ окръжаващата срѣда. Като знаятъ този законъ, хората го прилагатъ въ много случаи въ живота си. Запримѣръ, зимно време тѣ се обличатъ съ дебели дрехи, и така ставатъ по-силни отъ външнитѣ условия. Когато външнитѣ условия сж лоши, разумниятъ човѣкъ взима предпазителни мѣрки, да се сражава съ тия условия и да ги победи. Обаче, ако условията отвѣнъ сж добри и благоприятни, човѣкъ хвърля оржията си.

И тъй, когато хората сж добри, това показва, че външнитѣ условия сж по-добри отъ вътрешнитѣ; когато хората сж лоши, външнитѣ условия сж по-лоши отъ вътрешнитѣ. Като знаете това, вие трѣбва да изучавате промѣ-

нитѣ, които ставатъ въ физическия свѣтъ. Като знаете какви смѣни ставатъ въ свѣта, въ който живѣете, вие лесно ще се справяте съ условията на живота и нѣма да бждете тѣхна играчка. Стане ли играчка на външнитѣ условия, човѣкъ губи вѣра въ себе си, става малодушенъ и казва, че животътъ нѣма смисълъ. Не, човѣкъ трѣбва да работи върху себе си, да бжде господарь на външнитѣ и на вътрешнитѣ условия. Докато не стане господарь на външнитѣ условия, той всѣкога ще се подава на промѣнитѣ, които ставатъ въ природата. Тази е причината, поради която хората се оплакватъ отъ болки въ кръста, въ краката и ржцетѣ, въ вѣнцитѣ на зжбитѣ и т. н. Когато въ атмосферата има повече влага, отколкото трѣбва, въ ставитѣ на човѣшкия организъмъ става разширяване; електричеството въ атмосферата пѣкъ произвежда свиване на ставитѣ. Това неестествено разширяване и свиване на ставитѣ произвежда различни болести и неразположения.

Като ученици, вие трѣбва да разбирате отношенията между външнитѣ и вътрешни условия на живота. Запримѣрь, ако внесете сто хиляди лева въ банката на нѣкой вашъ познатъ, той ще се интересува отъ васъ. Щомъ изтеглите паритѣ си, той ще престане да се интересува отъ васъ. Защо? Защото нѣмате вече капиталъ въ неговата банка. Такива сж отношенията и на природата къмъ човѣка. Природата кредитира човѣка дотолкова, доколко-

то той е вложилъ нѣщо въ нейнитѣ банки. Докато имате капиталъ въ природата, тя ви дава по нѣщо. Щомъ изтеглите капитала си, тя затваря вратата на своитѣ банки за васъ.

Сегашниятъ човѣкъ е дошълъ до числото деветъ. Значи, той може деветъ пѣти на редъ да отива въ банкитѣ на природата, да тегли частъ отъ своя капиталъ. Ако си позволи да отиде десети или единадесети пѣтъ въ една отъ нейнитѣ банки, природата веднага затваря вратитѣ, дава му една мотика или лопата и го праща на работа. Съ други думи казано: докато има пари въ банкитѣ на природата, човѣкъ е смѣлъ и решителенъ, господарь на условията. Той стѣпва гордо и самоувѣрено, облича се модерно. Нѣма ли пари въ банкитѣ на природата, той изгубва самоувѣреностъ, стѣпва несигурно и се облича съ стари, скжсани дрехи. Докато човѣкъ е господарь на условията, той е здравъ, богатъ, ученъ, силенъ. Не е ли господарь на условията, той всичко изгубва.

Какво трѣбва да прави човѣкъ, за да не губи здравето, богатството, силата и знанието, които е придобилъ? Той трѣбва да стане господарь на условията. Да бждешъ господарь на условията, това не значи, че трѣбва да ги владѣшъ. Само онзи може да бжде господарь на условията, който знае, какъ да се справя съ тѣхъ. Опитал ли се да ги завладѣе, тѣ веднага ще му отворятъ война. Изобщо, войната произтича отъ факта, че две еднакво силни

срѣди, съ еднакви желания, се срѣщатъ, и всѣка срѣда се стреми да победи другата и да я завладѣе. Когато хората воюватъ, това показва, че между тѣхъ се явява желание за надмощие. Това е неестествено желание. Когато два еднакво силни народа воюватъ, може да не победи нито единиятъ, нито другиятъ, но все пакъ тѣ ще опитатъ силитѣ си. Обаче, въ Писанието е казано: „Който изтърпи докрай, спасенъ ще бѣде.“ Значи, победата не седи въ надмощието на човѣка единъ надъ другъ, но въ търпението.

Ние говоримъ за естественитѣ отношения между хората, при които не става въпросъ за победа и надмощие, но за справяне съ условията на живота. Представете си, че двама видни цигулари се явятъ въ свѣта: единиятъ отъ тѣхъ е известенъ на музикалния свѣтъ, а другиятъ не е известенъ. Дето и да се яви първиятъ, около него веднага се събиратъ музикални хора, създаватъ му условия да даде концертъ. Тѣ намиратъ салонъ, даватъ обявление и опредѣлятъ деня на концерта. Цигуларътъ се явява при готови условия — салонъ, публика и започва да свири. Вториятъ цигуларъ, обаче, не е известенъ на никого. Той разчита само на съзнанието си, че може да свири, и лесно се справя съ външнитѣ условия. Той не воюва съ условията, не ги завладява, не ги побеждава, но се справя съ тѣхъ. Той взима цигулката си, застава всрѣдъ площада и започва да свири. Хората го обикалятъ ведна-

га, слушатъ го съ внимание. Той самъ си наелъ салонъ, самъ си издалъ обявление, самъ събралъ публика. За нѣколко часа само той успѣва да събере голѣма сума. Паритѣ сами идатъ при него. Това значи гениаленъ музикантъ.

Мнозина могатъ да направятъ сжщия опитъ, но резултатитѣ ще бждатъ други. Защо? Голѣма е разликата между съзнанието на гениалния и на обикновения музикантъ. Макаръ и посиленъ отъ условията, при които живѣе, гениалниятъ никога не воюва съ тѣхъ. Той знае, че условията се опредѣлятъ отъ разумни срѣди, затова се справя съ тѣхъ по разуменъ начинъ. Разумността е отличително качество на гениитѣ, на светиитѣ, на адепитѣ, на великитѣ хора въ свѣта.

Искате ли да познаете, колко сте силенъ, влѣзте въ ада. Ако минете и заминете презъ ада, безъ да ви докоснатъ, вие сте силенъ човѣкъ. Обаче, ако влѣзете въ ада и всички духове се опълчатъ срещу васъ, ще знаете, че сте слабъ човѣкъ. Ако ангелъ влѣзе въ ада, всички духове ще сложатъ оржжието си предъ него. Защо духоветѣ на ада слагатъ оржжието си предъ ангела? Защото е силенъ.

Сега, като говоря за ада, вижда ви се нѣщо далечно отъ васъ. За да стане идеята по-ясна, представете си, че едно голѣмо куче минава презъ нѣкое село. Колкото и да е голѣмо, всички кучета отъ селото започватъ да лаятъ и да го гонятъ. Обаче, ако презъ селото минава слонъ, всички кучета

заставатъ на почтено разстояние отъ него и нѣма да посмѣятъ да се приближатъ. Ако едно отъ тѣхъ се осмѣли да се приближи съ лай до слона, последниятъ ще го хване съ хобота си и ще го хвърли въ въздуха. Това ще бжде добъръ урокъ за останалитѣ кучета. Предъ силния всички отстъпватъ. Слабиятъ, обаче, не внушава никакъвъ страхъ на окръжаващитѣ. За да се усили, да минава безпрепятствено презъ лошитѣ условия на живота, човѣкъ трѣбва да има убеждение. Дали живѣе на физическия, въ духовния или въ Божествения свѣтъ, човѣкъ трѣбва да има такова убеждение, съ което да се справя съ всички мѣжнотии. Само онзи човѣкъ има убеждение, който е свързанъ съ нѣкое разумно и силно сѣщество, което го повдига, дава му сила въ живота. То е тиль въ неговия животъ. Да има човѣкъ убеждение, това значи, да вложи капитала си въ банката на нѣкое разумно и възвишено сѣщество, на което всѣкога да разчита.

Да се върнемъ къмъ въпроса за окисляването на металитѣ. Казахме, че металътъ се окислява, когато външнитѣ условия сѣ по-силни отъ неговитѣ вътрешни качества. Ако свойствата на метала, т. е. неговитѣ вътрешни условия сѣ по-силни отъ външнитѣ, металътъ не се окислява. Като знаятъ това, ученитѣ търсятъ начинъ да усилятъ вътрешнитѣ условия и свойства на металитѣ, да ги направятъ по-устойчиви и издържливи на външнитѣ условия.

Запримѣръ, желѣзото лесно се окислява, т. е. лесно рѣждява. За да не рѣждява, то се подлага на галванизиране. Както металитѣ се окисляватъ, така и човѣкъ се окислява. Когато външнитѣ условия сж по-силни отъ него. За да не се окислява, той трѣбва да работи върху себе си, да усилнѣ вътрешнитѣ условия. Докато не се усилнѣ, нека стои настрана, да не излиза вънъ, дето всѣки моментъ ще бѣде победенъ и битъ. Ако нѣкой младъ атлетъ излиза на двубой, преди всичко той трѣбва да познава добре своитѣ сили, както и тѣзи на своя противникъ. Ако противникътъ му е по-силенъ отъ него, по-добре да не се явява на сцената, да се бори. Излѣзе ли срещу противника си, той непременно ще бѣде битъ. Какво ще стане тогава? Противникътъ му ще печели слава, а той — безчестие.

Сжщото става и съ хората, които обичатъ да си опитватъ щастието, било съ лотарийни билети, било съ игра на карти и т. н. Когато нѣкой отива да си купи лотариенъ билетъ, той не знае, дали ще спечели, но опитва щастието си. Не само обикновенитѣ хора не печелятъ отъ лотария, но даже и видни учени—математици, кабалисти и др. Тѣ боравятъ съ числата, но не знаятъ, кои числа, при дадени условия, печелятъ и кои не печелятъ. Дойдете ли до осморката въ живота, трѣбва да знаете, че външнитѣ условия сж по-силни отъ васъ. За да се справите съ тѣзи условия, очитѣ ви трѣбва да бждатъ отворени, а съзнанието — будно. Кой-

то има отворени очи и будно съзнание, той взима предъ видъ условията, въ които живѣе. Затвори ли очитѣ си при условията, въ които е поставенъ, човѣкъ на всѣка стѣпка ще се спъва. Ето защо, натѣкнете ли се на осемтѣ, отворете широко очитѣ си, да виждате всичко, което се изпрѣчва на пътя ви. Очитѣ на човѣка представятъ осморгата, т. е. бинокъла, съ който може всѣкога да си служи. Ако сте въ гора и срещу васъ излѣзе мечка, веднага насочете бинокъла си. Той ще ви помогне да видите посоката, отъ която мечката иде, и ще се качите на дърво да се спасите отъ нея. Обаче, ако носите бинокълъ съ себе си, безъ да го приложите, и безгрижно пѣете, напразно го носите. Очитѣ на човѣка сж дадени, за това именно, да му послужатъ въ всички трудни моменти. Както вижда красотата на природата, така човѣкъ трѣбва да бжде буденъ и при опасноститѣ въ своя животъ.

Числото деветъ е едно отъ щастливитѣ числа. По съчетание на вътрешни сили, то е по-силно отъ външната срѣда. Оттукъ вадимъ заключение: Щастливъ човѣкъ е онзи, въ когото съчетанието на вътрешнитѣ сили е по-голѣмо отъ външнитѣ. Този човѣкъ може така да проектира съзнанието си, че като бръкне въ кутията, дето сж лотарийнитѣ билети, да извади билетъ съ най-голѣма печалба. Изобщо, само онзи човѣкъ печели на лотария, на когото съзнанието е по-силно отъ окръжаващата срѣда. На този законъ се

основава успѣхътъ и неуспѣхътъ на хората. Всѣки ученъ е опиталъ този законъ. Има случаи, когато ученикътъ знае добре материала си, но е страхливъ, вследствие на което съзнанието му се раздвоява. Щомъ се раздвои съзнанието му, той изгубва вѣра въ себе си и пропада. Този ученикъ се оплаква отъ живота си и казва, че е нещастенъ. Ако ученикътъ владѣе добре материала си, и съзнанието му е силно, то колкото строгъ и вискателенъ да е професорътъ му, той непременно ще издържи изпита си. Той казва за себе си, че е щастливъ човѣкъ. Както и да го изпитва професорътъ, ученикътъ запазва присѣтствието на духа и отговаря правилно на зададенитѣ въпроси.

Много отъ съвременнитѣ хора сж фаталисти, вѣрватъ, че щастието ще дойде при тѣхъ по нѣкакъвъ магически начинъ. Фатализмътъ е за аристократитѣ. Между аристократизма и фатализма има нѣщо общо. Както аристократътъ очаква на другитѣ хора, тѣ да работятъ за него, така и фаталистътъ очаква наготово да получи нѣщо. Човѣкътъ на вѣрата, обаче, е друго нѣщо. Той работи и казва: Като работя, все ще спечеля нѣщо. Той разчита на себе си, на своитѣ сили. Какво нѣщо е вѣрата? Вѣрата е наука, която учи човѣка на работа, трудъ и постоянство. Докато има вѣра, човѣкъ знае, че като работи, непременно ще има нѣкакъвъ резултатъ. Да имашъ вѣра, това значи, да бждешъ по-силенъ отъ окръжаващата

срѣда. Безвѣрникътъ е по-слабъ отъ окръжаващата срѣда. Въ този смисълъ ние казваме: Вѣрващъ е онзи, който работи, а безвѣрникъ — който не работи.

Като ученици, вие трѣбва да изучавате срѣдата, да се справяте съ външнитѣ условия. Когато сте неразположени, гнѣвни, недоволни отъ живота, знайте, че сте попаднали въ срѣда, по-силна отъ васъ. За да преодолеете неразположението си, вие трѣбва да усилите своитѣ вътрешни условия, да излѣзете надъ срѣдата, която ви потиска. Щомъ станете вътрешно по-силенъ, вие лесно ще се справите съ външнитѣ условия. Ето защо, натѣкнете ли се на неуспѣхи въ живота си, знайте, че външната срѣда е по-силна отъ васъ. Дали сте ученикъ, учителъ, свещеникъ, сѣдия, професоръ, или какъвъ и да е, ако външната срѣда е по-силна отъ васъ, всѣкога ще пропадате. Животътъ на всѣки човѣкъ е редица отъ изпити, които той трѣбва добре да издържа. За това се изисква вътрешна сила, смѣлостъ и самообладание. Какво трѣбва да прави човѣкъ, когато пропада на изпититѣ си? Той трѣбва да работи върху себе си, да се кали. Кога се калява желѣзото? Когато минава презъ огънь. Страданията сж огънътъ въ живота, презъ които всѣки човѣкъ минава. Казано е въ Писанието: „Ако не се родите отъ вода и духъ, не можете да влѣзете въ Царството Божие“. Това значи: ако не минете презъ вода и огънь, като желѣзото, нѣма да се калите. Докато чо-

вѣкъ не се кали, не стане устойчивъ и по-силенъ отъ външната срѣда, той не може да влѣзе въ Царството Божие, не може да стане гражданинъ на небето.

Сега, като говоримъ за силни и слаби външни и вътрешни условия, явява се въпросъ, какво има предъ видъ природата съ това? Защо поставя човѣка при силни или при слаби условия? Когато иска да застави нѣкое разумно същество да работи, природата го поставя при силни вътрешни условия. Съ това тя го стимулира. Това се отнася не само до човѣка, но до всички същества. Заякътъ бѣга. Защо? Отъ страхъ. Ако не се страхуваше, заякътъ нѣмаше да бѣга толкова силно. Страхътъ въ заяка е силно вътрешно условие, което го стимулира. Краката на заяка се продължили отъ страхъ. Когато вътрешнитѣ условия сж силни, външнитѣ условия сж лоши. За заяка външнитѣ условия сж хрѣтката, която го гони. Въ време на олимпийскитѣ игри хората се тренирали съ месеци, да получатъ опредѣлената премия. Премията представя силно външно условие. Желанието и амбицията на човѣка да получи тази премия е вътрешно силно условие. Значи, за човѣка премията и за заяка хрѣтката сж едно и сжщо нѣщо. Това сж едно и сжщо условие, което заставя и човѣка, и заяка да бѣгатъ.

Оттукъ можемъ да кажемъ, че когато заякътъ бѣга отъ хрѣтката, все едно, че той участвува въ олимпийскитѣ игри. Онзи, кой-

то взима участие въ олимпийскитѣ игри, има предъ видъ премията или лавровия вѣнецъ. И заякътъ има предъ видъ нѣкаква премия — своя животъ. Той се надбѣгва съ хрѣтката при голѣма стратегия. Като види, че хрѣтката е близо до него, той се сляга въ тревата. Както се е засилила, хрѣтката го прескача. Въ това време заякътъ отново се хвърля въ бѣгъ и пакъ се слягва, докато се скрие нѣкъде въ гората и избѣга отъ окоето на хрѣтката. Като се освободи отъ нея, той казва: Заякъ отъ хрѣтка не се страхува. Колкото и да е страхливъ, заякътъ има до известна степенъ самообладание. Въ надбѣгването си съ хрѣтката, заякътъ прилага математика и геометрия. Той прави крѣгове, излиза отъ центъра имъ, отново влиза тамъ, и по този начинъ хрѣтката губи следитѣ му. Тукъ се вижда, че и въ заяка има известна разумность. Като се надбѣгва съ хрѣтката, той постепенно се калява и става по-силенъ отъ окрѣжаващата срѣда.

Българинътъ е доста суевѣренъ. Когато отива на работа и срещне заякъ на пѣтя си, той се връща назадъ. Тази срѣща му предсказва, че нѣма да има успѣхъ въ работата си. Той казва: Днесъ нѣма да успѣя въ работата си, заякъ ми мина пѣтъ. Когато заякътъ мине пѣтъ на човѣка, той иска да му каже: Ти си трѣгналъ по нѣкаква работа, но нѣма да успѣешъ. Окрѣжаващата срѣда е по-силна отъ тебе, затова се върни назадъ, да се калишъ. Ако

можешъ да се надбѣгвашъ съ хрѣтката, т. е. съ лошитѣ условия, върви напредъ. Ако не можешъ, върни се назадъ, да се въоръжишъ добре. Запримѣръ, нѣкой младъ човѣкъ иска да постѣпи въ университета, но нѣма срѣдства. Той отива да се запише и мисли, че ще може по нѣкакъвъ начинъ да се освободи отъ такса. Като види, че отникъде нищо не получава, той се отчайва и казва: Ще отложа тази работа за следната година. Не, той трѣбва да си каже: Окръжаващата срѣда е по-силна отъ мене. Тази година нѣма да се запиша въ университета, но ще работя вънъ да се каля, да преодоля външнитѣ условия.

Като говоримъ за желанието на младия човѣкъ да постѣпи въ университета, това не значи, че знанието се придобива само въ университетъ. Много младежи сж минали презъ университетъ, безъ да сж придобили истинско знание. Много студенти сж носили книгитѣ на видни учени подъ мищитѣ си, безъ да сж станали учени. Вината не е въ университета, но въ тѣхното съзнание и вътрешна подготовка. Нѣкой свършилъ по правото, а прилага въ живота кривото. Другъ свършилъ по химия и, вмѣсто да приложи знанието си въ полза на човѣчеството, той го прилага за неговото унищожаване. Измислилъ нѣкакъмъ задушливъ газъ, съ който да трови и задушавастотици и хиляди хора. Държавата му плаща добре за това откритие, но природата ще го хване въ своитѣ щипци и ще го застави скж-

по да плати. Човѣкъ трѣбва да бжде съзнателенъ, да се учи добре и да прилага наученото за благо на цѣлото човѣчество.

И тъй, ако човѣкъ придобива знание, което измѣня характера му и внася нѣщо отрицателно въ него, по-добре да се откаже отъ него. Това знание не е на мѣсто. Обаче, ако знанието, което човѣкъ придобива, му придава нѣщо, и го прави по-стабиленъ, нека го следва. То е на мѣсто. Изобщо, знанието трѣбва да направи човѣка по-силенъ отъ окръжаващата срѣда. Като е дошълъ на земята да учи, човѣкъ трѣбва първо да изучава проявитѣ на живота въ всички негови форми. Преди да сж завършили тази наука, мнозина искатъ да знаятъ, какъ е произлѣзълъ животътъ. Това не е за тѣхъ. Тѣ не сж дошли още до разрешаването на този въпросъ. Тѣ искатъ да знаятъ, какво е началото на живота, отъ какво е произлѣзълъ той. Какво ще разберете, ако ви кажа, че животътъ нѣма начало и край? Въ действителностъ е така. Животътъ се проявява въ безброй форми, но самъ по себе си той е безъ начало и безъ край. Достатъчно е човѣкъ да изучава формитѣ, чрезъ които животътъ се проявява, а що се отнася до произхода му, това е задача, до разрешението на която обикновениятъ човѣкъ не може да дойде. Всички форми въ свѣта да се разрушатъ, животътъ нѣма да изчезне. Това означава мисълта, че животътъ е безъ начало и безъ край.

Като ученици, вашата задача е да изучавате външнитѣ условия, да се справяте съ тѣхъ. Що се отнася до отвлѣченитѣ въпроси, тѣ сж задачи на бъдещето. — Ама азъ искамъ да стана ученъ човѣкъ. — Щомъ искашъ да станешъ ученъ, ще учишъ. Какво значи, да бъде човѣкъ ученъ? Истински учениятъ е разуменъ. Той знае, колко товаръ може да носи на гърба си, вследствие на което никога не се претоваря. Той носи на гърба си най-необходимото. Ако учениятъ е геологъ, той носи на гърба си едно малко чукче, длето, тевтерче, моливъ и парче хлѣбъ. Нищо друго не му трѣбва. Той върви пешъ, самъ, безъ никакви слуги. Като повърви известно време и се натъкне на предмети, които заслужаватъ изучаване, той спира, сваля торбичката си, вади чукчето и длетото и започва да чука и да изследва камѣнитѣ, строежа на пластоветѣ и т. н. Видите ли, че нѣкой геологъ трѣгне съ автомобилъ, съ голѣмъ багажъ и съ нѣколко слуги, ще знаете, че той има предъ видъ удоволствията въ живота, а не науката. Отъ кои учени искате да бъдете: отъ категорията на първия, или отъ категорията на втория? Истински ученъ е този, който съзнава, че трѣбва да учи непрестанно. Кажете ли нѣкой, че всичко знае и не се нуждае отъ повече знания, той не е истински ученъ.

Къде ще се ползвате отъ знанието, което днесъ ви дадохъ? Вие знаете, че има силни и слаби външни и вътрешни условия, които сте

опитвали, но важно е да се справяте съ тяхъ. Човѣкъ трѣбва да се ползува отъ знанията, които има. Нѣкой вѣрва въ сѣществуването на Бога, а другъ не вѣрва. Обаче, и единиятъ, и другиятъ страдатъ, мжчатъ се и боледуватъ. Да вѣрвашъ, да знаешъ и да си опиталъ нѣщата, това сж различни работи. Нѣкой вѣрва, че въ единъ отъ голѣмитѣ градове въ Европа има гостилница съ вкусни яденета. Господарьтъ на гостилницата е добъръ, разуменъ и щедъръ човѣкъ. Който отиде въ неговата гостилница, първо се окжпва, изчиства, облича и така сѣда да яде. Следъ това си почива и после започва да работи. Какво ще кажете за този гостилничарь? Ще кажете, че вѣрвате на думитѣ на онзи, който ви говори за гостилничаря, но не сте го видѣли, не сте опитали, какъ готви. Единъ день ще ви се представи случай да посетите неговата гостилница и тогава ще се увѣрите въ истинността на думитѣ. Опитате ли едно отъ неговитѣ ястия, вие пожелавате да станете редовенъ абонатъ на неговата гостилница. Тѣй щото, искате ли да разбирате и да прилагате известна идея правилно, станете нейнъ абонатъ. Станете редовни абонати на Бога, всѣки день да получавате отъ благата, които Той дава. Следъ като приемете тия блага, бждете готови, като добрия гостилничарь, да раздавате отъ тяхъ и на своитѣ ближни.

И тѣй, не казвамъ да бждете клиенти на лѣкаритѣ, нито на търговцитѣ, но на идеята за Бога. Тази идея е жива и вѣчна. Като има

теоретическо познаване за Бога, човѣкъ трѣбва и да Го опиталъ, да има ясна представа за Него и да каже: Познавмъ Бога, опиталъ съмъ Го вече, не се нуждая отъ никакви доказателства. Всѣки день отивамъ въ Неговата гостилница и опитвамъ отъ благата, които Той щедро раздава на своитѣ клиенти.

Като ученици, вие разполагате съ много знания, но за да станатъ ваши, тѣ се нуждаятъ отъ приложение. Лесно е да се каже, че човѣкъ трѣбва да бѣде по-силенъ отъ окръжаващата срѣда, но какъ се постига това? За да бѣде по-силенъ отъ окръжаващата срѣда, човѣкъ се нуждае отъ една основна идея, на която да разчита въ всички случаи. Ако нѣма поне една основна идея въ живота си, човѣкъ може да има много знания, но като го подложатъ на изпитъ, той се разколебава въ знанията си. Щомъ се разколебаете, вие казвате: Това сж окултни, отвлѣчени знания, които нѣматъ приложение въ нашия животъ. Не, окултното знание е приложимо. Защо считате, че окултното знание е неприложимо? Ще кажете, че окултното знание е неприложимо, защото е тайно. Кои нѣща сж тайни? Затворенитѣ, скрититѣ нѣща сж тайни. За кого сж тайни? За глупавия, за невежия. Тайни нѣща сжществуватъ само за глупавитѣ и невежитѣ, но не и за разумнитѣ и учени хора.

Каква по-велика тайна можете да търсите отъ живота? Тайна е животътъ, но за ония, които не го разбиратъ. За ония, които го разбиратъ,

животът е удоволствие. Това, което глупавият не може да понесе, разумният лесно го понася. Запримѣръ, глупавият не може да издържа на сто градуса температура, когато разумният издържа и десет хиляди градуса. На какво се дължи това? На знанието. Колкото повече знания има човѣкъ, толкова повече издържа на изпитании, мъчнотии и страдания. Какво представятъ страданията? Огънь. Следователно, колкото по-голѣми сж страданията на човѣка, толкова по-голѣмъ е огънятъ, презъ който минава. Великитъ и гениални хора минаватъ презъ голѣми страдания, поради което сж изложени на изпитания. Ако човѣкъ умира при сто градуса, това показва, че външнитъ условия сж по-силни отъ него; ако и при хиляда градуса не умира, той е по-силенъ отъ външнитъ условия.

Сега, като на ученици отъ Великата школа на живота, казвамъ: Работете върху себе си, да станете по-силни отъ външнитъ условия. — Възможно ли е това? — Възможно е. Човѣкъ може да преодолѣе всички мъчнотии, да се справи съ всички условия. Ако се обезсърдчи, това показва, че температурата му е спаднала. Какво трѣбва да направи? Той трѣбва да се облѣче съ по-дебела дреха, да повдигне температурата си. Всѣко понижаване на температурата означава обезсърдчаване, а повишаването — насърдчаване.

Едно се иска отъ съвременнитъ хора: изучаване на външнитъ условия съ огледъ на

вжтрешнитѣ. Съзнателно или несъзнателно, човѣкъ се натѣква отъ една стрѣна на вѣншнитѣ условия, а отъ друга — на вжтрешни, и чрезъ съпоставяне на нѣщата той се учи. Животътъ учи не само отдѣлния човѣкъ, но и обществата, и народитѣ и ги кара да търсятъ методи за преодоляване на вѣншнитѣ условия. Въ края на краищата, всѣки човѣкъ, всѣки народъ ще разбере, че покрай другитѣ задачи, които животътъ му възлага, първата задача е да се справи съ вѣншнитѣ условия. Това се постига чрезъ усилване на вжтрешнитѣ условия въ човѣка.

— Само свѣтлиятъ пътъ на мъдростта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

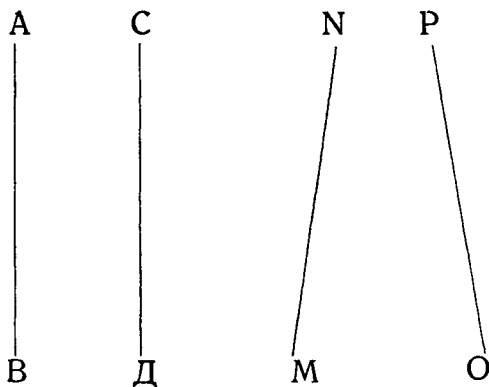
*

10. Лекция отъ Учителя, държана на
15. ноемврий, 1929 г. София. — Изгрѣвъ.

Природни гами

Т. м.

Какво отношение съществува между дветѣ успоредни и дветѣ наклонни линии на чъртежа? Между успореднитѣ линии има извест-

чър. 1.

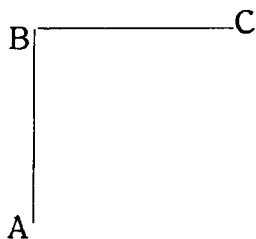
но отношение, обаче, между наклоннитѣ нѣма никакво отношение. Когато гледате успореднитѣ линии отблизо, тѣ всѣкога се показватъ успоредни. Гледате ли ги отдалечъ, тѣ губятъ своята успоредность, изглеждатъ наклонни

— приближени на горния край. Това се вижда ясно въ релситѣ на трамваитѣ, или на желѣзницитѣ. Коя е причината за това? Съзнанието. Значи, въ съзнанието на човѣка се крие нѣкаква причина, споредъ която нѣщата се виждатъ такива, каквито въ действителностъ не сж. Ако наблюдавате една дълга крива линия, тя се представя въ нейния незавършенъ видъ. Запримѣръ, орбитата на земята представя дълга, крива линия. Можете ли да видите началото и края на тази линия? Колкото и да обикаляте земята, никога не можете да видите нейния край. Какъ се е образувала кривата линия? Отъ безкрайното удължаване на правата. Значи, ако една права линия се удължава безкрайно, тя непременно ще се изкриви.

Като говоримъ за прави и за криви линии, явява се въпросъ, защо правата линия става крива. На този въпросъ не може да се даде никакъвъ отговоръ. Свойство на правата линия е, при удължаване да се превръща въ крива. При това, колкото по-голѣмо е удължаването ѝ, толкова повече се изкривява, докато най-после се превърне въ окръжностъ и затвори нѣкакъвъ кръгъ. И обратно: колкото повече кривата линия се скъсява, толкова по-права става. Оттукъ вадимъ заключението: когато правиятъ човѣкъ се удължава, той става кривъ; и когато кривиятъ се скъсява, става правъ. Съ други думи казано: ако правиятъ човѣкъ забогатява, въ скоро време става кривъ; ако кривиятъ осиромашава, той става правъ. Значи, ко-

гато богатиятъ осиромашава, добъръ става; когато сиромаштъ забогатява, лошъ става. Тази мисълъ е вѣрна и въ букваленъ, и въ преносенъ смисълъ.

Представете си, че имате две прави линии: АВ и ВС (чѣр. 2). Линията АВ е здраво прикрепена къмъ земята. Тя е направена отъ здравъ материалъ. Къмъ линията АВ е прикрепена линията ВС, направена отъ еластична материя. Ако въ точката С закачите нѣкаква тежестъ, правата ВС ще направи едно

чѣр. 2.

малко отклоняване надолу и ще се огъне. Колкото по-малка е тежестъта, толкова по-малкъ е жгълтъ на отклоняването и толкова по-малко ще бжде и огъването. Ако тежестъта е по-голъма, огъването на правата, както и жгълтъ на отклоняването, сжщо ставатъ по-голѣми. Следователно, отъ жгъла на отклоняването и отъ огъването на правата линия сждимъ за голѣмината на тежеститѣ, които се окачватъ въ точка С. Това показва, че между тежестъта и жгъла на отклоняването сжществува известно отношение. Това отношение сжществува между мислитѣ и човѣшкия мозъкъ отъ една страна, както и между чувствата и сърдцето отъ друга страна. Колкото по-тежки сж мислитѣ, съ които занимавате вашия мозъкъ, толкова по-голѣми отклонения ставатъ въ си-

литѣ, които действуватъ въ него. Сжщото можемъ да кажемъ и за сърдцето. Колкото по-тежки сж чувствата, съ които занимавате сърдцето си, толкова по-голѣми сж жглитѣ на отклоненията, които ставатъ въ него. Като знаете това, пазете мозъка и сърдцето си, не ги обременявайте съ непоносими за тѣхъ мисли и чувства.

Какъ става отклоняването на силитѣ въ човѣшкия умъ и въ човѣшкото сърдце? Представете си, че единъ виденъ цигуларь се приготвя за концертъ. До деня на концерта оставатъ още десетъ деня. До това време мисълта му е отправена само въ една посока—въ посока на правата АВ. Той свири и не мисли за нищо друго, освенъ за концерта, който предстои да даде. Обаче, единъ день той получава известие, че дѣдо му, милионеръ отъ Америка, умрѣлъ и му оставя десетъ милиона долари наследство. Музикантътъ чете известието и започва да се разколебава. Въ силитѣ, които функциониратъ въ неговия мозъкъ, става известно отклоняване. Той се отказва отъ концерта си и започва да мечтае за десеттѣ милиона. Ако даде концертъ, едва ще получи 50—100 хиляди долари, а отъ дѣдо си получава десетъ милиона долари. Значи, десеттѣ милиона долара представятъ такава тежестъ, на която той не може да устои. Ще запитате, какъ стана, че дѣдото умрѣ тъкмо тогава, когато музикантътъ — неговиятъ внукъ, се готвѣше за концертъ? Нѣкои казватъ, че това е

съвпадение. Други ще кажатъ, че е случайностъ. Съвпаденията и случайноститѣ не обясняватъ нѣщата. Тѣ не съдържатъ никаква философия въ себе си.

Като разглеждате цигулката, виждате четири добре опънати струни: sol, re, la и mi. Какви сж тѣзи струни по дебелина, по форма и по дължина? Тѣ се различаватъ и по дебелина, и по форма, и по дължина. Струната mi е най-тънка, la е по-дебела, re — още по-дебела, а sol — най-дебела. Тя е отъ другъ свѣтъ. Струнитѣ се различаватъ и по форма, а като ги измѣрите, ще видите, че тѣ се различаватъ и по дължина. Най-дълга отъ тѣхъ е струната la. Защо тази струна е най-дълга, малцина знаятъ. Който пръвъ е направилъ цигулката, той знае, защо струната la трѣбва да бѣде най-дълга. Въ струнника, отдето струнитѣ излизатъ, всички иматъ еднаква дължина, но при главичката на цигулката дължинитѣ имъ сж различни.

Четиритѣ струни на цигулката представятъ четири свѣта, отъ които идатъ мислитѣ и чувствата въ човѣка. Нѣкой казва, че много мисли и чувства достигатъ до ума и до сърцето му. Добре е това, но важно е, колко отъ тия мисли и чувства се задържатъ въ него. Като знаете, че мислитѣ и чувствата идатъ отъ други свѣтове, човѣкъ трѣбва да бѣде внимателенъ къмъ тѣхъ, да изучава произхода имъ и да отдѣля низшитѣ отъ висшитѣ, както рибарьтъ разпредѣля рибитѣ на категории.

Истински рибаръ е този, който, като хвърли мрежата си нѣколко пѣти въ водата, изважда поне две-три риби. Не може ли да хване нито една риба съ мрежата си, той не е доволенъ отъ себе си. На сжщото основание казвамъ: Какъвъ идеалистъ е този, който не може да задържи нито една възвишена идея въ ума си? Ще кажете, че много идеи и чувства минаватъ презъ васъ. Това не е достатъчно. Идеитѣ и чувствата трѣбва не само да минаватъ презъ васъ, но да се възприематъ, задържатъ и реализиратъ.

Като ученици, вие трѣбва да се справяте съ условията, при които се намирате. Запримѣръ, ако вървите по наклонна площъ, трѣбва да бждете крайно внимателни. Особено голѣмо внимание се иска, ако тази площъ е заледена. Какъвъ методъ ще изберете, за да слѣзете по наклонната площъ? Ако вървите правъ, опасността е по-голѣма, отколкото ако слизате седналъ или легналъ на грѣбъ. Другъ е въпросътъ, ако вървите по равенъ, гладъкъ пѣтъ. Каквито опасности срѣща човѣкъ въ физическия свѣтъ, такива срѣща и въ психическия — въ умствения и въ сърдечния. Ето защо, независимо това, въ кой свѣтъ се движите, вие трѣбва да изучавате условията и обстановката, при които се намирате, за да можете да постѣпвате правилно. Като постѣпва правилно и разумно, човѣкъ избѣгва опасноститѣ, които може да срещне на пѣтя си.

И тъй, най-ценното нѣщо, което човѣкъ има, това е животътъ. Щомъ е така, той трѣбва да бжде разуменъ, да пази живота си. Думата „животъ“ е съставена отъ две срички: жи — вотъ. Важната сричка е първата — жи. Следъ нея иде сричката „вотъ“. Тя свършва накрая съ буквата „ъ“, която затваря думата. Тази буква показва, че не трѣбва да питате за резултата на живота, който даденъ човѣкъ е миналъ. Въ сричката „жи“ има гласна буква „и“, която е отворена и позволява да се чува изговореното. Това показва, че нѣщата ставатъ близо нѣкъде. Когато произнесете сричката „вотъ“, крайната буква „т“ е съгласна и глуха. Какво показва това? Това показва, че нѣщата ставатъ далечъ. Изобщо, когато звукътъ се чува ясно, той иде отъ близко разстояние; когато звукътъ е глухъ, тихъ и не се чува ясно, той иде отдалечъ. Дветѣ срички въ думата „животъ“ показватъ, че човѣкъ започва да живѣе съ импулсъ, съ потикъ, но впоследствие срѣща спънки, спирачки, противодействия. Спирачки се срѣщатъ въ живота и на млади и стари, на учени и прости, на добри и лоши. Спирачкитѣ могатъ да бждатъ поставени на време и безъ време. Сжщо така тѣ биватъ сжществени и несжществени.

Като знаете това, щомъ се натъкнете на известно противодействие или на спирачка въ живота си, не питайте, защо е поставена тя, но мислете, на мѣсто ли е поставена или не. Ако разберете, че е поставена на мѣсто, не правете

усилия да я махнете. Всѣка спирачка или всѣко противодействие отклонява живота въ известно направление. Ако отклоняването е възходящо, противодействието е на мѣсто; ако отклоняването е низходящо, противодействието не е на мѣсто. Ако музикантътъ се отказва да даде концерта си само затова, че получилъ десетъ милиона долара наследство отъ своя дѣдо, той се отклонилъ отъ правия пътъ на движение. Десеттѣ милиона долара не сж нищо друго, освенъ противодействие въ неговия животъ, което го отклонява надолу. Предъ мисълта за това голѣмо наследство, той се отказва отъ концерта. Той си мисли: Защо трѣбва да свиря на хората? По-добре да се откажа, да бъда свободенъ. Той ще бъде свободенъ въ едно отношение, но като получи наследството, ще се ограничи още повече. Всѣки день ще го обикалятъ познати и приятели, да му искатъ пари. Вънъ пъкъ ще го преследватъ апаши, да взематъ нѣщо отъ джоба му.

Кое положение за музиканта е по-добро: да даде концерта си, да продължава да свири, или да се откаже отъ концерта и отъ цигулката си за десеттѣ милиона долара? Външно погледнато, второто положение е за предпочитане. Като получи десеттѣ милиона, музикантътъ се осигурява за цѣлъ животъ. Той ще си направи голѣма кѣща, съ всички удобства; ще си купи автомобилъ, ще има много приятели и т. н. Остане ли само на цигулката, нищо нѣма да придобие — едва ще си изкарва хлѣба.

Като изостави цигулката си, той ще причини двойна скръбъ: на душата си и на самата цигулка. Ако цигулката е съзнателно същество, ще страда и ще търси причината, защо нейниятъ възлюбенъ я изоставилъ. Каквито извинения да дава музикантътъ, нищо не го оправдава. Ще кажете, че отишълъ на погребение на дѣдо си. Колко време продължава едно погребение? Ще кажете, че отишълъ да получи наследството си. За колко време се получава едно наследство? Никакви причини не могатъ да извинятъ музиканта. Той се натъкналъ на голѣмо препятствие — паритѣ, и не може да го преодолѣе. Отъ разбирането и отъ степента на неговото развитие зависи преодоляването на това препятствие. Ако той би предпочелъ да свири, да не се раздѣля съ цигулката си, всѣкакво препятствие ще се махне.

Какво отношение съществува между десеттѣ милиона и цигулката? Каквото е отношението между доволството и недоволството, такова е отношението между цигулката и десеттѣ милиона. Докато свири само и не мисли за богатство, цигуларътъ е доволенъ отъ живота си. Щомъ започне да мисли за богатство, той престава да свири. Като престане да свири, недоволството иде въ живота му. Изучавайте живота на богатия и на сиромаша, да видите, кой отъ двамата е по-доволенъ. По-голѣмъ процентъ на доволни хора отъ живота ще срещнете между сиромаситѣ. Невъзможно е богатъ човѣкъ да е доволенъ отъ богатство-

то си. Обаче, между сиромаситѣ, макаръ и рѣдко, все ще срещнете хора, доволни отъ своята сиромашия. Богатството крие въ себе си една особена болестъ — проказа. Следователно, невъзможно е човѣкъ да забогатѣе, безъ да се зарази отъ тази болестъ. Зарази ли се човѣкъ отъ болестъта „проказа на паритѣ“, ако е музикантъ, престава да свири; ако е религиозенъ, престава да се моли; ако е ученъ, престава да работи; ако е поетъ, престава да пише; ако е туристъ, престава да прави екскурзии. День следъ день, богатиятъ се отпуска, търси удобства, отказва се отъ своитѣ красиви стремежи и става обикновенъ човѣкъ. Щомъ подпуши копнежа на своята душа, човѣкъ става недоволенъ отъ себе си. При това положение и животътъ му се обезсмисля. Сиромаситѣ е сжщо недоволенъ. И той страда отъ болестъта „проказа на сиромашията“. Изкуство е човѣкъ да бжде доволенъ отъ положението си и като богатъ, и като сиромасъ. Само разумниятъ човѣкъ може да бжде доволенъ при всички условия на живота си.

Следователно, искате ли да знаете, отъ какво страда съвременното човѣчество, казвамъ: Две болести уморяватъ хората — проказа на богатството и проказа на сиромашията. Човѣкъ трѣбва да се стреми къмъ такова богатство, което нѣма никакви болести. Сжщевременно, иска ли да опита, какво нѣщо е сиромашията, той трѣбва да се стреми къмъ такова сиромашия, която е свободна отъ всѣкакви болести.

Богатство и сиромашия безъ болести сж на мѣстото си. Мисли, чувства и постѣпки, които сж свободни отъ сѣнки, противоречия и заблуждения, наричаме прави, положителни. Кѣмъ такива мисли трѣбва да се стреми човѣкъ, за да си достави градивенъ материалъ за своя бждещъ животъ. Исква ли да си изработи свѣтълъ бждещъ животъ, човѣкъ трѣбва да се освободи отъ всички състояния, които внасятъ нѣщо болезнено въ неговата физическа и психическа природа. Дали съзнава човѣкъ, че самъ може да си причини пакости и нещастия, или не съзнава, това не е важно. Преди всичко човѣкъ трѣбва да има будно съзнание, да се самонаблюдава външно и вътрешно, да бжде изправенъ въ мислитѣ и чувствата си. Ще каже нѣкой, че е ученъ, че знае много нѣща. Какви знания сж тѣзи, съ които не може да си помогне въ критични моменти на живота? Като е ученъ, може ли да предаде устно или писмено ония тънки състояния, които душата му преживява? При това той не разполага съ много думи въ езика си, за да предаде тънкитѣ чувствувания, които душата преживява. Отъ всички писатели и поети досега най-богата речъ ималъ Шекспиръ. Той разполагалъ съ 15000 думи въ речта си. Останалитѣ писатели, поети и учени си служили съ по-малко думи отъ Шекспира. Бедността на думи въ човѣшкия езикъ е причина да не могатъ да се предадатъ деликатнитѣ чувствувания.

Много отъ мислитѣ, чувствата и желанията на човѣка не сж родени днесъ. Тѣ криятъ своя произходъ въ далечното минало, а днесъ едно по едно се проявяватъ. Добре е човѣкъ да изучава мислитѣ си, да разбира, отде идатъ. Като прави сравнение съ новитѣ мисли и идеи на времето, човѣкъ може да опредѣли, колко е излѣзалъ напредъ въ развитието си, или колко е останалъ назадъ. Ето защо, днесъ, на обѣдъ, направете опитъ, да видите, каква мисълъ ще мине презъ ума ви въ момента, когато турите първата хапка въ устата си. Запишете мисълта, която мине презъ ума ви, въ първия моментъ при първата хапка. Каквато и да бжде тази мисълъ, запишете я, не се смущавайте. Ще се запитате: Какво ме интересува тази мисълъ? Не може да не ви интересува. Всѣка мисълъ е семка, която трѣбва да се постави въ съответна за нея почва, дето може да расте, да цвѣти, да завърже плодъ и да узрѣе. Така, именно, и геологътъ се интересува отъ скжпоценнитѣ камъни, които сж дълбоко заровени въ земята. Дълго време трѣбва да чука той върху пластоветѣ, за да извади единъ малкъ скжпоцененъ камъкъ. Той е заровенъ отъ хиляди и милиони години въ земята, но заслужва да дойде нѣкой ученъ да го освободи отъ тежестта на земнитѣ пластовете върху него.

Следователно, както геологътъ съ чукчето си изнамира хубави скжпоценни камъни, така всѣки човѣкъ трѣбва да вземе инструмен-

титѣ си и да изучава своитѣ мисли и чувства, да знае тѣхното начало и произходѣ. Мислитѣ, чувствата и постѣпкиѣ на човѣка сѣ скѣпоценни камѣни, за които има пазарѣ. Достатѣчно е човѣкъ да изнесе единѣ отъ своитѣ скѣпоценни камѣни на вѣншния пазарѣ, за да го купятъ веднага. Като го продаде, той все ще има нѣкаква печалба. Колкото повече мисли минаватъ презъ ума на човѣка, толкова повече той се обогатява. Ще кажете, че тази мисълъ е отъ миналъ животѣ. И отъ миналото да е, ако е скѣпоцененѣ камѣкъ, тя не губи цената си. Всѣка мисълъ, която може да ви повдигне, е ценна. Тя иде отъ висшѣ свѣтъ, къмъ който човѣкъ трѣбва да се стреми. Като сравнява мислитѣ на своя миналъ животѣ и тия, които днесъ има, човѣкъ вижда, докѣде е стигналъ и кѣде е билъ.

Човѣкъ е дошълъ на земята да учи, а не да живѣе само за себе си. Човѣкъ не живѣе самъ и само за себе си. Той участвува въ общия животѣ, дето живѣятъ много сѣщества, възвишени и низкостоещи. Той има връзка съ всички сѣщества, вследствие на което се натѣква на мѣчноти и изпитания. Мѣчнотиитѣ и страданията не показватъ, че човѣкъ трѣбва да се откаже отъ живота. Човѣкъ трѣбва да живѣе при всички условия на живота. Той трѣбва да яде, да мисли, да чувствува при всички условия на живота. Откаже ли се отъ единѣ отъ тия процеси, той губи силата си и остарява преждевременно. Запримѣръ, какъ ще

се откажешъ да ядешъ? Какъ ще се откажешъ да мислишъ? Както физическата храна подържа тѣлото, така и мисълта храни мозъка, а чувствата—сърдцето. Значи, между яденето, мисленето и чувствуването има известно съотношение. Тѣй щото, когато яде, човѣкъ трѣбва да мисли; щомъ мисли, ще чувствува. И обратно: щомъ чувствува, ще мисли; щомъ мисли, ще яде. Като имате предъ видъ връзката между яденето, мисленето и чувствуването, ще ядете, ще мислите и ще чувствувате правилно, за да могатъ силитѣ въ организма ви да функциониратъ правилно.

Често хората си задаватъ въпроса, защо страдатъ. Много просто. Човѣкъ страда, защото не спазва правилното отношение между храненето, мисленето и чувствуването. Запримѣрь, нѣкой се храни правилно, а не мисли правилно. Не, щомъ се храните правилно, ще мислите правилно; щомъ мислите правилно, ще чувствувате правилно. Не внимавате ли въ храненето, ще нарушите правилността на мисленето и чувствуването. А всѣко нарушаване на известни закони носи страдания. Който не разбира законитѣ на природата, казва: Човѣкъ може да яде, безъ да мисли. Или, човѣкъ може да мисли, безъ да яде. Това сж криви заключения. Храненето, мисленето и чувствуването сж единъ и сжщъ процесъ. Горение безъ горивенъ материалъ е невъзможно. Горението зависи отъ материалитѣ, които се доставятъ въ огнището. Горението е процесъ на превръщане

на едни материали въ други. Тамъ, дето не става превръщане на материята и на енергията отъ едно състояние въ друго, никакво горение не може да се очаква.

Между всички явления въ природата има тѣсна, неразривна връзка, както между тоноветѣ на музикалнитѣ гами. Значи, явленията въ природата сж наредени по законитѣ за образуване на гамитѣ. Тази последователностъ между явленията наричаме „природни гами“. Измѣни ли се мѣстото на единъ отъ тия тонове, цѣлата гама се измѣня. Попадне ли въ една отъ тия гами, човѣкъ се повдига, както отъ музиката. Кога може да попадне човѣкъ въ една отъ гамитѣ на природата? Когато хармонизира силитѣ на своя организъмъ. Така нагласенъ, той влиза въ природата и се въодушевява отъ обстановката, която го обикаля. Неусѣтно той започва да пѣе отъ дълбочината на душата си и се чуди, че пѣе толкова хубаво. Това показва, че той е влѣзълъ въ хармония съ природната музика; той приглася на природата.

Сжщото става и въ областъта на мисълта и на чувствата. Достатъчно е човѣкъ да се хармонизира съ мисълта на природата и съ пулса на нейното сърдце, за да ѝ приглася. Това значи, да бжде човѣкъ въ хармония съ Божественото въ природата. Нѣма по-велико изкуство, по-велика музика отъ изкуството и музиката на природата. Великитѣ астрономи сж слушали пѣсенъта на небеснитѣ

тѣла. При такова велико тържество на небето хората пакъ страдатъ, измжчватъ се, плачатъ и казватъ, че животътъ нѣма смисълъ. — Защо? — Защото не го разбиратъ. Тѣ могатъ да свалятъ небесната музика на земята, т. е. да я преведатъ. За тази целъ тѣ трѣбва да попаднатъ на сжщото мѣсто и време, когато тя се е произвеждала. Не могатъ ли да попаднатъ на сжщото мѣсто и време, тѣ не могатъ да я свалятъ. Тѣй щото, не казвайте, че не можете да направите нѣщо, но кажете, че не сте попаднали на опредѣленото мѣсто и време за възприемане на известна идея, или на известно чувство.

И тѣй, за да се развивате правилно, влѣзте въ връзка съ силитѣ на природата, да се хармонизирате. Щомъ се хармонизирате, вие ще попаднете въ музикалнитѣ гами на природата.

— Само свѣтлиятъ пжтъ на мъдростъта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

*

11. Лекция отъ Учителя, държана на
22. ноемврий, 1929 г. София.—Изгрѣвъ.

Природна философия

Т. м.

Съвременнитѣ хора живѣятъ и работятъ съ огледъ на своята философия и на своитѣ разбирания. Освенъ човѣшката философия, сѣществуватъ и природна философия. Кѣмъ тази философия, именно, трѣбва да се стреми човѣкъ. Домогне ли се до природната философия, веднѣжъ завинаги той трѣбва да ликвидира съ своята стара философия — съ философията, която е събралъ отъ памети-вѣка. Трѣбва ли момѣкътъ, който е станалъ 21 годишенъ, да се придържа кѣмъ своитѣ обувца, дрехи, които е носилъ отъ първата си годишна възраст досега? На времето тѣзи обувца и дрехи сѣ имали смисълъ и предназначение, но днесъ тѣ сѣ стари, окжсани, безполезни. Тѣ трѣбва да се изгорятъ. При това, тѣ не сѣ били по вкуса на младия момѣкъ. Когато е билъ дете, даже и юноша, родители-тѣ му го обличали. Тѣ му правѣли дрехи по свой вкусъ. Днесъ, когато е станалъ пълнолѣтенъ, момѣкътъ самъ избира дрехитѣ и обувката си по свой вкусъ и желание.

Следователно, ако иска да се развива, човѣкъ трѣбва да се освободи отъ своитѣ стари разбирания, отъ философията на него-

витѣ дѣди и прадѣди. Смисълътъ на живота е въ новото. Не е важно, какъ се е хранилъ човѣкъ досега; важно е, какъ днесъ ще се храни. Какви сж били плодетѣ на крушата въ миналото, не е важно; важно е, какви сж въ настоящето. Каква е била философията на хората досега, не е важно; важна е сегашната философия, която се налага на хората. Това е природната философия, която дава обяснение на всички явления въ живота. Тя носи новата култура въ свѣта. Геометрически ние изразяваме думата „култура“ съ права линия. Правата линия пѣкъ подразбира почва. Следователно, за да имашъ култура, трѣбва да имашъ почва, въ която да сѣнешъ. Когато се говори за култура, трѣбва да се знае отъ какво е тази култура. Има култура отъ растения и плодове, култура отъ различни птици, отъ добитѣкъ, отъ свине и т. н. Има култура отъ различни видове хора. Има култура, която разработва човѣшкитѣ мисли, чувства и действия.

Значи, мислитѣ, чувствата и постѣпкитѣ на човѣка се посаждатъ и обработватъ, както семената и дърветата. Както за израстването на нѣкое растение се изисква опредѣленъ срокъ, така и за реализирането на дадена мисълъ е нужно опредѣлено време. Колкото по-дълготрайно е едно дърво, или растение, толкова повече време е нужно за развитието му. Колкото по-благородни и възвишени сж мислитѣ, чувствата и постѣпкитѣ, толкова повече

време е нужно за реализирането имъ. Ако не познавате този законъ, вие ще се натъкнете на голѣми противоречия. Запримѣрь, нѣкой иска да стане поетъ, музикантъ или художникъ и, ако въ скоро време не постигне желанието си, той се обезсърдчава. Това не е лесна работа. Да станешъ музикантъ, философъ, това значи, да съберешъ всичкото знание по музика или по философия на хилядитѣ поколения преди тебе и да направишъ отъ него единъ изводъ.

Какво разбирате подъ думата „философия“? Философията е синтезъ на всички явления въ живота, на причинитѣ и последиствията, които ги обуславятъ. Затова се говори за философия на историята, философия на наукитѣ, философия на живота и т. н. При това, не е достатъчно само да знаете причинитѣ и последиствията на нѣщата, но да знаете, какви методи да употребите, за да изправите известно отклоняване. И въ изкуствата има философия. Споредъ тази философия, човѣкъ самъ трѣбва да оцени това, което е изработилъ, да не очаква другитѣ да го ценятъ. Той прѣвъ трѣбва да има думата за своята работа. Ако не може да оцени себе си, своитѣ работи, човѣкъ не би могълъ да оцени другитѣ хора. Да се оценява човѣкъ правилно, това значи, нито да се подценява, нито да се надценява. Ако се надценява, като излѣзе на пазара, нѣма да му дадатъ тази цена, която той самъ си е опредѣлилъ. Понѣкога човѣкъ самъ се

подценява. Хората около него го оценяватъ по-високо, отколкото той самъ. Често селянитѣ постъпватъ така. Тѣ подценяватъ или надценяватъ стоката си, съ което губятъ. Ако нѣкой гражданинъ отъ селото имъ пожелае да купи масло или яйца, тѣ му искатъ голѣма сума. Защо? Тѣ мислятъ, че ако отидатъ въ града, ще получатъ много пари. Наистина, тѣ отиватъ въ града, скъсатъ едни царвули и, въ края на краищата, продаватъ стоката си на половина цена отъ тази, която въ селото имъ даватъ. Въ селото надценяваха стоката си, а въ града я подценяватъ. Тѣ не знаятъ истинската цена на стоката си. Това се дължи отчасти на упоритостта на човѣшкия характеръ. Ще кажете, че човѣкъ трѣбва да устоява на своитѣ идеи. Има смисълъ човѣкъ да бжде твърдъ въ идеитѣ си, но когато се отнася за нѣщо съществено. Ако той устоява за несъществени идеи, нищо нѣма да спечели.

Следователно, когато поддържа известна идея, човѣкъ трѣбва предварително да я анализира, да знае, какви външни и вътрешни качества съдържа тя. Запримѣръ, нѣкой има идеята да бжде красивъ. Красотата има външни и вътрешни качества. Външната красота се изразява съ правилни линии. Лицето на красивия човѣкъ трѣбва да е правилно, между всички линии да има хармонично съчетание. Вътрешнитѣ качества на красивия човѣкъ сж разумность, доброта и характеръ. Ако едно отъ тия качества липсва, човѣкъ не е на-

пълно красивъ. Външна красота безъ вътрешни качества не е истинска. Тя скоро се губи. Красивиятъ човѣкъ трѣбва да бѣде устойчивъ, да издържа на всички изпитания.

Като ученици, вие трѣбва да синтезирате и анализирате нѣщата, да имате пълна представа за тѣхъ. Само по този начинъ ще дойдете до истинското знание. Запримѣрь, имате единъ остъръ жгълъ (чър. 1). Отъ гледището

чър. 1.

на писмеността, въ български езикъ този жгълъ означава буквата „Л“, първата буква на думата „любовъ“. Тази буква означава планински връхъ, подъ който има изворъ. Обаче, този знакъ може да се напише и въ обратно положение. Ако съединимъ двата знака, съ върховетѣ нагоре, образува се буквата „М“, съставена отъ два планински върха и два извора. Отъ съединяването на двата извора получаваме рѣка. Рѣкитѣ иматъ голямо значение за културния животъ на народитѣ. Запримѣрь, рѣката Нилъ създаде египетската култура. Ще кажете, че човѣкъ е създалъ културата. Не, човѣкъ самъ не може да създаде култура. Културата не е създа-

дена отъ човѣка. Тя не е създадена нито отъ народитѣ, нито отъ цѣлото човѣчество. Културата е създадена отъ силитѣ, отъ енергиитѣ на живата природа. Човѣкътъ, народитѣ, както и цѣлото човѣчество сж нейни изразители.

Отъ това гледище, човѣкъ може да реализира своитѣ идеали дотолкова, доколкото е изразителъ на мислитѣ, на енергиитѣ на живата, разумна природа. Понѣкога човѣкъ е свързанъ съ всички хора. Тогава той трѣбва да бжде проводникъ на общитѣ човѣшки мисли и копнежи. Това е истинскиятъ пѣтъ за човѣшкото развитие. Отклони ли се отъ този пѣтъ, той става причина за своитѣ нещастия. Колкото повече се отклонява човѣкъ отъ правия пѣтъ на живота, толкова по-голѣми мжчнотиитъ си създава. Какво печели детето, което се гнѣви на майка си и на баща си? Какво ще придобие детето, ако не слуша родителитѣ си? Родителитѣ му иматъ добро желание, да го направятъ ученъ, прашатъ го на училище, но то не желае, казва, че може само да учи. Колкото и да е способно и даровито, детето непременно трѣбва да мине презъ школа. То само не може да постигне това, което родителитѣ и учителитѣ му могатъ да направятъ за него. Детето мисли само за игри и не иска да учи, но ще дойде день, когато ще се види изоставено отъ всички. Тогава ще се принуди да стане простъ овчаръ. Затова отъ всѣки човѣкъ се изисква послушание.

И тъй, като говоримъ за култура, ние

разбираме дадени условия, при които човѣкъ може да постигне своитѣ желания. Културата не подразбира условия за удоволствия на човѣка. Истинската култура носи блага и условия, необходими за развитието на човѣка. Той трѣбва да използва тия блага и условия разумно, за да реализира своитѣ идеали и копнежи. Човѣкъ учи, работи, да придобие знания, съ които да бжде полезенъ, както на себе си, така и на своитѣ близки. Нѣкой учи, придобива знания, заема нѣкаква служба и се задоволява съ това. Той очаква единъ день да го пенсиониратъ, да заживѣе въ установения редъ на живота. Другъ пъкъ има знания, работи, но не може да получи пенсия. Той разчита на себе си. Той се намира извънъ установения редъ на нѣщата.

Споредъ начина, по който хората живѣятъ, ние ги дѣлимъ на две категории: едни, които живѣятъ по установения редъ на живота, и други, които живѣятъ извънъ този редъ. Да живѣе човѣкъ по установения редъ на нѣщата, това значи, да го пенсиониратъ. Страшно е да живѣе човѣкъ съ мисълта да бжде пенсиониранъ. Това значи, да се откаже отъ работа. Докато е живъ, човѣкъ трѣбва да работи. Когато говедото се угои добре, пенсиониратъ го. Господарьтъ му го завежда на кланницата да го заколятъ. Когато дървото закрепне и започне да дава добри плодове, господарьтъ му го огражда и започва да го използва. Той се радва на плодоветѣ

му. Всѣка година той го очаква да роди, да обере плодетѣ. Какво е положението на пенсионирания човѣкъ? Щомъ пенсионирагъ човѣка, той престава да работи, понеже се е осигурилъ. Дойде ли до това положение, отъ невидимия свѣтъ веднага му изпращатъ призовка, викагъ го тамъ, да видягъ, какви плодове е изработилъ.

Сега, това не трѣбва да ви обезсърчава. Всѣки човѣкъ трѣбва да се запита, кой е правиятъ начинъ на живѣене. Всѣки трѣбва да се запита, какво може да постигне въ живота си. Ако нѣкой е дошълъ на земята като ябълка, трѣбва да знае, че отъ него се иска да даде доброкачествени плодове. Ако е дошълъ като конь, задачата му е да бжде здравъ, силенъ, да върши работа на господаря си. Ако е дошълъ на земята съ желанието да стане търговецъ, той ще върти търговия, ще прави заеми, ще става поржчителъ на този — на онзи, докато единъ день му наложатъ да плаща за поржчителството си. Цѣлъ животъ ще плаща, докато най-после замине за онзи свѣтъ. Близкитѣ му ще го оплакватъ и ще кажатъ: Богъ да го прости! Плащъ за другитѣ, но поне направи нѣкакво добро. Какво добро е направилъ, и дали е направилъ добро, това е въпросъ. Кое дава поводъ на човѣка да мисли, че е направилъ нѣщо добро, или че е постигналъ нѣщо? Кжде е свидетелството му за това? За всѣко направено добро се дава документъ на човѣка. Нѣкои могатъ да ви дадатъ една

бележка, но, вмѣсто да ви платятъ, въ нея пише нѣщо лошо за васъ, заради което ще ви биятъ. Това често се случва въ живота. Човѣкъ очаква благодарностъ, а получава бой, или друго нѣщо, което не е очаквалъ.

Единъ селянинъ, отъ шопскитѣ села, отишълъ въ града да продаде маслото си. Той мислѣлъ, че тамъ ще го продаде по-скъпо и ще спечели повече, затова отказвалъ да даде маслото си на хора отъ селото. Като дошълъ въ града, двама апаши решили да купятъ маслото му. Хубаво било маслото на селянина, а при това, цѣло гърне. Апашитѣ пазарили маслото, съгласили се на цената, която селянинътъ искалъ, и му казали: Ние купуваме това масло за единъ свещеникъ въ с. Княжево. Вземи тази бележка, занеси я на свещеника, той ще ти даде сумата. Селянинътъ повѣрвалъ на купувачитѣ, взелъ бележката и тръгналъ за Княжево, при свещеника. Въ бележката било писано: Отче, вземи тѣзи 30 лева и прочети една молитва на селянина. Той е боленъ, малко побърканъ, затова, каквото говори, нѣма да му обръщашъ внимание. Селянинътъ стигналъ въ Княжево, намѣрилъ кжщата на свещеника, предалъ му бележката и очаквалъ да получи пари за маслото си. Като прочелъ бележката, свещеникътъ турилъ епитрахила си и повелъ селянина къмъ църквата. Свещеникътъ влѣзълъ въ църквата, и селянинътъ — следъ него. Докато селянинътъ си мислѣлъ, че свещеникътъ ще му даде паритѣ, изведнѣжъ се

намѣрилъ подъ епитрахила на свещеника, който започналъ да му чете молитва. — Слушай, дѣдо попе, тази работа съ молитва не става. Пари искамъ азъ. Свещеникътъ, обаче, си мислѣлъ: Горкиятъ селянинъ, не е съ всичкия си умъ. Дано се излѣкува! — и продължавалъ да му чете молитви. — Слушай, дѣдо попе, колкото и да четешъ молитви, тази работа така нѣма да стане. Ти трѣбва да платишъ за ма-слото.

Съвременнитѣ хора се намиратъ въ положението на шопа, на когото четатъ молитви, но той вижда, че съ молитви работата не се нарежда. Наистина, работитѣ на човѣка не могатъ да се наредятъ съ разбирането, което той има за живота. Съвременнитѣ хора, млади и стари, се нуждаятъ отъ нови разбирания. Какво мисли да постигне младиятъ? Ако младиятъ има стари разбирания за живота, нищо не може да постигне. Ако пъкъ стариятъ има нови разбирания, той може да постигне много нѣща. Днесъ и младиятъ, и стариятъ се съмняватъ въ сѣществуването на Бога, на онзи свѣтъ. Чудни сж хората! Тѣ трѣбва да знаятъ, че пореална идея отъ сѣществуването на Бога, както и на онзи свѣтъ, нѣма. — Кжде е онзи свѣтъ? — Онзи и този свѣтъ сж на едно мѣсто. Дето е този свѣтъ, тамъ е и онзи. Ще питате, защо не го виждате. Виждате ли чувствата, които пълнятъ сърдцето ви? Мислитѣ виждате ли? Нито чувствата виждате, нито мислитѣ, въпрѣки това и еднитѣ, и дру-

гитѣ съществуватъ. Вие говорите за постъпките на хората, но виждате ли ги? Каква форма иматъ добритѣ и лоши постъпки? Тѣ нѣматъ форма, невидими сж, въпрѣки това се говори за тѣхъ, за последствията имъ. Говорите за любовта, безъ да я виждате. Значи, човѣкъ живѣе повече въ невидимото, въ онзи свѣтъ, отколкото въ видимия свѣтъ, и пакъ се съмнява въ съществуването му.

Чувствата и мислитѣ на хората, за които се говори, представятъ предметъ на духовния и на умствения свѣтъ. Хората говорятъ за тѣзи свѣтове, безъ да ги виждатъ. Тѣ говорятъ и за онзи свѣтъ, но понеже не го виждатъ, не вѣрватъ въ съществуването му. Тѣ не подозиратъ, че свѣтътъ, въ който живѣятъ, е духовниятъ свѣтъ, т. е. онзи свѣтъ. Въ този смисълъ онзи свѣтъ е реаленъ, а този свѣтъ, т. е. физическиятъ, е външна форма, опаковка на духовния. Хората мислятъ, че между този и онзи свѣтъ има граница, презъ която не може да се минава. И така да е, ще дойде день, когато тази граница ще се вдигне и ще видите, че този и онзи свѣтъ сж едно и сжщо нѣщо. Разликата между двата свѣта седи само въ това, че съществата въ онзи свѣтъ сж покултурни. Следователно, не е лесно едно същество отъ този свѣтъ да отиде въ онзи свѣтъ. Защо? Разбиранията и възгледитѣ му за живота сж ограничени. Той ще се намѣри въ същото положение, въ каквото ще изпадне волятъ въ човѣшкия университетъ. Възгледитѣ

на сегашнитѣ хора сж валидни само за този свѣтъ. Влѣзатъ ли въ онзи свѣтъ съ своитѣ разбирания, тѣ нѣма да имъ трѣбватъ. Знанието, което сега иматъ, тамъ не може да имъ помогне.

Единъ английски лордъ и дъщеря му предприели едно дълго пжтешествие по море. Единъ отъ слугитѣ имъ ги придружавалъ. Случило се, че параходътъ билъ разбитъ отъ силна буря, и тѣ, заедно съ слугата си, едва успѣли да се спасятъ съ една лодка, която ги отнесла на единъ уединенъ островъ. Тукъ тѣ прекарвали цѣли десетъ години. Лордътъ и дъщеря му били учени, знаели езици, но тукъ знанието имъ не могло да се приложи. Благодарение на слугата, който знаелъ да оре, сѣе и жъне, тѣ не умрѣли отъ гладъ на острова. Той станалъ тѣхенъ господарь и учителъ, а тѣ — негови слуги. Тѣ работили съ него заедно, изпълнявали всичко, каквото имъ заповѣдвалъ. Сждбата се смилила надъ тѣхъ. Единъ параходъ миналъ край острова и ги взелъ съ себе си. Като се намѣрили отново въ отечеството си, тѣ смѣнили ролитѣ си: лордътъ и дъщеря му заели положението си на господари, а слугата заелъ старото си положение.

Какво показва този примѣръ? Човѣкъ трѣбва да има нѣщо реално въ себе си, на което да разчита въ всички случаи на живота си. Той трѣбва да има убеждение, върху което да гради своя животъ. Задавали ли сте си въпроса, какво въ сжщностъ представяте като чо-

вѣкъ? Кжде ще бждете следъ смъртъта си? Ако днесъ сте музикантъ, поетъ, философъ или художникъ, запитвали ли сте се, какъвъ ще бждете на онзи свѣтъ? Ако на земята сте музикантъ, и въ онзи свѣтъ трѣбва да бждете музикантъ. Ако тукъ сте ученъ, философъ или поетъ, и на онзи свѣтъ трѣбва да бждете сжщиятъ. Това се отнася за онзи, който е истински музикантъ, ученъ, поетъ и философъ. Това значи, музиката, поезията, или философията да сж проникнали въ душата му. Тогава, при каквито положения и да се намира, човѣкъ ще носи съ себе си реалното, на което разчита въ всички моменти на живота си. Знанието, музиката, поезията на съвременнитѣ хора е външната имъ дреха, съ която временно сж облѣчени. Щомъ напуснатъ този свѣтъ, тѣ събличатъ тази дреха и отъ нея остава само споменъ, че нѣкога сж били облѣчени въ дрехата на поета, музиканта, учения и др. Въ сжщность, истинско знание, истинска музика или поезия сж тѣзи, съ които, облѣче ли се човѣкъ веднѣжъ, не може вече да ги съблѣче.

Едно трѣбва да знаете: всѣки день човѣкъ трѣбва да прибавя къмъ знанията си, къмъ своитѣ мисли и чувства по нѣщо ново, да бжде готовъ за любовта, която иде вече въ свѣта. Не работи ли върху себе си, той ще остане неразбранъ за новитѣ времена и условия. Какъ ще бжде приетъ единъ гайдарджия въ една възвишена музикална срѣда? Преди да познаватъ неговата музика, интересувашитѣ

ще го посетятъ, но като го чуятъ, единъ следъ другъ ще напуснатъ залата и ще го оставятъ самъ, съ своята гайда. Който го слуша, нищо нѣма да разбере и ще каже, че неговата музика е останала отъ стари времена, когато сж свирали и пѣли само религиозни пѣсни. Много отъ народнитѣ пѣсни иматъ религиозни мотиви. Думитѣ, обаче, не сж религиозни.

Често слушате народната пѣсенъ: „Майка Стояну думаше“. Какво питалъ Стоянъ майка си, и какво му отговорила тя? Стоянъ пита майка си, кога ще се ожени, а тя му отговаря, че ще дойде день и той да се ожени — утешава го. Докато не е жененъ, Стоянъ се облича добре, ходи спретнатъ и напетъ. Като се ожени, напуска се, нищо не иска да знае, отъ нищо не се интересува и казва, че не струва човѣкъ да се жени. Докато не е жененъ, човѣкъ търси любовта. Като се ожени, започва да я отрича.

И съвременнитѣ хора ту отричатъ, ту признаватъ Бога. Нѣкой казва: Какво губя или печеля, ако вѣрвамъ въ Бога? Ако вѣрвамъ въ сжществуването Му, а Той не сжществува, нищо не губя. Ако пъкъ вѣрвамъ, че сжществува, все ще спечеля нѣщо. Философията на живота не седи въ това, дали вѣрва човѣкъ въ сжществуването на Бога. Сжществува, или не сжществува Богъ, това е математическа задача, която трѣбва да се реши правилно. Отъ правилното или неправилно ре-

шаване на тази задача зависи успѣха или неуспѣха на самия човѣкъ.

Какво ще стане съ семето, което е лишено отъ слънце? Щомъ нѣма слънце, семето не може да израсте. Ако пъкъ израсте, не може да се развива. Значи, за живота на земята слънцето е отъ първа необходимостъ. Оттукъ вадимъ заключение: за живота, за растенето и развиването на човѣшката душа, Богъ е отъ първа необходимостъ. — Ама дали съществува Богъ? — Щомъ ти съществуващъ, и Богъ съществува. Твоето съществуване е първото доказателство за съществуването на Бога. Ако човѣкъ самъ не вѣрва въ това, никакви доказателства, никаква философия не е въ състояние да го убеди. Остане ли човѣкъ да се влияе отъ хората, едни ще го убеждаватъ, други ще го разубеждаватъ. Истинско убеждение е това, което никой не е въ състояние да разклати. Истинско убеждение е това, което отъ никакви мъчности, отъ никакви препятствия и противоречия не може да се разколебае. Това подразбира истинско познаване на живота. Човѣкъ може да разчита само на такива убеждения, които самиятъ животъ е опиталъ и провѣрилъ. Убеждение, което животътъ не е опиталъ, всѣкога може да се заличи. Само онзи има убеждение, който е поставилъ за основа на живота си любовта къмъ Бога. Това трѣбва да бѣде основната идея на неговия животъ.

Кои сж характернитѣ белези на една идея?

Характернитѣ белези на каква и да е идея сж нейната глава и крака, т. е. началото и краятъ ѝ. Значи, за всѣка идея сж важни два момента: явяването или изникването ѝ и краятъ или завършването ѝ. Запримѣрь, яви ли се въ човѣка идеята за сжществуването на Бога, първо той трѣбва да се стреми къмъ придобиване на нѣкаква опитностъ въ това направление. Макаръ да е направилъ микроскопически опитъ, човѣкъ трѣбва самъ да е дошълъ до убеждението, че Богъ сжществува. Направи ли единъ малъкъ опитъ, отъ който да е придобилъ известно знание, човѣкъ може да каже, че се убедилъ въ сжществуването на Бога и живѣе вече на здрава основа. Идеята за Бога прави човѣка щастливъ. Къмъ щастие-то, именно, се стремятъ всички хора.

Представете си, че попаднете въ Англия, но не знаете нито една английска дума. Искате да намѣрите нѣкаква работа, но не можете, никжде не ви приематъ. Минаватъ три-четири дена, и вие все гладувате, нѣмате пари да си купите хлѣбъ, нѣмате и познати. Както вървите, срѣщате единъ човѣкъ, който спира вниманието си върху васъ и започва да ви разпитва, отде сте, какъвъ сте, защо сте дошли въ Англия, какво мислите да правите и т. н. Вие не разбирате езика му и на всички зададени въпроси отговаряте: Азъ съмъ българинъ. Най-после този човѣкъ ви завежда при единъ българинъ, който знае английски, и отъ него

разбира положението, въ което се намирате. Като вижда, че сте въ безизходно положение, той ви поканва у дома си, нахранва ви добре и ви дава една сума да се върнете въ България. Кой отвори сърцето на този англичанинъ и го застави да ви помогне? Не е ли Този, Когото вие отричате? Ето една опитностъ, която показва, че Богъ съществува и се грижи за всички същества. Колкото по-силна е вѣрата на човѣка, толкова по-голъми опитности има за съществуването на Бога. Само съмнението е въ състояние да лиши човѣка отъ тѣзи опитности. Има случаи, когато Богъ тъкмо се готви да задоволи желанието на човѣка, но въ единъ моментъ на съмнение, на разколебаване въ съзнанието си, той разваля всичко. Достатъчно е човѣкъ за моментъ само да се разколебае въ Великия принципъ на живота, за да изгуби всичко.

Както въ единъ моментъ детето може да изпусне отъ ржката си топката, съ която играе, така всѣки човѣкъ въ единъ моментъ може да се разколебае въ науката, въ религията, въ живота, въ любовта и т. н. Може ли човѣкъ да устои на противоречията, на спънкитѣ и мжчнотиитѣ въ живота си, безъ да се усъмни и разколебае, той е хваналъ въ ржката си ключа на живота. Отъ това зависи неговото повдигане. Отъ това зависи неговото щастие. Не е позволено на ученика да се съмнява.

Като човѣци, отъ васъ се иска, не да бж-

дете хора на науката, но да имате убеждение, на което да разчитате въ всички случаи на живота си. Всѣки трѣбва да се познава, да знае, истински човѣкъ ли е, или не. Ако нѣкой ви запитва, вѣрвате ли въ Бога, какво знаете за онзи свѣтъ, поканете го у дома си, дайте му единъ хубавъ обѣдъ, кажете му нѣколко благи думи. Като го приемете добре, вие можете да му кажете, че това, което направихте за него, е доказателство за сѣществуването на онзи свѣтъ. Доброто ядене, въ мисли и чувства, благитѣ думи, добритѣ отношения сѣ прояви на сѣщества отъ духовния свѣтъ. При това положение можете ли да се съмнявате въ сѣществуването на духовния свѣтъ? Не само човѣкъ може да приема добре своитѣ ближни, но и животнитѣ проявяватъ благородни постѣпки. Кравата може да се приближи до човѣка, да му ближе ржката и следъ това доброволно да му даде възможность да опита млѣкото ѝ. Вие можете да видите добри прояви отъ най-голѣмото до най-малкото сѣщество. — Защо? — Защото Богъ живѣе въ всички живи сѣщества и се проявява, нѣкъде по-малко, нѣкъде повече — споредъ степента на тѣхното развитие.

Като млади, какво очаквате въ живота си? Ще кажете, че очаквате да ви посети любовта. Какъ ще ви посети любовта? Любовта посещава младия чрезъ мжжа или чрезъ жената. Младиятъ иска да намѣри човѣкъ да го обича. Момата очаква да дойде нѣкой

князъ, да я обича. Момъкътъ търси нѣкоя княгиня. Какво означаватъ князътъ и княгинята? Тѣ означаватъ нѣкаква възвишена, велика идея, къмъ която младиятъ се стреми. Какъ ще посрещнете своя възлюбенъ или своята възлюбена? Другояче казано: какъ ще посрещнете своята идея? Всѣки човѣкъ има нѣкакъвъ идеалъ, къмъ който се стреми. Като го запитатъ, какъвъ е неговиятъ идеалъ и какъ ще го посрещне, той започва да се стѣснява. Не е лошо да се срамува човѣкъ, но срамътъ е на мѣсто, когато човѣкъ върши престѣпления. Изобщо, срамътъ е благородна проява. Той е спирачка въ човѣшкия животъ. Човѣкъ се срамува да не направи нѣщо, което не трѣбва, да не каже нѣщо, което не е на мѣсто. Изобщо, срамътъ предпазва човѣка отъ извършване на известно престѣпление или отъ правене на погрѣшки. Между срама и страха има известна връзка.

Когато говоримъ за любовта, хората я разбиратъ едностранчиво. Тѣ иматъ предъ видъ главно любовта между мъже и жени. Това е ограничено разбиране. Какво ще кажете за любовта на майката къмъ дѣщерята, или на бащата къмъ сина и обратно? Бащата е подържалъ сина си и дѣщеря си цѣли десетъ години въ странство и очаква деня на връщането въ дома имъ. Какъ мислите, добре ли ще ги посрещне бащата? Той ще имъ устрои богато угощение, на което всички негови приятели и познати ще взематъ участие.

Всички, които посрѣщатъ сина и дъщерята, сж все тѣхни възлюбени князе и княгини. Какво показва това? Че любовта има много форми на изявление, а не само една.

Следователно, дойдете ли до любовта, ще знаете, че всички любещи души сж свързани съ възвишенитѣ и разумни сжщества отъ невидимия свѣтъ. Въ този смисълъ, когато имате една идея, която обичате и въ която вѣрвате, тя се подкрепва отъ всички възвишени и любещи души. Всѣка душа внася по единъ притокъ къмъ вашата идея. Всѣка душа ви служи като потикъ за реализиране на вашата идея. Колкото малка да е вашата идея, щомъ дойдатъ тия сжщества около васъ, тѣ непремѣнно ще я засилятъ. Тѣзи сжщества изпълнятъ пространството и сж крайно отзивчиви къмъ всѣки благороденъ стремежъ на човѣка. Достатъчно е да се отправи най-слабиятъ зовъ къмъ тѣхъ, за да се притекатъ веднага на помощъ. За тѣхъ нѣма разстояние, нѣма никаква преграда. Тѣ сж невидимитѣ помагачи на човѣка. Придобие ли любовта, вие придобивате помощта на хиляди и милиони любещи души. Любовта подразбира колективната работа на множество души, свързани въ една идея и въ едно разбиране. Велика и мощна сила е любовта. Усѣмнишъ ли се въ нея, всички души, които работятъ въ нейно име, започватъ постепенно да те изоставятъ, докато останешъ съвършено самъ. Страшно е човѣкъ да се усѣмни и разколебае въ

великата любовъ, въ великата мъдростъ и въ великата истина.

Съвременнитѣ хора вѣрватъ въ проявитѣ на малката любовъ, а не вѣрватъ въ проявитѣ на голѣмата любовъ. Тѣ вѣрватъ въ медъта, въ каляя, въ оловото, а не вѣрватъ въ среброто, златото и платината. Тѣ не познаватъ отношенията, които съществуватъ между атомитѣ на благороднитѣ метали. Отношенията, които съществуватъ между атомитѣ на златото, запримѣръ, сж подобни на отношенията между разумнитѣ същества, вследствие на което носятъ по-висока култура отъ тази на неблагороднитѣ метали. Благодарение на немуморната работа на атомитѣ въ златото, последното постоянно расте и се развива. Странно е да слушате, че златото расте, но това е фактъ.

И тъй, когато казвамъ, че трѣбва да работите за придобиване на злато въ кръвта, това значи, да се свържете съ разумнитѣ, възвишени същества, които създаватъ въ човѣка потикъ за работа. Всѣки елементъ е свързанъ съ едно разумно същество. Отъ съзнателната връзка на човѣка съ разумнитѣ същества зависи и съзнателното отношение къмъ единъ или другъ елементъ. Колкото по-съзнателно отношение има човѣкъ къмъ удоветѣ на своя организъмъ, толкова по-дълъгъ ще бжде неговиятъ животъ. Той гледа на мозъка, на дробоветѣ, на стомаха си, като на разумни съще-

ства, съ които може да се разговаря, да влиза въ съзнателна връзка. Не гледа ли така на тѣхъ, той съкратява живота си. Който нѣма съзнателно отношение къмъ своитѣ удове, той намира, че и безъ това тѣлото е изложено на промѣни и смъртъ. Че тѣлото е изложено на промѣни, това е другъ въпросъ, обаче, между промѣна и смъртъ има грамадна разлика. Клетките и въ младия, и въ стария човѣкъ претърпяватъ постоянна промѣна, но това не значи, че умиратъ.

Съвременнитѣ хора, млади и стари, се страхуватъ отъ страдания, отъ болести, отъ смъртъ. Ако сж религиозни, тѣ се молятъ на Бога да не имъ изпраща страдания и болести, да ги пази отъ тѣхъ. Въпрѣки молитвитѣ имъ тѣ страдатъ, боледуватъ, умиратъ и се чудятъ, защо молитвитѣ имъ не се приематъ отъ Господа. Чудни сж хората въ заключенията си! Възможно ли е една молитва, отишла при Господа, да нѣма нѣкакъвъ отговоръ? Ако молитвата ви нѣма отговоръ, тя не е отишла до Господа. Щомъ не е отишла на мѣстото си, тя не е истинска молитва. Молитвата е свещенъ актъ, въ който човѣшката душа взима участие. Молитвата има само единъ изранъ. Тя не може да не се чуе, т. е. да не отиде до Бога. Щомъ е молитва, тя отива на мѣстото си. Кажете ли нѣкой, че молитвата му не е приета, това показва, че неговата молитва не е истинска. Това е било

нѣкаква декламация. Такъвъ е законътъ въ природата. Ако рѣката не минава по пѣтя, който ѝ е предназначѣтанъ, тя нѣма бждеще и въ скоро време ще пресъхне. Ако минава по опредѣления си пѣтъ, всички дървета, растения, животни и хора, които се ползватъ отъ нея, ще ѝ благодарятъ.

Често хората се запитватъ, трѣбва ли да правятъ добро и защо трѣбва да правятъ добро. На този въпросъ може да се отговори положително. Човѣкъ трѣбва да прави добро. Защо? Защото той е изворъ или рѣка, която тече и, каквото срещне на пѣтя си, напоява. Не дава ли нищо отъ себе си, тя нѣма бждеще и скоро ще пресъхне. Тя минава презъ камъни, презъ пѣсъчливи мѣста. Като дава отъ себе си, рѣката все повече се обогатява. Тя придобива повече притоци, които ѝ придаватъ животъ и енергия. Значи, кой каквото изкуство, знание или добродетель има, трѣбва да го прилага. Прилагането подразбира правене на добро. Човѣкъ прилага своето благо, както за себе си, така и за своя ближенъ, и по този начинъ закрепва връзката си съ Божествения организъмъ. Кажe ли, че не трѣбва да дава отъ своитѣ блага на другитѣ, т. е. откаже ли се да прави добро, той се отдѣля отъ Цѣлото и самъ подписва своята смъртна присжда. Отвори ли човѣкъ сърдцето си за по-долностоещитѣ отъ него, възвишениятъ свѣтъ пъкъ ще се отвори за него. За да проникнатъ слънчевитѣ

лжи въ цвѣта, първо той трѣбва да се отвори за тѣхъ. Ако цвѣтътъ, т. е. пжпката не се отвори, нѣма да цъвне. Щомъ не цъвне, не може да се оплоди. Животъ безъ плодъ е подобенъ на животъ въ пустинята.

Следователно, стремете се къмъ придобиване на плодове въ живота си. Дойдете ли до нѣкое благородно чувство или желание, отворете се, да го видятъ слънчевитѣ лжи, да дойдатъ пчелитѣ на него и да го оплодятъ. — Какво ще стане, ако се отворя? — Ще цъвнешъ? Ако окапя? — За окапване не мисли. Щомъ си цъвналъ, ще мислишъ за оплодяване. — После? — Като узрѣешъ, ще те сложатъ на царска трапеза, да опитатъ твоята сладостъ и твоя аромат. Следъ това ще благодаришъ, че си влѣзълъ въ устата на нѣкой князь или княгиня, а оттамъ — въ вътрешността на човѣшкия организъмъ. Какво по-голѣмо благо можете да очаквате отъ това, да влѣзете въ устата на едно възвишено сжщество и да се пожертвувате за него? Въ това седи реалността на живота.

Значи, реално е това, което има условия да се разраства, да става все по-голѣмо и въ края на краищата да даде плодъ. Запримѣръ, малкото семе, посадено въ земята, изниква, започва да расте, увеличава се, става голѣмо растение, което следъ време цвѣти, връзва плодъ, който узрѣва и се жертвува за другитѣ сжщества. Сжщото става съ животни-

тѣ и съ човѣка. Отъ малки, дребни сжщества, тѣ растатъ, ставатъ голѣми, разумни сжщества, които единъ день ще се пожертвуватъ за възвишенитѣ сжщества. — Кжде е краятъ на тази работа? Дето е началото ѝ. Край и начало сж две страни на една и сжща реалностъ. Тѣ не сж далечъ едно отъ друго. Като съедините края и началото на нѣщо, ще получите правата линия. Права линия се образува тамъ, дето две разумни сжщества си подаватъ ржцетѣ. Не могатъ ли да си подадатъ ржце, тѣ образуватъ крива линия. Тѣй щото, стремете се къмъ правата линия, която има начало и край, два полюса на живота. Когато двама души застанатъ на тия точки, тѣ започватъ да се движатъ по единъ и сжщъ пжтъ. Ако единиятъ пише, другиятъ учи или свири. Въ това положение тѣ се разбиратъ и взаимно си помагатъ. Изкриви ли се правата линия, и отношенията между двамата се измѣнятъ.

Като ученици, вие трѣбва да изучавате линиитѣ въ природата, тѣхния смисълъ и предназначение въ живота. Дойдете ли до правата линия, ще гледате на нея като на свещена линия въ живота. На кривата линия пжкъ ще гледате като на свещена крива линия въ живота, която крие въ себе си условия за реализиране на плодетѣ на правата линия. Въ пжтя на реализиране, мислитѣ и чувствата на човѣка образуватъ крива линия. Самиятъ човѣкъ отъ геометрическо гледище има форма

на елипса. Докато човѣкъ е на земята, тази елипса постепенно се затваря. Въ първо време тя е била отворена на горния си край. Когато напълно се затвори, ние казваме, че човѣкъ е узрѣлъ вече и трѣбва да се откъсне. Невидимиятъ, разумниятъ свѣтъ се грижи за откъсване на плода. Тѣ го откъсватъ и го турятъ въ чиния, да бжде опитанъ. Христосъ казва: „Азъ съмъ лозата, вие — прѣжитѣ“. Въ този стихъ, символично изразенъ, се крие велика, мощна идея. Христосъ е уподобилъ себе си на растение, което има условия да расте, да се развива и да дава плодове. Човѣкъ пъкъ е клонче отъ това растение, на което сж дадени сжщитѣ условия, каквито и на цѣлото растение.

Каква е задачата на човѣка въ живота? Задачата на човѣка е да бжде проводникъ на Божиитѣ мисли и чувства. Той се ползува отъ подкрепата на Бога дотолкова, доколкото е проводникъ на Неговитѣ мисли и чувства. Каквата работа и да върши, човѣкъ трѣбва да съзнава, че е проводникъ на Божественото начало въ свѣта. Работи ли, пише ли, чете ли, свири ли, копае ли, скърби ли, радва ли се, човѣкъ трѣбва да знае, че е проводникъ на Божественото начало въ свѣта. И десетъ скърби да го налегнатъ, той лесно може да се справи съ тѣхъ. Христосъ казва: „Скрѣбта ви ще се превърне на радостъ!“ Кога? Когато човѣкъ даде пжтъ на Божественото начало въ себе си.

— Богъ е Любовь, Богъ е Мжд-
рость, Богъ е Истина.

— Божията Любовь, Божията
Мждрость и Божията Истина пре-
бждватъ въ насъ.

*

12. Лекция отъ Учителя, държана на
29. ноемврий, 1929 г. София. — Изгрѣвъ.

Психологически разборъ на явленията

Т. м.

Като ученици на обикновенитѣ училища, вие сте правили разборъ на различни литературни произведения, но не сте правили разборъ на явленията въ живота. Обаче, като ученици на живота вие трѣбва да разглеждате всички житейски явления психологически, да правите вътрешенъ анализъ. Запримѣръ, какво става съ тѣлата, увеличаватъ ли се, или се намаляватъ? Ще кажете, че ако става въпросъ за житното зърно, като се посади въ земята, то се увеличава. Откъде взима материя за своето увеличаване? Ще кажете, че житното зърно черпи материя отъ слънцето. Щомъ е така, слънцето се намалява.

Външно погледнато, процеситѣ ставатъ, както ги виждаме, обаче, въ сжщностъ, вѣрно ли е, че житното зърно се увеличава, а слънцето — намалява? — Ако поставите единъ предметъ далечъ отъ васъ, какъ ще ви се види? — Намаленъ. — Какво ще стане съ сжщия предметъ, ако вие се приближавате къмъ него, или ако той се приближава къмъ васъ? — Ще се увеличи. — Въ сжщностъ, увеличава ли се, или се намалява този предметъ? — Нито се увеличава, нито се намалява. Сжщото можемъ да

кажемъ и за житното зърно, както и за слънцето: нито житното зърно се увеличава, нито слънцето се намалява. Увеличаването на житното зърно и намаляването на слънцето сж привидни явления. Тогава, какво знание е това, което се основава на външни привидности?

Знанията, които съвременнитѣ хора иматъ, трѣбва да се пресѣятъ, да се отдѣли отъ тѣхъ сжщественото отъ несжщественото, вѣрното отъ невѣрното. Запримѣръ, често казвате, че човѣкъ първоначално расте, а после започва да се смалява. Вѣрно ли е това? Какво разбирате подъ думата „растене“? Механическо растене ли е това, или съзнателно, психическо? Ако растенето на човѣка е механически процесъ, той постоянно би се увеличавалъ, докато най-после спре. Какво въ сжщностъ става съ растенето на човѣка: спира ли, или започва да се смалява? Значи, растенето на човѣка е процесъ, за който той самъ нѣма ясна представа. Защо? Защото човѣкъ не е дошълъ още до онази абсолютна, права мисълъ, която опредѣля нѣщата споредъ тѣхната действителностъ.

Представете си, че имате едни везни, които сж въ равновесие. Ако на едно отъ блюда-та турите една малка тежестъ, равновесието веднага се нарушава. Едното блюдо тежи повече отъ другото. Това показвали, че е станало нѣкакво растене? Ако съберете числата 1 и 2, които нѣматъ вътрешна връзка помежду си, това събиране е механическо. Обаче, ако тия числа иматъ вътрешна връзка помежду си, ние

казваме, че събирането е органическо. Освенъ вътрешна връзка, ако иматъ и разбиране помежду си, събирането е трояко: механическо, органическо и психическо. Ние отиваме въ разсужденията си по-дълбоко, а именно: две величини, които нѣматъ вътрешна връзка помежду си, могатъ да се събератъ механически, но съ нѣкаква целъ. Механическиятъ процеси криятъ задъ себе си участието на нѣкакво разумно същество. Запримѣрь, вие виждате на едно мѣсто поставени едно кило захаръ и едно кило прѣсни смокини. Казвате, че тукъ има две кила. Вие събирате тѣзи величини, само механически, защото между тѣхъ нѣма съзнателна връзка. Разумниятъ човѣкъ, обаче, ще намѣри нѣкаква целъ въ събирането на тия величини. Онзи, който ги е купилъ и оставилъ на едно мѣсто, има за целъ да направи нѣщо отъ тѣхъ. Какво може да направи? Сладко. Значи, отъ едно кило захаръ и едно кило смокини става хубаво сладко. Разумниятъ, досѣтливиятъ човѣкъ намира целъ и смисълъ и въ механическиятъ процеси.

Сега, да се върнемъ къмъ думата „увеличаване“ на материята. Много отъ съвременнитѣ учени нѣматъ ясна представа, какво нѣщо е увеличаване или еволюция на материята. Отъ философско и математическо гледище, първичната субстанция, която изпълва пространството, нито се увеличава, нито се намалява. Ако се увеличава, това показва, че ѝ липсва нѣщо. Тя трѣбва да черпи материя отнѣ-

кжде, да си набави това, което ѝ недостига. Оттукъ излиза, че на вѣчността може да се придаде нѣщо. Въ сжщностъ, това е невъзможно. Ако пъкъ кажете, че отъ материята на вѣчността може да се отнеме нѣщо, излиза, че тя е ограничена. И това не е вѣрно. Ако приемемъ, че вѣчната материя, т. е. материята на вѣчността се увеличава и намалява, ще излѣзе, че Битието е нѣщо нереално. Това е невъзможно. Защо? Невъзможно е на нереална основа да се градятъ реални нѣща. Въ този смисълъ, вѣчността е реална, защото материята въ нея нито се увеличава, нито се намалява. Вие можете да се запитате: Защо трѣбва да приемемъ, че материята въ природата е неизмѣнна? Защо трѣбва да приемемъ, че Битието е реално и абсолютно? Защото всѣко друго твърдение, вѣнъ отъ това, е относително и отрицателно и ще ви изведе на лъжливъ пѣтъ. Докато човѣкъ уповава на величини, на които може да се придаде нѣщо, или отъ които може да се отнеме нѣщо, той нѣма основа въ живота си, той е стѣпилъ на нѣщо неустойчиво, отъ което всѣки моментъ може да се измѣсти.

Животътъ на всѣки човѣкъ трѣбва да бже поставенъ на реална основа. Застане ли на такава основа, човѣкъ има нѣщо устойчиво, на което разчита въ всички случаи на живота си. Не е ли реална основата, на която е стѣпилъ, човѣкъ живѣе въ преходнитѣ и временни нѣща. Запримѣръ, нѣкой човѣкъ е не-

разположенъ къмъ едного, не мисли добре за него. Следъ време той срѣща човѣка, къмъ когото е неразположенъ, и получава отъ него една хубава ябълка. Той взима ябълката, разглежда я и въ това време си мисли: Този човѣкъ не е толкова лошъ, колкото си представяхъ. Има нѣщо добро въ него. Какъ е позналъ това? Отъ ябълката. Значи, този човѣкъ е вложилъ нѣщо добро въ ябълката. Между тѣзи двама души нѣма вътрешна връзка. Ако бѣха свързани вътрешно, тѣ щѣха да познаватъ доброто и лошото въ себе си безъ никакъвъ външенъ предметъ, както въ случая, чрезъ ябълката. За да познаете добротата на човѣка, не е нужно да получите отъ него нѣкакъвъ предметъ. Вътрешната връзка между хората сближава и опознава.

Като наблюдавамъ лицата на съвременитѣ хора, виждамъ, че каквото и да имъ се говори, тѣ знаятъ едно: да искатъ. Кой каквото нѣма, иска да му се даде. Ако нѣма кжща, иска кжща да му се даде. Ако нѣма пари, иска пари. Какво ще придобие човѣкъ, ако му се даде това, отъ което се нуждае? Ако е материално, въ скоро време ще го изгуби. Обаче, ако получи нѣщо духовно, той може да го занесе съ себе си. Колкото да разказва професорътъ на котката си за произхода на сиренето, тя нищо не разбира. Тя седи при професора, гледа го въ очитѣ, гледа къмъ сиренето и си казва: Каквото и да ми говоришъ, не те разбирамъ. Само едно искамъ

отъ тебе — парче сирене. Даде ли ѝ парче сирене, професорътъ престава да ѝ говори за произхода на сиренето. Котката изядва сиренето и отново отива при професора да иска още. Значи, материалната придобивка е временна. Каквото и да дадете на котката, тя ще го изяде и пакъ ще иска. Тя яде само такива нѣща, къмъ които има сродство. Дадете ли ѝ парче ябълка, тя ще се приближи къмъ нея, ще я помирише и ще се върне назадъ. Котката не яде ябълка. Сжщото се отнася и до човѣка. И той се стреми къмъ това, къмъ което има известно сродство. Съ това се обяснява, защо различнитѣ хора се интересуватъ отъ различни нѣща, били тѣ материални или духовни.

И тъй, като изучавате живота на различнитѣ хора, виждате, че тѣ се интересуватъ отъ специфични нѣща. Нѣкой се интересува отъ музика, другъ — отъ поезия, трети — отъ художество, четвърти — отъ наука, философия и т. н. Защо е така? Има причини за това. Защо котката обича сирене, масло и риба, а не обича ябълка? Ще кажете, че между котката и елементитѣ, които ябълката съдържа, нѣма нужното сродство. Не, котката не яде ябълка, защото не е дошла до това развитие, да използва елементитѣ на ябълката. Запримѣрь, ако дадете една свирка на нѣкое дете, то веднага ще я надуе. Обаче, дадете ли на сжщото дете нѣкой сложенъ инструментъ, то не може да свири на него. Защо? Не е дорасло

още до този инструментъ. Тъй щото, когато нѣкой човѣкъ не може да се ползува отъ известни нѣща, това показва, че или не ги разбира, или между него и тѣхъ нѣма сродство. Ако тѣ сж по-високи отъ него, той трѣбва да се издигне до тѣхъ, да ги използва.

Като ученици, вие трѣбва да си дадете отчетъ, какво разбирате и какво не разбирате. Сжщевременно, вие трѣбва да знаете, съ какви сили разполагате. Знае ли тия две нѣща, човѣкъ има стълбъ, на който може да уповава. И тогава, на какъвто изпитъ и да го подложатъ, той предварително знае, може ли да го издържи, или не.

Като говоримъ за придобивки, ние имаме предъ видъ такива, отъ които човѣкъ черпи нѣщо сжществено. Истинска придобивка е онази, която придава нѣщо къмъ развитието на човѣка. Като говоримъ за развитието на човѣка, ние се натъкваме на думитѣ „еволюция и инволюция“. Да еволюира нѣщо, значи, да се развива, да има нѣкаква придобивка. Еволюцията подразбира възлизане, качване нагоре, а инволюцията — слизане надолу. Значи, слизането на човѣка съ празна стомна въ кладенеца, наричаме инволюция. Възлизането му нагоре, т. е. излизането му отъ кладенеца съ пълна стомна, наричаме еволюция. При еволюцията човѣкъ придобива нѣщо, а при инволюцията дава, докато се изпразни. Какво е придобилъ този човѣкъ при слизането си въ кладенеца? Напълнилъ е стомната си съ

вода. Не само че не е придобилъ много, но нѣкои могатъ да го обвинятъ въ кражба, че е взелъ частъ отъ водата на кладенеца. Ако питатъ кладенеца, отнето ли е нѣщо отъ него, той може да каже, че никой нищо не е взелъ. Защо? Защото той извира отъ земята. Следователно, отнетата вода отново се връща. Значи, еволюцията и инволюцията сж обратни процеси. Първиятъ наричаме още „процесъ на пълнене“, а вториятъ — „процесъ на празнене“. Може ли да има нѣкаква лъжа въ пълненето? Или каква придобивка има въ пълненето? Лъжа и кражба има само тамъ, дето е користолюбието. Ако човѣкъ се пълни или товари съ цель да обогати себе си, тамъ може да става въпросъ за лъжа и кражба.

Единъ апашъ срещналъ една бедна вдовица, която носѣла на гърба си чувалъ съ жито. Като се уморила, тя седнала да си почине. Апаштъ се приближилъ до чувала, сграбчилъ го, метналъ го на гърба си и се запятилъ къмъ дома си. Като видѣла това, бедната вдовица започнала да плаче, да вика, че житото ѝ откраднали. Веднага ѝ се притекли на помощъ. Затичали се хора, стигнали апаша и го запитали: Защо взе житото на бедната жена? — Взехъ го, за да ѝ помогна. Като видѣхъ, че тя изнемогва подъ неговата тежестъ, решихъ да я облекча. Ти си добъръ човѣкъ, казали хората. Въ сжщностъ, той не е толкова добъръ, както се представилъ. Обаче, за да избѣгне закона, той си послужилъ съ лъжа. Ако не бѣше излъ-

галъ, щѣха да го подведатъ подъ отговорность и ще го турятъ въ затвора. При това положение никой не може да го обвини въ кражба. Той носи чувала съ житото, отъ време на време си почива, а жената върви следъ него и вика. Никой не знае, какво е било интимното му намѣрение. Всички виждатъ, че носи чувалъ, потъналъ е въ потъ, услужва човѣкътъ. Какво е спечелилъ апаштътъ отъ тази кражба? Нищо друго, освенъ лъжата. Лъжата, обаче, не е положителна печалба. Чрезъ нея той се спасилъ отъ затвора, но временно. Ако днесъ се е освободилъ отъ затвора, все нѣкога ще влѣзе въ него. Който лъже и краде, той е въ затворъ. Не е важно дали човѣкъ външно, или вътрешно е ограниченъ. Важно е да има будно съзнание, да избѣгва лъжата. За да я избѣгва, той трѣбва да я познава. Често тя се скрива така майсторски, че влиза въ истината, безъ да я познаятъ. Затова, нѣкои хора говорятъ истината, безъ да подзиратъ, че вътре е скрита лъжата. Други пъкъ говорятъ лъжа, безъ да подозиратъ, че вътре е скрита истината.

Представете си, че вдовицата не може да стигне апаша и, следъ известно време, си купува новъ чувалъ съ жито. Сега вече апаштътъ е свободенъ и отъ затвора, и отъ лъжата. Той продължава да носи чувала съ опредѣлено намѣрение да го занесе у дома си. По едно време той се спира да си почине и задрѣмва. Другъ апашъ, по-голѣмъ майсторъ отъ него, сграбчва чувала, туря го на рамото си и тръ-

гва напредъ. Докато първиятъ апашъ се събу-
ди и окопити отъ съня си, вториятъ се отда-
лечилъ на известно разстояние отъ него. Пър-
виятъ започва да тича следъ него, докато го
достигне, и се хвърля върху чувала, иска да
го вземе. — Защо взимашъ житото ми? — за-
питва го вториятъ. Житото е мое. — Не, жи-
тото е мое. И започватъ двамата да спорятъ.
Вториятъ прибѣгва къмъ свидетели, иска да
задържи житото за себе си. Той спира нѣкол-
ко пѣтници, които го срещнали, и ги запитва:
Какво ще кажете вие, чие е житото — мое,
или на този, който ме гони? Всички пѣтници
единодушно отговарятъ: Житото е твое. Ето
единъ случай, когато въ истината е скрита лъ-
жата. Тази истина е привидна, относителна. За
да не изпаднатъ въ лъжа, тѣ трѣбваше да ка-
жатъ: Ние видѣхме, че този човѣкъ носи чу-
валъ съ жито, но чие е житото, не знаемъ. Ако
бѣха отговорили така, тѣ щѣха да бждатъ по-
близо до истината, отколкото да твърдятъ съ
положителностъ, че житото е негово.

Като знаете вѣрността на относителнитѣ
нѣща, вие трѣбва да внимавате да не изпада-
те въ лъжливи положения. Следователно, на-
тъкнете ли се на известни мисли, чувства и
постѣпки, търсете тѣхния произходъ и тогава
ги приемайте като свои. И лъжата има свой
произходъ. Като не знаете произхода ѝ, вие
често я приемате въ себе си и, безъ да искате,
носителите послѣдствията ѝ. Ако полицията хване
апаша за лъжа или кражба, налага му глоба спо-

редъ откраднатата вещь. Глобата може да бжде 500 лв., хиляда, две хиляди лева и повече. Това показва, че лъжата има отрицателна стойност. Ако пъкъ апашътъ е далъ лъжлива клетва, освенъ глоба, налагатъ му и друго наказание — затворъ. Значи, лъжата се наказва съ глоба, съ пари и съ затворъ. Понѣкога тя се равнява на нѣколкомесеченъ или нѣколкогодишенъ затворъ. Има случаи, когато за лъжа наказватъ човѣка съ бой, удрятъ му 25 тояги. Тѣй щото, лъжата се измѣрва съ отрицателни числа. Ако лъжата не бѣше свързана съ отрицателни числа, които да засѣгатъ човѣка, той никога не би могълъ да се освободи отъ нея. Лъжата, кражбата, убийството, насилието, като прояви на злото, се измѣрватъ съ отрицателни числа.

Не само злото, но и доброто се опредѣля съ числа. Въ този смисълъ, всѣко добро, голѣмо или малко, се равнява на нѣкакво число. Съ други думи казано: всѣко добро има своя цена, малка или голѣма. Наистина, направите ли добро на нѣкого, той веднага търси случай да ви благодари. По какъвъ и да е начинъ, чрезъ пари, чрезъ нѣкакъвъ подарѣкъ, чрезъ услуга, той благодари за направеното му добро. Следователно, всѣко зло, което хората ви причиняватъ, се дължи на вашата карма съ тѣхъ. Всѣко добро, което ви правятъ, се дължи на вашата дихарма съ тѣхъ. Тѣй щото, когато нѣкой човѣкъ ви прави добро, или се отнася добре съ васъ, не питайте, защо става

това. Нѣкога въ миналото вие сте направили добро на този човѣкъ и, следъ като ви е търсилъ стотици години, най-после ви намира. Доволенъ, че ви е намѣрилъ, той бърза да ви благодари, да не ви изпусне. Сѣщо така постѣпва и онзи, на когото сте направили зло. Той ви търси съ стотици години и, когато ви намѣри, постѣпва съ васъ по сѣщия начинъ, както нѣкога вие сте постѣпили съ него. Ще кажете, че не помните това нѣщо. То е другъ въпросъ. Помните или не помните своитѣ минали животи и отношения съ хората, това не значи, че не сте живѣли много пѣти на земята.

Мнозина се оплакватъ отъ неуспѣхъ въ живота си, безъ да знаятъ причината за това. Много естествено. Когато бърза да свърши работата си, както и да е, човѣкъ не може да има успѣхъ. Бързата работа е всѣкога несполучлива. Има смисълъ човѣкъ да бърза, но когато му е даденъ срокъ. Иначе, той трѣбва да работи спокойно, планомѣрно. Неприятноститѣ, на които човѣкъ се натѣква, пакъ се дължатъ на бързане. За да не преживѣе нѣщо неприятно, човѣкъ трѣбва да се спре, да помисли малко и тогава да каже думата си, или да пристѣпи къмъ работа. Бързането винаги носи следъ себе си умора. Като се умори, човѣкъ става неспособенъ за работа и дълго време следъ това трѣбва да си почива, за да възстанови изгубенитѣ си сили. Човѣкъ не се уморява, когато върви по законитѣ на природата. Не сле-

два ли нейнитѣ закони, той всѣкога е изложенъ на умора, на неестествени болезнени състояния. Ще кажете, че като си почива, човѣкъ възстановява силитѣ на своя организъмъ. Важно е, какъ си почива. Има почивка, която не възстановява силитѣ на човѣка. Истинската почивка подразбира спокойна, трезва мисль. Като мисли спокойно, право, човѣкъ си почива и придобива нови сили.

Съвременнитѣ хора мислятъ много, но въпрѣки това не си почиватъ добре, пъкъ и работитѣ имъ не се нареждатъ. Защо? Защото мисльта имъ не е права. Тѣ мислятъ за дреболиитѣ въ живота: за дрехи, за обуца, за дърва презъ зимата, за служба, за къща и т. н. Това сж тревоги, безпокойства, а не права мисль. Предметъ на правата мисль сж възвишенитѣ и красиви нѣща. Щомъ останете свободни, започнете да мислите, че сте богатски синъ и обикаляте свѣта съ научна цель. Тукъ отидете, тамъ отидете, докато придобиете нѣщо ценно. Представете си, че се записвате въ най-съвършения и богатъ университетъ въ свѣта, при най-добри професори, дето изучавате различни предмети. Като казвамъ, че трѣбва да си представяте красиви и приятни нѣща, сжщевременно имамъ предъ видъ да работите, да придобивате знания. Въ сжщность, не сте ли въ най-съвършения университетъ, при най-добри професори и учители? Животътъ е най-великиятъ университетъ, съ най-добри професори. Като изучавате природата, не правите

ли кръгосвѣтно пътуване? Ще кажете: Така ли е въ действителностъ? Колкото имате право да се съмнявате, толкова имате право да вѣрвате. То е все едно да третирате въпроса, има ли задгробенъ животъ, или нѣма. Докато съмъ на земята, има земенъ животъ, въ който всички вѣрватъ. Щомъ напусна земята, има задгробенъ животъ, защото отивамъ тамъ.

Вѣрващиятъ въ задгробния животъ и невѣрващиятъ могатъ да се уподобятъ на два радиоапарата, съ различна възприемателна и предавателна способностъ. Първото радио възприема вълни, които идатъ отъ духовния свѣтъ, вследствие на което вѣрва въ Бога, както и въ задгробния животъ. Второто радио възприема само отъ физическия свѣтъ, вследствие на което не вѣрва въ Бога, нито въ задгробния животъ. Всѣко радио говори и пѣе на свой езикъ. Кой каквото възприема, въ това вѣрва. Двата апарата изхождатъ отъ две различни срѣди.

Тѣй щото, не е право да спорятъ хората върху въпроса, има ли задгробенъ животъ, или нѣма. Когато човѣкъ върви въ правия пътъ, Богъ съществува за него; щомъ изкриви пътя си, Богъ престава да съществува. Докато човѣкъ има сполуки, Богъ съществува; щомъ дойдатъ несполуки въ живота му, Богъ престава да съществува. Това е криво разбиране на живота. Богъ се проявява при всички условия на животъ, независимо отъ това, дали човѣкъ е богатъ или беденъ, простъ или ученъ, слуга

или господарь, здоровъ или боленъ. Не е право богатиятъ да признава Бога, а сиромаштъ да го отрича. Богатство, което се придобива и губи, не е истинско. При това, истински богатъ е онзи, който всѣкога носи богатството съ себе си. Нѣкой богатъ даде богатството си на своя слуга, да го носи на гърба си, да го пренесе отъ едно мѣсто на друго. Като занесе богатството на господаря си, последниятъ му дава десетина лева, задето го е носилъ. Докато богатството е било на гърба му, слугата се радвалъ, минавалъ за богатъ човѣкъ. Щомъ свали богатството отъ гърба си, отново минава за сиромашъ. Но и богатиятъ, който оставя другитѣ да носятъ богатството му, не е истински богатъ. Следователно, богатиятъ трѣбва да носи богатството въ себе си; музикантътъ трѣбва да носи музиката въ себе си; учениятъ трѣбва да носи науката въ себе си; здравиятъ трѣбва да носи здравето въ себе си.

Често слушате нѣкои хора да казватъ: Да събираме бѣли пари за черни дни, да си поживѣемъ поне на старини. Значи, тѣ мислятъ да живѣятъ добре на старини. Това е невъзможно. То е все едно, музикантътъ да мисли, че на стари години ще даде най-добритѣ си концерти, а пѣвицата да казва, че на стари години ще пѣе най-добре. Това е невъзможно. Остарѣлиятъ музикантъ може да говори за музиката, за своята цигулка, но не може да свири. Остарѣлата пѣвица

може да говори за пѣнието, за успѣха, който нѣкога е имала, но не може да пѣе. Всѣко нѣщо се проявява на времето си. И стариятъ музикантъ, и старата пѣвица могат да пѣятъ и свирятъ, но ако не сж преставали да работятъ. Човѣкъ трѣбва непрекъснато да работи, да не мисли за старини. Не дѣлете живота си на външенъ и вътрешенъ, на младостъ и старостъ. Човѣкъ трѣбва да живѣе и всѣки моментъ да придобива по нѣщо. Младъ ли е или старъ, това не е важно. Той трѣбва да живѣе съзнателно и да работи постоянно. Единъ овчаръ, добъръ приятелъ, е за предпочитане, отколкото десетъ учени, богати хора, които ще ти се изявятъ въ бъдеще като приятели. Овчарътъ още днесъ може да ти услужи, когато въображаемиѣ приятели нищо не могат да ти помогнатъ. Приеми услугата на овчаря, за да не гонишъ сѣнкитѣ на бъдещитѣ приятели. Това значи, използувай добритѣ условия на живота още днесъ и не очаквай на бъдещитѣ.

И тъй, уповавайте на онази реална, съществена мисълъ, на която всѣкога можете да разчитате. Тя представя истинския ви капиталъ. Уповавате ли на нѣкоя идеална мисълъ, която въ дадения моментъ е приложима, вие имате въ банката си фиктивенъ капиталъ. Ако трѣбва да си създадете нѣкакви възгледи за живота, спрете се въ себе си, въ своята душа, и оттамъ извадете онова, което е написано вътре. Не е важно, какво сж казали и казватъ писа-

телитѣ по единѣ или другѣ въпросѣ. Важно е, какво е записано въ душата ви. Всѣки писателъ изнася своитѣ субективни възгледи върху живота. Всѣки писателъ описва себе си. Въ този смисълъ субективнитѣ възгледи не сж мѣрдавани. Другѣ е въпросътъ, ако писателътъ изнася възгледитѣ на великата природа. Обаче, за да изнесе възгледитѣ на природата, той трѣбва да разбира нейния езикъ. Който разбира езика на великата природа, ще намѣри въ нея образци за всичко, къмъ което човѣкъ се стреми. Тя е дала образецъ за истинския бракъ, за отношенията между хората и т. н. Следователно, искате ли да живѣте добре, следвайте неотклонно законитѣ на великата разумна природа и не се страхувайте отъ нищо.

Какво разбрахте отъ това, което говорихъ днесъ? Ще кажете, че сте разбрали, какво нѣкои нѣща иматъ приложение въ живота, а други — не; нѣкои нѣща ви ползуватъ, а други — не. Това, обаче, не трѣбва да ви обезсърдчава. Отъ това, че нѣкои нѣща сж полезни за васъ, а други — не, вие не трѣбва на първитѣ да давате по-голямъ цена, отколкото тѣ въ сжщностъ иматъ, а другитѣ да омаловажавате. Вие трѣбва да разбирате нѣщата, да мислите право и да цените всѣко нѣщо споредъ неговото вътрешно съдържание и смисълъ. Да мислите право, това значи, да сте дошли до новото разбиране на нѣщата. Новото разбиране внася свѣтлина въ човѣшкия животъ. Мнозина се обезсърдчаватъ отъ

живота си, отъ условията, въ които се намиратъ и, ако разбиратъ астрология, хиромантия, физиогномия, търсятъ причинитѣ за лошитѣ условия въ далечното минало, въ планетнитѣ влияния и т. н. Донѣкжде това е вѣрно, обаче, защо и какъ сте попаднали подъ едни или други астрологически влияния? Не е достатъчно човѣкъ да констатира, че нѣкои планети иматъ лошо влияние върху него, и съ това да се освободи отъ всѣкаква отговорностъ. Важно е, защо той е попадналъ подъ това влияние. Когато се спира върху последствията на нѣщата, човѣкъ трѣбва да знае и причинитѣ на тия последствия. Като знае причинитѣ, той трѣбва да знае, какви методи да приложи, за да се освободи отъ ония причини, които носятъ лоши последствия.

Често нѣкои хора сж недоволни отъ себе си, казватъ, че сж лоши. Други пъкъ сж доволни отъ себе си и казватъ, че сж добри. Кога човѣкъ е лошъ и кога — добъръ? Казвамъ: Когато кръгътъ на човѣка е отвънъ, а квадратътъ вътре — човѣкъ е лошъ. И обратно: когато квадратътъ е вънъ, а кръгътъ — вътре, човѣкъ е добъръ. Какво означава това? Квадратътъ представя физическия, материалния животъ, а кръгътъ — Божествения. Следователно, когато Божествениятъ животъ е вътре въ човѣка, а физическиятъ — отвънъ, по-далечъ отъ него, човѣкъ е добъръ. Когато физическиятъ животъ е близо до човѣка, на първо мѣсто, а Божествениятъ — от-

вънъ, далечъ отъ него, той е лошъ. Квадратътъ представя още лошитѣ условия, а кръгътъ — добритѣ. Тѣй щото, когато човѣкъ е потопенъ въ лошитѣ условия, т. е. когато лошитѣ условия сж въ него, той минава за лошъ. Когато добритѣ условия сж въ него, а лошитѣ — вънъ отъ него, той е добъръ. Силата на човѣка седи въ доброто, което той носи въ себе си. Поставите ли добрия човѣкъ при лоши условия, той всѣкога си остава добъръ. Той не се мѣни отъ условията. Велика, мощна сила е доброто, вследствие на което никаква сила не може да го измѣни. Нѣкои хора не успѣватъ въ живота си, защото не вѣрватъ въ доброто. Тѣ казватъ: Не мога да направя това или онова, понеже не е по-силитѣ ми. Всичко, което е дадено на човѣка, е по неговитѣ сили. Ако пилето въ яйцето има сила да използвава материалитѣ, които сж въ него, и може да се излюпи, защо човѣкъ да не може да използвава известни материали, сили и условия, за да свърши известна работа? Следователно, направете малки усилия да счупите черупката на яйцето, понеже условията отвънъ сж готови и чакатъ да се проявите.

И тѣй, искате ли да хармонизирате живота си, стремете се къмъ права мисль, къмъ дълбоко разбиране на нѣщата. Не мислете, че можете да разрешите всички въпроси. Има въпроси, върху които не можете да разсждавате. Колкото да мислите върху тѣхъ, нищо нѣма да разберете и разрешите. Запримѣръ,

нѣкой казва: Богъ е създалъ свѣта, но кой е създалъ Бога? Да се задава такъвъ въпросъ, това означава пълно неразбиране на нѣщата. Какъвъ Господъ е този, който е създаденъ отъ нѣкого? Богъ нито се създава, нито се разрушава. Той е вѣченъ и безграниченъ. За произхода на Бога не може да се мисли. Който се е опиталъ да разсждава върху този въпросъ, той е изгубвалъ съзнанието си. Не само за произхода на Бога не може да се говори, но ако човѣкъ се опита да разисква върху своя произходъ, непременно ще изгуби съзнание и ще заспи. Богъ създава нѣщата, но Него никой не Го е създалъ. Затова, именно, Той е абсолютно реаленъ. Всѣко нѣщо, което е създадено, е относително реално.

Казвате: Кой е създалъ житното зърно? Житното зърно сжествува, благодарение на едно разумно сжщество, което се грижи за него. Сжщото се отнася и до човѣка. — Реално ли е това, което виждаме и което ни обикаля? — Реалното никой не може да ограничи, но може да се провѣри.

— Само свѣтлиятъ път на мдростѣта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

*

13. Лекция отъ Учителя, държана на 6. декемврий, 1929 г. София. — Изгрѣвъ.

Смѣни въ природата

Т. м.

Като наблюдавате течението на една рѣка, забелязвате, че двата ѝ брѣга не сж еднакво разрушени отъ водата. Запримѣръ, рѣката Дунавъ руши повече българския брѣгъ, отколкото отсрещния. Значи, южниятъ брѣгъ на рѣката е по-разрушенъ отъ северния. Защо? Има причини за това. Значи, има едно движение отъ северъ къмъ югъ, къмъ екватора, къмъ гжстата материя. Това движение наричаме слизание отгоре надолу. Кой може да слиза? Само богатиятъ слиза. Сиромасхътъ не може да слиза. Той обикновено се качва. Богатиятъ може да се уподоби на топка, пълна съ злато. Ако поставите топката на наклонна площъ, тя ще започне да слиза надолу, докато стигне до дъното, дето спира. Ако отворите топката, златото ще се изсипе. Следователно, топката се затваря и остава празна, както е била преди напълването ѝ съ злато. Понеже е гумена и пълна съ въздухъ, тя лесно се издига нагоре, докато стигне такъвъ въздушенъ пластъ, който има гжстота, равна на гжстотата на въздуха въ топката. Когато слизаше надолу, топката бѣше богата, пълна съ злато. Щомъ се изпразни, тя осиромашава, изгубва богатството и тежестта

си и започва да се качва нагоре. Когато се спираме върху стиха, изказанъ отъ Христа, че богатиятъ не може да влѣзе въ Царството Божие, имаме предъ видъ топката, пълна съ злато. Докато не се освободи отъ златото, което я прави тежка, тя не може да се издигне нагоре. Като осиромашее и олекне, тогава може да се издигне нагоре, къмъ Бога. Колкото по-лекъ е човѣкъ, толкова по-високо се издига.

Кой може да се учи, да стане ученъ човѣкъ: богатиятъ или сиромаштъ? Сиромаштъ. Богатиятъ не може да стане ученъ. Защо? Защото е пъленъ. Той се е натоварилъ съ много багажъ и тръгналъ на екскурзия по долнитѣ свѣтове, да разглежда богатитѣ долини на живота. Сиромаштъ, обаче, възлиза нагоре съ своята празна торбичка и, каквото срещне на пътя си, туря въ нея. Предъ очитѣ му се разкриватъ красиви гледки, които той изучава. Каквото научи, той го туря въ торбичката си. Щомъ я напълни, започва постепенно да слиза надолу. Защо? — Богатъ е станалъ. Кое отъ дветѣ положения е за предпочитане: да се качвашъ по високитѣ планински върхове, или да слизашъ по долинитѣ на живота? Отъ състоянието на човѣка зависи: ако е беденъ, ще се качва по високитѣ върхове; ако е богатъ, ще слиза въ долинитѣ. Това е единъ отъ законитѣ на разумната природа. Богатиятъ е добре облѣченъ, нахраненъ и засмѣнъ; сиромаштъ е окжсанъ, гладенъ и натъженъ.

Освенъ въ положението на богатъ и сиро-

махъ, човѣкъ изпада въ трето състояние — недоволенъ и доволенъ. Недоволенъ или доволенъ могатъ да бждатъ само сиромашътъ и богатиятъ. Въ слизането си въ долините на живота, богатиятъ може да е недоволенъ отъ положението си, особено когато е изгубилъ нѣщо; макаръ че сиромашътъ възлиза нагоре, но и той е недоволенъ отъ положението си. Недоволството е болезнено състояние въ човѣка, а доволството — естествено, здравословно състояние. Когато богатиятъ и сиромашътъ сж недоволни отъ положението си, това показва, че тѣ не разбиратъ благата, които тия състояния имъ носятъ, вследствие на което се натъкватъ на нѣкои болезнени състояния.

Защо богатиятъ е недоволенъ отъ богатството си, а сиромашътъ — отъ сиромашията си? Богатиятъ е недоволенъ, че не е богатъ, колкото иска. Можете ли да кажете, че и сиромашътъ е недоволенъ по сжщата причина? Искане ли и той по-голѣма сиромашия отъ тази, която му е дадена? Понѣкога човѣкъ е доволенъ отъ голѣмото богатство, а понѣкога и отъ малкото. Сжщо така човѣкъ е доволенъ нѣкога отъ голѣмата сиромашия, а нѣкога — отъ малката. Сжществува едно нормално състояние на богатство и на сиромашия, при което всѣки човѣкъ е доволенъ. При нормалното състояние на сиромашията човѣкъ е доволенъ, защото има непреривенъ импулсъ да се качва нагоре. При нормалното състояние на богатството човѣкъ е доволенъ, защото има

непреривенъ импулсъ за слизание надолу. Нѣма ли импулсъ нито за едното, нито за другото, човѣкъ не може да се нарече нито богатъ, нито сиромакъ. Нѣкой казва: Азъ съмъ богатъ. — Можешъ ли да слизашъ надолу? — Не мога. — Тогава не си богатъ. Другъ пъкъ казва, че е сиромакъ. — Можешъ ли да се качвашъ нагоре? — Не мога. — Тогава не си сиромакъ. Отъ това гледище, сиромашията и богатството не сж нищо друго, освенъ движението въ природата — нагоре и надолу. Сиромашията и богатството се явяватъ като резултати на това движение. Следователно, за да бжде човѣкъ богатъ или сиромакъ, има редъ причини.

Сега, да разгледаме, кой е ученъ човѣкъ и кой — невежа. Ученъ е този, който слиза надолу. Значи, учениятъ е богатъ. Невежиятъ пъкъ се качва нагоре. Той е сиромакъ. Кой е светия и кой — грѣшникъ? Светията е богатъ човѣкъ, а грѣшникътъ — сиромакъ. Светията има право да критикува, защото разполага съ вътрешна свѣтлина. Защо иде критиката? За обяснение на известни факти. Колкото по-голяма е свѣтлината, толкова по-правилна е критиката. Светията носи свѣтлина съ себе си. Въ която стая влѣзе, веднага дава мнението си, веднага започва да критикува нѣщата. Защо? Свѣтлина има той. Ако влѣзе въ тъмна стая и нѣма свѣтлина въ себе си, той не може да критикува. Значи, дето е свѣтлината, тамъ има критика.

И тъй, за да може човѣкъ да даде отчетъ за себе си, да знае, какво представя, той трѣбва да бѣде богатъ, ученъ и светъ, да разполага съ свѣтлина. За да постигне нѣщо, човѣкъ трѣбва да бѣде сиромашъ, невежа и грѣшникъ. Буквата „ш“ въ думата грѣшникъ показва, че грѣшникътъ не трѣбва да лъже. Даже и дяволътъ забранявалъ на своитѣ последователи — грѣшници, да лъжатъ. Той имъ казвалъ: Вие имате право да вършите различни престѣпления, но не и да лъжете. Особено нѣмате право мене да лъжете. Ако разбере, че нѣкой ме е лъгалъ, ще го накажа строго. И дяволътъ обича истината, но въпрѣки това всички лъжи се товарятъ върху гърба му. Дяволътъ се сърди, когато приятелитѣ му го лъжатъ. Какво ще направите вие, когато ви лъжатъ приятелитѣ ви? Защо грѣшникътъ не трѣбва да лъже? Защото лъжата е негова стока. Може ли търговецътъ да купува собствената си стока? Праведниятъ, обаче, като нѣма отъ тази стока, купува си, колкото му е нужно. Кога лъже праведниятъ? Когато направи нѣкаква погрѣшка, която е несъобразна съ неговия животъ. Като се намѣри въ „небрано лозе“, той прибѣгва до лъжата. Той търси начинъ да скрие погрѣшката си, вследствие на което прибѣгва до лъжата.

Какво представя погрѣшката? Погрѣшката не е нищо друго, освенъ петно върху бѣлата дреха на човѣка. За да очисти дрехата си, човѣкъ непременно трѣбва да я изпере, или боя-

диса. Съ какъвъ цвѣтъ ще я боядиса? Съ такъвъ, който да го прикрива въ мжнотиитѣ му. По този начинъ той иска да скрие погрѣшката си и да покаже, че бѣлото е пакъ на мѣстото си. Оттукъ можемъ да извадимъ заключение, че различнитѣ цвѣтове сж произлѣзли отъ желанието на човѣка да прикрие своитѣ погрѣшки. Въ природата рѣдко сжществуватъ естествени цвѣтове. Засега цвѣтоветѣ въ природата сж повече неестествени, приготвени по изкуственъ начинъ, съ цель да закриятъ погрѣшкитѣ на животѣ сжщества. Всѣки цвѣтъ прикрива нѣкакъвъ недостатѣкъ, нѣкаква погрѣшка въ човѣка. Запримѣръ, анемичниятъ обича червения цвѣтъ; алчниятъ, материалистѣтъ — зеления цвѣтъ. Онѣзи, които търсятъ лекъ животъ, безъ мжнотии и страдания, обичатъ синия цвѣтъ, затова гледатъ нагоре, къмъ небето. Обикновено грѣшнитѣ хора обичатъ синия цвѣтъ. Онѣзи, които се стремятъ къмъ мждростѣта, обичатъ жълтия цвѣтъ. Богатиятъ обича жълтия, главно златистия цвѣтъ, защото му напомня златото.

Като ученици, вие трѣбва да дойдете до правилнитѣ прояви въ природата. Дойдете ли до разбиране на тия прояви, ще видите, че това, което считате зло, не всѣкога е зло. Това, което въ даденъ случай е зло за васъ, за други не е зло. Това, което е неприятно за едного, е приятно за другиго. Бухалѣтъ се плаши отъ свѣтлината, а дневнитѣ животни и птици я търсятъ. Има хора, които, като бухала, бѣгатъ отъ

свѣтлината; има и такива, които търсятъ свѣтлината. Грѣшникътъ бѣга отъ свѣтлината, а праведниятъ я търси. Свѣтлината и тъмнината сж два процеса въ природата, които човѣкъ трѣбва добре да разбира. Като необходими процеси въ природата, човѣкъ трѣбва да минава презъ тѣхъ. Когато иска да събере известно количество енергия, съ която да свърши нѣкаква работа, човѣкъ трѣбва да мине презъ тъмнината. Затова, именно, природата е затворила мозъка, дробоветъ, сърдцето, стомаха въ тъмни стаички, тамъ да работятъ, отъ никого несмушавани. Тѣзи органи иматъ специфична свѣтлина, съ която си служатъ. Така запазени, тѣ не прѣскатъ енергията си, вследствие на което всѣкога иматъ излишѣкъ, който държатъ като запасна енергия.

Значи, всички велики работи ставатъ на тъмно. Въпрѣки това ние обичаме свѣтлината. Защо човѣкъ обича свѣтлината? Като контрастно състояние на тъмнината. Когато човѣкъ седи дълго време на тъмно, въ него се събужда непреодолимо желание да излѣзе на свѣтлина, да смѣни състоянието си. Когато е миналъ презъ голѣмо недоволство, човѣкъ се стреми къмъ доволство. Всички хора, млади и стари, иматъ стремежъ къмъ нѣщо. Стремежътъ имъ се дължи, именно, на контраститъ въ живота. Като сж били дълго време въ известно състояние, тѣ се стремятъ да излѣзатъ отъ него и да го замѣнятъ съ ново, обикновено противоположно на първото.

Ако човѣкъ е разуменъ и върви по отмѣренитѣ, строго опредѣлени закони и действия на природата, той би избѣгналъ голѣма частъ отъ страданията, които днесъ има. Както въ музиката движенията сж отмѣрени и ритмични, така и въ природата срѣщаме строгъ ритъмъ и движение. Запримѣръ, въ музиката има различни тактове: $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{8}{16}$ и т. н. Такива тактове сжществуватъ и въ природата. Движенията на краката, на рѣцетѣ вървятъ по известни тактове. Когато трѣгва отъ дома си, човѣкъ трѣбва да знае, по какъвъ тактъ се движи. Тактътъ $\frac{2}{4}$ въ музиката се дава обикновено на маршоветѣ. Въ този смисълъ, ако човѣкъ се движи въ тактъ $\frac{2}{4}$, това показва, че той отива на бойното поле, дето го очаква успѣхъ или неуспѣхъ: или той ще надвие, или ще бжде битъ.

Като ученици, ще се стремите къмъ смѣнитѣ, да не оставате дълго време въ едно и сжщо състояние. Ще кажете, че не трѣбва да става смѣна отъ по-добро състояние въ по-лошо. Споредъ вашата философия, богатиятъ никога не трѣбва да стане сиромасъ. Въпрѣки вашитѣ разбирания често хората се отегчаватъ и отъ богатството си, и отъ любовта на своитѣ ближни и пожелаватъ да смѣнятъ състоянието си. Богатиятъ е богатъ, защото хората влагатъ паритѣ си въ неговата банка. Следователно, щомъ пожелае да осиромасее, нека върне паритѣ на хората. Сжщото можемъ да кажемъ и за нѣкой човѣкъ, когото мнозина обичатъ. Като го

обичатъ, тѣ влагатъ любовъта си въ неговата банка. Пожелае ли да се освободи отъ любовъта имъ, нека отвори банката си и върне на всѣки човѣкъ това, което сж вложили въ него. Кажете ли нѣкой, че едно време хората го обичали, а сега престанали да го обичатъ, ще знаете, че тѣ сж изтеглили любовъта си отъ неговата банка. Какъ наричаме банката, въ която хората криятъ чувствата си? Сърдце. Докато паритѣ на нѣкого сж вложени въ банката ви, той пише любовни писма, интересува се за своитѣ акции. Между васъ и него има непрекъснато взимане и даване. Щомъ престане да се интересува отъ васъ, това показва, че той е извадилъ паритѣ си отъ вашата банка, прекъсналъ е всѣкаква връзка на взимане — даване.

Когато човѣкъ вложи капиталитѣ си не въ банцитѣ на хората, но въ банката на природата, да се ползватъ отъ тѣхъ всички хора, той става праведенъ. Започне ли всѣки день да вади частъ отъ капиталитѣ си, които е вложилъ въ природата, той става грѣшникъ. Защо става грѣшникъ? Защото изяжда и изпива капиталитѣ си и, дето отиде, всички го приематъ като последенъ сиромахъ, невежа и грѣшникъ. Той се намира въ положението на богатия, който не може да възлѣзе нагоре. Тогава стихътъ, който Христосъ е казалъ преди две хиляди години за богатия, се разширява въ следния смисълъ: богатиятъ, който е внесълъ богатството си въ банката на

отдѣлния човѣкъ, и грѣшникътъ, който е изтеглилъ богатството си отъ банката на природата, не могатъ да влѣзатъ въ Царството Божие.

Когато се говори за Царството Божие, мнозина иматъ предъ видъ онзи свѣтъ и се чудятъ, къде се намира той. Този и онзи свѣтъ сж полюси на единъ и сжщъ свѣтъ. Обаче, съобщението между двата свѣта е такова, че, за да отидете отъ този въ онзи свѣтъ, трѣбва, или да се качите нависоко и оттамъ да слѣзете на срещуположния полюсъ, или да прокопаете каналъ между тѣхъ. Прокопаването на каналъ е трудна работа. Това не може да направи всѣки. Но кой може да се качи нависоко? Сиромашътъ. Ето защо, който иска да влѣзе въ Царството Божие, трѣбва да осиромашее, да стане невежа. Богатиятъ може само да слиза въ долинитѣ, но не и да се качва.

Следователно, богатството и сиромашията сж два естествени процеса, които постоянно се смѣнятъ. Не може човѣкъ непрекъснато да се качва или слиза. Като дойде до известна височина, той започва да слиза. И после, като стигне известна дълбочина, отново започва да се качва. Когато стигне на нѣкой планински връхъ, човѣкъ започва да пълни торбата си съ снѣгъ и ледъ, колкото иска. Снѣгътъ и ледътъ сж богатството на високитѣ върхове. Който може да оцени това богатство, ще се ползува отъ него. Който не го разбира

и цени, ще каже: Снѣгъ е това! —и ще си замине. Като напълни торбата си съ богатството на планината, човѣкъ слиза въ долината на живота. Така постѣпва онзи, който разбира законитѣ на високитѣ и низки мѣста. Който не разбира тия закони, ще остане на планината и ще умре всрѣдъ богатства, които не може да използува. Съ други думи казано: който разбира философията на живота, знае, какъ да го използува. Той знае причинитѣ за богатството и сиромашията, както и за противоречията въ живота.

Като ученици, вие трѣбва да познавате законитѣ на живота, какви сж тѣ въ действителностъ, а не както хората ги тълкуватъ. Ако разбира правилно законитѣ на живота и на природата, човѣкъ вижда, че смѣнитѣ въ състоянията му сж необходими. Запримѣрь, необходимо е човѣкъ да минава отъ богатство въ сиромашия и отъ сиромашия въ богатство, отъ скръбъ въ радостъ и отъ радостъ въ скръбъ, отъ свѣтлина въ тъмнина и отъ тъмнина въ свѣтлина. Ако не сжществуваха смѣнитѣ въ природата, човѣкъ не би могълъ да се развива правилно. Като наблюдавате процеситѣ, които ставатъ въ природата, виждате, че тѣ сж хармонични. Запримѣрь, всѣки процесъ продължава опредѣлено време. Ако времето на траенето е по-голѣмо или по-малко, отколкото трѣбва, хармонията въ природата се нарушава. Опредѣлено е, колко време трѣбва да продължава свѣтлината и колко — тъм-

нината. Като знаете това, не питайте, защо сте се родили такъвъ или онакъвъ. Всѣки е роденъ такъвъ, какъвто трѣбва. — Защо живѣе така? — Това е другъ въпросъ вече. Отъ човѣка зависи да живѣе по единъ или по другъ начинъ. Ако туришъ ржката си въ гореща или въ студена вода и следъ това се оплаквашъ, че животътъ е лошъ, ти не мислишъ право. Отъ тебе зависи да не пѣхашъ ржката си въ гореща или студена вода. Ако си я пѣхналъ, безъ да знаешъ, каква е водата, веднага я изтегли навънъ. Следователно, при каквито условия да се намирате, радвайте се, защото имате възможность да учите. При това, знайте, че, благодарение на закона на смѣнитѣ, вие ще минавате отъ едно състояние въ друго, безъ да се отегчавате и обезсърдявате. Ще марширувате и ще вървите напредъ.

Съвременнитѣ хора се стремятъ къмъ придобиване на знания, на сила, на богатство, на здраве и т. н. Прави сж тѣ, но какво богатство, какво знание, каква сила и какво здраве е придобилъ той, щомъ постоянно е недоволенъ и боледува? Сжщото става и съ сиромаша. Той нѣма знание, богатство, сила, вследствие на което е сжщо така недоволенъ и боледува. Първиятъ мисли по единъ начинъ, вториятъ — по другъ начинъ, но и двамата се считатъ прави. И двамата сж прави, но и двамата сж недоволни отъ живота си и боледуватъ. Защо? Защото това, което иматъ, не е истинското състояние, къмъ което се стре-

мятъ. Богатиятъ цени богатството си и се ползува отъ него, когато слѣзе до дъното. Намира ли се още на повърхността, той не е доволенъ отъ богатството си. Сиромаштъ е доволенъ отъ своята сиромашия и я цени, когато се е качилъ вече на високия връхъ. Докато е въ процеса на възлизането си, той още не е оценилъ сиромашията си.

Значи, богатиятъ цени богатството си, когато е слѣзълъ до най-гжстата материя. Сиромаштъ пъкъ цени сиромашията си, когато се издигналъ до най-рѣдката материя. Обаче, ако прекарате и богатия, и сиромаша презъ една реторта, поставена на огъня на живота, и двамата ще бждатъ еднакви. Това показва, че голѣмата височина отговаря на голѣмата дълбочина. Като души, и двамата сж еднакви. Срѣщали ли сте душата на човѣка? Ще кажете, че сте срѣщали хора, облѣчени въ плътъ, но души не сте срѣщали. Свѣтлината и тъмнината срѣщали ли сте? Колкото за свѣтлината и тъмнината, всички имате опитностъ, всички ги познаватъ. Щомъ сте срѣщали свѣтлината, не може да не сте срѣщали душата. Защо? Понеже свѣтлината е дреха на душата. Всички души идатъ отъ слънцето. Душитѣ слизатъ на земята сутринъ рано, съ изгрѣването на слънцето. Всички сж облѣчени съ бѣли, свѣтли дрехи. Значи, понятието за душата се слива съ понятието за свѣтлината. Какво ще кажете за тъмнината, срѣщали ли сте я? Плътътъ, материята, отъ която човѣкъ е направенъ, е тъм-

нина. Затова казваме, че сегашният човѣкъ, както е създаденъ, е тъмнина.

Пазете следното правило въ живота си: Ако сте богати, никога не искайте сиромашията на сиромаша. Ако сте сиромашъ, никога не искайте богатството на богатия. Защо? Защото тѣ сж дадени вече. Безъ да ги искате, когато дойде време, тѣ ще ви посетятъ. Ако ви сж дадени очи, трѣбва ли да ги искате? Искате ли нѣкои нѣща преждевременно, вие поемате и тѣхнитѣ отговорности. Не е лесно да носи човѣкъ отговорностъ за нѣща, за които не е готовъ. Богатството и сиромашията иматъ свои отговорности, т. е. кредитори, съ които трѣбва разумно да се справятъ. Запримѣръ, кредитори на сиромашията сж подлостта, лъжата, страхътъ, кражбата, угодничеството и др. Кои сж кредиторитѣ на богатството? Единъ отъ тѣхъ е мързелътъ. Върху останалитѣ кредитори вие сами ще мислите. Като изучавате отличителнитѣ чѣрти на богатия и на сиромаша, ще видите, че и двамата иматъ по една отличителна добра и лоша чѣрта. Двамата се различаватъ и въ стремежа си. Сиромашътъ се изкачва нагоре, т. е. еволюира, а богатиятъ слиза надолу — инволюира. Съвременнитѣ хора сж сиромаси, възлизатъ нагоре. Мина вече времето на богатитѣ хора. Едно време, когато човѣкъ слизаше отъ небето, бѣше богатъ. Но сега, когато възлиза нагоре, той е сиромашъ. Днесъ човѣкъ не може да бжде богатъ. Има хора, които не сж

стигнали още до дъното на живота, поради което разполагатъ съ богатство, но и тѣ скоро ще слѣзатъ и ще започнатъ да се качватъ нагоре. Сегашната епоха е епоха на възлизане — вѣкъ на сиромаситѣ, които носятъ празни торби, да ги напълнятъ съ злато, съ знание, съ сила и съ здраве.

Както и да се говори за сиромашията и за богатството, въ края на крайщата вие казвате: Добре е човѣкъ да бжде богатъ, да разполага съ злато. Вѣрно е, че златото е необходимо въ живота. То е капиталъ, на който всѣки човѣкъ разчита. Когато и да е, човѣкъ все трѣбва да придобие този капиталъ. Златото е необходимо, както за физическия, така и за органическия животъ. И въ кръвта си човѣкъ трѣбва да има злато. Той трѣбва да бжде богатъ, но сжщевременно трѣбва да бжде и сиромасъ. Не минава ли презъ смѣнитѣ въ природата, човѣкъ не може да се развива добре. Следователно, той трѣбва да мине презъ глада и пресищането, презъ съня и будното състояние, за да познае живота въ всички прояви. Човѣкъ трѣбва да гладува, за да се събуди въ него потикъ къмъ възкачване. Следъ това ще слѣзе долу, да се нахрани добре. Тѣй щото, човѣкъ неизбежно трѣбва да мине презъ богатство и сиромашия, презъ ученостъ и невежество, презъ ситостъ и гладъ, като смѣни въ природата.

Като ученици на Велика школа, вие трѣбва да се стремите къмъ здрава, положителна

мисълъ. Здравата мисълъ довежда човѣка до дълбоко разбиране на живота и на природата. Ако гледате на природата, въ която живѣте, като на сборъ отъ механически прояви, вие не можете да се развивате правилно. Вие ще стигнете до едно мѣсто и тамъ ще спрете, както спрѣха експедициитѣ, които отиваха за върха Евересъ. На високия връхъ може да се качи само онзи, който е въ състояние да управлява свѣта. Понеже хората не сж въ състояние още да управляватъ свѣта, затова не могатъ да стигнатъ до върха Евересъ. Нѣкои учени мислятъ, че до върха Евересъ оставатъ още 200—300 м. Като тръгнатъ, ще видятъ, още колко метра имъ оставатъ. Тѣ се намиратъ предъ оптическа измама, благодарение на което не могатъ да направятъ точни изчисления на височината на върха Евересъ.

— Само свѣтлиятъ пътъ на мъдростъта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

*

14. Лекция отъ Учителя, държана на
13. декемврий, 1929 г. София.—Изгрѣвъ.

Изпълнение и отлагане

Т. м.

Къде съществуватъ противоречията? Противоречия съществуватъ въ цѣлия свѣтъ: въ минералното и въ растителното царства, въ растителното и животинското, въ животинското и човѣшкото. Дето и да погледнете, навсѣкъде ще се натъкнете на противоречия. Когато две сили не вървятъ въ една и сѣща посока, между тѣхъ се явява противоречие. Срещнете ли гладенъ и ситъ човѣкъ, ще видите, че и между тѣхъ се явява нѣкакво противоречие. Противоречия съществуватъ не само между различни хора, но даже и въ единъ и сѣщъ човѣкъ. Запримѣръ, между лицето и задната частъ на човѣшката глава се явяватъ противоречия; между горната частъ на човѣшкото тѣло до пжпа и долната частъ — отъ пжпа надолу, сѣщо има противоречия. Горната частъ на тѣлото наричаме „область на мисълта“, а долната — „область на желанията“. Въ областта на мисълта живѣе истинскиятъ човѣкъ, а въ областта на желанията — низшиятъ човѣкъ, нареченъ „човѣкъ—животно“.

Като знаете това, какъ примирявате висшия човѣкъ съ низшия? Има начини за примиряване на човѣка съ противоречията, обаче,

докато намѣри тия начини, човѣкъ минава презъ голѣма борба. Въ този смисълъ, вътрешната борба въ човѣка не е нищо друго, освенъ търсене на начини за примиряване, или за разрешаване на противоречията. Противоречие се явява тамъ, дето има неизвестни величини. Съвременната математика е намѣрила начини за опредѣляне на неизвестнитѣ. Тя е разпредѣлила задачитѣ съ неизвестнитѣ на задачи съ едно, съ две, съ три и съ повече неизвестни. Въ елементарната математика има задачи отъ просто и сложно тройно правило, въ които има само по едно неизвестно. Запримѣръ, имате следната задача отъ сложно трѣно правило: двама работника за десетъ деня ушиватъ 15 ризи; колко ризи ще ушийтъ петъ работника пакъ за десетъ деня? Вие нареждате задачата по следния начинъ: 2 р. — 10 д. — 15 р.
5 р. — 10 д. — х.

Числото две, двама работника, представя две разумни същества. Числото десетъ е също разумно. Какъвъ е резултатътъ отъ взаимодействието между две разумни числа? И резултатътъ е разуменъ. Числото 15 е също разумно. Оттукъ вадимъ следния законъ: разумното произвежда разумни резултати. Съ други думи казано: доброто донася добро. Ще кажете, че въ сегашния животъ на хората не е така. И за доказателство на това привеждате поговорката: „Направи добро, да намѣришъ зло“.

Задачата на съвременния човѣкъ е да се

примири, т. е. да се справи съ противоречията въ живота. Противоречията не сж нищо друго, освенъ неизвестни величини — x , y , z . Неизвестнитѣ величини сж неджзи, които спъватъ човѣка. Той търси начинъ да ги намѣри, да открие причинитѣ, които сж ги създали, за да ги отстрани. Всѣки недостатѣкъ, съ който човѣкъ не може да се справи, го плаши. Докато не е видѣлъ недостатѣцитѣ си, човѣкъ е смѣлъ и решителенъ. Щомъ види недостатѣцитѣ си и мисли, че не може да ги изправи, той става страхливъ. Въ това отношение той мяза на заякъ. Докато никой не го гони, заякътъ е смѣлъ и решителенъ, отъ нищо не се страхува. Щомъ чуе нѣкакъвъ шумъ, той хуква да бѣга. Като се успокои, той си казва: Колко съмъ билъ глупавъ! Защо се страхувамъ? Смѣлъ трѣбва да бжда! Той ту се окуражава, ту изгубва всѣкакъвъ куражъ.

За да не изпада въ състоянието на заяка, човѣкъ трѣбва да бжде изправенъ къмъ своитѣ мисли и чувства. Натѣкне ли се на нѣкаква добра мисълъ или нѣкакво чувство, които трѣбва да реализира, никакво отлагане не се позволява. Той трѣбва да пристѣпни къмъ реализирането имъ. Всѣка добра мисълъ, или всѣко добро чувство, които не се прилагатъ на време, произаеждатъ лоши резултати. И обратно: всѣка лоша мисълъ, която не се реализира, произвежда добри чувства. Такъвъ е законътъ. Като знаете този законъ, не се чудете, защо добритѣ мисли раждатъ лоши чувства, а ло-

шитѣ мисли раждатъ добри чувства. Това се дължи на нереализирането имѣ. Следователно, на вашитѣ добри чувства съответствуватъ нереализирани лоши мисли; на лошитѣ ви чувства съответствуватъ нереализирани добри мисли.

Казвате: Вѣренъ ли е този законъ? За да се увѣрите въ истинността му, трѣбва да го опитате въ живота. Докато не е опитанъ, той остава като предположение, или вѣроятност. Преди да докаже една теорема, математикътъ казва: Да допуснемъ, че това е така или иначе. Значи, преди да се докаже истинността на закона, ще допуснете, че е вѣренъ. Докато не сте приложили добритѣ мисли, вие се чудите, защо трѣбва да ги приложите. Щомъ ги приложите, виждате, че законътъ е правъ. Прилагайте добритѣ мисли, за да се освободите отъ лошитѣ чувства, които се явяватъ като последиствие на нереализиране на добритѣ мисли. Натъкнете ли се на лошитѣ чувства, на горчивинитѣ, които тѣ произвеждатъ, тогава ще разберете, какво значи нереализиране на добритѣ мисли.

Като знае този законъ, разумниятъ го прилага при проявитѣ на злото. Той знае, че злото е резултатъ на нереализирано добро и, за да се освободи отъ него, прилага закона за превръщането. Той владѣе изкуството за превръщане на живитѣ сили въ природата. Тѣй щото, ако човѣкъ не реализира Божественитѣ мисли, всѣкога ще се натъква на злото въ

свѣта. То събужда въ човѣка енергии, за които нѣкога ще плаща. Като знаете това, вие разбирате, защо трѣбва да отлагате реализирането на злото. Оттукъ вадимъ заключение: мързелътъ или леността е резултатъ на не-реализирани, непроявени таланти. Ако не прояви талантитѣ си, т. е. не работи върху тѣхъ, човѣкъ става ленивъ. Значи, леността е произлѣзла отъ талантливитѣ, гениалнитѣ хора, отъ светиитѣ и адептитѣ. Защо? Защото нѣкога не сж работили върху себе си, отлагали сж реализирането на Божественитѣ мисли и чувства, които сж дошли до тѣхъ. Подаде ли се човѣкъ на мързела и каже, че не иска да работи, нѣма да мине много време, и той ще плати скжпо за своя мързелъ. Не е позволено на човѣка да се подава на мързелъ и да отлага изпълнението на Божественитѣ мисли.

Като ученици, вие трѣбва да имате будно съзнание, да следите, какви мисли и чувства минаватъ презъ васъ, за да разберете състоянията, които тѣ произвеждатъ. Вие трѣбва да знаете, да изпълните или да отложите реализирането на дадена мисълъ. Отъ изпълнението или неизпълнението на известна мисълъ зависи вашето щастие. Казвате: Какво да направимъ, когато се натъкваме на противоречия? За да не попаднете подъ последствията на противоречията, спазвайте следното правило: не се занимавайте съ разрешаването на голѣмитѣ противоречия. Тѣ сж голѣми тежести, които не сж по силитѣ ви. Да носишъ едно голѣмо

противоречие на гърба си, това значи, да се осакатишъ. На сжщото основание, казвамъ: Пазете се отъ лоши мисли и чувства, които носятъ голъми тежести въ себе си. Приемете ли една лоша мисълъ въ ума си и едно лошо чувство въ сърдцето си, вие непременно ще се осакатите.

За да не се осакатявате, прилагайте закона на присаждането, съ който земеделцитѣ си служатъ. На дивачката тѣ присаждатъ питомно клонче. Правете сжщото и вие: на лошата мисълъ и на лошото чувство, като знаменателъ на дробъта, турете добра мисълъ и добро чувство за числителъ на дадената дробъ. Когато соковетѣ отъ корена на дивачката минатъ въ клонетѣ на присадката, ще получатъ плодъ, който не прилича на майка си. Следователно, лошитѣ мисли и чувства представятъ коренитѣ на дървото, а добритѣ мисли и чувства — клонетѣ на дървото. Обаче, ако при добритѣ мисли и чувства вие циментирате коренитѣ на дървото, лошитѣ мисли и чувства, т. е. горчивитѣ имъ сокове оставатъ завинаги въ земята. Който се опита да вкуси отъ тия корени, за дълго време ще носи тѣхнитѣ последствия. И обратно: ако единъ клонъ, въ който се криятъ добри мисли и чувства, се посади въ земята, следъ време той ще пусне коренчета. Неговитѣ сокове ще слѣзатъ въ корена, но ще станатъ горчиви. Въ този случай, добритѣ мисли и чувства ставатъ лоши. Значи, както лошиятъ човѣкъ има усло-

вия да стане добъръ, така и добриятъ има възможность да стане лошъ.

Когато въ човѣка се яви желание да стане богатъ, ученъ, силенъ, за да го славятъ хората, той става лошъ. Ученъ, който търси слава отъ хората, не се радва на ученитѣ. Сжщото може да се каже и за силния, и за богатия, и за праведния човѣкъ. Силниятъ не се радва на силния; богатиятъ не се радва на богатия; праведниятъ не се радва на праведния. Обаче, ако силниятъ, богатиятъ, учениятъ, праведниятъ сж добри хора, тѣ се радватъ на подобнитѣ си. Който не е добъръ по естество, каквито добродетели и постижения да има, не може да се радва на добродетелитѣ и постиженията си. Добъръ ли е, той се радва и на своитѣ, и на чуждитѣ постижения. Този човѣкъ наричаме ние истински добродетеленъ и силенъ.

И тъй, когато говоримъ за гениалния и за разумния човѣкъ, имаме предъ видъ онзи, който е господаръ на условията. Той е извънъ законитѣ на обикновения животъ. Защо? Защото има високъ моралъ, който регулира неговитѣ прояви. Разумниятъ човѣкъ никога не пропуска моментитѣ за изпълнение на волята Божия и реализиране на Неговитѣ мисли и чувства. Разумниятъ знае, кога да работи и кога да не работи. Той знае, кога да се въздържа и отъ какво, именно, да се въздържа. Не е достатъчно човѣкъ само да говори за въздржане, безъ да знае, отъ какво да се въздържа.

Ако пияницата се въздържа отъ пиене на вино, това въздържане има смисълъ. Обаче, има ли смисълъ да се въздържа човѣкъ отъ пиене на вода? Има смисълъ човѣкъ да се въздържа отъ желанието да коли кокошки и да ги яде. Ще кажете, че той обича кокошките. Отъ тази любовъ той може да се въздържа, но не и отъ любовта си къмъ Бога и къмъ своя ближенъ. Да любишъ, за да изядешъ своя възлюбенъ, тази любовъ не е на мѣсто.

Като се говори за любовта, мнозина изпадатъ въ противоречия. Противоречията не сж нещастие. Тѣ криятъ въ себе си голѣми блага. Колкото по-голѣми противоречия има човѣкъ, толкова по-голѣми сж условията за неговото развитие. Ако при днешнитѣ условия на живота се махнатъ противоречията, човѣкъ би се пукналъ като мѣхуръ. Ако противоречията на даденъ човѣкъ сж външни, тѣ се явяватъ като външно налѣгане върху него, за да се уравнисятъ съ вътрешното напрежение. Ако пъкъ противоречията му сж вътрешни, тѣ се явяватъ като вътрешно напрежение, което помага за уравнивяване на външното налѣгане. Човѣкъ се развива правилно, благодарение на външното налѣгане и на вътрешното напрежение въ него, които взаимно се уравнивяватъ. Ако премахнете външното налѣгане, човѣкъ ще се прѣсне; ако премахнете вътрешното напрежение, той ще бжде смачканъ отъ външното налѣгане. Съ голѣмината на външното налѣгане си обясняваме, защо нѣкои

хора сж високи и слаби, а други — низки и дебели. Когато външното налѣгане е по-голъмо отъ вътрешното напрежение, човѣкъ расте слабо, вследствие на което по ръстѣ е дребенъ, низѣкъ. Ако външното налѣгане е по-слабо отъ вътрешното напрежение, човѣкъ расте на високо и на широко. Ще кажете, че ръстѣтъ на човѣка се опредѣля отъ храната и отъ добритѣ или лошитѣ условия, при които живѣе. Това е отчасти вѣрно.

Като ученици, вие трѣбва да знаете, на всѣко време, колко храна да употребявате, за да можете да уравновесявате външното налѣгане съ вътрешното напрежение. Ако туряте въ стомаха си повече храна, отколкото трѣбва, вие ще изразходвате много енергия за смилането ѝ. Изразходваната енергия трѣбва да се набави отъ енергията, която храната дава. Не може ли да стане това, въ организма на човѣка настѣпва известна дисхармония. Сжщата дисхармония се явява, когато човѣкъ яде по-малко, отколкото трѣбва. Следователно, човѣкъ трѣбва да знае, на всѣко време, колко храна му е нужна. Нѣкои животни познаватъ този законъ и, когато чувствуватъ приближаване на неблагоприятни условия въ природата, тѣ търсятъ начинъ да се запасяватъ. Запримѣръ, кокошката предчувствува приближаването на неблагоприятнитѣ условия, вследствие на което отива на току що засѣтитѣ ниви и вади житото отъ тѣхъ.

Следователно, видите ли, че нѣкой чо-

вѣкъ търси начинъ да се осигури, да по-добри живота си, ще знаете, че за този човѣкъ идатъ голѣми изпитания. Нѣкой иска да стане богатъ, но не успѣва. Не само че не става богатъ, но голѣма сиромашия го налѣга. Нѣкой ученикъ отива на училище съ добре приготвени уроци и си мисли, че като го дигнатъ на урокъ, ще получи шесторка. Какво става, обаче, и той не знае, но когато учителтъ му го изпитва, той се забърква така, че получава двойка. Коя е причината за неуспѣха на ученика? Голѣмата самоувѣреностъ. Понеже мисли, че много знае, учителтъ става положителенъ къмъ него. Ученикътъ е положителенъ, и учителтъ — също, а вие знаете, че две положителни величини се отблъскватъ. Ако ученикътъ е скромненъ и не мисли, че знае много, учителтъ щѣше да бжде по-снизходителенъ къмъ него и щѣше да му тури шесторка.

Сега, да се върнемъ къмъ въпроса за причинитѣ на доброто и на злото. Мнозина говорятъ за доброто, искатъ да бждатъ добри, да оправятъ работитѣ си, но не знаятъ, какъ да направятъ това. Много просто. Дойде ли въ ума ви нѣкаква Божествена мисль, не я пждете, не отлагайте реализирането ѝ, но веднага пристѣпете къмъ приложение. Щомъ я приложите, доброто ще се яви у васъ като естествено последствие на реализиране на Божественитѣ мисли. Колкото маловажна да е тази мисль, приложете я. Всѣки малъкъ потикъ къмъ доброто е свещенъ тласкъ въ човѣшкия

животъ. Вслушвайте се и въ най-малкитѣ добри потици въ себе си и ги прилагайте. Хората се отказватъ отъ приложението на малкитѣ потици къмъ добро, защото, отъ една страна ги омаловажаватъ, а отъ друга, не могатъ да дочакатъ резултатитѣ. Тѣ бързатъ, искатъ да иматъ резултатъ още въ момента. Това е невъзможно. Колкото малка да е кибритената клечка, невъзможно е веднага да се направи. Много време минава, докато кибритената клечка се приготви. Мислите ли, че слънцето, което днесъ огръва цѣлата земя, се е създало въ единъ моментъ? Милиони години е работено върху него, за да дойде до положението, въ което днесъ го виждаме. Днесъ много хора четатъ, пишатъ и говорятъ правилно, но колко работници преди тѣхъ сж взели участие въ създаване на писмеността и на речта! Колко години сж работили тѣ въ това направление! Ние намираме нѣщата готови и продължаваме да работимъ за тѣхното усъвършенствуване.

Следователно, за да разберете произхода на нѣщата, вие трѣбва да изучавате законитѣ на живота и на природата. Разбрахте ли, кога доброто ражда зло и злото — добро? Слушали сте да казватъ: „Всѣко зло за добро“. Въз основа на сжщия законъ, казвамъ: „Всѣко добро за зло“. — Въ какъвъ случай тия поговорки сж вѣрни? — Когато човѣкъ не реализира добритѣ мисли и когато не отлага реализирането на лошитѣ мисли. Запримѣръ, нѣкой иска да каже лошо по адресъ на своя

ближенъ и се бори въ себе си, да каже, или не. Той си мисли, че ако каже, ще му олекне. Иначе, ще се измъчва. Щомъ е така, нека направи следното: да вземе една тржба отъ каучукъ, желѣзо или какъвъ и да е материалъ, дълга 50—60 см. и широка 1—2 см. и отиде на планината. Като стигне до известна височина, тамъ да спре, да изкопае една дупка и чрезъ тржбата да изкаже думитѣ, които му тежатъ. По този начинъ, именно, той ще се облекчи, а същевременно ще се запази отъ последствията на злото. Земята поглъща всичко и преработва горчивитѣ сокове въ сладки.

Знаете ли, какви сж последствията отъ многото говорене? Ще приведа единъ примѣръ отъ турския животъ. Единъ пехливанинъ вървѣлъ изъ улицитѣ и настигналъ единъ турчинъ, който едва се движелъ. Пехливанинътъ го настъпилъ по крака и продължилъ пътя си. Турчинътъ започналъ да вика следъ него: Ти слѣпъ ли си? Не виждашъ ли, че предъ тебе човѣкъ върви? Какъ смѣешъ да настъпвашъ такъвъ почтенъ човѣкъ като мене? Пехливанинътъ се обърналъ, ударилъ му две плесници, повалилъ го на земята и продължилъ пътя си. Следъ нѣколко часа той настигналъ другъ турчинъ, когото сжщо настъпилъ. Турчинътъ го погледналъ спокойно и му казалъ: Щастливъ съмъ, че срѣщамъ такъвъ юнакъ, който ме настъпи. Голѣмо благо е за мене, да ме настъпи юнакъ. Пехливанинътъ се спрѣлъ, извадилъ отъ джоба си една кесия съ пари и му казалъ: Ра-

зумнитѣ хора възнаграждавамъ, а неразумнитѣ — на земята повалямъ. Когато разумниятъ знае, какъ да постѣпва съ злото, добре се възнаграждава. Това значи: „Не противи се на злото!“

Следователно, когато голѣмо зло ви настѣпи, не го ругайте, не му казвайте, че е слѣпо, че трѣбва да бжде внимателно къмъ васъ, но кажете: Привилегия е за мене да ме настѣпи такъвъ голѣмъ герой. Това, което днесъ е станало и става, колкото и да е лошо, на мѣсто е. Въ бждеще може да стане другояче, но днесъ не може. Като разсѣждавате по този начинъ, вие ще дойдете до правото разрешение на нѣщата. Това е правата философия на живота, която разрешава въпроситѣ за злото и за доброто въ свѣта. Когато стомната се счупи, не съжбялявай за нея. Нова стомна те чака. Когато дрехитѣ, обущата ти се скѣсатъ, не съжбялявай, нови дрехи и обуща те чакатъ. Старото си отива, ново иде. Благодарете за това, което сте придобили и научили отъ старото. Пригответе се за новото. Старото се радва, че се освобождава отъ васъ, а новото се радва, че иде да ви посети. И на едното, и на другото се радвайте, за да решите задачитѣ на живота си правилно.

Когато казвате на хората, че трѣбва да прилагатъ и най-малкитѣ добри мисли, да вършатъ поне малки добрини, мнозина се чудятъ, какъвъ смисълъ има това, какво ще имъ допринесе въ бждеще малкото добро. Тѣ си казватъ: Има смисълъ човѣкъ да прави добро,

но да е голѣмо, че да се види отъ всички. — Малкото добро, именно, е ценно. То крие въ себе си голѣми блага. Всички знаете баснята: „Пчела и ловецъ.“ Една пчела попаднала въ паяжината на единъ голѣмъ паякъ и започнала да бръмчи жално. Въ този моментъ покрай нея миналъ единъ пжтникъ. Пчелата се обърнала къмъ него съ думитѣ: Пжтнице, моля ти се, избави ме отъ тази мрежа. Искамъ да се върна въ кошера си. Тръгнахъ по работа и обещахъ на другаркитѣ си да се върна на време, но ето, нещастие ме сполетѣ. Нѣкога и азъ ще ти бжда полезна. Пжтникътъ погледналъ къмъ пчелата и си помислилъ: Какво добро може да ми направи тази малка пчела? Азъ съмъ добъръ човѣкъ, ще ѝ помогна, безъ да очаквамъ отплата и благодарностъ отъ нея. Той махналъ съ ржка къмъ паяжината, скжсалъ я и освободилъ пчелата. Не се минало много време, сжщиятъ пжтникъ минавалъ презъ една гжста гора, дето живѣли разбойници. Единъ отъ тѣхъ се прицелилъ съ пушката си, искалъ да го убие, да вземе паритѣ му. Неочаквано, отнѣкжде дошла пчела и ужилила разбойника по ржката. Отъ болка той изпусналъ пушката на земята, а пжтникътъ успѣлъ да избѣга. Тѣй щото, не забравяйте, че най-малката добра мисълъ или постжпка е въ състояние да ви освободи отъ най-голѣмото зло или нещастие. Като знаете това, всѣкога подържайте разположението на духа си. Доброто разположение на духа е едно отъ красивитѣ

съчетания на разумнодействащи сили въ човѣка. Когато всички сили въ човѣка сж въ хармония, той има добро разположение на духа и е готовъ на всѣкаква разумна работа, за приложение на доброто въ всички негови прояви, отъ най-малкитѣ до най-голѣмитѣ. Това значи, да има човѣкъ вътрешенъ миръ и равновесие въ себе си. Не нарушавайте този миръ, за да бждете проводници на Божественитѣ мисли и чувства.

И тъй, когато се запитвате за причината на противоречията, казвамъ: Една отъ причинитѣ за противоречията се дължи на нарушаване вътрешния миръ и равновесие въ човѣка. Алчността, стремежътъ за придобиване на много нѣща, създава противоречия въ живота. Когато човѣкъ стане богатъ, около него се трупатъ хора, крадци, които искатъ да го обератъ. Ако успѣятъ да го обератъ, той се натѣква на противоречия, защо придоби богатство и защо го изгуби. Докато е богатъ, човѣкъ се страхува да не го обератъ. На този вътрешенъ страхъ, именно, се дължи явяването на крадци и разбойници въ свѣта. Като осиромашее, човѣкъ казва: Нѣма моралъ въ свѣта. Вѣрно е, че въ свѣта нѣма още онзи великъ моралъ, за който копнѣе човѣшката душа. Днесъ въ много хора липсва и разумность. Богатиятъ не знае, защо е богатъ; бедниятъ не знае, защо е беденъ; добриятъ не знае, защо е добъръ; лошиятъ не знае, защо е лошъ и т. н.

Какъ може човѣкъ да изправи живота

си? По два начина: Чрезъ въздържание и чрезъ приложение.—Кжде трѣбва да прилагате закона на въздържанието? — На земята, дето действуватъ отрицателнитѣ сили. Обаче, влѣзе ли въ Божествения свѣтъ, човѣкъ трѣбва да проявява приложението. Въ Божествения свѣтъ действуватъ положителни сили. Следователно, докато е на земята, дето владѣе злото, човѣкъ трѣбва да се въздържа отъ злото, т. е. да отлага прилагането на лошитѣ мисли и чувства. Влѣзе ли въ Божествения свѣтъ, въ свѣта на положителнитѣ сили, дето съществува само добро, човѣкъ трѣбва да прилага, да изпълнява и да реализира добритѣ мисли и чувства. Като живѣе на земята, човѣкъ се стреми да бжде добре облѣченъ, нахраненъ и на добра служба. Той не обича дрехи съ крѣпки. Това показва, че човѣкъ се стреми къмъ лесния пѣтъ. Започне ли една работа, той иска да я свърши изведнѣжъ. Ако не може да я свърши изведнѣжъ, той не иска да я започва отново. Въ Божествения свѣтъ, обаче, човѣкъ започва и прекъсва една работа по нѣколко пѣти, докато я свърши. За предпочитане е човѣкъ да има крѣпки на дрехитѣ си, но да разполага съ знания, отколкото дрехитѣ му да бждатъ безъ крѣпки, а да нѣма знания. На земята крѣпкитѣ сж необходимостъ, а на небето никаква крѣпка не се приема. Успѣхътъ и силата на човѣка седи въ доволството, а не въ голѣмото богатство. Ако не е доволенъ отъ условията, при които въ даденъ моментъ се намира, чо-

вѣкъ приключва живота си съ малъкъ минусъ. Минусътъ не е истинскиятъ животъ. Добриятъ животъ завършва съ плюсове. Минуситѣ въ живота на човѣка показватъ, че той е работилъ съ отрицателни величини; плюсоветѣ въ живота на човѣка показватъ, че той е работилъ съ положителни величини. Отъ гледището на Божествения животъ и отрицателнитѣ величини иматъ своето предназначение. Ако злото и отрицателното не съществуватъ, и доброто нѣма да съществува. Когато човѣкъ е лошъ, тогава има възможность да прояви доброто, което крие въ себе си. Какъ ще прояви доброто? Като се въздържа отъ правене на зло.

И тъй, основната мисълъ отъ днешната лекция е следната: изпълнението на добритѣ мисли произвеждатъ добри чувства, а неизпълнението имъ ражда лоши чувства. И обратно: изпълнението на лошитѣ мисли произвежда лоши чувства, а неизпълнението имъ ражда добри чувства. Като прилагате лошитѣ мисли, а отлагате приложението на добритѣ, вие сами си създавате кармата. Като прилагате добритѣ мисли, а отлагате изпълнението на лошитѣ, вие си създавате дихармата. Само чрезъ ликвидирание на кармата и приложение на дихармата се създава свѣтлото бждеще на човѣка. Не живѣе ли съзнателно и разумно, човѣкъ играе на лотария, въ която, или ще спечели, или ще изгуби.

Животътъ на съвременнитѣ хора е жи-

вотъ на лотария. Тѣ непрекъснато бъркатъ въ торба съ плодове. Ако знаятъ, какъ да вадятъ, ще напипатъ най-хубави, сладки и доброкачествени плодове. Ако не знаятъ, ще напипатъ кисели, горчиви и гнили плодове. Въ науката на живота се събиратъ или само цѣли числа, или само дроби, но въ никакъвъ случай не се събиратъ дроби съ цѣли числа, или цѣли числа съ дроби.

Т. м.

*

15. Лекция отъ Учителя, държана на
20. декемврий, 1929 г. София. — Изгрѣвъ.

Собственикъ и наемателъ

Размишление.

Съвременнитѣ хора се оплакватъ отъ неуспѣхъ въ живота си. Тѣ казватъ, че работятъ много, а нѣматъ резултати. Причината за неуспѣхитѣ имъ се крие въ неразумното работене. Нѣкои хора не знаятъ, какъ да работятъ. Други пъкъ малко работятъ, а трета категория почти не работятъ. Тѣ се подаватъ на леностъ. Тѣ мечтаятъ да забогатѣятъ, да станатъ учени, съ единствената целъ да си починатъ единъ день, т. е. да се предадатъ въ рѣцетѣ на леностъта. Почивка, която се обуславя отъ леностъта, не може и не трѣбва да бѣде идеалъ на човѣка. Леностъ и почивка сж две различни състояния, както ученостъ и учение. Ученостъта е резултатъ на учението. Като учи, човѣкъ придобива знания и става ученъ. Учениятъ е богатъ човѣкъ, който разполага съ много знания, както бижутерътъ—съ своитѣ скъпоценни камъни. Учениятъ, както бижутерътъ, е събралъ наготово известни ценности и ги счита за свои. Доколко сж негови, познаваме по изпитанията, въ които Провидението го поставя. Ако при всички условия на живота си учениятъ може да се ползува отъ знанието си и да се справя лесно съ мжчнотиитѣ, знанията му сж дей-

ствително негови. Тѣ сж негова плѣтъ и кръвъ. Обаче, ако при всички мъчнотии и изпитания той не може да си помогне, знанията му сж излишенъ товаръ, който всѣки може да му отнеме. Като е дошълъ на земята, човѣкъ трѣбва да работи, да се учи, да придобие такова знание, което да занесе съ себе си, да му послужи въ вѣчността. Подаде ли се на леностъ, той не изпълнява предназначението си, както трѣбва. Какво е предназначението на човѣка? Да бжде ученикъ на Великата школа на живота.

Много отъ мислитѣ и чувствата на човѣка се намиратъ въ такова отношение помежду си, въ каквото собственикътъ на една къща и неговитѣ наематели. Каква разлика има между собственика и наемателя на една къща? Разликата е въ съзнанието имъ. Докато живѣе въ една къща, наемателътъ казва, че къщата е негова. И собственикътъ казва, че къщата е негова, но въ неговото съзнание за собственостъ и това на наемателя има известна разлика. Ако собственикътъ умре и не остави никакви наследници, тогава наемателътъ, който е живѣлъ десетъ години въ къщата, може да стане собственикъ. Въпрѣки това, между неговото съзнание и това на собственика пакъ има разлика. Собственикътъ самъ е градилъ къщата си, а наемателътъ я получилъ наготово.

Разликата въ съзнанието на собственика и наемателя е толкова голѣма, колкото между учения, който открилъ една теория за слънце-

то, и онзи, който я разпространява. Първият има въ ума си още недоизказани нѣща за теорията, а вторият нѣма нищо. Онзи, който разпространява теорията, знае толкова, колкото е чулъ отъ откривателя. Както откривателят на теорията всѣки моментъ мисли да прибави нѣщо ново къмъ теорията си, така и собственикът на кжщата мисли да прибави нѣщо ново къмъ кжщата си, да внесе известно подобрение. Наемателят живѣе въ кжщата, ползува се отъ нея и за нищо друго не мисли. На сжщото основание, казвамъ: Всѣки човѣкъ, който не прави никакво подобрение въ своя организъмъ, е наемателъ, а не собственикъ. Всѣки човѣкъ, който не внася никакво подобрение въ своя умъ и въ своето сърдце, сжщо е наемателъ. Той казва: Достатъчно ми е това, което имамъ. Щомъ мога да се ползувамъ отъ него, нищо повече не искамъ.

Отъ гледището на идеята за собственикъ и наемателъ, ние дѣлимъ хората на две категории. По отношение на своя организъмъ, повечето хора сж наематели, вследствие на което казватъ: Да си поживѣемъ малко на земята! За какво друго ще мислимъ?— Това сж безидейни хора. Безидейността е символъ на наемателя. Значи, безидейността е качество само на наемателя, а идейността — на собственика.

Подъ думата „собственикъ“ ние не разбираме частния собственикъ. Ние вземаме понятието „собственикъ“ въ широкъ смисълъ. Който се занимава съ частната собственостъ,

е наемателъ. Който се занимава съ собствеността въ широкъ смисълъ на думата, е идеенъ човѣкъ. Ако една идея влиза въ ума ви и не може да стане ваша собственостъ, да повдигне душата ви, тя не е истинска идея. Тя е дошла въ васъ като наемателъ, живѣла две-три години, и единъ день, когато не очаквате, тя ви напуска. Въ сжщностъ, идеята ли повдига духа, или духътъ повдига идеята? Духътъ е мощното въ човѣка. Следователно, никаква идея не може да повдигне духа на човѣка. Обаче, ние казваме, че духътъ на нѣкой човѣкъ е падналъ, а на другъ се е повдигналъ. Кажемъ ли, че духътъ на човѣка е повдигнатъ, имаме предъ видъ подобриенето на дишането му. Когато дишането на човѣка не става правилно, духътъ му пада. Въ това отношение духътъ седи надъ идеята и надъ дишането. Духътъ е въ състояние да подобри и регулира дишането. Оттукъ вадимъ заключението: всѣка идея, която не подобрява дишането, не е истинска, не е права идея. Тя не внася животъ въ човѣка.

И тъй, всѣки трѣбва да знае, наемателъ ли е на нѣщо, или собственикъ. Ако е собственикъ, той трѣбва да знае, има ли наематели въ кжщата си, или самъ живѣе въ нея. Тѣй щото, когато употребявате думитѣ „наемателъ и собственикъ“, вие трѣбва да знаете точното имъ значение, а не да ги употребявате безразборно. Бъ Божествения езикъ не се позволяватъ празни думи, безъ съдържание и смисълъ.

Следователно, когато се казва, че животътъ има, или нѣма смисълъ, въ сжщность ние разбираме методитѣ, съ които човѣкъ работи. Методитѣ опредѣлятъ резултатитѣ. Има методи на луната и методи на слънцето. Методитѣ на луната действуватъ само върху въображението, безъ да даватъ нѣкакви резултати. Обаче, методитѣ на слънцето всѣкога даватъ добри резултати. Следователно, когато нѣкой човѣкъ каже, че не живѣе, както трѣбва, това показва, че той работи съ методитѣ на месечината. Какво трѣбва да направи, за да живѣе разумно и да има резултати? Той трѣбва да мине отъ методитѣ на луната къмъ методитѣ на слънцето. Какъ става това? Когато човѣкъ минава отъ низходящо въ възходящо състояние, той работи вече съ методитѣ на слънцето. Когато говоримъ за низходящи състояния, имаме предъ видъ влиянието на земята и на луната върху човѣка. Само земята и луната указватъ низходящи и възходящи влияния върху човѣка. Слънцето, обаче, указва само възходящи влияния.

Като говоря за влиянието на слънцето и на луната върху човѣка, азъ нѣмамъ предъ видъ, какво вие мислите по този въпросъ. Каквото и да мислите, никой не може да проникне въ мисълта ви. Ако нѣкой човѣкъ проникне въ мисълта на своя приятелъ и започне да мисли като него, и двамата ще се слѣятъ въ едно и ще изгубятъ своята индивидуалность. Не е позволено на човѣка да се рови въ ми-

съльта на своя ближенъ. Той нѣма право да изисква отъ ближния си да мисли като него. Радвайте се, че всѣки човѣкъ мисли специфично, а не като васъ. Красотата на живота седи въ разнообразието на мисълта. Философитѣ отиватъ още по-далечъ. Тѣ желаятъ да проникнатъ не само въ мислитѣ на хората, но даже и въ мисълта на Бога. Обаче, тѣ не дозиратъ, че ако проникнатъ въ мисълта на Бога, отъ тѣхъ нищо нѣма да остане. Мисълта на Бога е огънь, който изгаря. Има ли смисълъ да пипа човѣкъ въ този огънь? Ще кажете, че Божията мисълъ е богатство, което трѣбва да се извади отъ този огънь. Ако се опитате да го извадите, ще видите, какво ви чака. Влѣзете ли въ този огънь, повече нѣма да излѣзете. Който влѣзе въ този огънь и не излѣзе вѣнъ отъ него, ние го наричаме „възлюбения на смъртта“. Влюби ли се човѣкъ въ смъртта, тя го взима въ обятията си и не го пуца да излѣзе навѣнъ. Който влиза и излиза отъ огъня, ние го наричаме „възлюбения на живота“. Значи, сѣществуватъ два вида влюбени хора: еднитѣ сж влюбени въ смъртта, а другитѣ — въ живота.

Мнозина мислятъ, че лесно се влиза въ огъня на смъртта. Лесно се влиза, ако можешъ да излѣзешъ. Но ако влѣзешъ и не можешъ да излѣзешъ отъ огъня, ти се превръщашъ въ прашина. Досега никой не е разрешилъ този въпросъ правилно. Това значи: мнозина сж влизали въ огъня на смъртта, но

и досега още не сж разрешили въпроса правилно, т. е. и до днесъ още не сж излѣзли отъ него. Не е лесно да извади човѣкъ богатството, което е скрито въ смъртъта. Само единъ начинъ има, по който човѣкъ може да извади това богатство. Този начинъ се крие въ съзнанието на човѣка, че може да извади богатството на смъртъта, безъ да го засегне огънятъ. Страхува ли се отъ огъня, не вѣрва ли въ себе си, той е загубенъ. Той остава въ огъня и се превръща на пепелъ. Той не може да разреши въпроса и остава затворенъ въ смъртъта.

Може ли мишката да влѣзе въ капанъ съ сирене, и капанътъ да не се затвори следъ нея? Каквото е положението на мишката въ капана, такова е положението и на всѣки човѣкъ, който се занимава съ философски въпроси, като, запримеръ, съ въпроса за смъртъта. Както и да го разрешава, ще дойде день, когато човѣкъ ще се намѣри въ капана на смъртъта. Ако пожелае да излѣзе отъ капана, ще се намѣри предъ которака. Тѣй щото, той ще се намѣри въ положение да не може да разреши, кжде да остане: въ капана на смъртъта, или извънъ него. Както не можете да разрешите въпроса за смъртъта, сжщо така не можете да разрешите въпроса за смисъла на живота, за неговата крайна цель. Защо ви обича нѣкой, и защо вие го обичате, това сж въпроси, които не можете да разрешите. Не се опитвайте да разрешавате неразрешими въпроси. Въ стремежа си да ги разрешите,

вие се натъквате на все по-неразрешими въпроси, докато най-после дойдете до пълно обезличаване и изгубване на всъка индивидуалност. Като се рови въ неразрешимитѣ въпроси, най-после човѣкъ ще дойде до въпроса за вѣчността, безъ да може да го разреши. Никой смъртенъ не е разрешилъ, какво представя вѣчността. Може ли смъртниятъ да говори за безсмъртното, ограничениятъ — за безграничното? Това е невъзможно. Който се опита да разреши този въпросъ, той неизбежно ще изчезне нѣкъде въ Битието.

И тъй, като ученици на живота, вашата задача е да се занимавате съ разрешими въпроси. Запримѣръ, нѣкой ученъ се занимава съ теглото на слънцето, прави свои изчисления и мисли, че по-важенъ въпросъ отъ този не съществува. Въ това време една бедна вдовица хлопа на вратата му, иска да го запита, какво да прави съ сина си, въ кое училище да го запише, но той не я приема, подъ предлогъ, че е заетъ. Той счита, че, ако се занимава съ въпроса на вдовицата, ще изгуби времето си. Защо ще изгуби времето си? Защото никой нѣма да му плати. Обаче, като изучава въпроса за теглото на слънцето, много хора ще се заинтересуватъ и ще пожелаятъ да купятъ книгата му.

Значи, често хората се занимаватъ съ едни или други въпроси, съ огледъ на това, колко ще спечелятъ отъ тѣхъ. Това не е идейна работа. Идейната работа изключва всѣ-

какво користолюбие. Каквито предположения и заключения да правят за теглото на слънцето, ученитѣ нѣма да се домогнатъ до неговото абсолютно разрешаване. — Защо? — Защото въпросътъ за теглото, макаръ и физически, има свое двойко разрешаване: физическо и органическо. Много планети сж произлѣзли отъ слънцето, но то не е намалило теглото си. Този въпросъ ще се разреши въ далечното бъдеще.

Мнозина се интересуватъ отъ въпроса, защо Богъ ги е създалъ такива, каквито сж днесъ, и защо ги е поставилъ при тия условия, при които сега живѣятъ. Каквито обяснения и да ви се дадатъ, тѣ не могатъ да ви ползуватъ. Това е все едно, да ви обяснятъ, защо сте радостни или скръбни. Обясненията нито ще увеличатъ радостта ви, нито ще намалятъ скръбта ви. Защо едни хора сж добри, а други лоши? И този въпросъ е неразрешимъ. Защо Христосъ, Синъ Божи, трѣбваше да мине презъ страдания и да бжде разпнатъ? И този въпросъ е неразрешимъ. Неразрешимитѣ въпроси сж тайна на Битието. Каквито предположения и обяснения да се даватъ по тия въпроси, въ края на краищата тѣ пакъ оставатъ неразрешени. Защо е недоволенъ човѣкъ? Нѣкога той знае причината на недоволството си, а нѣкога не знае. Ако сте ученикъ въ гимназията, и учителятъ ви пише четворка вмѣсто шесторка, вие сте недоволни отъ преценката си. Вие сте отговорили добре, а той

е намалилъ бележката ви съ две единици. Тази двойка, именно, внася въ ума ви недоволство. Ако учителятъ види, че направилъ погрѣшка въ преценката си и ви тури шесторка, вие ставате доволни. Значи, двойката изчезва отъ ума ви и престава да ви смущава, да ви прави недоволенъ. Следователно, недоволството се явява тамъ, дето се срѣщатъ два противоположни възгледа, или две противоречиви мисли. Обаче, причинитѣ, поради които се явяватъ противоречивитѣ мисли, оставатъ неизвестни.

Като ученици, спазвайте следнитѣ правила: никога не желайте да бъдете абсолютно щастливи. Никога не желайте голѣми радости. Защо? Защото голѣмитѣ радости носятъ следъ себе си голѣми скърби. Готови ли сте да се справите съ голѣмитѣ скърби? Каквото и да ви се случи въ живота, благодарете на Бога. Щомъ скръбта ви посети, благодарете за нея и не казвайте, че е много голѣма. Напротивъ, благодарете, че не е по-голѣма, отколкото може да бжде. Молете се да я понесете разумно. Не приемете ли дадената скръбъ съ благодарностъ, ще ви изпратятъ по-голѣма. Вие познавате ли голѣмата скръбъ и голѣмото страдание? Знаете ли, какво нѣщо е да бесятъ човѣка? Ако бесятъ нѣкой 80—90 годишенъ човѣкъ, ще кажете, че той се е наживѣлъ. Какво ще кажете, обаче, ако видите да бесятъ младъ човѣкъ, при когото стои, отъ една страна, майка, съ разбито отъ скръбъ

сърдце, а отъ друга — неговата възлюбена, съ разбити мечти и копнежи за бждещо щастие? Ако този човѣкъ може да се освободи отъ вжжето, той ще изпита чувство на отмъщение къмъ цѣлия свѣтъ за насилието, което се прави върху него.

Тѣй щото, не се стремете да разрешавате неразрешими въпроси, нито пъкъ се отказвайте отъ разрешимитѣ. Натѣкнете ли се на нѣкой неразрешимъ въпросъ, благодарете, че има съ какво да се занимавате въ далечното бждеще. Дойдете ли до нѣкой разрешимъ въпросъ, не казвайте, че не е ваша работа да се занимавате съ него. Изследвайте причинитѣ и послѣдствията, предъ които се намирате, и благодарете, че ви е дадена възможность да разширите кръга на знанията си. Кажете ли нѣкой, че не се интересува отъ живота, той е падналъ подъ нулата на термометъра, т. е. въ областта на студа. Какво ще придобие отъ студа? Той постепенно ще замръзва, докато престане да мисли и да чувствува. Щомъ е дошълъ на земята, човѣкъ трѣбва да учи, да се интересува отъ всичко. Което може да разреши, ще разреши; което не може да разреши, ще остави настрана, за далечното бждеще.

Следователно, всѣко явление въ живота и природата има отношение къмъ човѣка дотолкова, доколкото се отразява въ неговия личенъ животъ. Съ други думи казано: човѣкъ се интересува отъ известно явление дотолкова, доколкото има допирни точки съ него. Заеме

ли се човѣкъ съ разрешаването на задачи, които нѣматъ отношение къмъ сегашния животъ, непременно ще се яви недоволство въ него. Запримѣрь, ако човѣкъ пожелае за известенъ срокъ да стане ученъ, ще се натѣкне на голѣми нещастия, които ще обезсмислятъ живота му. Учеността не се постига въ единъ животъ. Колкото години да живѣе на земята, човѣкъ все ще има какво да учи. Знанието се открива на човѣка постепенно. Соломонъ, който минаваше за голѣмъ мъдрецъ, се стремѣше къмъ придобиване на много знания, поради което се домогна до окултнитѣ науки. Следъ като придоби голѣми знания, той се опита да проникне въ сърдцето на жената, да види, какво се крие тамъ. За тази целъ той събра около себе си 300 жени и 600 наложници, но пакъ не можа да разреши въпроса. Следъ всичко това той трѣбваше да каже: „Суета на суетитѣ, всичко е суета“. Права ли е тази мисль? Само въ едно отношение, а именно, по отношение на неразрешимитѣ въпроси въ живота. Като дойдете до такъвъ въпросъ, отстъпете назадъ. Неговото разрешение е скрито въ далечното бъдеще. Заемете се съ разрешаването на близки до васъ въпроси. Като разрешавате тия въпроси, вие се повдигате, растете, и всѣки день придобивате по нѣщо ново въ съзнанието си. При това положение вие никога нѣма да кажете, че всичко въ живота е суета. Разуменъ е животътъ. Заслужавя човѣкъ да живѣе, да учи и да при-

добива знания, които да прилага. Безъ приложение животътъ нѣма смисълъ.

И тъй, ако не се занимавате съ неразрешими въпроси, това не значи, че не трѣбва да работите. Човѣкъ трѣбва да работи постоянно и да бжде доволенъ отъ работата си, да не мисли за далечни въпроси. Настоящиятъ моментъ е важенъ, а не бждещиятъ. Този моментъ може да бжде много краткъ и много дълъгъ — не е важно. Това зависи отъ интензивността на човѣшкитѣ мисли и чувства, отъ степенята на неговото развитие. Всѣко нѣщо има цена, когато става на своето време. Следователно, младиятъ трѣбва да се радва на своята младостъ и да не желае преждевременно да стане старъ. Стариятъ пъкъ трѣбва да се радва на своята старостъ и да не желае да се върне отново въ положението на младия. Колкото и да желаете това, нито младиятъ може преждевременно да остарѣе, нито стариятъ може да се върне въ годинитѣ на своята младостъ. И безъ да желаете това, ще дойде день, когато младиятъ ще стане старъ, а стариятъ — младъ. Ще каже нѣкой, че животътъ му е дотегналъ и желае часъ по-скоро да умре. И това не зависи отъ него.

Сега, като ученици, вие трѣбва да се освободите отъ всички противоречиви мисли, отъ всички наслоявания въ ума и въ сърдцето ви, останали отъ далечното минало. Ще кажете, че искате да станете учени, богати, свети, силни хора. Да желаете това, значи, да съзна-

вате, че сте невежи, грѣшници, сиромаси и слаби хора. Това е все едно агнето да желае да стане овца, или вълкът да желае да стане вълк. Тѣзи желанія не сж на мѣсто. Само по себе си агнето е овца, а вълкът — вълк. Въ програмата на всѣки човѣкъ е поставено, какъвъ трѣбва да бжде. Той трѣбва да стане и ученъ, и философъ, и поетъ, и художникъ, и музикантъ, и родителъ и т. н. Каквото е предвидено за човѣка, това ще стане. Ако не е опредѣлено нѣщо въ програмата му, каквито усилия да прави, нѣма да го постигне. Какво трѣбва да правите тогава? Нищо друго не ви остава, освенъ да не се противите на сждбата си. Каквото сждбата ви носи, използвайте го разумно. Който иска да постигне нѣщо, което не е въ програмата му, и прави усилия, въ края на краищата, вмѣсто постижения, ще има загуби.

И обратно: който трѣбва да постигне нѣщо, а се отказва да работи, ще изгуби това, което е придобилъ. Първиятъ ще страда, защото се е качилъ на върха преждевременно. Вториятъ ще страда, понеже е закѣснѣлъ да се качи на върха — други сж го изпреварили. Той трѣбва да чака, първо тѣ да слѣзатъ, а после той да се качи. Когато дойде времето да станешъ ученъ, не се бави. Качи се веднага на върха и започни да работишъ. — Ама не съмъ облѣченъ. — Това нищо не значи. Облѣченъ ли си, или не, ти трѣбва да се качишъ на върха. Времето е дошло и никакво отла-

гане не се позволява. Какво прави акробатът, който ходи по вжже? Той се качва на вжжето и тамъ се облича, да покаже на хората, че е майсторъ. Той се качва на вжжето съ акробатскитѣ си дрехи и тамъ отваря куфара си и се облича съ нови дрехи. Не можете ли да направите и вие сжщото? Качете се на върха съ старитѣ си дрехи и тамъ облѣчете новитѣ, да кажатъ хората и за васъ, че сте голѣмъ майсторъ.

Това, което говоря, не подразбира процесъ на насилие или принуждение. Да спазва човѣкъ заповѣдитѣ на разумната природа, да спазва времето, което тя е опредѣлила за постигане на неговитѣ идеали, това не значи още насилие. Природата е опредѣлила за всѣки човѣкъ специална работа, която той трѣбва да свърши. Ако се противопостави, той ще понесе послѣдствията на своя отказъ. — Защо трѣбва азъ, именно, да свърша тази работа? — Защото си най-способниятъ, на тебе сж дадени условия да я свършишъ. Какво по-хубаво отъ това, да изпълнишъ възложената задача отъ природата и да внушишъ довѣрие въ хората и въ самата природа къмъ тебе? Какво по-велико нѣщо можете да очаквате отъ това, хората да ви вѣрватъ и да разчитатъ на васъ? Като знаете това, не се отказвайте да изпълните задачата, която природата ви възлага.

Какво представя вѣрата? Да вѣрва човѣкъ, това значи, да изучава разумнитѣ закони на природата. Щомъ познава тѣзи закони

и се ръководи отъ тѣхъ, човѣкъ никога не се заблуждава. Каквото знае, положително го знае. Той не може днесъ да знае едно нѣщо, а утре да го отрича; днесъ да мисли по единъ начинъ, а на другия день — по другъ начинъ. Отдето и да придобива знания, въ каквото училище и да учи, ако придобива знания на разумната природа, тѣ сж навсѣкжде еднакви. Между всички учебни институти, въ които се изучаватъ законитѣ на природата, има тѣсна връзка. Който разбира природнитѣ закони, той навсѣкжде вижда една и сѣща мисль. Който не ги разбира, за него всичко е разпокъсано и отдѣлно. Разумността въ природата се заключава, именно, въ непрерывность на нейнитѣ явления. Между явленията на природата съществува тѣсна, вжтрешна връзка.

Съвременнитѣ хора често се оплакватъ, че тукъ или тамъ сж изгубили времето си. Нищо въ природата не се губи. Ако въ едно отношение човѣкъ мисли, че е изгубилъ времето си, въ друго отношение е спечелилъ. Когато природата реши да направи човѣка ученъ, тя е точна, не губи времето си. Тя ще дойде точно на време и ще го застави да направи това, което му е нужно. Тя говори на човѣка по различенъ начинъ. Първо ще му говори тихо, любовно, ще му каже да свърши дадена работа. Ако се противопостави, подъ предлогъ, че иска да бжде свободенъ, тя насила ще го накара да вземе раницата си и да тръгне. Каже ли ти природата веднѣжъ да се качишъ

на върлината, ще я слушашъ. За да бждешъ свободенъ, първо трѣбва да проявишъ послушание къмъ природата: ще се качишъ на върлината, ще постоишъ известно време тамъ и после ще слѣзешъ. Цѣла вѣчностъ нѣма да стоишъ на върлината — единъ моментъ ще стоишъ. При това, нѣма да бждешъ самъ. Около тебе ще стои онзи, който ще те учи.

Сега ще ви задамъ следния въпросъ. Кое е по-добре за рѣката: да тече, както природата е опредѣлила, да се влива въ морето, или да тече споредъ желанието на хората? Кое е по-добре за васъ: животътъ ви да тече, споредъ програмата, предвидена отъ Бога, или споредъ програма, която хората сж опредѣлили? Ако поставите рѣката въ опредѣлени граници и начъртаете нейния пътъ, тя вече не е рѣка, но каналъ. Сжщото се отнася и до живота. Ако животътъ ви се развива по програма, опредѣлена отъ хората, той изгубва цената си като животъ, произлѣзълъ отъ Бога, и се превръща въ каналъ. Следователно, ако животътъ ви е каналъ, презъ него ще минаватъ всицки нечистотии; ако е рѣка, презъ него ще минаватъ само Божествени мисли и чувства. Като съзнателно и разумно сжщество, човѣкъ самъ опредѣля пътя на своя животъ: каналъ ли да бжде, или рѣка. Той има право на изборъ.

Задачата на всѣки човѣкъ е да бжде въ хармония съ законитѣ на разумната природа, както и съ всицки разумни сжщества, които

сж завършили своето развитие. Само тия същества сж въ състояние да го опжтятъ, да му покажатъ начинъ, по който може правилно да се развива. Казвате: Каква е крайната цель на нашия животъ? — Това не е ваша работа. Ще учите, ще работите, ще живѣте и постепенно ще се домогвате до онова, което природата е предвидила за васъ. Опита ли се нѣкой да ви отклони отъ пжтя, който природата е опредѣлила, кажете: Такъвъ е моятъ пжть, такава е сждбата ми, такава е волята Божия. Не се отклонявамъ отъ този пжть. Каквото Богъ е опредѣлилъ за мене, него ще следвамъ. Този пжть води къмъ възкачване.

— Само свѣтлиятъ пжть на мждростъта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

*

16. Лекция отъ Учителя, държана на
27 декемврий, 1929 г. София. — Изгрѣвъ.

Пжтища на природата

Т. м.

Тема за следния пжтъ: „Лесенъ начинъ за справяне съ страданията“.

Като се говори за пжтищата на природата, вие си я представяте като разумно същество. Действително, пжтища има само въ разумния животъ. Следователно, щомъ природата разполага съ пжтища, чрезъ които се проявява, тя непременно е разумна. Какво можете да кажете, запримѣръ, за охлюва? Като видите охлювъ въ природата, вие се запитвате, кое го е накарало да си направи такава твърда черупка. Защо охлювътъ влѣзе да живѣе въ тази спирално завита черупка? Все ималъ нѣкакво съображение. Като прави кжща, и човѣкъ се ржководи отъ известни съображения. Той туря нѣколко прозорци на кжщата си, за да се освѣтява добре. После поставя нѣколко врати, за да може свободно да влиза и излиза навънъ. Не само човѣкъ се ржководи отъ известни съображения, но и малкитѣ бубулечици, при строежа на своитѣ кжщички, иматъ предъ видъ известни условия. Малки дупки сж тѣхнитѣ кжщички, но ще видите, че сж изложени на изтокъ, западъ или югъ, а никога

на северъ. Защо? Тѣ знаятъ, че на северъ нѣма никакво слънце, нѣма свѣтлина.

Като изучавате зоологията, виждате, че формата на главата и лицевата ѝ частъ на всички животни е различна. Ако започнете да изучавате низшитѣ форми и постепенно се изкачвате нагоре, виждате известно преобразование въ формитѣ, съ цель да се доведатъ до най-свършената отъ тѣхъ. Като дойдете до човѣка, виждате, че неговото лице е най-свършено. Въпрѣки това, природата не спира и тукъ. Тя продължава още да работи върху лицето и главата на човѣка, да го усвършенствува. Съ промѣнитѣ на лицето и главата ставатъ промѣни и въ цѣлото тѣло. Казвате: Защо природата, като съвокупность отъ разумни същества, не създава изведнѣжъ една свършена форма, а трѣбва постоянно да прави опити? Въ своята дейность природата прилага закона на последователността, чрезъ който дава възможность на своитѣ съзнателни форми да се учатъ, да придобиватъ опитности. Ако природата представи формитѣ си въ своя завършенъ видъ, тѣ нѣма да придобиятъ това, което имъ е нужно. Освенъ това, тя дава възможность и на разумнитѣ същества въ нея да се проявятъ. Като творчески сили, тѣ работятъ като сътрудници на природата за преобразование на формитѣ. Всѣко разумно същество допринася къмъ преобразованието на дадена форма толкова, колкото е неговото развитие. Съществата, които сж работили за

преобразованието на животинските форми, както и тази на човъка, се различават коренно едни отъ други.

Следователно, човъшкото лице е площ, върху която се отпечатватъ силите, които работятъ въ човъка. Запримѣръ, нѣкой день сте веселъ, добре разположенъ, съ подигнато настроение, но случва се, че външна или вътрешна причина измѣня вашето състояние. Като се погледнете въ огледало, виждате, че лицето ви има съвсемъ другъ видъ: тъжно, мрачно, песимистично. И обратно: мраченъ, неразположенъ сте, но изведнѣжъ става нѣкаква промѣна въ силите на вашия организъмъ. Защо става тази промѣна? Бутнали сте нѣкой центъръ, който е създалъ разположението, или неразположението на духа ви. Значи, достатъчно е да бутнете единъ отъ добрите центрове на вашата глава, за да потекатъ добри мисли и желания въ васъ, чрезъ които да разрешите добре задачите на своя животъ. Като не знаете причините на тия нѣща, вие си мислите: Защо съмъ билъ толкова глупавъ да се подавамъ на обърканите си работи? Ето, въ единъ моментъ всичко се нареди. Лесно ставатъ работите за онзи, който знае, какъ и кжде да тури ржката си. Ако не знае, какъ и кжде да постави ржката си, вмѣсто добро той може да произведе катаклизъмъ въ своя личенъ животъ. Ето защо, човѣкъ не трѣбва да се спира само върху последствията на нѣщата, но да търси тѣхните причини.

И тъй, не е достатъчно само да изучавате човѣшкия организъмъ, както и характера на човѣка, но трѣбва да гледате на човѣка като на жива, разумна станция, чрезъ която той влиза въ съприкосновение съ цѣлия козмосъ. Всичко зависи отъ това, кой бутонъ въ станцията ще бутне, за да влѣзе въ връзка съ добри или лоши сжщества. Ако по невнимание бутне нѣкой отъ лошитѣ центрове, човѣкъ веднага се обръща къмъ своя радиоапаратъ и вика за помощъ. Така постъпватъ днесъ и параходитѣ въ голѣмитѣ морета и океани. Щомъ се намѣрятъ въ опасностъ, тѣ веднага викатъ за помощъ. Коя е радиостанцията въ човѣка? Неговото будно съзнание. Чрезъ тази станция човѣкъ влиза въ връзка съ външния и вътрешенъ свѣтъ, съ всички разумни сжщества. Да имашъ будно съзнание, това значи, да имашъ възможностъ да приемашъ и да предавашъ мисли, чувства и желания отъ всички станции. Запитатъ ли те нѣщо отъ разумния свѣтъ, ти трѣбва да си буденъ, веднага да отговоришъ на зададения въпросъ.

И тъй, когато изучавате живота, вие трѣбва да имате будно съзнание. Животътъ не е така простъ, както мнозина мислятъ. Нѣкой казва: Да си поживѣемъ малко!—Можешъ да си поживѣешъ, но ще страдашъ. Днесъ всички хора страдатъ, защото станциитѣ имъ сж затворени. Ще кажете, че човѣкъ трѣбва да има само една мисълъ и едно желание. Какво разбирате подъ думитѣ „една мисълъ и едно же-

лание? Това значи, човѣкъ да се съсрѣдоточи само за себе си, да не се интересува отъ окръжаващитѣ. Това не е право. Човѣкъ трѣбва да бжде съсрѣдоточенъ въ себе си, съ цель да се изучава, но не и да се затваря за ближнитѣ си. — Какво трѣбва да прави човѣкъ? — Много работи очакватъ човѣка. Ако е земедѣлецъ, ще обработва земята; ако е поетъ, ще пише стихове; ако е философъ, ще философствува; ако е ученъ, ще пише научни книги и т. н.

Съвременниятъ човѣкъ не е дошълъ още до познаване на себе си. Той иска да изучава външната природа, да има на разположение лаборатория, уреди, съ които да прави своитѣ опити. И това е добре, но същевременно той трѣбва да изучава себе си. Ще кажете, че пособия нѣмате. Имате пособия, но трѣбва да знаете, какъ да работите съ тѣхъ. Човѣкъ има въ себе си единъ отъ най-усъвършенствуванитѣ телескопи, микроскопи, радиоапарати. — Ама обсерватория нѣмамъ. — И обсерватория имашъ, но още не си я отворилъ. — Искамъ да следвамъ въ нѣкоя консерватория. — И консерватория имашъ. Започни да работишъ съзнателно върху себе си, и следъ известно време ще се отвори обсерваторията и консерваторията ти.

Човѣкъ носи въ себе си всичко: и музиканти, и поети, и учени, и философи. Следователно, каквото пожелае, той може да го постигне. Ако иска да слуша хубава музи-

ка, може да слуша не само отъ земята, но и отъ Юпитеръ, отъ Венера, отъ Сириусъ, отъ Сатурнъ, отъ Марсъ и т. н. — Кога ще дойде това време? — Въ бъдеще. Обаче, при сегашнитѣ условия тази опитностъ не ви се дава. Да се говори върху нея, като приказка, това се позволява. Сведенборгъ е писалъ за онзи свѣтъ, за съобщение съ духоветѣ. Значи, той ималъ тази опитностъ. Той ималъ вътрешно радио, чрезъ което се съобщавалъ съ сжщества отъ другия свѣтъ. Оттукъ виждаме, че това, което човѣкъ търси вънъ отъ себе си, сжществува и въ самия него. Тайнитѣ, които се криятъ въ природата, сжществуватъ и въ човѣка. Чрезъ астралното си тѣло човѣкъ може да проникне въ астралния свѣтъ и да види това, което за физическото зрение е недостъпно. Докато е на земята, човѣкъ мисли, че другиятъ свѣтъ е идеаленъ. Въ сжщностъ не е така. Има идеални нѣща и на онзи свѣтъ, но тѣ сж достъпни само за онзи, който има будно съзнание, да вижда ясно и да разбира.

Съвременниятъ свѣтъ е пълненъ съ хора, на които съзнанието още не е пробудено. За тѣхъ науката още не е достъпна. Какво остава тогава за онѣзи възвишени знания и опитности, за които се искатъ широки разбирания? Много астрономи гледатъ съ телескопи, но всички не виждатъ еднакво. Нѣкои виждатъ само външността на планетитѣ, а други виждатъ и вътрешността имъ. Които виждатъ вътрешността на планетитѣ, мълчатъ, ни-

що не казватъ. Ония, които виждатъ повърхността на планетитѣ, казватъ, че Юпитеръ е препасанъ съ нѣкакви пояси, Венера е обвита въ було, не се вижда ясно. Защо Венера не се отвори, т. е. защо не хвърли булото си? Много естествено, затворила се е нѣщо. Запримѣръ, вие имате една приятелка, съ която се разбирате добре. Дето се срещнете, започвате да се разговаряте, отворени сте една къмъ друга.

По едно време другарката ви се затваря къмъ васъ. Вие ѝ говорите, но тя не чува, нищо не ви отговаря. — Защо? — Вгълбена е въ себе си. Отъ това вгълбяване лицето ѝ пожълтява, очитѣ ѝ хлътватъ. Ще кажете, че нѣщо я мжчи. Нищо не я мжчи, но тя разрешава единъ важенъ въпросъ. Тя започва да мисли. Щомъ мисли, свѣтлината въ нея се разлага на седемъ цвѣта. Ако лицето ѝ пожълтѣе, това показва, че тя мисли. Ако лицето ѝ почернѣе, това показва, че тя започва да разорава своя черноземъ. Ама зелена станала. Това показва, че тревата ѝ почнала да израства. Тя се е превърнала на росна ливада, съ зелена трева. Между тази трева има пелинъ и много още билки. Човѣкъ, отъ време на време, употребява пелина за цѣръ. И кравитѣ пасатъ пелинъ, вследствие на което млѣкото имъ става горчиво. Като знаете това, не пращайте кравата си на такава ливада да пасе пелинъ. Обаче, тази ливада може да се разхубави. Въ скоро време въ нея израстватъ цвѣта, които

започватъ да цвѣтятъ, да разнасятъ своето благоухание надалечъ, да привличатъ вниманието на пчели, на пеперуди и брѣмбари. Ако отнѣкжде дойде вода, ливадата става още по-привлѣкателна. Животни и хора започватъ да се събиратъ въ нея. Докато нивата е разоранъ черноземъ, ние казваме, че условията ѝ сж ограничени. Обаче, когато нивата се превърне въ ливада, окичена съ свежи, ароматни цвѣтя, и когато бистрата вода на планинското изворче започне да клоkochи въ нея, ние казваме, че тя се намира въ процеса на своето вътрешно и външно развитие. Презъ тѣзи две фази минава всѣки човѣкъ: презъ фазата на чернозема и презъ фазата на росната, цвѣтна ливада. Цвѣтията въ ливадата показватъ, че условията въ външния свѣтъ сж добри.

Всички хора обичатъ цвѣтията, но не разбиратъ тѣхния езикъ. Всѣко цвѣте е буква отъ една азбука, която хората нѣкога ще изучаватъ. Не само езика на цвѣтията не знаятъ, но много нѣща има още, които хората не знаятъ. Запримѣръ, тѣ правятъ различни движения, безъ да разбиратъ тѣхното значение. Тѣ се почесватъ тукъ-тамъ по главата, безъ да съзнаватъ, че си причиняватъ пакости. Има случаи, когато човѣкъ бутне нѣкой центъръ на главата си и съ това разваля настроението си. Следъ това бутне другъ центъръ, съ което внася разположение на духа си. Кой центъръ е бутналъ, какъ е станало това, и

той не знае. Велика е науката за движенията. Ако знае, какъ и съ кой кракъ да тръгва, човѣкъ би избѣгналъ много нещастия въ живота си. Като става сутринъ отъ сънь, човѣкъ трѣбва да отдаде известно внимание и грижа на тѣлото си, на движенията, които прави. Отъ тия движения, именно, зависи успѣха или неуспѣха на работитѣ му презъ цѣлия день.

Сега ще ви дамъ едно упражнение за седемъ дня, отъ днесъ до следната лекция. Това упражнение ще ви отнеме само единъ день, но сами ще си изберете дня. Всѣки отъ васъ, по желание, ще си избере единъ день отъ седмицата, презъ който ще направи упражнението. Още съ ставането си отъ сънь, вие ще се стремите да запазите будно съзнание въ движенията си. Ще се наблюдавате, какъ сте станали, съ кой кракъ първо сте слѣзали отъ леглото си, въ какво положение сж били рѣцетѣ и краката ви презъ цѣлия день, какви движения сте правили съ тѣлото си и какъвъ е резултатътъ на тия движения. Съзнанието ви трѣбва да бжде будно, а движенията ви — естествени. Всичко особено, което забелязвате, ще записвате. Ако е нужно, можете да чъртаете движенията си съ линии. Не се смущавайте, ако този день мине така обикновено, както и останалитѣ дни презъ седмицата. Каквито и да бждатъ резултатитѣ, важно е да имате будно съзнание, да се самонаблюдавате.

Като ученици, вие трѣбва да имате предъ видъ, че истинската наука започва съ умѣнето на човѣка да владѣе движенията си, да бжде господарь на своето тѣло. Ако човѣкъ не знае, какъ е създадено неговото тѣло, какво е предназначението му и ако не може да се справя съ неговитѣ сили, нищо не може да постигне. Какво е предназначението на неговото сърдце, свързано съ астралния свѣтъ, на неговия умъ, свързанъ съ менталния свѣтъ и на неговия разумъ, свързанъ съ причинното тѣло? Съ други думи казано: ако човѣкъ не разбере земнитѣ нѣща, какъ ще разбере небеснитѣ, т. е. отвлѣченитѣ? Физическото тѣло на човѣка е ключъ, съ който могатъ да се разрешаватъ всички трудни въпроси. Изучаването на човѣшкото тѣло е начало на всички науки, които представятъ основа на бждещето. Доколко е ученъ човѣкъ, познаваме отъ това, доколко той разбира своето тѣло. Това не значи, че човѣкъ трѣбва да отдаде всичкото си време и внимание на тѣлото. Важно е човѣкъ да не пренебрегва тѣлото си за смѣтка на въпроси, които днесъ нѣматъ никакво значение. Запримѣрь, трѣбва ли да се занимавате съ въпроса, какво обществено положение ще заемате въ бждеще? Вие не знаете, какво е излѣзло днесъ отъ васъ, а се интересувате отъ бждещето. Какво ще излѣзе отъ васъ въ бждеще? Ще излѣзе това, което е излѣзло отъ всѣки човѣкъ. Човѣкъ е предназначенъ за високъ

постъ, а отъ незнание той иска по-долень постъ и загубва това, което е спечелилъ.

Разправятъ следния случай за единъ българинъ. Той свършилъ наукитѣ си въ Америка, следъ което се върналъ въ България съ специаленъ тренъ. Единъ день той се явилъ при князь Батембергъ да иска нѣкаква служба. Князътъ искалъ да го назначи за министъръ председателъ, но преди това го запиталъ, какво той иска, самъ да си каже. — Искамъ да бжда назначенъ за директоръ въ една отъ софийскитѣ гимназии. — Това не се отнася до мене. Идете въ министерството на просвѣщението, дето назначаватъ директори и учители. И съвременнитѣ хора се намиратъ въ сжщото положение. Тѣ свършили наукитѣ си въ Америка, въ далечния свѣтъ, връщатъ се въ България съ специаленъ тренъ, дето имъ се готви високъ постъ за министри, а тѣ искатъ да станатъ директори на гимназия. Князътъ ги изпраща при министра на просвѣщението, той да имъ даде директорска служба. Обаче, като се явятъ при министра на просвѣщението, той имъ казва: Нѣма свободни мѣста за директори, но има нѣколко за учители. Изберете си, каквото мѣсто искате.

Сегашнитѣ хора не сж дошли още до онова дълбоко, вжтрешно разбиране на нѣщата, да знаятъ, че човѣшкото тѣло е свещено. Ако не цѣлото тѣло, поне частъ отъ него може да се нарече свещена. За това тѣло, именно, може да се каже, че е храмъ Божи. Боже-

ственото, което живѣе въ човѣшкото тѣло, е постоянно и неизмѣнно, а останалата частъ е изложена на промѣни. Както човѣкъ се облича и съблича, така и частъ отъ човѣшкото тѣло непрекъснато се измѣня.

Като ученици, вие трѣбва да държите въ ума си мисълта, че човѣшкото тѣло представля обширенъ свѣтъ, който заслужва да се изучава. Каквито открития да направите около вашето тѣло, благодарете. Не търсете щастието си вънъ отъ себе си. Всичко е скрито въ васъ. Ако човѣкъ не намѣри щастието въ себе си, вънъ по никой начинъ не може да го намѣри. Щомъ се намѣрите предъ нѣкаква мжнотия, предъ известно затруднение, обърнете се къмъ себе си. Отправите ли се къмъ своя умъ, къмъ своето сърдце, къмъ своята душа и къмъ своя духъ, тѣ веднага ще ви дойдатъ на помощъ. Достатъчно е да бутнете единъ отъ бутонитѣ на вашето радио, за да ви отговорятъ веднага. Нѣкой отъ ученитѣ същества въ радиото ще ви отговори: Въ вашата библиотека, въ единъ си шкафъ се намира една книга, съ специаленъ номеръ. Извадете книгата, отворете я на еди-коя си страница и прочетете. Тамъ ще намѣрите разрешението на въпроса, който ви затруднява. После влѣзте въ вашата лаборатория, извадете шишенцето съ еди-каква течность и вземете три капки отъ нея. Като пиете три деня наредъ по три пжти на день отъ тази течность, вие ще бъдете съвършено здрави. Ако нѣмате резултатъ, съобщете ми. Щомъ

ви отговарятъ, станцията отново се затваря. Вие се чудите, какво стана, кой ви отговори, къде остана този човѣкъ. Не е важно, кой ви отговорилъ. Важно е, че вие се чувствувате добре и сте разрешили мъчния въпросъ. Човѣкъ може да разреши задачитѣ си още на земята. Нѣкои мислятъ, че като заминатъ за онзи свѣтъ, тамъ ще разрешатъ мъчните задачи. Възможно е и това, но за предпочитане е човѣкъ тукъ да реши задачитѣ си, отколкото на онзи свѣтъ.

Мнозина религиозни и свѣтски хора търсятъ спасението извънъ себе си. Тѣ не знаятъ, че за да дойде до това положение, да придобие известни знания, човѣкъ трѣбва да работи върху своя умъ, да го развие, да разработи сърдцето си, да стане отзивчиво, да разшири съзнанието си. Сжщевременно той трѣбва да стане господаръ на силитѣ, които работятъ въ него. Силенъ човѣкъ е онзи, който може да бжде господаръ на тѣлото си. Какъ може човѣкъ да стане господаръ на тѣлото си? Много просто. Какъ може синътъ да стане наследникъ на баща си? Бащата написва единъ документъ, че остава богатството си на своя синъ. Въ силата на този документъ синътъ влиза въ правата си на наследникъ. Следователно, ако човѣкъ не вѣрва, че тѣлото, което му е дадено, е негово, всѣки може да му го отнеме. Докато човѣкъ не е получилъ крепостенъ актъ за тѣлото си, всѣки може да го ограбва: този взелъ нѣщо отъ него, онзи взелъ

нѣщо. Получи ли крепостенъ актъ за тѣлото си, той става пълненъ собственикъ, и природата го признава за свой гражданинъ. Виждате, че нѣкой иска да стане собственикъ на едно парче земя, но не успѣва. — Защо? — Не му се дава. Природата не му позволява да губи времето си за излишни работи. Тя му казва: Ти не си станалъ собственикъ на своето тѣло, а искашъ да владѣешъ земя. Ти не си собственикъ на своето тѣло, а искашъ да владѣешъ една къща. Започни съ сжщественото и постепенно върви къмъ несжщественото. Сжщественото за човѣка е неговото тѣло. Ако може да стане собственикъ на тѣлото си, той ще стане собственикъ и на нѣща вънъ отъ себе си. Хората обичатъ тѣлото си, искатъ да живѣятъ много години въ него, но още не сж станали негови собственици.

Човѣкъ трѣбва да има правилно отношение къмъ тѣлото си. Сжщо така той трѣбва да има правилно отношение къмъ своята душа, така наречената „първична монада.“ За да разбере душата си, човѣкъ трѣбва да пази тѣлото си добре. Душата се проявява чрезъ тѣлото. Отъ какво се нуждае тѣлото? Отъ храна, която да поддържа живота и рѣстенето му, отъ въздухъ, вода, свѣтлина и чистота. Това сж необходимитѣ елементи за човѣшкия организъмъ. Мнозина живѣятъ, но не сж доволни. Защо сж недоволни? Тѣ се оглеждатъ въ огледалото и намиратъ, че не сж красиви, не сж достатъчно здрави, силни и т. н. Отъ чо-

вѣка зависи да бжде и красивъ, и здравъ, и силенъ. За да придобие тия качества, той трѣбва да внесе единство между копнежитѣ на душата си и нуждитѣ на своето тѣло. Ако отдѣли живота на тѣлото отъ живота на душата си, той не може да бжде красивъ, здравъ и силенъ. Съзнателниятъ, разумниятъ човѣкъ знае, че тѣлото е облѣкло на душата. Следователно, каквато е душата на човѣка, такава ще бжде и тѣлото му.

И тъй, първата задача на човѣка е да изучава своето тѣло. Това значи, да изучава функциитѣ на своитѣ външни и вътрешни органи, както и положението, което тѣ трѣбва да заематъ. Като знаете функцията на мозъка, обърнете внимание и на положението, което трѣбва да има главата. Дръжте главата си винаги права. Защо? Защото давате възможност на теченията, или енергиитѣ, които идатъ отъ слънцето, да минаватъ свободно презъ дробоветѣ. Не държите ли главата си права, слънчевитѣ енергии не могатъ да минаватъ презъ дробоветѣ, вследствие на което човѣкъ нарушава здравословното състояние на организма си. Сжщо така ходете изправени, не се прегърбвайте. Всѣко прегърбване се отразява вредно върху дробоветѣ. Спазвайте тѣзи две правила, ако искате да бждете свободни.

Много отъ съвременнитѣ хора сж небрежни къмъ тѣлото си. Тѣ мислятъ, че могатъ да бждатъ здрави и безъ специални грижи къмъ него. Нѣкои даже се стѣсняватъ да пра-

вятъ упражнения. Има ли нѣщо срамно въ упражненията? Единственото нѣщо, отъ което човѣкъ трѣбва да се стѣснява, това е злоупотрѐблението съ свободата на разумнитѣ същества. Никога не злоупотрѣбвайте съ до̀вѣрието, което нѣкой човѣкъ има къмъ васъ. Тѣй щото, грижете се за тѣлото си, като за машина, която ви е дадена за работа, и не се стѣснявайте отъ нищо. Въ тази машина сж вложени възможноститѣ на всички минали култури, както и тия на настоящитѣ и бждещи култури. Човѣкъ може да се съобщава съ невидимия свѣтъ само чрезъ физическото си тѣло.

Хората на шестата раса, или на новата култура ще се отличаватъ отъ сегашнитѣ по това, че тѣхнитѣ радиостанции ще бждатъ отворени. Радиостанциитѣ на сегашнитѣ хора сж затворени, вследствие на което тѣ не могатъ да влѣзатъ въ общение съ възвишения свѣтъ. Въ това отношение тѣ се намиратъ въ положението на блокирани държави, чиито граници сж затворени за външния свѣтъ. Казано е въ Писанието: „И направи Богъ човѣка по образъ и подобие свое“. Кжде седи подобieto на човѣка съ Бога? Първото подобие е въ тѣлото. Човѣкъ е съвокупность отъ системи съ различни функции, които ученитѣ и до днесъ още не познаватъ. Тѣ знаятъ само тѣхната физическа страна и функции, и то отчасти. Единъ день, когато станете господари на тѣлото си, ще се помогнете до една велика наука, която ще разкрие разумнитѣ закони, които управля-

ватъ човѣшкото тѣло. Тази наука ще покаже, какво представя човѣкъ като физическо и духовно сѣщество.

Стремете се къмъ великата наука на Битието, чрезъ която ще познаете себе си, своя ближенъ и Бога.

— Божията Любовь носи пълния животъ.

✱

17. Лекция отъ Учителя, държана на 3. януарий, 1930 г. София.—Изгрѣвъ.

Функции на човѣшкия организъмъ

Размишление.

Какво разбирате подъ думата „функция“? Думата „функция“ означава служба, упражненіе. Какви сж функциитѣ на различнитѣ системи въ човѣшкия организъмъ? Запримѣръ, каква е функцията на храносмилателната система? Ако съзнанието на човѣка не е въ връзка съ функциитѣ на различнитѣ системи въ организма, човѣкъ се намира въ голѣмо затруднение. Когато системитѣ въ човѣшкия организъмъ функциониратъ правилно, той има голѣми придобивки. Въ този смисълъ, за човѣка не е толкова важна работата на различнитѣ системи, колкото придобивкитѣ отъ тѣхъ. Работата има отношение къмъ органитѣ и системитѣ, а придобивкитѣ — къмъ самия човѣкъ. Нѣкои казватъ, че физическата работа не е толкова важна. Това е криво разбиране. Всички системи въ човѣшкия организъмъ извършватъ физическа работа. Обаче, какво ще стане съ васъ, ако една отъ системитѣ престане да работи физически? Представете си, че стомахътъ ви е разстроенъ и три деня не ядете. Какво ще стане съ васъ? Краката ви ще отмалѣятъ, ще

изгубите силата си и нѣма да можете да се движите. Щомъ стомахътъ ви се поправи и започнете редовно да се храните, силитѣ ви се възвръщатъ, и вие започвате да се движите и работите.

Всѣки органъ, всѣка система въ човѣка има отношение къмъ неговия животъ. Запримѣрь, стомахътъ има отношение къмъ физическия животъ на човѣка. Когато оправи материалнитѣ си работи, стомахътъ му работи добре. Щомъ обърка физическитѣ, т. е. материалнитѣ си работи, и стомахътъ му се разстройва. При това, забелязано е, че човѣкъ може да бжде физически здравъ, безъ да е силенъ. Значи, силата иде отъ друго мѣсто. Откъде иде силата на човѣка? Отъ бѣлия дробъ. Силенъ човѣкъ е онзи, който диша правилно. Ако не диша правилно, човѣкъ не може да бжде силенъ. Стомахътъ пѣкъ доставя необходимитѣ материали за съграждане на човѣшкото тѣло, т. е. на физическия човѣкъ. Той взима активно участие при строежа на тѣлото. Когато строятъ кѣща, преди да започнатъ нейния строежъ, построятъ малки барачки, въ които складираатъ материалитѣ: дъски, варъ и др. Стомахътъ може да се уподоби, именно, на тия барачки. Въ него се складира градивния материалъ, който впоследствие се разпредѣля по цѣлия организъмъ.

Когато изучавате зоологията, вие едновременно се запознавате съ условията на физическия животъ. Първитѣ животни сж мекотѣли-

тѣ, запримѣръ, амебата. Това показва, че условията на живота сж били добри. Наистина, когато видимъ, че нѣкой човѣкъ е физически мекушавъ, заключаваме, че той е живѣлъ при добри физически условия, не се е борилъ съ мъжнотиитѣ въ живота. Колкото по-лоши ставатъ физическитѣ условия, мекотѣлитѣ се измѣнятъ, явяватъ се животни съ по-добре развита дихателна система. Значи, силовитѣ линии се проявяватъ. Колкото по-добре е развита дихателната система, толкова по-голѣма е силата на животното, но условията сж по-лоши. Явяването на костната и мускулна системи въ животнитѣ показва, че условията ставатъ все по-лоши. Съ това се явява онази съзнателна борба за животъ. Когато дойдемъ до човѣка, виждаме вече добре проявенъ физически животъ. Човѣкъ е готовъ да се справя съ условията на живота по физически и умственъ начинъ, чрезъ своя интелектъ. Най-после се явява духовниятъ човѣкъ, който живѣе въ слънчевия вжзелъ и въ задната частъ на мозъка. Съ първитѣ прояви на духовния човѣкъ се създава разказа за първитѣ хора въ рая, които ядоха отъ дървото за познаване на добро и на зло. Това дърво се намира въ задната частъ на човѣшкия мозъкъ. Дървото на живота пѣкъ е поставено въ грѣбначния стълбъ на човѣка. Ако извадите грѣбначния и главния мозъкъ на човѣка, ще видите голѣмата, страшна змия, за която се говори въ Битието, че се качила на дървото за познаване на добро и на зло.

И тъй, духовниятъ човѣкъ се отличава отъ физическия по това, че познава доброто и злото. Той знае, кои сили действуватъ въ съгласие съ него и кои сж противъ него. Дойде ли до положение да различава доброто отъ злото, човѣкъ се е свързалъ вече съ Духа, който е надъ доброто и надъ злото. Докато дойде до това състояние, човѣкъ минава презъ физическия животъ — животъ на ограничения. Той живѣе въ малъкъ кръгъ и се стреми да излѣзе отъ него. Стремлението му да излѣзе отъ този животъ го въвежда въ духовния, дето се иска будно съзнание.

Съвременнитѣ хора, учени и прости, млади и стари, мислятъ, че всички идеи, които минаватъ презъ ума имъ, сж тѣхни. Много идеи, които минаватъ презъ ума ви, нѣматъ нищо общо съ васъ. Запримѣрь, нѣкой си въобразява, че може да стане великъ музикантъ, художникъ, писателъ и т. н. Възможно е да стане всичко, за което мечтае, но за това сж нужни данни. Какъвъ музикантъ ще стане, ако музикалното чувство не е развито въ него? Преди години дойде при мене единъ младъ господинъ, основенъ учителъ. Като се разговаряхме върху различни въпроси, той ми каза, че иска да стане музикантъ, дотегнало му да работи съ малки деца. — Свирилъ ли си на нѣкакъвъ инструментъ? — Не съмъ свирилъ. — Кога се яви въ тебе желание да свиришъ? — Една вечеръ слушахъ единъ струненъ оркестъръ и решихъ да стана музикантъ. — Ти

можешъ да се научишъ да свиришъ, но музикантъ никога нѣма да станешъ. — Азъ ще свиря много, по десетъ часа на день. — Колкото да свиришъ, въ единъ животъ музикантъ не можешъ да станешъ. — Защо? — Ти не си построенъ музикално. Преди всичко, прѣститѣ на рѣцетѣ ти сж кжси, лишени отъ всѣкаква пластичность. Ти можешъ да станешъ добъръ търговецъ, но не и музикантъ.

Като давамъ този примѣръ, азъ имамъ предъ видъ и васъ. Това не значи, че трѣбва да се обезсърдчавате. Всѣки човѣкъ трѣбва да знае, за какво е роденъ, и да работи въ това направление. Човѣкъ трѣбва да работи така, че да се развива всестранно. Обаче, най-много трѣбва да работи върху ония центрове, които сж добре развити. Тамъ, именно, ще се прояви. Следователно, спрете вниманието си върху ония дарби, които сж най-добре развити. За да стане човѣкъ музикантъ, редъ поколѣния преди него, дѣди и прадѣди, трѣбва да сж работили въ областта на музиката. Този човѣкъ има желание да стане музикантъ. Желанието е едно нѣщо, а възможноститѣ — друго. Той може да желае да стане музикантъ, но колкото и да свири, ще види, че нищо нѣма да направи. Посрѣдствени музиканти и пѣвци въ свѣта има много, но истинскитѣ музиканти сж малко. Това не значи, че човѣкъ не трѣбва да свири. Всѣки човѣкъ трѣбва да свири и да пѣе, да постави основа, върху която да работи въ бъдеще.

Първата задача на човѣка е да изучава себе си, да знае, какви сили се криятъ въ него и на какви закони се подчиняватъ тѣ. Като изучава себе си, човѣкъ се натѣква на нѣколко системи, свързани съ специални функции: стомашна система, която управлява физическия човѣкъ; симпатична нервна система, свързана съ задната частъ на мозѣка, която управлява духовния човѣкъ, и нервна система, свързана съ главния и съ грѣбначния мозѣкъ, която управлява умствения или Божествения животъ на човѣка. Следователно, за да бѣде духовенъ, човѣкъ трѣбва да разбира функциитѣ на слѣнчевия вѣзелъ, или на симпатичната нервна система. За да бѣде силенъ, човѣкъ трѣбва да развива дихателната си система, специално дробоветѣ. Като изучавате движенията, които стомахътъ и дробоветѣ правятъ, виждате, че стомахътъ извършва напрѣчни и надлъжни движения, а дробоветѣ—на широчина.

Значи, храната предизвиква единъ родъ движения въ стомаха, а въздухътъ въ дробоветѣ—другъ. За да функциониратъ стомаха и дробоветѣ правилно, човѣкъ трѣбва да знае, какъ да се храни и какъ да диша. Правило е човѣкъ да яде, когато е гладенъ. Той трѣбва да пристѣпва къмъ храната само тогава, когато се е събудило въ него специфично чувство за ядене. Докато се вслушва въ това чувство, което му подсказва, кога да яде и кога не, стомашната му система ще бѣде въ пълна изправностъ. Щомъ стомахътъ е въ изправ-

ность, и дробоветъ ще бждатъ въ изправность. Като се храни правилно, човѣкъ диша правилно. Щомъ диша правилно, и мисълта му е права. Значи, между храненето и мисленето има известно отношение. Какъвто е процесътъ на храненето, такъвъ ще бжде и процесътъ на мисленето.

Сега ние говоримъ за разумнитѣ функции, които природата е опредѣлила. Тѣ сж точно измѣрени и опредѣлени. Както въ музикалнитѣ тонове не можете да прибавите или отнемете единъ тонъ, така и въ функциитѣ, които природата е предвидила за всѣки органъ, не може нищо да се прибави или отнеме. Запримѣрь, тонътъ do (долно do) има 32 трептения, ге — 36, горно do — 64. Прибавите ли или отнемете едно трептение, вие нарушавате чистотата на тоноветѣ. Колкото по-малко трептения има даденъ тонъ, толкова по-низъкъ е той. Сжщото се отнася и за проявитѣ на живота. Ако проявитѣ на живота иматъ малко трептения, тѣ отговарятъ на низкитѣ тонове на живота. Ние казваме, че тия прояви иматъ физически, или материаленъ характеръ. За да увеличи трептенията на своитѣ прояви, да мине въ по-високи тонове на живота, човѣкъ трѣбва да има стремежъ къмъ музиката. Ето защо, каквото и да правите, стремете се къмъ музиката. Яде ли, работи ли, човѣкъ трѣбва да има вътрешенъ импулсъ къмъ свирене и пѣне. Ако човѣкъ яде и вътрешно си припѣва нѣщо, той яде сладко. Това значи музикално

ядене. Ако работи и пѣе въ себе си, работата му ще бѣде резултатна. Ако е ялъ и работилъ сладко, човѣкъ пакъ има желание да пѣе и да свири. По това познавате, кой човѣкъ яде и работи музикално. Следователно, който пѣе и свири, той всѣкога успѣва. Чуете ли, че болниятъ пѣе, знайте, че той непременно ще оздравѣе. Невъзможно е да пѣе и да свири човѣкъ и да нѣма успѣхъ. Затова е казано: „Който пѣе, зло не мисли“.

И тъй, поставете като задача въ живота си желанието да пѣете и да свирите. Въ каквото положение и да се намирате, пѣйте. Дали ще имате добъръ резултатъ въ работитѣ си, не мислете. Пѣйте и свирете! Покрай всички работи, които имате, покрай всички сгоди и несгоди, мжнотии и радости, пѣйте. И боленъ да сте, пѣйте. Пѣнието е зовъ на човѣшката душа къмъ природата. Като отзивчива, природата изпраща своитѣ разумни, съграждащи сили къмъ човѣка, да му помагатъ. Като пѣе и свири, като мисли, чувствува и постѣпва право, човѣкъ предизвиква разумнитѣ сили на природата да му помагатъ. Нѣкои мислятъ, че болниятъ трѣбва да бѣде сериозенъ, постоянно да се моли. Нима пѣвецътъ не е сериозенъ? Когато пѣе на сцената, пѣвецътъ е сериозенъ. Той е съсрѣдоточенъ въ себе си, пази се да не направи нѣкаква погрѣшка. Сериозенъ е, но пакъ пѣе. Пѣнието е методъ, чрезъ който природата регулира силитѣ на физическия и на духовния животъ на човѣка.

Музиката, изобщо, е спомагателно сръдство на човѣка. Безъ музика животътъ е пустиня. Който пѣе и свири, става разуменъ. Не може да бжде поетъ и маждрецъ онзи, който не пѣе и свири. Всички талантиливи, гениални и свети хора сж били музикални. Немузикалниятъ може да бжде ученъ, но идеенъ човѣкъ, въ широкъ смисълъ на думата, не може да бжде.

Мнозина се оплакватъ отъ неуспѣхитѣ въ живота си. Една отъ причинитѣ на тѣхния неуспѣхъ е бързането. Тѣ бързатъ, въ малко време искатъ да свършатъ много работа. Ученикътъ иска да свърши училището въ кратко време. Учителътъ иска въ малко време да изкара добри ученици. Свещеникътъ иска въ малко време да обърне много хора къмъ Бога. Това е невъзможно. Всѣко музикално парче има свой опредѣленъ тактъ и ритъмъ. Измѣните ли неговия тактъ, ще измѣните и характера му. Не можете да пѣете миньорна пѣсенъ съ такта на мажорната, нито мажорната — съ такта на миньорната. Игривитѣ, весели пѣсни иматъ бързъ темпъ, а миньорнитѣ — бавенъ. Миньорнитѣ пѣсни сж за богатитѣ хора, а мажорнитѣ — за сиромаситѣ. Рѣдко ще срещнете богатъ човѣкъ да играе и скача. Той се чувствува тежъкъ, сериозенъ. Богатиятъ обича да се излежава. Той ляга подъ крушата и почива. Сиромасътъ, като изкара нѣкоя пара, изпива я и започва да играе и да скача. И добре прави. Не е желателно да пие, но като не му вървятъ работитѣ, поне да пѣе и да играе.

Той казва: Съ сиромашия работитѣ не се уреждатъ, но като си поиграя, ще забравя всичко. Богатиятъ се излежава подъ крушата и казва: Работитѣ ми сж наредени вече, нѣма защо да играя, да губя силитѣ си. Той не знае, че при това положение, именно, ще го уволнятъ.

Следователно, искате ли да регулирате силитѣ на вашия организъмъ, да функциониратъ правилно, поставете като методи въ живота си пѣнието и работата. Като пѣе и работи, човѣкъ помага за развиване и усъвършенствуване на своитѣ дарби. Щомъ не пѣе и не работи, той се натѣква на отрицателнитѣ сили въ природата и загубва всичко, което е вложено въ него. Отрицателнитѣ сили въ човѣка събуждатъ отрицателни прояви — съмнение, недоволство, завистъ, умраза, които не сж нищо друго, освенъ паразити за човѣшкия умъ и за човѣшкото сърдце. Като паразити, тѣ изсмукватъ всички жизнени сокове на неговия организъмъ и го изсушаватъ. Като пѣе и работи, човѣкъ лесно се справя съ страданията. Това не значи, че нѣма да страда. Всѣки човѣкъ минава и ще минава презъ страданията, но ще избѣгне ненужнитѣ страдания.

Казватъ, че великитѣ хора сж страдали много. Вѣрно е, че тѣ сж минали презъ голѣми страдания, но нѣкои отъ страданията имъ сж били ненужни, тѣ сами сж ги създали. Ако не бѣха минали презъ ненужнитѣ страдания, тѣ щѣха да създадатъ още по-велики ра-

боти отъ тия, които създадоха. Нѣкои писатели и поети представятъ живота по-мраченъ и тежъкъ, отколкото е въ действителность. Животътъ нито е тежъкъ, нито е мраченъ. Коя е причината, поради която считате, че животътъ е тежъкъ? Ще кажете, че сте бедни, че нѣмате кѣща, пари, дрехи. Това нищо не значи. Какво правятъ птицитѣ небесни? Тѣ нѣма кѣде да подслонятъ глава. Въпрѣки това и тѣ живѣятъ. А колко по-голѣма и хубава е кѣщата и на най-бедния човѣкъ!

Кой прави живота на човѣка тежъкъ и непоносимъ? Много причини има за това, но една отъ тѣхъ се крие въ съзнанието на човѣка, а друга — въ съзнанието на окръжаващитѣ. Окръжаващитѣ могатъ да направятъ живота на човѣка неносенъ. Учителътъ може да направи живота на ученика си въ училището приятенъ и неприятенъ. Той може да помрачи живота и на най-способния ученикъ; той може да подобри живота и на неспособния ученикъ. Обаче, каквото и да прави той, способниятъ и добъръ ученикъ внася нѣщо добро въ учителя си. Въ природата има едно колективно съзнание, съ което човѣкъ трѣбва да знае, какъ да постѣпва. Проститѣ хора познаватъ този законъ повече отъ учителѣ и го прилагатъ. Запримѣръ, ако простъ човѣкъ посети нѣкой богатъ, той никога не отива съ празни рѣце. Той ще вземе кокошка, патица, пуйка, прасенце и така ще посети богатия. Последниятъ, като види, че простиятъ човѣкъ

му носи нѣщо, приема го добре и съ разположение. Общото, колективно съзнание не обича да отиватъ при него съ празни рѣце. Колкото бедни да сте, непременно трѣбва да му занесете нѣщо.

Ако двама студенти, единиятъ даровитъ, а другиятъ посрѣдственъ, отидатъ при единъ отъ професоритѣ си, първиятъ студентъ ще отвори широко сърдцето на професора си, който е готовъ да му даде всичко, каквото пожелае. Вториятъ студентъ, обаче, затваря сърдцето на професора си, вследствие на което професорътъ нищо не му дава. Защо трѣбва да се прави разлика между двамата студенти? Ще кажете, че това не е право. Не е право, наистина, но въ какво седи правото? Неспособниятъ и лишенъ отъ дарби студентъ не може да вземе правото на способния и талантливъ студентъ. И обратно: способниятъ и даровитъ студентъ не може да бжде лишенъ отъ дарбитѣ и способноститѣ си. Законътъ е такъвъ. Ако на недаровития дадете правото на даровития, какво ще направи той съ тѣхъ? Каквито усилия да прави, неспособниятъ не може да се ползува отъ правото на даровития. Външно дарбитѣ не се предаватъ. Тѣ се придобиватъ чрезъ усиленa вътрешна работа.

Казвате: Защо професорътъ нѣма еднакви отношения къмъ двамата студенти? Много естествено. Вие имате ли еднакво разположение къмъ две деца, едното отъ които е здра-

во, свежо, приветливо, а другото — слабо, хилаво, цѣло покрито съ рани? Каквото и да правите, не можете да имате еднакво отношение къмъ дветѣ деца. Всѣко състояние, въ което човѣкъ се намира, има своитѣ равноценности. Съ други думи казано: всѣко нѣщо има своя цена. Запримѣръ, като разглеждате различнитѣ монети, виждате, че и тѣ иматъ различна стойностъ. Английскитѣ стерлингъ, турската лира и французкитѣ наполеонъ се различаватъ, както се различаватъ английскитѣ шелингъ, турскитѣ бешликъ и французкитѣ франкъ. На шелинга и на стерлинга ще дадете различна стойностъ; на бешлика и на лирата — сжщо; на франка и на наполеона — сжщо. Както стойноститѣ на монетитѣ сж различни, така и отношенията между хората сж различни. Различието въ отношенията не подразбира несправедливостъ. Напротивъ, различнитѣ отношения между хората, които природата е поставила, сж строго, математически опредѣлени. Колкото човѣкъ дава отъ себе си за другитѣ, толкова ще получи отъ тѣхъ. Малко давашъ, малко получавашъ; много давашъ, много получавашъ. Всичко, което става въ свѣта, е точно опредѣлено.

Мнозина се оплакватъ, че хората не ги разбиратъ и оценяватъ. Тѣ сж на кривъ пѣтъ. Ако сте музикантъ, хората ще ви оценятъ като музикантъ; ако сте скулпторъ, ще ви оценятъ като скулпторъ; ако сте ученъ, поетъ или писателъ, ще ви оценятъ като ученъ, по-

етъ или писателъ. Хората ще ви ценятъ споредъ ползата, която имъ принасяте. Всѣки човѣкъ се оценява споредъ дарбитѣ и способноститѣ, които носи въ себе си. Като не разбиратъ това, нѣкои хора се оправдаватъ съ условията на живота. Условията представятъ сцена, на която актьоритѣ играятъ. Понѣкога сцената е богата, публиката — избрана, но актьоритѣ не играятъ добре. Има случаи, когато сцената е бедна, публиката — малочислена, а актьоритѣ играятъ отлично. Кое е за предпочитане: сцената да е проста, публиката малочислена, но да играешъ добре, или сцената да е голѣма, публиката избрана, а да не играешъ добре? Ако не играешъ добре, многочислената публика ще те освирка и ще те запита, защо не си излѣзълъ да направишъ първия си опитъ на нѣкоя малка сцена, предъ малко хора?

Като ученици, вие трѣбва да започнете съ изучаване функциитѣ на вашитѣ органи и системи. Не ги ли изучите, вие не познавате себе си. Като знае устройството на своитѣ системи и тѣхнитѣ функции, човѣкъ познава и проявитѣ на природата. Така човѣкъ ще познае и силата, която крие въ себе си. Какъ познавате силата на вѣжето? По тежеститѣ, които може да издържа. Това пъкъ се познава по броя на концитѣ, които го образуватъ, и по тѣхната здравина. Обаче, концитѣ на вѣжето трѣбва да бждатъ добре осукани и преплетени, да образуватъ едно цѣло. На сжщото

основание казвамъ: Силата на човѣка седи въ концентриране на неговитѣ мисли, чувства и желанія въ една опредѣлена посока. Ако е въпросъ за физическия човѣкъ, той трѣбва да знае, въ каква посока да насочи своитѣ сили и способности. Сжщото се отнася и до духовния и до Божествения човѣкъ. Силата на човѣка не седи само въ физическата храна. За да бжде силенъ, той трѣбва да знае, какъ да използва въздуха, който диша, да го отправи къмъ всички клетки на дробоветѣ, за да става дишането правилно. За да бжде силенъ, човѣкъ трѣбва да знае още, какъ да регулира теченията на своята симпатична нервна система, главно слънчевия вжзелъ и малкия мозъкъ. За да бжде силенъ, човѣкъ трѣбва да знае, какъ да регулира енергиитѣ на своя стомахъ. Най-после, като знае да управлява дробоветѣ, симпатичната нервна система и стомаха си, човѣкъ ще започне да изучава главния мозъкъ, т. е. истинския човѣкъ.

Често хората оставятъ всичко на Провидението, наготово да се наредятъ работитѣ имъ. Тѣ трѣбва да се откажатъ отъ тази идея. Провидението представя висшата разумность въ свѣта, която не търпи глупави и неразумни хора. Защо е така, не питайте. Дали, наистина, сте глупави, пакъ не питайте. Фактътъ, че хората страдатъ и не разбиратъ, защо страдатъ, показва, че тѣ не сж дошли още до онази разумность, къмъ която се стремятъ. Една отъ спънкитѣ на сегашнитѣ хора седи въ това, че

тѣ иматъ за себе си високо мнение. Тѣ сж вѣтрешно горделиви. И най-простиятъ мисли за себе си, че е нѣщо особено. Всѣки човѣкъ мисли, че е нѣщо особено, безъ да е работилъ върху себе си, да развие своитѣ дарби. Ще кажете, че царска кръвъ тече въ васъ. Възможно е, но ако царскиятъ синъ не работи и не учи, царската кръвъ нищо не може да му допринесе. Талантътъ е цененъ, докато се впрѣга на работа. Остане ли въ бездействие, той прашасва. Силата и достоинството на човѣка седи въ съзнанието му, че всѣки моментъ трѣбва да изпълнява и прилага законитѣ на разумната природа.

За да успѣвате въ своитѣ предприятия, вие трѣбва да имате добро настроение. Какво значи, да има човѣкъ добро настроение? Ако мислитѣ, чувствата и постѣпкитѣ на човѣка се изявяватъ правилно, както водата на извора, той има добро настроение. Значи, настроението на човѣка зависи отъ правата посока на енергиитѣ, които текатъ въ него. Не текатъ ли енергиитѣ въ човѣка правилно, той нѣма настроение. За да не се подава на чужди влияния, човѣкъ трѣбва да държи съзнанието си будно. Не може ли да запази съзнанието си отъ чужди влияния, той ще бѣде въ положението на вѣтропоказатель: дето духне вѣтърътъ, натамъ ще се обърне.

Нѣкой се оплаква, че следъ като билъ десетъ години вегетарианецъ, пожелалъ да яде месо. Отде иде това желание? То не е негово. Той

се срѣщалъ съ месоядци и отъ тѣхъ възприелъ желанието да яде месо. Ако съзнанието на човѣка е будно, той може да се противопоставя на чужди желанія. Ако не може да се противопоставя на чуждитѣ мисли и желанія, поне ще различава, кои сж негови и кои сж дошли отвънъ. Работете съзнателно върху себе си, не очаквайте всичко на природата. Тя работи върху васъ, но и вие трѣбва да бждете въ съгласие съ нея. Кажете ли ви, че пжтътъ, по който вървите, не е правъ, не се противопоставяйте. Вслушвайте се въ думитѣ ѝ и изправайте пжтя си. Тръгнете по пжтя, който природата ви сочи. Не следвайте ли нейния пжтъ, нищо нѣма да постигнете. Ако гърнето се удрия по камънитѣ, непременно ще се строши. Камънитѣ нѣма да пострадатъ, но гърнето ще стане на парчета. Следователно, не удряйте главата си въ законитѣ на разумната природа. Каквото и да правите, тя нѣма да отстъпи. Ако вие съзнателно не отстъпите, главата си ще счупите.

И тъй, отличителното качество на младия човѣкъ е здравето. Младиятъ е здравъ, енергиченъ, отстъпчивъ. Той и като вегетарианецъ, и като месоядецъ, яде съ апетитъ, сладко и съ благодарностъ. Нѣкои мислятъ, че вегетарианецътъ трѣбва да пости. Това е криво разбиране. Постътъ е за болни, за грѣшни хора, а не за здрави и праведни. Само болниятъ човѣкъ се лѣкува чрезъ постъ. Здравиятъ трѣбва да яде, безъ да преяжда. Щомъ преяде, той е на-

рушилъ законитѣ на правилното хранене, заради което трѣбва да пости.

Като говоримъ за вегетарианството, пишетете за следния пжтъ върху темата: „Отличителнитѣ чърти на вегетарианеца“.

Съвременниятъ свѣтъ се нуждае отъ млади, здрави, идейни хора. Тѣ ще оправятъ свѣта. По какъвъ начинъ? Като се откажатъ да вървятъ по пжтя на старитѣ. Стане ли въпросъ до женитба, младитѣ моми и момци трѣбва да кажатъ: Ние се отказваме да живѣемъ по стария начинъ. Ние се отказваме да се женимъ по стария начинъ. Ако се женимъ като роби, и ако раждаме роби, по-добре да не се женимъ. Има смисълъ човѣкъ да се жени, но като свободенъ. Ако момъкътъ се ожени и може цѣлъ животъ да издържа жена и деца, защо да не поддържа една мома, като своя сестра, безъ да се жени за нея? Той ще живѣе на единия край на свѣта, тя — на другия, но ще ѝ помага. Свѣтътъ се нуждае отъ идейни хора, които да живѣятъ въ чистота. Нѣкои казватъ, че Господъ ще оправи свѣта. Вѣрно е, че Господъ ще оправи свѣта, но пакъ чрезъ хората, чрезъ тѣхнитѣ умове и сърдца. Когато хората исправятъ умоветѣ и сърдцата си, и свѣтътъ ще се изправи.

Ще кажете: Може ли човѣкъ да живѣе самъ, нежененъ? Едно трѣбва да знаете: и като жененъ, и като нежененъ, човѣкъ всѣкога е самъ. Чрезъ женитбата човѣкъ губи и онази малка свобода, съ която по-рано е разпола-

галъ. Ние не сме противъ женитбата, но имаме предъ видъ истинската женитба, която подразбира разумно съчетание между души, а не сливане на полюси. Двата пола, мъжки и женски, представятъ два полюса, между които животътъ се проявява. Полюситѣ на живота не трѣбва да се сливатъ, нито да се сближаватъ, но да стоятъ на разстояние, за да могатъ силитѣ на живота правилно да се проявяватъ. Благодарение на сближаването на полюситѣ се явяватъ неестествени, болезнени състояния и страдания между хората. Понеже мъжкиятъ принципъ е активенъ, той е внесълъ въ живота много енергия, много капиталъ, който нѣма условия да се използва. Мекиятъ елементъ, т. е. женскиятъ принципъ, отсъствува днесъ въ свѣта, вследствие на което се проявяватъ повече грубитѣ сили или енергии. Ако хората продължаватъ да живѣятъ по стария начинъ, тѣ ще се раждатъ и умиратъ, безъ да внесатъ въ свѣта голѣмо подобрене. Отъ две хиляди години насамъ, отъ времето на Христа, хората още не живѣятъ по новъ начинъ, вследствие на което има известно подобрене въ живота имъ, но микроскопическо. Новъ животъ трѣбва да се внесе между хората. Нови идеи, нови чувства сж нужни на свѣта.

Днесъ погледътъ на всички хора е обърнатъ къмъ младитѣ. Всички очакватъ на младото поколѣние. Въ тѣхъ е силата. Само младиятъ се стреми къмъ възстановяване на първичното положение на човѣка. Това

е положението преди грѣхопадането, когато мъжътъ и жената сж били въ отношение на братъ и сестра. Когато мъжътъ срещне жена, сърдцето му трѣбва да се изпълни съ свещенъ трепетъ, да вижда Бога въ нейното лице. И когато жената срещне мъжъ, умътъ ѝ трѣбва да се изпълни съ свѣтлина, да вижда Бога въ него. Свѣтътъ ще се оправи, когато мъжътъ и жената бждатъ братъ и сестра, когато станатъ истински приятели. Какво е предназначението на момата и на момъка? Нѣкои мислятъ, че предназначението имъ е да се женятъ, да раждатъ деца, да ги отглеждатъ и т. н.

Истинското предназначение на момата и на момъка е да познаятъ Бога. Това е предназначението и на всѣки човѣкъ. Свѣтътъ ще се оправи, когато хората дойдатъ до онова истинско и правилно отношение къмъ Бога. Тогава и природата, и добритѣ, и възвишени същества ще имъ помагатъ. Добриятъ животъ ще оправи обърканитѣ работи на хората. Да живѣе човѣкъ добре, това значи, да бжде свързанъ съ добритѣ, гениални, светитѣ и възвишени хора въ свѣта. Свързанъ ли е съ тѣхъ, нищо въ свѣта не може да го унищожи. И въ огънь да влѣзе, той пакъ ще остане живъ. Такъвъ примѣръ имаме въ Стария Заветъ, за тримата момци, които бѣха хвърлени въ огнена пещъ, но не изгорѣха. Защо не изгорѣха? Защото вѣрваха въ силата и мощта на живия Богъ. Вѣрата имъ се оправда.

Мнозина мислятъ, че ако вървятъ въ Бо-

жествения път, ще пострадатъ. Възможно е и това, но възможно е нито единъ косъмъ да не падне отъ главата имъ. Всички, които следватъ Божия път, иматъ положителни опитности. Животътъ имъ не е теория, но непрекъснатата редица отъ опити.

Единъ младъ музикантъ, виртуозъ, се явилъ предъ многолюдна публика, да даде своя пръвъ концертъ. Едва излѣзълъ на сцената, публиката го посрещнала съ ржкоплѣскане, съ бурни овации. Той се смутилъ отъ този приемъ, разтреперилъ се, но понеже билъ чистосърдеченъ човѣкъ, обърналъ се къмъ публиката съ думитѣ: Моля, почакайте малко, да свърша концерта си. Следъ това можете да ме освиркате даже. Първо ме изслушайте и после кажете мнението си. Публиката моментално утихнала. Той започналъ да свири и завършилъ концерта си блѣскаво. Следъ свършване на концерта, публиката изказала одобрението си съ бурни ржкоплѣскания и овации.

И тъй, когато човѣкъ не е завършилъ още работата си, трѣбва да бжде готовъ да излѣзе предъ свѣта и да помоли да го почака, да не дава още мнението си за него, докато не се е проявилъ докрай. Излѣзте предъ публиката и кажете: Не ме освирквайте, докато не свърша работата си. Излѣзте всрѣдъ природата и кажете: Не ме освирквай, докато не свърша работата си. Слабъ съмъ още, но работя, правя усилия, да свърша работата си добре. Като я свърша, тогава можешъ да ка-

жешъ последната си дума. Природата ще отговори: Ето единъ искренъ човѣкъ, отъ когото може да излѣзе нѣщо добро.

Човѣкъ трѣбва да бжде искренъ, положителенъ, да знае, какви възможности крие въ себе си. Той трѣбва да знае не само своитѣ възможности, но и тия на сжществата, съ които е свързанъ. За да диша свободно, човѣкъ трѣбва да знае законитѣ, какъ да излѣзе отъ херметрически затворенитѣ условия и да поеме чистъ въздухъ отвънъ. Следователно, за да бжде свободенъ, човѣкъ трѣбва да пази връзката си съ Бога и съ всички възвишени сжщества. За да държи връзката си здрава, той трѣбва да знае законитѣ на живота. Като знае тия закони, той свободно ще отваря и затваря прозореца на своето съзнание, да приема чистъ въздухъ отвънъ, да се освежава.

Време е вече човѣкъ да ликвидира съ своитѣ стари възгледи. Какъ може да постигне това? Като отвори всички вентилатори въ стаята си, да влѣзе отвънъ чистъ въздухъ. Всѣки свѣтъ има свои специфични вентилатори, презъ които влиза чистъ, свежъ въздухъ. Физическиятъ свѣтъ се провѣтрява чрезъ едни вентилатори, духовниятъ—чрезъ други, Божествениятъ—чрезъ съвършено различни отъ тия на другитѣ два свѣта. Ако не отваряте прозорцитѣ на стайтѣ си, да влиза чистъ въздухъ, вие ще бждете недоволни, ще изпадате въ песимизъмъ. Какво трѣбва да правите, за да се освободите отъ песимизма, отъ отрицателнитѣ състоя-

ния? Докато не знае, кои прозорци да отваря, какъ да провѣтрява кѣщата си, отде да влиза и излиза, човѣкъ всѣкога ще се натѣква на противоречия и мѣнотии. Обаче, това не трѣбва да го плаши. Докато е на земята, противоречията сѣ неизбѣжни. Нѣма нищо страшно въ тѣхъ. Страшното е въ смъртта. А това, че миналъ и мѣнава презъ мѣнотии, не е страшно. Свѣтътъ е море, презъ което всѣки ще мине, но за да мине благополучно, трѣбва да бѣде добъръ плувецъ. Докато сте млади, учете се да плувате, че като остарѣете, да ви е лесно.

— Само свѣтлиятъ пѣтъ на мѣдростта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

✱

18. Лекция отъ Учителя, държана на
10. януарий, 1930 г. София. — Изгрѣвъ.

Самосвѣтеща лампа

Т. м.

Какво носи малкото дете въ себе си: теория или практика, т. е. знание или опитъ? Малкото дете носи теория, т. е. знание, което постепенно прилага и опитва въ живота. Каква е разликата между теорията и практиката? За да се домогне до известно знание, учениятъ първо прави свои предположения, които прилага и опитва въ живота. Като се убеди чрезъ опити, че предположенията му обясняватъ всички явления, които влизатъ въ дадената областъ, предположенията му се превръщатъ въ научна теория. Въпросътъ съ тази теория още не е свършенъ. Ако се яви едно явление, което теорията не може да докаже, основитѣ ѝ се разклащатъ. Колкото повече явления се явяватъ, които тя не може да обясни, толкова повече тя губи стойността си като вѣрна, научна теория.

Като се говори за хипотези и теории, за мнозина тѣ представятъ отвлѣчени нѣща. Отвлѣчениитѣ работи сж разбрани, а неотвлѣчениитѣ — неразбрани. Така ли е въ сжщностъ? Зависи отъ разбирането на хората. Ако момъкъ отвлѣче нѣкоя мома и я доведе при майка си, момата става снаха въ този домъ и започва да

работи. Тя става вътрешен членъ въ тази кжща. Докато не била отвлѣчена, тя стояла вънъ отъ дома на момъка. Щомъ я отвлѣче момъкътъ, тя влиза въ дома и започва да играе известна роля. По-рано никой не я познавалъ, а сега е позната на цѣлия домъ. Значи, отвлѣченитѣ нѣща ставатъ познати. Казвате, че и любовта е нѣщо отвлѣчено. Да, отвлѣчено нѣщо е любовта. Тя нито се пипа, нито се вижда, но постоянно се говори за нея. Ако има въпросъ, който да занимава умоветѣ на всички хора, това е любовта. Казвате, че любовта е невидима. Въпрѣки това навсѣкжде я виждате. Значи, любовта е видима, но не се подава на пипане. Пипнете ли я, тя изчезва. Нѣма жива форма въ свѣта, чрезъ която любовта да не се проявява, въ малка или въ голѣма степенъ.

Като изучавате проявитѣ на съвременнитѣ хора, виждате, че животътъ на всѣки народъ, на всѣко общество, на всѣко семейство, на всѣки индивидъ има свой специфиченъ изразъ. Отъ това, именно, произлиза голѣмото разнообразие въ живота. Това разнообразие пъкъ създава различни понятия за нѣщата. Слушате нѣкой да пита, какво нѣщо е моралъ. Много обяснения се даватъ за морала, но човѣкъ пакъ остава незадоволенъ. Всѣка права мисль, всѣко право чувство и всѣка права постѣпка сж прояви на морала. Въ моралния животъ мислитѣ, чувствата и постѣпките трѣбва да бждатъ правилни, а знацитѣ имъ трѣ-

бва да бждатъ поставени на тѣхнитѣ мѣста. Ако единъ отъ знацитѣ имъ не е поставенъ на мѣсто, моралътъ не е абсолютенъ. Не само това, но проявитѣ на морала иматъ и своя форма. Всѣко число, всѣка идея, всѣка проява на морала иматъ свои форми. Запримѣръ, научната идея има научна форма, обществената идея — обществена форма, моралната — морална форма и т. н.

Нѣкои казватъ, че не вѣрватъ въ нѣща, които не виждатъ. Това е другъ въпросъ. Нѣкои хора вѣрватъ и въ невидими нѣща. Това значи: нѣкои хора не вѣрватъ въ нѣща, за които нѣматъ знания. Запримѣръ, нѣкои не вѣрватъ въ числата, докато не ги познаватъ, докато не разбиратъ тѣхното значение. Ученикътъ пише числата 1, 2, 3 и ги събира: $1+2+3=6$. Той казва, че като събере тия числа, получава числото шестъ. Онзи, който разбира смисъла на числата, пита: Могатъ ли да се събератъ числата 1, 2 и 3 на едно мѣсто? Могатъ да се събератъ. Единицата представя мъжа, двойката — жената, тройката — детето. Значи, като съберете мъжа, жената и детето на едно мѣсто, получавате шесторка. Вие можете да съберете тия числа по нѣколко начина:

$$1+1+1+1+1+1=6.$$

$$2+2+2=6.$$

$$3+3=6.$$

Резултатътъ при събирането на тия числа е еднакъвъ, но числената имъ стойностъ не е една и сѣща. Тѣ се различаватъ още и по

значение. Когато събирате шестъ единици, получавате шестъ мжже; когато събирате три двойки, получавате шестъ жени; когато събирате две тройки, получавате шестъ деца. Това показва, че всѣко число има специфиченъ смисълъ. — Защо? — Защото числата изразяватъ идеи. Можемъ да кажемъ още, че идеитѣ изразяватъ числа. Тогава, какво число представя идеята за доброто?

Всички хора говорятъ за зло и за добро, но тѣ не могатъ да дадатъ обяснение, какво въ сжщностъ е доброто и какво — злото. Тѣ познаватъ доброто чрезъ злото по негативенъ пътъ. Значи, злото е методъ за познаване на доброто, но скжпо струва този методъ. Много нѣща струватъ скжпо, но сж хубави. Ако сте богатъ, вие купувате скжпи дрехи, защото сж хубави. Обаче, не всички скжпи нѣща сж хубави. Тѣй щото, когато трѣбва да учите, за васъ е важно, да научите добре урока си, да придобиете такова знание, което да носите съ себе си въ вѣчността. Не струва ли да платите скжпо за единъ урокъ, който ще ви донесе знанието на вѣчността?

Следователно, всѣка мисль и всѣко чувство, които идатъ отъ високъ свѣтъ, сж идеи и чувства на вѣчността. Тѣ се движатъ съ голѣма бързина. Ако мислитѣ и чувствата на човѣка се движатъ съ малка бързина, това показва, че идатъ отблизко, отъ по-низкъ свѣтъ. На сжщото основание казвамъ: Мораленъ човѣкъ е онзи, на когото мислитѣ и чувствата

се движатъ бързо и, каквито препятствия срѣщатъ на пътя си, минаватъ и заминаватъ край тѣхъ, безъ да накърнятъ цѣлостта си. Неморалниятъ човѣкъ не може да се справя съ препятствията. Като мине край тѣхъ, тѣ все ще го засегнатъ и ще го отбиятъ отъ пътя му. Мораленъ човѣкъ ли е апаштъ? Не е мораленъ. — Защо? — Защото, щомъ види касата на банкера на пътя си, като препятствие, той веднага се спира и остава предъ нея. Честниятъ и добъръ човѣкъ е мораленъ. Той се движи съ голѣма бързина, вследствие на което минава свободно презъ всѣкакви препятствия. Никаква каса не е въ състояние да го отклони отъ пътя му.

Често хората се натъкватъ на такива идеи, които, вмѣсто да ги повдигнатъ, спъватъ ги. Запримѣръ, тѣ се натъкватъ на една отъ социалнитѣ идеи — идеята за осигуряване. Тѣ се питатъ: Какъ можемъ да се осигуримъ? Всѣки говори за осигуряване. Чудно нѣщо! Човѣкъ е осигуренъ отъ самата природа, а въпрѣки това говори за осигуряване. Щомъ главата, дробоветѣ и стомахтъ ви функциониратъ правилно, вие сте осигурени вече. Щомъ умътъ, сърдцето и волята ви функциониратъ правилно, вие сте осигурени. Щомъ краката и ржцетѣ ви сж свободни да действуватъ и да се движатъ добре, вие сте осигурени. Значи, на физическия свѣтъ, дето живѣе, човѣкъ е осигуренъ. Каква по-голѣма осигуровка отъ тази може да желае? Вънъ отъ възможности-

тѣ и способноститѣ, дадени на човѣка, никакво осигуряване не съществува. Заблуждението на човѣка седи въ това, че той очаква нѣкакво осигуряване вънъ отъ себе си. Нѣкой човѣкъ влага 500 хиляди лева въ банката и мисли, че е осигуренъ. Неговото осигуряване зависи отъ банкеритѣ, които образуватъ банката. Ако тѣхнитѣ умове сж на мѣсто, и неговитѣ пари ще бждатъ на мѣсто. Обаче, ако умоветѣ на банкеритѣ не сж на мѣсто, и неговитѣ пари ще изчезнатъ, нищо нѣма да остане отъ тѣхъ.

Като изучавате свойствата на злото, виждате, че и то се топи като снѣга и леда, само че при по-висока температура. Представете си, че носите въ една торба злато, на стойностъ 50 хиляди лева. По едно време минавате презъ такава зона, въ която температурата е висока. Отъ тази температура златото се стопява, превръща се на течностъ и започва по малко да капе, докато изтече всичкото. Вие усѣщате, че теглото на раницата ви се намалява и започвате да се обръщате натукъ-натамъ, да видите, какво е станало. Златото ви се разтопило и капка по капка изтекло вънъ отъ торбата. Кжде е отишло златото? Въ природата. Вие ще кажете, че сте изгубили златото си. Не сте го изгубили, но природата го събрала и записала въ книгитѣ си на ваше име. Тя изпратила своитѣ агенти да ви придружаватъ и като видѣли, че златото ви се топи, тѣ започнали да го събиратъ капка по капка. Затова казваме, че въ природата ни-

шо не се губи. Когато казвате, че сте загубили паритѣ си, това се отняся до хората. Ако изгубите богатството си, банкеритѣ въ живота ще го намѣрятъ и ще го запишатъ въ книжата си на свое име. Единствениятъ добъръ платецъ е природата. Като намѣри нѣщо чуждо, тя веднага го записва въ книгитѣ си, но на името на неговия притежателъ. Като загуби богатството си, човѣкъ не може лесно да се съвземе. Години и вѣкове минаватъ, докато го намѣри. Природата туря неговото богатство въ съкровищата си, съ намѣрение отново да го върне на неговия притежателъ, но на определеното за това време: ни по-рано, ни по-късно. Като не знае, кжде се крие богатството му, човѣкъ роптае, сърди се, обвинява сждбата, но тя не се смилява. Докога природата ще държи загубенитѣ богатства на хората въ своитѣ съкровища? Докато научатъ нейния езикъ. Знаете ли поне една дума отъ езика на природата? Природата е единъ отъ най-добритѣ банкери. Дето ходи, тя носи перото съ себе си и записва. Като види, че нѣкой разсипва богатството си, тя започва да го събира и пише името му. Единъ день, когато види, че той е поумнѣлъ и може да се ползува разумно отъ богатството си, тя отново му го връща. Изобщо, природата се занимава съ хората, но тѣ занимаватъ ли се съ нея? Тѣ мислятъ, че знаятъ много, че сж учени хора, но това сж болезнени състояния на тѣхния умъ. Тѣ не сж уредили смѣткитѣ си на земята, а мислятъ, че

знаятъ много работи отъ по-високъ характеръ. Истински учениятъ не може да бжде сиромасъ. Той не може да бжде и боленъ. Той е разрешилъ основнитъ задачи на живота. Той е господарь на положението, въ което се намира. Ако се намѣри въ планината, въ тъмна, студена зимна нощъ, той нѣма да пострада отъ студъ. Защо? Ще вземе кремъкъ и огниво и самъ ще си произведе огънь. Той не философствува, не говори празни думи, но, каквото каже, прави го.

Казвате: Отде можемъ да почерпимъ това знание, което да ни направи учени? — Отъ училището на природата. Който се запише въ това училище, ученъ става. — По какво познавате, че сте ученикъ отъ школата на природата? Тамъ не изучаватъ обикновени работи. Въ обикновенитъ училища изучаватъ обикновени нѣща. Въ училището на природата изучаватъ необикновени нѣща. Достатъчно е човѣкъ да се домогне до свидетелство, подписано отъ природата, за да се осигури на цѣль животъ. Не става ли сжщото и съ подписа на нѣкой съвремененъ царь? Достатъчно е да имате подписа на нѣкой царь, за да бждатъ вратитъ на всѣки домъ отворени за васъ.

Единъ день, единъ отъ турскитъ султани, султанъ Махмудъ, излѣзълъ да се разходи съ лодка по водитъ на Златния рогъ въ Цариградъ. Той билъ дегизиранъ, да не го познае никой. Като се качилъ на една лодка, султанътъ запиталъ лодкаря: Твоя ли е лодката?

Лодкарътъ билъ хитъръ, досѣтливъ човѣкъ. Той позналъ султана, и затова отговорилъ: Моя е лодката, имамъ я отъ времето на султанъ Махмудъ. — Какъ прекарвашъ живота си? — Отъ времето на султанъ Махмудъ добре прекарвамъ. Тогава султанътъ му казалъ: Животътъ представя голѣмъ казанъ, вързанъ съ седемъ превесла. Хвани едното отъ тѣхъ и повече не мисли, лесно ще прекарашъ живота си. Лодкарътъ казалъ на султана: Много ми харесватъ тия думи. Ако обичашъ, напиши ми ги на едно листче. Султанътъ извадилъ едно листче, написалъ ги и отдолу сложилъ подписа си: Махмудъ. Като направилъ разходката си, султанътъ извадилъ отъ кесията си една жълтица и я далъ на лодкаря. Последниятъ не приелъ паритѣ и казалъ: Азъ съмъ благодаренъ за това, което ми даде, повече не искамъ.

Така изминали десетъ години. Единъ день лодкарътъ събралъ двеста лодкари, негови приятели, и казалъ: Всѣки отъ васъ ще ми даде по една лира, срещу което ще ви назнача на служба. Съ тия пари той си купилъ нови дрехи, облѣкълъ се добре и събралъ още стотина души, съ които отишълъ да арестува стария везиръ. Дето показвалъ листчето съ подписа на султана, навсѣкжде му отваряли пѣтъ. Така той успѣлъ да стане пръвъ министъръ, а стария везиръ турилъ въ затворъ. На мѣстата на старитѣ министри той назначилъ свои приятели и започналъ да управлява страната. Като

прекаралъ три месеца въ затворъ, стариятъ везиръ изпратилъ писмо до султана съ следното съдържание: Ако имамъ нѣкаква грѣшка, нѣма ли извинение? Султанътъ останалъ очуденъ, който си позволилъ да затвори везира. Той го извикалъ при себе си и го запиталъ: Кой те затвори? — Новиятъ везиръ. — Кой е новиятъ везиръ? — Не зная. Султанътъ извикалъ новия везиръ и го запиталъ: Кой те назначи на тази служба? Везирътъ извадилъ листчето, на което ясно се виждалъ подписа на султана, и казалъ: Ето, този ме назначи. — Бе синко, азъ ти казахъ да хванешъ само едното превесло, а ти хвана седемтъ. Лодкарътъ отговорилъ: Простиятъ хваща само едното превесло, а учениятъ — седемтъ. — Щомъ е така, управлявай царството ми и занапредъ. Лодкарътъ останалъ да управлява царството и добре управлявалъ.

Това е единъ отъ рѣдкитѣ примѣри, които се случватъ въ живота, но все пакъ сж възможни. Отъ простъ войникъ, отъ ефрейторъ, Наполеонъ стана императоръ. Глава имаше той! Сократъ, отъ простъ овчаръ, се издигна до положението на виденъ философъ. Всички велики хора сами си пробиватъ пжтъ. Султанътъ казалъ на лодкаря: Ако хванешъ едното превесло на живота, работитѣ ти ще се наредятъ добре. Вие седите и мислите, какво да правите, какво ще стане съ васъ. Ако работитѣ ви се нареджатъ като хванете само едното превесло на живота, колко по-добре ще се наредятъ,

ако хванете седемтѣ. Хванете седемтѣ превесла на живота и не се страхувайте отъ нищо. — Какво ще правимъ съ сиромашията? Въпросътъ за сиромашията е наученъ и се разрешава по наученъ начинъ. Сиромашията крие въ себе си различни възможности. Чрезъ нея човѣкъ може да стане ученъ, добъръ, силенъ, да продължи живота си и т. н. Така е за онзи, който я разбира. Обаче, за онзи, който не я разбира, нѣма по-голъмо нещастие отъ сиромашията. Когато учениятъ чуе, че сиромашията ще го посети, той се радва; когато невежиятъ чуе сѣщото, отъ очитѣ му потичатъ сълзи. Който плаче отъ сиромашията, той е счупена стомна. Какво можете да направите съ тази стомна? Нищо друго не остава, освенъ да я бракувате. Който се радва на сиромашията, той е здрава стомна. Всѣки търси здрава стомна, защото може да пренася съ нея вода отъ едно мѣсто на друго.

Оттукъ можемъ да извадимъ следнитѣ изводи: стомна, която тече и пропуска водата, пази интереса на ближнитѣ си, но не интереса на своя господарь. Господарьтъ ѝ не е доволенъ отъ нея, но тревитѣ, мушицитѣ сѣ доволни. Тѣ казватъ: Откакъ тази стомна дойде между насъ, животъ внесе. Чие мнение е по-право: на господаря, или на тревитѣ? Едни ще кажатъ, че мнението на господаря е по-право, други — мнението на тревитѣ. И едното, и другото мнение говорятъ за относителния моралъ на хората. За предпочитане е стомната

да е здрава, господарът ѝ да е доволен от нея, и тревитѣ да се радватъ. Тревитѣ и цвѣтята се радватъ, защото и господарътъ, и стомната сж разумни. Господарътъ взима пълната стомна, обръща я съ устата надолу и полива цвѣтята и тревитѣ.

Сега, да се върнемъ пакъ къмъ въпроса за сиромашията и богатството. Въ единъ свѣтъ сиромашията е благо за човѣка, а богатството — препятствие; въ другъ свѣтъ е точно обратно: сиромашията е препятствие, а богатството — благо. Представете си, че по тегло сте толкова лекъ, че можете да се задържате на повърхността на водата. Вие стоите спокойно на водната повърхностъ, разглеждате нѣщата около себе си, нищо не ви смущава. По едно време дойде нѣкой и закачи на гърби ви товаръ отъ нѣколко килограма злато. Вие веднага изгубвате равновесие и започвате да потъвате въ водата. Въ дадения случай, можете ли да кажете, че златото е благо за васъ? Не само, че не е благо, но е спънка. Безъ него вие щѣхте да се крепите на водната повърхностъ. Тѣй щото, когато сиромашията причинява страдания на човѣка, тя се дава за изпитъ. Издържи ли изпита си, човѣкъ придобива богатството като благо на живота. Като мине съзнателно презъ пжтя на сиромашията и се поучи отъ нея, казваме, че той е ликвидиралъ вече съ този въпросъ и влиза въ нови условия — въ свѣта, дето го очаква богатството, като благо на живота.

Съвременнитѣ хора се намиратъ въ училището на живота, дето сж дошли да учатъ условията, при които той се проявява. Не е въпросъ да бждете богати или бедни. Важно е да бждете разумни. Разумността седи въ правилното използване на силитѣ, съ които разполагате. Сжщевременно трѣбва да знаете функциитѣ на тѣзи сили, за да ги прилагате въ работа. Не е достатъчно да знаете функциитѣ имъ, но трѣбва да се ползвате отъ тѣхъ. Какво ще ви ползува известно знание, ако не можете да го приложите? Представете си, че имате една свѣщъ, знаете, отъ какъвъ материалъ е направена и какъ е направена, а не можете да се ползвате отъ нея. Има лампи, които временно горятъ, свѣтятъ и после загасватъ. Има и такива, които постоянно горятъ. Такава свѣщъ е човѣшкиятъ мозъкъ. Мозъчните енергии могатъ да се впрегнатъ така, че да се използватъ като горивенъ материалъ въ нѣкоя лампа. Ако се намѣри нѣкой да направи такава лампичка и да я патентова, въ нѣколко години той би станалъ милионеръ. Знаете ли, колко скъпо струва една такава лампа? Умъ се иска, за да изобрети човѣкъ такава лампа.

Когато сиромашията ви посети, вмѣсто да се оплаквате отъ положението си, започнете да мислите върху изработване на самосвѣтещата лампа. Нека това бжде една задача за всѣки отъ васъ. Ако успѣете да направите такава лампа, вие ще се прочуете.

Щомъ изпаднете въ лишения, започнете да мислите за нѣкакво изобретение. Станете алхимици, да превръщате неблагороднитѣ метали въ благородни. Ако можете да постигнете това, всѣкаква сиромашия ще отстъпи отъ васъ. Вие не мислите да направите нѣкакво откритие, но се молите съ часове, Богъ да ви помогне да се подобри положението ви. Богъ помага, но на онзи, който работи. Безъ да работи, човѣкъ иска да стане уменъ, добъръ, силенъ. Това е криво разбиране. Човѣкъ трѣбва да знае, че му сж дадени условия да бжде уменъ, добъръ, силенъ, богатъ — отъ него зависи да прояви тия качества. Човѣкъ носи въ себе си условия да бжде уменъ, но той трѣбва да намѣри начинъ да прояви силата на своя умъ. Султанътъ даде само една формула на лодкаря, но той можа разумно да я приложи. Десетъ години той мисли върху тази формула, докато единъ день я приложи.

Следователно, като ученици, работете върху себе си, безъ да се оплаквате отъ сиромашията. Не казвайте, че сте бедни или богати. И едното, и другото не е вѣрно. На човѣка сж дадени дарби и способности, върху които той трѣбва да работи. Що се отнася до сиромашията и богатството, природата ги използва като методи за работа. Като види, че нѣкой човѣкъ става инертенъ, природата му изпраща сиромашията, да го направи активенъ, да стимулира неговата воля.

Сега ви оставямъ да мислите върху свѣтешката лампа, да направите такова откритие, съ което да се повдигнете предъ очитѣ на хората. За васъ откритието е важно дотолкова, доколкото имате възможность да впрегнете ума си на работа. Като работите съ мисълта си, вие същевременно развивате и талантитѣ си. Отъ усилията, които човѣкъ прави, и отъ съзнателната работа върху себе си, зависи, може ли човѣкъ да постигне нѣщо въ областта на науката и изкуствата, да се прояви като изобретателъ, или да остане обикновенъ човѣкъ.

Човѣкъ е дошълъ на земята да работи, да прояви своитѣ таланти, да се опече добре въ пещта, да не пропуска вода презъ поритѣ си. Който е здрава стомна, той може да влѣзе въ употребление. Всички ще бждатъ доволни отъ него и ще му се радватъ.

Изпѣйте пѣсенъта на зората, точно споредъ гамитѣ, въ които е написана. Тази пѣсенъ е съставена отъ три части: първата частъ има отношение къмъ природата, втората — къмъ човѣка, третата — пакъ къмъ природата. Като пѣте пѣсенъта, съзнанието ви трѣбва да участвува. Като пѣте по този начинъ, вие се ползвате отъ пѣнието.

И тъй, изучавайте условията, да знаете, какво е нужно за постигане на известни цели. Земедѣлецътъ и градинарътъ, запримѣръ, знаятъ, при какви условия расте всѣко дърво и цвѣте. Не спазватъ ли необходимитѣ условия за растенията, растенето само по себе си спи-

ра. За развиване на дарбитѣ сжщо сж нужни специфични условия. Не поставите ли дарбитѣ си при специфичнитѣ за тѣхъ условия, тѣ постепенно заглѣхвать.

— Само свѣтлиятъ пжть на мждростѣта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

*

19. Лекция отъ Учителя, държана на
17. януарий, 1930 г. София. — Изгрѣвъ.

Възпитание на волята

Т. м.

Тема за следния път: „Изкуството като възпитателно сръдство“.

Четоха се темитѣ: „Лесенъ пътъ за справяне съ страданията“.

Като говорите или пишете за страданията, вие трѣбва да имате предъ видъ категорията на страданията. Значи, различаваме нѣколко категории страдания: физически и душевни или психически. Когато човѣкъ счупи крака или главата си, той страда физически. Нѣкои отъ физическитѣ страдания биватъ силни, а други — слаби. Сжщото можемъ да кажемъ и за душевнитѣ страдания. И тѣ биватъ силни и слаби. Къмъ коя категория се отнася страданието, което гладътъ причинява? Страданията могатъ да се неутрализиратъ. Какъ? Обикновено физическото страдание се неутрализира съ психическо. И обратно: психическото страдание се неутрализира съ физическо. Това е законъ. Поговорката: „Клинъ клинъ избива“, се отнася, именно, до този законъ. Когато нѣкой страда психически, като му дойде нѣкое силно физическо страдание, той забравя психическото. Достатъчно е този човѣкъ да счупи крака си, за да забрави психическото

си страдание. Нѣкой е недоволенъ отъ живота, отъ себе си, отъ окръжаващата срѣда. Той иска да се самоубие. — Защо? — Не намиралъ смисълъ въ живота. Обаче, ако по нѣкаква случайностъ той счупи крака или ржката си, веднага забравя недоволството и отчаянието си. Той иска да живѣе и намира, че животътъ има смисълъ. Ако природата бѣше направила коститѣ на човѣка отъ гѣвкаво, еластично вещество, тѣ нѣмаше да се чупятъ. Защо не ги е направила отъ такава материя, ние не можемъ да отгоримъ на този въпросъ. Много обяснения могатъ да се дадатъ, но какво е мислила природата по този въпросъ, не знаемъ.

Сега се явява въпросътъ: Може ли човѣкъ да не усѣща и да не чувствува никакви болки? — Може. — Кога? — Когато съзнанието му не е будно. При това положение, и да горятъ човѣка, никакви болки не усѣща. Съвременната медицина претѣпява болкитѣ временно, или съвсемъ ги прекратява съ помощта на анестетични или упойтелни срѣдства. Обаче, щомъ се върне съзнанието, човѣкъ отново усѣща болка и започва да страда. Индуситѣ пѣкъ правятъ други опити: чрезъ усилие на волята тѣ прекратяватъ физическитѣ болки на човѣка. За да може чрезъ волята си да прекратява и претѣпява болкитѣ си, човѣкъ трѣбва да прави много опити въ това направление. Ако не може да се лѣкува съ волята си, човѣкъ ще се огъва отъ болки и ще забрави идеитѣ, които сж го вълнували. Срѣщате

единъ идеенъ човѣкъ, но като го заболи жбъ, всичко забравя. Защо не приложи волята си? Ето единъ случай за приложение на волята като методъ за лѣкуване.

Сега ще ви препорѣчамъ единъ методъ за лѣкуване на жбъ съ помощта на волята. Като ви заболи жбъ, мислено вземете едно парче чистъ пчеленъ воскъ, стопете го, оставете го малко да истине и следъ това го турете на болното мѣсто като компресъ. Ако при първия компресъ болката не мине, следъ десетина минути направете втори компресъ. Ако болката пакъ не мине, следъ десетина минути направете още нѣколко компреси, докато усѣтите известно подобрене. Когато правите опита, не казвайте, какво правите. Можете да говорите за опита, само когато имате резултатъ. Като правите опити за лѣкуване чрезъ волята, по този начинъ вие я усилявате. Това е една отъ задачитѣ на ученика. Ученикътъ трѣбва да има силна воля, да се справя съ мъжнотиитѣ въ живота.

Прилагането на волята като методъ за преодоляване на физически и душевни болки, на мъжнотии и изпитания не е нищо друго, освенъ законъ на внушение. Който иска да работи чрезъ този законъ, трѣбва да бжде положителенъ. Най-малката отрицателна мисль парализира действието на волята. Тази е причината, поради която, хора, съ добри желанія, съ добри мисли и чувства, не успѣватъ въ живота си. Тѣ иматъ добри мисли и желанія,

но не постигатъ желанията си. — Защо? — Защото допускатъ въ себе си съмнението, недоверието, като противодействащи сили. Следователно, искате ли да се лѣкувате, да си въздействувате за нѣщо добро, приложете волята си. Като държите положителни мисли въ себе си, вие ще видите, че съ силата на волята вие ще имате по-добри резултати отъ тия, които указватъ различнитѣ медицински лѣкарства и специалитети. Силната воля може да замѣсти действието на рициновото масло, на хинина, на всички медикаменти. Тѣй щото, когато се натѣквате на мжнотии, на противоречия и на страдания, благодарете на разумния свѣтъ, че ви дава възможность да упражнявате волята си, да станете хора съ силна воля, съ устойчивъ характеръ.

Защо идатъ страданията въ свѣта? — Да спасятъ човѣчеството отъ отрицателнитѣ прояви, остатъци отъ далечното минало. По атавизъмъ, хората изпадатъ въ отрицателни състояния, съ които не знаятъ, какъ да се справятъ. Днесъ, както и да се проповѣдва на хората, безъ страдания тѣ не могатъ да се изправятъ и облагородятъ. Страданията сж мухи и стържели за човѣчеството. Като хапятъ и жилиятъ човѣка, като го безпокоятъ, отъ една страна тѣ го заставятъ да мисли, а отъ друга — го изваждатъ отъ състоянието на инертность, въ което е изпадналъ. Леностъта е качество на материята. И най-активниятъ човѣкъ е склоненъ повече къмъ леностъ, почи-

вка, пасивностъ, отколкото къмъ дейностъ. На какво се дължи аристократизмътъ? Аристократизмътъ е останалъ отъ миналото, когато хората сж живѣли при добри условия и, съ малко усилия и трудъ, сж прекарвали лекъ, сносенъ животъ. Като знаете това, благодарете за страданията, които ви се даватъ. Днесъ тѣ сж благо за човѣшката душа.

Съвременнитѣ хора се движатъ въ крайности: отъ голѣма бездейностъ тѣ сж минали въ чрезмѣрна дейностъ. Колкото едното положение е опасно, толкова и другото. Крайната бездейностъ и крайната дейностъ се отразяватъ вредно, както върху физическото състояние на човѣка, така и върху психическото. И въ единия, и въ другия случай организъмътъ е изложенъ или на недоимъкъ на нѣкои вещества, или на излишъкъ. За да се справи съ тия аномалии, организъмътъ се принуждава чрезъ усиливане дейността на едни органи за смѣтка на други, да внесе равновесие въ силитѣ, които действуватъ въ него. Тази е причината, задето при такива случаи единъ органъ отдѣля повече секреции отъ обикновено време, съ което неутрализира силитѣ. Това наричаме ние „чистене на тѣлото“, което понѣкога се постига и чрезъ различни болести.

И тъй, като ученици, работете, освенъ съ ума и съ сърдцето си, още и съ волята си. Когато волята взима участие, вие можете сами да се лѣкувате. При участие на волята вие можете да стоите съ часове вънъ, на студа,

съ тънки дрехи, безъ да се простудите. Правете опити да се лѣкувате мислено, съ участие на волята си, за да се калите и да видите, доколко волята ви е силна. Ако на главата, на гърба или по тѣлото ви нѣкъде излѣзе цирей, лѣкувайте го мислено. Представете си, че го налагате съ лукъ, или съ друго срѣдство, и следете за резултата. Ако мисълта ви е силна, въ скоро време циреятъ ще набере и ще се пукне. Мислено човѣкъ може да си изработи топла, магнетична дреха, съ която и въ най-голѣмия студъ нѣма да трепери. Безъ такава дреха, безъ участието на волята, колкото добре да е облѣченъ, човѣкъ пакъ може да усѣща студъ и да се простудява.

Това сж малки опити, които трѣбва да правите. Безъ опити нѣма знания. Като прави опити, човѣкъ вижда, че въ природата има известна сила и материя, съ които всѣкога може да си служи. Натъкне ли се на нѣкаква мъчнотия, той може да прибѣгне къмъ тѣхъ. Човѣкъ може да се лѣкува мислено не само физически, но и душевно. Представете си, че нѣкой е неразположенъ. — Защо е неразположенъ? — Защото е крайно беденъ, нѣма пари да си купи дрехи. Той ходи натукъ-натамъ, окжсанъ, съ стари дрехи, крие се отъ хората, да не го видятъ. Какво му струва да си представи мислено, че има нови, хубави дрехи и да трѣгне свободно изъ града? Ще кажете, че тукъ мисълта не помага, защото, като се погледне, вижда скжсанитѣ си дрехи. Какво

ще бжде положението ви, ако, следъ като си представишъ, че имашъ нови дрехи, видишъ на масата си пакетъ съ нови дрехи, донесени отъ магазина?

Двама другари, бедни студенти, живѣли заедно въ една стая. Единиятъ отъ тѣхъ, който билъ доста разсѣянъ, често се оплаквалъ на другаря си: Какво да правя съ тази сиромашия? Ето, Великъ день иде, пъкъ азъ съмъ съ тия скжсани дрехи. — Е, ще се нареди тази работа нѣкакъ. Вториятъ студентъ могълъ да спечели една сума, съ която купилъ два нови костюма, за себе си и за своя другаръ. Вечеръта, той оставилъ дрехитѣ на другаря си на мѣстото, дето били старитѣ му дрехи, и тихо излѣзълъ отъ стаята. На сутринъта другарьтъ му станалъ, бързо облѣкълъ дрехитѣ си и, като разсѣянъ, не забелязалъ, че сж нови. Като видѣлъ другаря си, той пакъ започналъ старата си пѣсень: И днесъ съмъ съ скжсанитѣ дрехи. Не зная вече, какво да правя. Ти си облѣченъ съ нови дрехи, но вижъ, въ какво положение се намирамъ азъ. — Ти вѣрвашъ ли въ магіята? — запиталъ го другарьтъ му. — Вѣрвамъ, но какво отъ това, че вѣрвамъ? — Ето, затвори очитѣ си и ще видишъ, че следъ половинъ часъ ще бждешъ съ нови дрехи. — Възможно ли е? — Магія е това. Съ магія всичко може. Отвори очитѣ си сега и ще видишъ. Той отворилъ очитѣ си, огледалъ се въ огледало и останалъ очуденъ, като

видѣлъ, че е облѣченъ въ нови дрехи. — Чудно нѣщо! Ти си билъ цѣлъ магьосникъ.

Значи, човѣкъ може да бжде облѣченъ съ нови дрехи и да мисли, че е съ скжсанитѣ си дрехи. И обратно: той може да бжде облѣченъ съ стари дрехи и да мисли, че е съ нови. Следователно, за да излѣзете отъ хипнотичното състояние, въ което се намирате, трѣбва да дойде нѣкой човѣкъ вѣнъ отъ васъ, да ви докаже по нѣкакъвъ начинъ, какво е състоянието ви. Като ви даде огледало, да се огледате, вие виждате истинското си положение.

Съвременнитѣ хора сж дошли вече до положение да работятъ за възпитание на волята си. Какво значи, да има човѣкъ възпитана воля? Има много примѣри въ живота на хората, които показватъ, какво представя възпитаната воля. Единиятъ примѣръ е за Епиктета, който билъ робъ на виденъ римски патриций. Господарьтъ му билъ много жестокъ и се отнасялъ грубо съ Епиктета. Той често биелъ робитѣ си, между които и Епиктета. Последниятъ всѣкога мълчалъ, не роптаелъ противъ сждбата си. Единъ день господарьтъ се нахвърлилъ жестоко върху Епиктета. Епиктетъ спокойно казалъ: Господарю, страхувамъ се, че ще счупишъ крака ми и нѣма да мога добре да ти слугувамъ. Както казалъ, така станало. Господарьтъ му продължавалъ да го бие и, наистина, счупилъ крака му. — Нали ти казахъ, че ще счупишъ крака ми! — спокойно забелязалъ Епиктетъ. За голѣмото му самообладание и за

възпитаната му воля, господарътъ му го освободилъ и изпратилъ да си отиде въ Гърция, дето Епиктетъ се прочулъ като виденъ философъ.

Другиятъ примѣръ се отнася до единъ руски князь и единъ английски лордъ. Тѣ се срещнали съ своитѣ кабриолети въ една тѣсна уличка и не могли да се разминатъ. Докато решатъ, какво да правятъ, тѣ спрѣли кабриолетитѣ си и започнали да мислятъ. Въ това време рускиятъ князь извадилъ вестникъ Таймсъ и започналъ да чете отначалото до края. Английскиятъ лордъ спокойно седѣлъ въ кабриолета си и чакалъ, князътъ да свърши вестника. Следъ това той изпратилъ кочияша си при княза съ думитѣ: Господарътъ моли да му услужите съ вашия вестникъ. Сега английскиятъ лордъ започналъ да чете, а руснакътъ чакалъ. Като свършилъ четенето, англичанинътъ се обърналъ къмъ руснака съ думитѣ: Дойде ми идеята да размѣнимъ кабриолетитѣ си, понеже посоката на движението ни е точно обратна. Тѣ размѣнили кабриолетитѣ си, поздравили се и продължили пътя си.

Ще кажете, че времето е загубено. Никакъ не е загубено. Когато единъ въпросъ се разреши правилно, колкото време да е употребено за него, не е изгубено. При разумно разрешениетѣ въпроси времето се плаща добре. Ако този примѣръ се изнесе на филмъ, ще даде голѣми печалби.

Като ученици, вие трѣбва да се ползвате отъ добритѣ примѣри въ живота за въз-

питание на волята. Правете опити да се справяте съ мързела. Тамъ волята се указва най-слаба. Нѣкжде ще имате успѣхъ, нѣкжде нѣма да имате. Не е лесно да се справи човѣкъ съ мързела. Разумниятъ човѣкъ се ползува отъ всички физически и душевни страдания и мъчнотии, за да възпитава волята си. Нѣкой страда отъ това, че нѣма шапка, обуца, трѣбва да ходи босъ и гологлавъ. Едно време това се считаше за нещастие. Днесъ и богатитѣ хора ходятъ зиме и лѣте гологлави. Тѣ намиратъ, че това е хигиенично. По едно време бѣше на мода да ходятъ боси. Ако модата може да наложи на човѣка едно или друго поведение или начинъ на обличане, защо той да не използва условията, при които се намира, и чрезъ волята си да понесе спокойно мъчнотиятъ и лишенията?

Човѣкъ трѣбва да работи съзнателно върху себе си, да възпитава волята си. Той трѣбва да знае, че материята на физическия свѣтъ се подчинява на човѣшката воля. За тази цель трѣбва да знаете законитѣ, които управляватъ волята. Материята се подчинява и на човѣшката мисль. Следователно, приложете енергиитѣ на волята и на мисълта си на работа. Само по този начинъ ще имате резултати. Чрезъ усилие на волята и на мисълта си, човѣкъ може да изкара навънъ чуждитѣ вещества отъ организма си. Докато тия вещества сж въ него, той се чувствува неразположенъ физически и душевно. Щомъ приложи мисълта си и запо-

чне съзнателно да работи, въ скоро време той може да застави чуждата материя отъ организма да излѣзе навънъ, въ видъ на цирей. Щомъ нечистата материя се локализира въ цирея, човѣкъ се успокоява. Циреятъ се пробива, и нечистата материя изтича. Не става ли същото и при треската? Докато е трескавъ, човѣкъ страда, мъчи се. Щомъ треската избие навънъ, той се облекчава. Чрезъ мисълта и волята си човѣкъ може самъ да предизвика явяването на цирей нѣкъде по тѣлото си. Може ли да направи това, той има силна воля.

Съвременнитѣ хора проявяватъ волята си повече на физическия свѣтъ. Тамъ тѣ сж силни. Вижте, какво правятъ военнитѣ на бойното поле. Тамъ тѣ сж смѣли, решителни, хвърлятъ се въ огъня безъ страхъ. Дойдатъ ли до духовния свѣтъ, тѣ отстѣпватъ вече. Защо? Слаба е волята имъ. Ако поставятъ идеитѣ и убежденията имъ на изпитание, тѣ отстѣпватъ. Въ духовния свѣтъ мисълта имъ е слаба. Ако човѣкъ не може едновременно да бѣде силенъ и въ двата свѣта, за предпочитане е тогава да бѣде по-силенъ въ духовния свѣтъ. Ще кажете, че това е противоречие. Какъ ще примирите това противоречие? Като усиливате и възпитавате волята си. Когато волята на човѣка е силна въ духовния свѣтъ, той може да се справя и съ физическитѣ неспогоди. Ако волята му е силна само въ физическия свѣтъ, той не може да се справя съ мъжнотитѣ на духовния свѣтъ. Отъ какво произлизатъ мъжнотитѣ въ

духовния свѣтъ? Отъ мислитѣ и чувствата на хората. Кой отъ васъ не е опиталъ силата на отрицателнитѣ и положителни мисли и чувства? Една силна отрицателна мисълъ може да парализира човѣка и да го прикове на мѣстото му. Тя е по-силна и отъ най-голѣмитѣ далнобойни оръдия. И обратно: силната, положителна мисълъ повдига човѣка, прави го мощенъ, силенъ, готовъ да издържа най-голѣмитѣ физически мъчности.

Като ученици, съветвамъ ви да възпитавате волята си, да усилвате мисълта си. Самовъзпитанието е великъ, съзнателенъ процесъ. Използвайте противоречията и мъчнотиитѣ за самовъзпитанието си. Нищо да не постигнете, не се обезсърдчавайте. Работете непрестанно. Ще дойде день, когато съзнанието ви ще се пробуди. Постигнете ли това, вие сте разрешили задачата на своя животъ. Съзнанието указва голѣмо влияние върху волята. Това, което съзнанието носи въ себе си, минава и въ волята. Щомъ съзнанието не носи нищо, волята остава слаба и бедна. Този законъ е познатъ на хората. Ето защо, когато искатъ да парализиратъ волята на човѣка, тѣ ограничаватъ съзнанието му. И обратно: когато помрачатъ съзнанието на човѣка, и волята му се парализира. Въ този смисълъ, съзнанието е волевъ актъ, който предизвиква дейността на волята.

И тъй, използвайте всички случаи въ живота си за усилване на волята си. Ако прѣститѣ на рѣцетѣ или на краката ви сж исти-

нали, проектирайте мисълта си къмъ тѣхъ и пожелайте въ петъ минути да се стоплятъ. Ако не успѣте изведнѣжъ, повторете опита два-три пѣти. Ако имате температура и не се чувствувате добре, не бързайте да викате лѣкаръ, но приложете мисълта и волята си въ действие. Турете ржката си на главата, изпратете мисълта и желанието, въ нѣколко минути да спадне температурата ви. Температурата ви може да спадне временно и пакъ да се повтори. Това не трѣбва да ви плаши. Щомъ имате най-малки резултати, продължавайте да работите въ това направление. Волята се усилюва чрезъ постоянни упражнения. Не усилювайте волята си, вие ще развивате своеволие, което е неестественъ процесъ и създава неприятности и нещастия. Срѣщнете ли противодействия въ живота си, не изпадайте въ своеволие или безволие, но приложете разумна, съзнателна воля. За да си пробие пѣтъ, водата употребява голѣма сила, но въ края на краищата успѣва да премахне спѣнкитѣ отъ пѣтя си. Не може ли и вие да правите същото? Вие можете да направите нѣщо повече отъ водата.

Чрезъ усилюване и възпитаване на волята си, човѣкъ може да се справи съ всички лоши навици, съ всички свои недѣзи, които е придобилъ чрезъ влияние отъ силни и учени хора. Още отъ детската възраст човѣкъ започва да се влияе: отъ другарчета, отъ учители, отъ външни хора. Той се подава на подражание и

неусѣтно придобива навицитѣ на ония, съ които дружи. Щомъ може да се подаде на отрицателни влияния, защо да не се подаде и на положитени? Нѣкой срещне човѣкъ съ оголѣла глава, съ слаби, изпадали жби и казва: И моята коса ще окапе; и моитѣ жби ще опадатъ. Както мисли, така става. Внушение е това. Защо да не се стремите да влѣзете въ общение съ здрави хора, на които коситѣ сж буйни, гжсти, жбитѣ здрави и да кажете: И моята коса ще се засили, и моитѣ жби ще укрепнатъ. Ще кажете, че не искате да си внушавате. Както си внушавате отрицателни нѣща, така ще си внушавате и положителни.

Като сте дошли на земята, стремете се да използвате всички условия, добри и лоши, да усиливате волята си, да разработвате дарбитѣ си. Ползвайте се отъ въздуха, водата, свѣтлината, които ви се даватъ даромъ. Ако искате косата ви да расте добре, мокрете я нѣколко пжти на день съ чиста, изворна вода и после я разчесвайте добре. Ако волята на човѣка е възпитана, и космитѣ му ще бждатъ възпитани. Изобщо, всички удове въ човѣшкия организъмъ зависятъ отъ волята. Ако волята е възпитана, удоветѣ извършватъ правилно своитѣ функции.

Въ заключение на всичко казано досега, помнете следното: работете за възпитаване на волята си. По какъвъ начинъ ще работите? По различни начини: чрезъ пѣние, свирене, работа, мисль и т. н.

— Само свѣтлиятъ пжтъ на мждростъта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

✱

20. Лекция отъ Учителя, държана на
24. януарий, 1930 г. София.—Изгрѣвъ.

На време и на мѣсто

Т. м.

Чете се резюме на темата: „Лесенъ пжтъ за справяне съ страданията“.

Четоха се темитѣ: „Изкуството като възпитателно срѣдство.“

Тема за следния пжтъ: „Отличителни чърти на грѣбначнитѣ животни“.

За следния пжтъ всѣки отъ васъ да се приготви да изпѣе четиритѣ тона: do (долно), mi, sol, do (горно). Ще пѣете не като музиканти, а като любители на музиката. Мнозина се оплакватъ, че не могатъ да пѣятъ. Защо не могатъ да пѣятъ? Има причини за това.

Въ времето на руско-турската война единъ капитанъ заповѣдалъ на барабанчика да бие барабана. — Господинъ капитанъ, барабанътъ не издава звукъ. — Защо? — Не зная. — Все трѣбва да има нѣкаква причина. Отвори тжпана, да видимъ, кжде се крие повредата. Барабанчикътъ отворилъ тжпана и останалъ силно засраменъ предъ капитана. Защо? Въ тжпана имало около десетина кокошки, заклани и изчистени. Разбира се, че при това положение тжпанътъ не може да бие. Какъ сж влѣзли кокошкитѣ въ тжпана? Когато минавалъ презъ едно село, барабанчикътъ открадналъ

кокошкитѣ, заклалѣ ги, изчистилѣ ги и, като нѣмало кжде да ги тури, набързо ги скриль въ барабана. Той не предполагалѣ, че капитанътъ ще го накара да удря тѣпана.

И съвременниятъ човѣкъ се намира въ положението на барабанчика. Той често пълни ума и сърдцето си съ заклани и изчистени кокошки. Той страда отъ наслояване въ ума и въ сърдцето си, предизвикани отъ закланитѣ кокошки, вследствие на което не може право да мисли и да чувствува. Струнитѣ на неговия умъ и на неговото сърдце не издаватъ тонъ. Щомъ барабанътъ не издава тонъ, човѣкъ не е разположенъ, не може спокойно да работи.

И тъй, искате ли да не губите разположението на своя духъ, изучавайте законитѣ, върху които се гради животътъ. Ако не разбирате законитѣ на физическия свѣтъ, вие не можете да разберете законитѣ на висшитѣ свѣтове. Като познава законитѣ на различнитѣ свѣтове, човѣкъ ще различава мислитѣ една отъ друга, ще знае, какво носи всѣка мисль въ себе си. Има мисли, които миришатъ неприятно, а други, отдалечъ още разнасятъ своето благоухание. Трѣбва ли да приемете мисльта въ себе си и тогава да се произнесете за нейния характеръ? Разумниятъ човѣкъ е господарь на условията. Отдалечъ още той познава нѣщата и не се лъже въ тѣхъ. Когато дойде зимата, той е добре облѣченъ, готовъ е да се справи съ нея. Когато дойде лѣтото,

той се е приготвилъ вече, знае, какъ трѣбва да го посрещне. Разумниятъ човѣкъ е господаръ и на зимата, и на пролѣтта, и на лѣтото, и на есенята.

Тѣй щото, помнете: болниятъ човѣкъ е всѣкога зависимъ отъ условията, а здравиятъ е свободенъ; глупавиятъ е зависимъ, разумниятъ — свободенъ; лошиятъ е зависимъ, добриятъ — свободенъ. Нѣкои ще възразятъ, че лошиятъ човѣкъ може да бжде силенъ. Азъ отричамъ това. Само доброто прави човѣка силенъ. Привидно, външно, нѣщата могатъ да иматъ другъ изгледъ, но въ сжщностъ работата седи другоаче. Минава единъ добъръ човѣкъ край одного и му удря две плесници. Защо постѣпва така? Добриятъ човѣкъ знае, защо е ударилъ две плесници на този човѣкъ, но окръжаващитѣ не знаятъ причината и мислятъ, че този човѣкъ е лошъ. Не е лошъ, много добъръ човѣкъ е той. Дветѣ плесници, които той удря на пѣтника, внасятъ провѣтряване въ главата му. Той тръгналъ да върши нѣкакво престѣпление, а добриятъ човѣкъ го отклонилъ отъ намѣрението му. Значи, дветѣ плесници били на време и на мѣсто. — Защо? — Защото резултатътъ имъ е добъръ. Ако не иска да признае истината, пѣтникътъ ще каже, че лошъ човѣкъ го срещналъ и му ударилъ две плесници. Обаче, ако е готовъ да говори истината, той ще благодари на случая, че се спасилъ отъ по-голѣмо зло. Ако бѣше извършилъ престѣплението, щѣше да лежи въ затворъ.

Като ученици, вие трѣбва да разбирате нѣщата правилно, да знаете, че доброто прави човѣка силенъ, а злото го прави слабъ. Вие ще цитирате поговорката: „Направи добро, да намѣришъ зло“. Тази поговорка не е вѣрна въ всички случаи на живота. Човѣкъ може да направи добро и да не намѣри зло. И обратното е възможно: да направи добро, а да намѣри зло. Въ края на краищата, резултатитѣ на доброто сж всѣкога добри, а тия на злото — лоши. Безкористното добро всѣкога води къмъ добро. Възъ основа на силата, която доброто крие въ себе си, казвамъ: Ако си силенъ и правишъ зло, ще изгубишъ силата си; ако си слабъ и правишъ добро, ще станешъ силенъ.

Често хората се обиждатъ едни други — на мѣсто и безъ мѣсто, на време и безъ време. Какъ ще понесете обидата? Или ще чакате да ви искатъ извинение, или ще отговорите пакъ съ обида. По-рано за обида хората се дуелираха. За предпочитане е, преди да обидишъ нѣкого, да помислишъ, вѣрно ли е това, което ще кажешъ. Ако си сигуренъ, че е вѣрно, пакъ не бързай, помисли, на мѣсто и на време ли е да кажешъ това, което си намислилъ. Има случаи, когато говоришъ истината, но не си я казалъ на мѣсто и на време. При това положение ти пакъ можешъ да обидишъ човѣка. Това се отнася не само за обидата, но и за похвалата. Похвалишъ ли човѣка, похвали го на време и на мѣсто. Правишъ ли добро, прави го на време и на мѣсто. Търсишъ ли

истината, ще я намѣришъ и въ обидата, и въ похвалата. Обаче, ако те хвалятъ или укоряватъ много, може да ти напакостятъ. Въ всѣко нѣщо трѣбва да има мѣрка.

Сега ще ви дамъ следното правило въ живота: Както искашъ да постѣпватъ хората съ тебе, така постѣпвай и ти съ тѣхъ. Като прилагате това правило, вие ще избѣгнете много противоречия. Като се произнасяте за произведенията на нѣкой писателъ, музикантъ, поетъ, ученъ или художникъ, вие трѣбва да спазвате сжщото правилото. Днесъ вие се произнасяте за нѣкого, но ще дойде време други да се произнасятъ за васъ. Тогава ще разберете, добре ли сте постѣпили, право ли сте се произнесли.

Като ученици, които внасяте новото въ живота си, първата задача е да пазите чистотата на своя умъ и на своето сърдце. Сжщевременно пазете чистотата на тѣлото си. Не допускайте нито една лоша мисль въ ума си, нито едно лошо чувство иди желание въ сърдцето си. Лошитѣ желанія събуждатъ лоши, противоречиви мисли. Следователно, искате ли да изчистите мисълта си отъ противоречия, изхвърлете лошитѣ желанія отъ сърдцето си. Всички желанія сж на мѣстото си, но тѣ трѣбва да се реализиратъ на своето време. Не стане ли така, човѣкъ се натѣква на голѣми противоречия. Нищо въ природата не става произволно. Проследете живота на растенията и ще видите, че всѣко растение се развива на своето мѣсто и време. Този законъ

се отнася не само за цѣлото, но и за неговитѣ части. Запримѣръ, всѣки клонъ има свое мѣсто и опредѣлено време за развитието си. Първо се явяватъ голѣмитѣ клонове и, колкото по-нагоре се отива, явяватъ се малкитѣ клончета. Голѣмиятъ клонъ живѣе съ голѣми идеи, малкиятъ клонъ — съ малки идеи. Ако размѣнятъ ролитѣ си, и голѣмиятъ, и малкиятъ клонъ ще се натъкнатъ на противоречия. Всѣки човѣкъ, като частъ отъ дървото на живота, трѣбва да знае своето мѣсто и своето време за проявяване.

— Само свѣтлиятъ пжтъ на мъдростта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

*

21. Лекция отъ Учителя, държана на
31. януарий, 1930 г. София.—Изгрѣвъ.

Напрежение

Размишление.

Представете си, че имате една пружина, на долния край на която закачвате известна тежестъ. Какво ще стане съ пружината? Тя ще се разтегли. Колкото по-голѣми тежести закачвате, толкова повече ще се разтегля. Ако постепенно откачвате тежеститѣ една следъ друга, пружината ще се върне въ първото си положение. Природата е пълна съ такива пружини — въ растителното и животинското царство. Дето и да погледнете, навсѣкжде виждате пружини.

Допуснете, че човѣшкиятъ мозъкъ представя една пружина, на която се закачватъ различни тежести. Ако закачите една мисълъ, тежка единъ килограмъ, мозъкътъ ще усѣти известно налѣгане или теглене и ще се огъне надѣсно, налѣво, нагоре или надолу. Колкото повече мисли закачвате на мозъка, съ по-голѣми тежести, тѣ ще упражняватъ по-голѣмо налѣгане върху него. Случва се, че две или повече мисли, съ еднакво тегло и съ еднакви посоки, се стълкновятъ помежду си. Това стълкновение се предава и на мозъка. Следъ време противоречивитѣ мисли се отразяватъ вредно върху мозъка, а оттамъ и върху цѣлия органи-

зъмъ. Като знаете това, пазете мозъка си отъ излишни напрежения и сътресения. Допущайте въ ума си само такива мисли, които не предизвикватъ сътресения и напрежения въ мозъка. Това сж възвишенитѣ и свѣтли мисли, които идатъ отъ висшитѣ свѣтове. Като пази мозъка си, човѣкъ ще се научи да пази и дробоветѣ, и стомаха си. Следователно, вкарвайте въ дробоветѣ си само такъвъ въздухъ, който не произвежда никакво налѣгане и напрежение. Внасяйте въ стомаха си само такава храна, която не произвежда никакво разстройство.

Какво трѣбва да прави човѣкъ, за да се освободи отъ ония мисли и чувства, които произвеждатъ вътрешно напрежение въ мозъка и въ сърдцето му? Ако става въпросъ за отнемане тежести отъ пружината, това е лесна работа. Ако става въпросъ да освободите крушата отъ плодетѣ, които я огъватъ, и това е лесна работа. Ще посегнете съ ржката си и ще откъснете нѣколко плода. Кой не е кжсалъ отъ своята градина, или отъ нѣкоя чужда градина по нѣколко плода? Дървото се облекчава отъ товара, но васъ обвиняватъ въ това извършено престѣпление. Значи, вие се товарите съ тежката мисль, че сте извършили известно престѣпление. Търсете методъ, чрезъ който да се справяте съ мисли, които предизвикватъ напрежение върху мозъка ви.

Сега ще поставя въпроса другояче. Представете си, че съ всѣка тежестъ, закачена на

мозъка, е свързана една лампа. Представете си, че отъ енергията, която се образува при напрежението или налѣгането на тежеститѣ върху мозъка, се произвежда свѣтлина, отъ която лампитѣ започватъ да свѣтятъ. Лошо ли е това? Не само, че не е лошо, но веднага около тази свѣтлина се събиратъ учени, философи, които започватъ да пишатъ. Ако отнемете една отъ тежеститѣ, свѣтлината се намалява. Отнемете ли всички, свѣтлината съвсемъ изчезва. Професоритѣ, ученитѣ, философитѣ оставатъ въ тъмнина и преставатъ да работятъ. Въ такъвъ случай, кое отъ дветѣ положения е за предпочитане: да имате тежести, т. е. напрежение на мозъка, но да имате и свѣтлина, отколкото да нѣмате никакво напрежение и никаква свѣтлина? Щомъ нѣмате напрежение, ще бждете въ тъмнина. За предпочитане е това, което допринася полза на самия човѣкъ, както и на цѣлото човѣчество. Значи, добро е това, което принася блага на цѣлото човѣчество. Всѣко нѣщо, което не допринася блага за цѣлото човѣчество, наричаме зло. И частичното добро още не е истинско добро. Какво добро е това, отъ което се ползува само единъ човѣкъ?

И тъй, когато хората питатъ, защо сж нужни страданията, казвамъ: Човѣкъ страда, защото на пружината на неговия мозъкъ или на неговото сърдце е закачена нѣкаква тежестъ. Какво лошо има въ страданието? Има смисълъ да страда, да се огъва човѣкъ, но ако се обра-

зува свѣтлина, на която поне нѣколко души могатъ да четатъ и да пишатъ. Колкото по-голѣми и разумни сж страданията, толкова повече свѣтлинна енергия образуватъ тѣ и толкова повече хора се ползватъ отъ нея. Следователно, страданията и напреженията иматъ смисълъ, когато произвеждатъ свѣтлина. Ако не произвеждатъ свѣтлина, тѣ сж безпредметни. Обаче, каквото и да правите, страданията сж неизбежни. Щомъ има пружина, има и напрежение; щомъ има напрежения, има и страдания. Дето нѣма страдания, тамъ нѣма напрежения. — Защо нѣма напрежения? — Защото тежести нѣма.

Какъ може да се справя човѣкъ съ страданията? Чрезъ музика. Пѣйте и свирете главно за себе си. Като пѣете, вие трансформирате състоянията си и се освобождавате отъ страданията. Колкото по-възвишена е музиката, толкова по-висока е мисълъта на човѣка.

Т. м.

— Само свѣтлиятъ пътъ на мъдростта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

*

22. Лекция отъ Учителя, държана на 7. февруарий, 1930 г. София. — Изгрѣвъ.

Човѣкъ и природа

Т. м.

При изучаване на космографията, хората се домогватъ и до въпроса, защо годината е раздѣлена на четири годишни времена, на 12 месеци, на две равноденствия — пролѣтно и есенно, а месецитѣ — на 30 дни и т. н. Защо въ всѣко годишно време влизатъ по три месеца? Сжщевременно хората изучаватъ въпроса, защо презъ четиритѣ годишни времена температурата е различна. За обяснение на това ще чуете различни отговори: едни отдаватъ тази причина на влагата, други — на вѣтроветѣ и на топлитѣ и студени течения и т. н. Тѣзи обяснения не почиватъ на строго математически изчисления. Ако днесъ приемете едно обяснение за вѣрно, на другия день ще приемете друго обяснение. По този начинъ науката всѣки день напредва и се приближава все повече къмъ истината.

Като разглеждамъ въпроса за температурата презъ годишнитѣ времена, азъ имамъ предъ видъ да развивате своята наблюдателность и паметъ. Наблюдавайте, какъ се промѣня температурата презъ единъ и сжщъ день, както и презъ различнитѣ годишни времена. Правете сравнение между температуритѣ на нѣкои забе-

лежителни за васъ дати отъ сегашната и миналата година. Запримѣръ, можете ли да си спомните, какво е било времето на първи януарий миналата година, за да го сравните съ времето и температурата на тазгодишния първи януари? Ако на първи януари миналата година сте получили нѣкакво наследство, или сте преживѣли голѣма радостъ, вие непременно ще помните, какво е било времето този день.

Като правите наблюдения, вие ще забележите, че хубавитѣ работи обикновено се съвпадатъ съ хубаво време. Доброто настроение на човѣка сжщо така се съвпада съ добро време. Ако имате единъ пишуущъ барометъръ, ще забележите, че както времето се подобрява, така и настроението ви се повдига. Въ този случай барометърътъ отбелязва една възходяща линия. Има малки изключения отъ този законъ, но тѣ рѣдко се случватъ. Когато живакътъ въ барометъра се изкачва, въ природата действуватъ особени, възходящи сили. Въ такъвъ случай, естествено е възходящитѣ сили да повдигатъ настроението на човѣка. Когато действуватъ низходящи сили въ природата, човѣкъ постепенно губи настроението си. Значи, както барометърътъ се повдига и спада, така и човѣкъ повдига и понижава настроението си. Това показва, че между силитѣ, които действуватъ въ природата, и човѣка, има известна връзка, известно съотношение.

На какво се дължатъ възходящитѣ и низходящи сили въ природата? Споредъ една те-

ория, възходещитѣ сили се дължатъ на възвишената мисълъ на сѣщества съ висока култура, а низходещитѣ — на мисълъта на сѣщества съ низка култура. И еднитѣ, и другитѣ сѣщества сѣ силни. Дали вѣрвате въ тази теория, това е другъ въпросъ. Важно е, че природата е пълна съ такива сѣщества. Съзнателно или несъзнателно, човѣкъ се намира подъ тѣхното влияние. За да се освободи отъ влиянието на низшитѣ сѣщества, човѣкъ трѣбва да работи върху себе си, да се повдига. Научното обяснение за възходещитѣ и низходещи сили на природата се крие въ електричеството и магнетизма. Обикновено електричеството въ природата произвежда възходещитѣ сили, т. е. мисълъта на възвишенитѣ сѣщества, а магнетизмътъ — низходещитѣ сили. Затова казваме, че електричеството събужда мисълъ, а магнетизмътъ — чувства. Когато се качва нагоре, по планината, човѣкъ се свързва съ възходещитѣ сили на природата, а когато слиза отъ планината — съ низходещитѣ.

Мнозина отдаватъ разположенията и неразположенията на човѣка на постигане и непостигане на желанията му. Студентътъ или ученикътъ е неразположенъ, когато пропадне на изпита си. Обаче, важно е, защо е пропадналъ. Той училъ редовно, има знания, а пропада. Въ такъвъ случай, между пропадането на ученика и времето има известна връзка. Ако времето не е било добро, или ученикътъ не е билъ разположенъ, действували сѣ низ-

ходещи сили. Като ученици, вие трѣбва да правите наблюдения, да знаете, на какво се дължатъ вашитѣ добри и лоши разположения и настроения.

Отъ научна гледна точка, доказано е, че всѣки день се отличава съ известно количество възходяща или низходяща енергия, която се съвпада или не се съвпада съ силитѣ на човѣка. Отъ съвпадението на възходящитѣ сили на природата съ тия на човѣка се обяснява неговото разположение. За такъвъ човѣкъ казваме, че е хармониченъ. Когато низходящитѣ сили на природата се съвпадатъ съ низходящитѣ сили на човѣка, казваме, че този човѣкъ е дисхармониченъ. Обаче, ако възходящитѣ сили на природата се срещнатъ съ низходящитѣ сили на човѣка, или низходящитѣ сили на природата — съ възходящитѣ на човѣка, последниятъ изпада въ борба. Той се бори, докато възходящитѣ сили въ него взематъ връхъ. Който знае и разбира теченията въ природата, може така да ги използва, че да измѣня своитѣ състояния.

У п р а ж н е н и е за наблюдаване на времето. Въ продължение на три месеца наблюдавайте времето, дали ще бжде облачно, ясно, топло, студено и т. н. На специално тевтерче си отбелязвайте всѣка промѣна. Същевременно наблюдавайте и вашитѣ състояния. Ако забележите, че между вашето състояние и времето има известно съотношение, проследете, дали е възходящо или низходящо. Като правите тѣзи наблюдения,

ще видите, че, наистина, състоянията на човѣка често зависятъ отъ проявитѣ на времето. Това се случва главно съ нервнитѣ хора. Въ това отношение нервниятъ човѣкъ е барометъръ. Той предварително предсказва, какво ще бѣде времето, добро или лошо. Ако пъкъ човѣкъ страда отъ ревматизъмъ въ крака, въ ржката, или въ друга нѣкоя частъ на тѣлото, отъ болката му, която се усилва, намалява, или съвършено изчезва, той може да опредѣля и най-малкитѣ промѣни на времето.

Следователно, ако искате да отидете на екскурзия и не можете да се решите, да предприемете ли екскурзията, или не, посѣтвайте се съ нѣкой нервенъ човѣкъ. Той ще опредѣли, какво ще бѣде времето — дъждовно, облачно, ясно, слънчево и т. н. Вие можете да разчитате на неговитѣ познания за времето. Мнозина се оплакватъ отъ болки въ ушитѣ, въ прѣститѣ на ржцетѣ и краката, но не знаятъ причинитѣ на тия болки. Ако наблюдаватъ времето, тѣ ще видятъ, че болкитѣ имъ сж въ зависимостъ отъ промѣнитѣ, които ставатъ въ природата. Въ това отношение човѣкъ трѣбва да бѣде метеорологъ. Сегашнитѣ метеоролози си служатъ съ различни инструменти за опредѣляне на промѣнитѣ, които ставатъ въ природата — съ термометри, барометри, сеизмографи и др. Обаче, нѣма по-усъвършенствуванъ инструментъ за опредѣляне и на най-слабитѣ промѣни въ природата отъ ор-

ганизма на високоорганизирания и чувствителен човѣкъ.

И тъй, отъ болкитѣ въ организма си, човѣкъ може да опредѣля промѣнитѣ, които ставатъ въ природата. Тѣ се дължатъ на теченията въ природата. Който не разбира това, той се страхува, да не заболѣе сериозно. Много болезнени състояния на човѣка идатъ по отражение на силитѣ и теченията въ природата. Щомъ теченията взематъ възходещо състояние, и болката изчезва. Както природата влияе върху човѣка, така и човѣкъ, съ своитѣ мисли и чувства, указва влияние върху теченията на природата. Ако това не е вѣрно, какъ ще си обясните, защо хората се молятъ за дъждъ? Когато много хора се събератъ на едно мѣсто и се молятъ за дъждъ, молитвата имъ има резултатъ. — Защо? — Като се молятъ, тѣ съсредоточаватъ мисълта си въ една и сѣща посока. Тѣхната силна мисълъ измѣня теченията въ природата, вследствие на което започва да вали дъждъ. Колкото по-силна е мисълта имъ, толкова по-скоро се измѣнятъ теченията въ природата. Съ помощта на мисълта могатъ и да се разпрѣсватъ облаци.

Тѣй щото, помнете: природнитѣ сили указватъ влияние върху човѣшкия организъмъ. Като знаете това, правете наблюдения върху себе си и природата, да придобивате повече знания. Наистина, върху състоянията на човѣка указватъ влияние и други нѣкои причини, извънъ природата, но тѣ сж странични. Тѣ

трѣбва да се отдѣлятъ отъ общото влияние. Запримѣръ, когато държавата и общината иматъ голѣми дългове, тѣ ги разхвърлятъ между гражданитѣ. Яли не яли, пили не пили, тѣ трѣбва да плащатъ. Тия задължения сж временни и нѣматъ нищо общо съ влиянията и теченията, които идатъ отъ природата. И природата прави такива разхвърляния върху хората, но тя е последователна и точна въ своитѣ печелби и загуби. Когато взима данъци отъ хората, тя пише всичко, каквото взима. Когато печели, тя дѣли печалбитѣ си съ ония, отъ които е взела нѣщо. Тя прилага закона за взиманията и даванията си абсолютно справедливо: колкото взима, толкова дава. Нѣма живо същество, което природата да е ощетила. Държавата не спазва закона на абсолютната справедливостъ. Когато има дългове, тя ги разхвърля между своитѣ поданици въ видъ на данъци, берии и др. Когато придобива блага, т. е. когато има печалби, тя не ги разхвърля между поданицитѣ си. Тя се ръководи отъ закона на относителната справедливостъ.

Следователно, ако не работите върху облагородяване на вашия характеръ, вие само ще изисквате, ще търсите вашето право, безъ да мислите за задълженията си. Обаче, като работите съзнателно върху облагородяване на своя характеръ, вие трѣбва да прилагате закона на абсолютната справедливостъ, съ който си служи природата: искашъ ли, ще дадешъ; давашъ ли, ще вземешъ. Щомъ искашъ отъ

човѣка известна услуга въ пари, въ грижи къмъ тебе, въ морални услуги, ще дѣлишъ съ него богатата и печалбитѣ си. Не спазвате ли този законъ, между васъ и природата възниква известно противодействие, известна дисхармония.

Единъ адвокатъ отъ Горна-Орѣховица си купилъ билетъ занѣкжде, ще пжтува съ тренъ. Въ това време единъ селянинъ си купилъ билетъ, и той ще пжтува съ сжщия тренъ. Обаче, не му стигали само 0·30 лв. за билета. Той се обърналъ къмъ адвоката съ молба да му услужи съ 0·30 лв. — Нѣмамъ, отговорилъ небрежно адвокатътъ. Селянинътъ въздъхналъ, нарамилъ торбичката си и тръгналъ пешъ за селото си. Следъ петъ-шестъ години сжщиятъ адвокатъ попадналъ въ Англия. Единъ день той отишълъ на гарата да си купи билетъ, трѣбвало да пжтува отъ единъ градъ за другъ. Какво се указало? Не му достигали за билета само 0·30 лв. Той се обърналъ къмъ единъ, къмъ втори англичанинъ, да му услужатъ съ 0·30 лв., но всички му отказали, подъ предлогъ, че нѣмали излишни пари. Той се принудилъ да вземе багажа си въ ржка и да тръгне пешъ до една отъ близкитѣ станции. Едва сега, когато се намѣрилъ въ сжщото положение, въ което изпадналъ селянинътъ, на когото отказалъ да даде 0·30 лв., той разбралъ, че не постжпилъ добре. Какво показва това? Това показва, че въ природата сжществува законъ,

който регулира количеството на силитѣ и енергиитѣ, съ които тя борави.

И тъй, правете упражнението, което ви дадохъ. Понеже ще трае три месеца, ще свършите на 15 май. Ще наблюдавате добре всички промѣни въ температурата, въ облацитѣ, дали сж черни или свѣтли, дали сж високо или ннзко на небето, дъждовни или вѣтровити и т. н. Като наблюдавате промѣнитѣ на времето, ще следите и своитѣ вътрешни състояния. Ако състоянията ви вървятъ въ съгласие съ промѣнитѣ на времето, ще извадите единъ законъ; ако сж извънъ влиянието на времето, ще извадите други заключения. Изобщо, ще правите научни изводи.

Сега, едната половина отъ класа да пѣе тоноветѣ do (отъ долно do), mi, sol, do (горно); другата половина отъ класа да започне отъ do (горно) да слиза надолу, sol, mi, do (долно). Колкото повече пѣете, толкова по-здрави ще бждете. Пѣнието указва влияние върху здравето на човѣка. Ако не станете пѣвци, поне ще усилите здравето си. Пѣйте и отъ нищо не се страхувайте.

— Само Божията Любовь носи пълния животъ.

*

23. Лекция отъ Учителя, държана на 14. февруарий, 1930 г. София.—Изгрѣвъ.

Разумност и доброта

Т. м.

Чете се резюме на темата: „Изкуството като възпитателно сръдство“.

Съвременнитѣ хора се оплакватъ, че пжтътъ, по който вървятъ, не е гладкъ. Чудни сж хората! Възможно ли е човѣкъ да върви по пжтъ, който да бжде навсѣкжде гладкъ? Ако отидете въ единъ градъ, ще видите, че нѣкои улици, обикновено въ центъра, сж гладки, павирани, а въ крайнитѣ квартали сж неравни, каменисти. Ако се качвате на нѣкой планински връхъ, докато стигнете върха, ще се натъквате на равни и на неравни пжтища, каменисти и меки, покрити съ трева. Ако на физическия пжтъ срѣщате неравни и равни мѣста, колко повече ще срѣщате такива пжтища въ духовния или психическия си животъ! Невъзможно е пжтътъ на човѣка да бжде еднакво гладкъ. Защо хората търсятъ гладкъ, равенъ пжтъ? Защото по естество сж склонни да търсятъ лесния пжтъ. Други казватъ, че търсятъ гладкъ пжтъ, защото товарътъ имъ е голѣмъ. Кой ги кара да носятъ голѣмъ товаръ? Щомъ тръгвате на пжтъ, не взимайте съ себе си голѣмъ товаръ. Само въ изключителни случаи можете да носите голѣмъ товаръ.

Представете си, че ви предлагатъ три торби: едната е пълна съ пѣсѣкъ, втората — съ злато, а третата — съ скжпоценни камъни. Съ коя отъ тритѣ торби ще се нагърбите? Това зависи отъ разбирането. Ако човѣкъ разбира цената на златото и на скжпоценнитѣ камъни, ще предпочете една отъ дветѣ торби, но никога нѣма да вземе торбата съ пѣсѣка. Обаче, ако не разбира цената на златото и на скжпоценнитѣ камъни, той ще вземе торбата съ пѣсѣка. Да се стреми човѣкъ къмъ златото, или къмъ скжпоценнитѣ камъни, това значи, да се стреми къмъ нѣкоя голѣма, велика идея. Има смисълъ човѣкъ да се стреми къмъ велики идеи, но ако може да ги реализира. Не може ли да ги реализира, за предпочитане е да се заеме съ реалезирането на нѣкоя малка идея. За предпочитане е малкото благо, но разумно използувано, отколкото голѣмото благо неразумно използувано. Има ли смисълъ да храните слонъ, безъ да се ползвате отъ него? Знаете ли, колко храна е нужно за единъ слонъ? Слонътъ изяжда на день около петъ крини оризъ. Ако не можете и не знаете, какъ да го използувате, по-добре го дайте на нѣкой, който знае, какъ да се справи съ него.

И тъй, стремете се къмъ постижими нѣща. Запримѣрь, постижимо е човѣкъ да бжде добъръ. Доброто е вложено въ човѣка. Добриятъ човѣкъ е всѣкога здравъ. Въ този случай, има смисълъ да бжде човѣкъ добъръ. Ако не е добъръ, не може да бжде здравъ. Болниятъ

човѣкъ не може да бжде добъръ. Често слушате да казватъ за нѣкой лошъ човѣкъ, че като се разболѣе, ще омекне, ще стане добъръ. Тежко на този човѣкъ, който чрезъ болестъта може да стане добъръ! Той временно е добъръ. Щомъ оздравѣе, пакъ проявява лошащината си. Всѣки може да стане добъръ. — Кога? — Когато работи съзнателно върху себе си. Важно е да има желание да прояви доброто, което е вложено въ него. И замръзналата змия е добра. Стопли ли се, тя показва естеството си. Зимно време, когато прекарва зименъ сънъ, и мечката е добра, но щомъ се събуди, тя проявява своето мечешко естество.

Често хората говорятъ за неуспѣване въ своитѣ идеи и отдаватъ всичко на сиромашията, на условията и т. н. Липсата на пари, както и условията, не сж причина за неуспѣха на хората. Що се отнася до неуспѣха въ идеитѣ, погрѣшката се заключава въ незнанието на човѣка. Той не знае, какъ да ги приложи. Както въ механиката човѣкъ трѣбва да знае, какъ да впрегне известни принципи на работа, така и въ идейния свѣтъ идеитѣ трѣбва да се прилагатъ. За да се приложи една идея и да даде плодъ, преди всичко тя трѣбва да е любима, точно опредѣлена и съвмѣстима съ условията на живота. Колкото малка да е тази идея, тя непременно ще донесе известно благо на човѣка. Като знаете това, никога не дръжте въ ума си нѣкоя велика идея като слона. Слонътъ мисли ли за човѣка, т. е. за господаря

си? Колкото слонътъ мисли за своя господарь, толкова и идеитѣ, и желанията мислятъ за човѣка. Човѣкъ мисли за тѣхъ, но тѣ не мислятъ за него. Когато детето умре, майката и бащата ли плачатъ за него, или то плаче за тѣхъ? Майката и бащата плачатъ за умрѣлото си дете, а то не плаче за тѣхъ. При раждането на детето е точно обратно: майката и бащата се радватъ, а детето плаче.

Човѣкъ се радва и плаче за нѣща, съ които е тѣсно свързанъ. Обаче, за нѣща, съ които не е свързанъ, той нито плаче, нито се радва. Ако нѣкой тегли прѣста на ржката ви силно, вие усѣщате болка и страдате. Защо? Прѣстътъ е тѣсно свързанъ съ васъ. Ако нѣкой бръкне въ джоба и вземе паритѣ ви, вие нѣма да усѣтите никаква болка, вследствие на което нѣма да страдате. После ще дойдатъ страданията. Защо? Защото отсъствието на паритѣ ви лишаватъ отъ нѣща, съ които сте тѣсно свързани.

Сега, да се върнемъ къмъ въпроса за товара. Кога и съ какво трѣбва човѣкъ да се товари? Човѣкъ трѣбва да носи на гърба си само такъвъ товаръ, който никой не може да му отнеме. Какъвъ смисълъ има да носи на гърба си знание, което следъ десетина години ще изгуби? Нѣкой минава за философъ, за адептъ, за ученъ, но следъ нѣколко години изгуби философията, учеността, адептството си. Това показва, че нито учеността, нито философията, нито адептството на този човѣкъ сж

истински. Човѣкъ трѣбва да се стреми къмъ постигането на такива нѣща, които никой не може да му отнеме. Следователно, стремете се къмъ идеи, на които да разчитате всѣкога. Такава идея е благо не само за васъ, но за цѣлото човѣчество.

Помнете сега правилото, което ви дадохъ: Постѣпвайте съ хората така, както искате да постѣпватъ съ васъ. Като имате предъ видъ това правило, за десетъ деня приложете следната задача: Като срещнете нѣкого, познатъ или непознатъ, близъкъ или далеченъ, поздравете го вѣтре въ себе си, като му пожелаете нѣщо добро. Ако успѣете да отправите къмъ него своето пожелание за нѣщо добро, той ще се зарадва, че срещналъ единъ добъръ човѣкъ. Погледѣтъ ви, разположението ви къмъ него трѣбва да бждатъ чисти. Това е истинската обхода, истинското отношение между хората. Ако това отношение стане втора природа за васъ, вие ще дойдете до онази вѣтрешна красота, която ще се отрази на лицето ви, както и на цѣлото тѣло. Че е така, вижте, какво става съ крадцитѣ и разбойницитѣ, които живѣятъ съ мисълта да обиратъ хората. Въ нѣколко години само тѣ изгубватъ красотата на своитѣ линии и се обезобразяватъ.

Какво се иска отъ човѣка, за да възстанови своята първоначална красота? Той трѣбва да пази своя вѣтрешенъ миръ и спокойствие, да не бърза, да не се безпокои, да не се обезсърдчава. Защо трѣбва да бързате? За всѣко

нѣщо има опредѣлено време. Кога цвѣтятъ и зрѣятъ черешитѣ въ умѣрения поясъ? Презъ априлъ цвѣтятъ, презъ май зрѣятъ. Природата е опредѣлила време и мѣсто за реализирането на всѣко нѣщо. Следвайте нейнитѣ закони и не се безпокойте. Бждете разумни като природата, но никога по-разумни отъ нея. Това е изказалъ Христосъ съ стиха: „Достатъчно е на ученика да бжде като учителя си“.

— Само Божията Любовь носи пълния животъ.

*

24. Лекция отъ Учителя, държана на
21. февруарий, 1930 г. София.—Изгрѣвъ.

Съдържание

	стр.
1. Служене, почитъ и обичъ	3
2. Смѣна на състоянията	33
3. Отношения къмъ природата	46
4. Удължени и скжсени линии	62
5. Три идеи	78
6. Органическо злато	93
7. Права и крива линия	102
8. Съпоставяне на нѣщата	110
9. Здраве, богатство и учение	119
10. Външни и вътрешни условия	135
11. Природни гами	159
12. Природна философия	175
13. Психологически разборъ на	
явленията	202
14. Смѣни въ природата	222
15. Изпълнение и отлагане	238
16. Собственикъ и наемателъ	256
17. Пжтища на природата	274
18. Функции на човѣшкия организъмъ	291
19. Самосвѣтеща лампа	314
20. Възпитание на волята	330
21. На време и на мѣсто	345
22. Напрежение	351
23. Човѣкъ и природа	355
24. Разумность и доброта	364